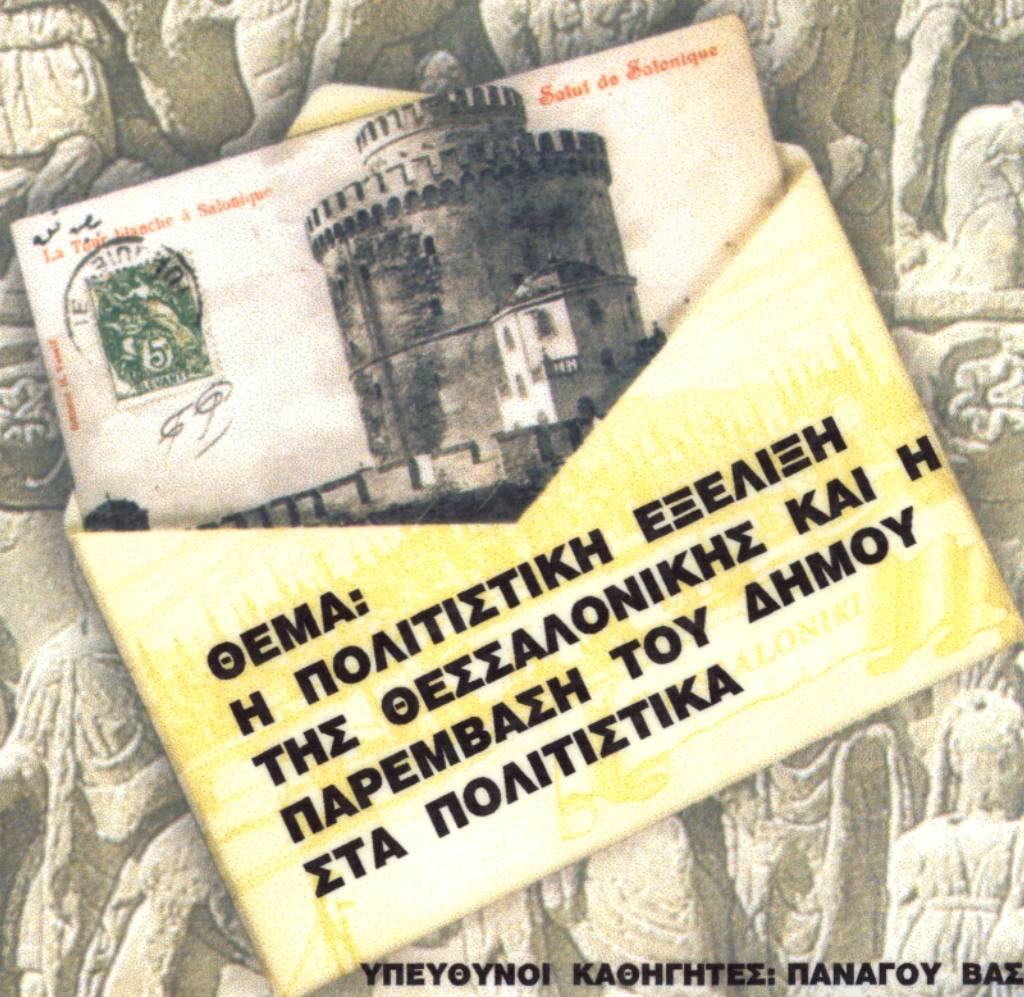
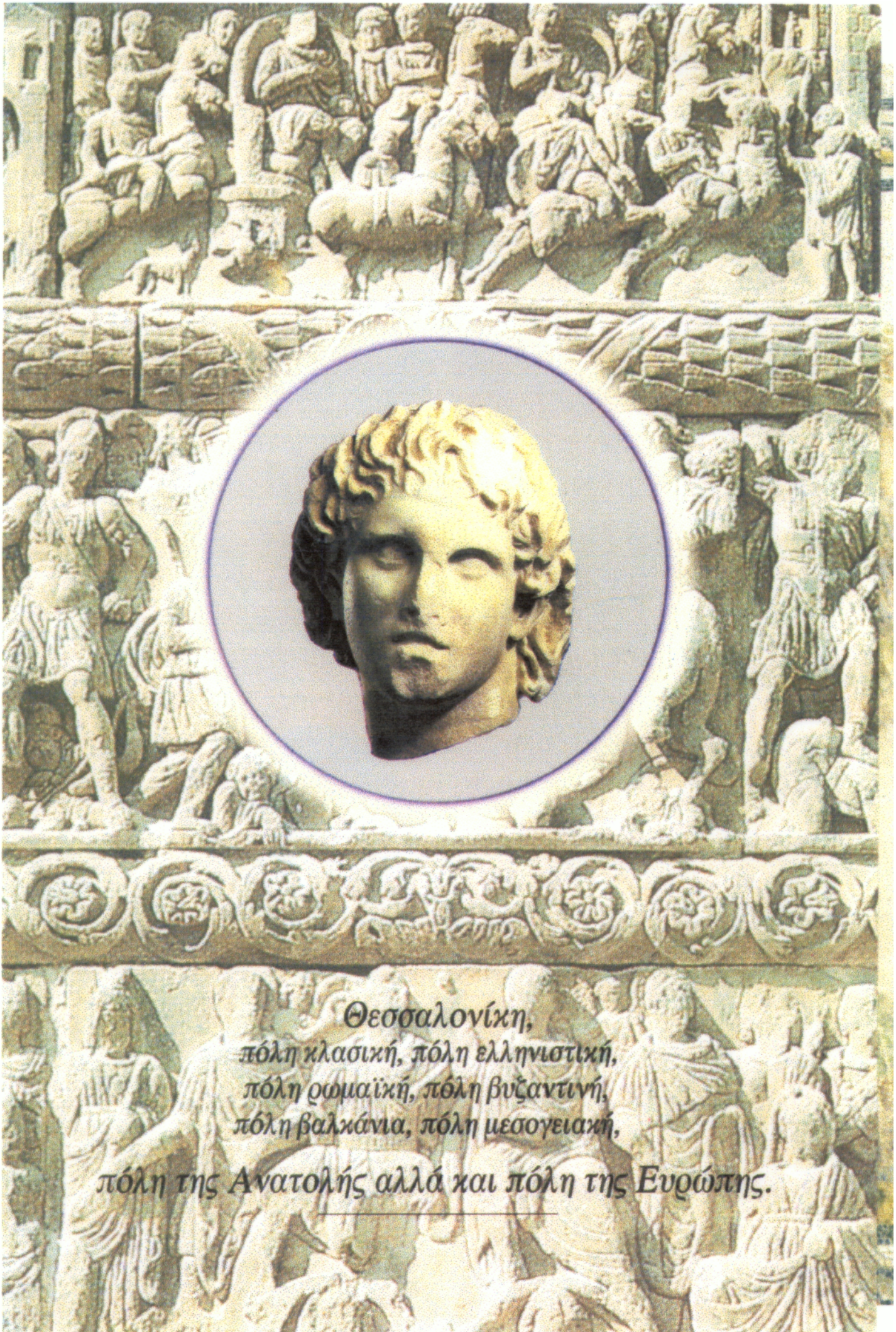

ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ
ΣΧΟΛΗ: ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ: ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΜΟΝΑΔΩΝ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

ΣΠΟΥΔΑΣΤΡΙΑ: ΓΚΑΪΤΑΡΕΖΑΚΗ ΕΙΡΗΝΗ

Θεσσαλονίκη,
πόλη κλασική, πόλη ελληνιστική,
πόλη ρωμαϊκή, πόλη βυζαντινή,
πόλη βαλκάνια, πόλη μεσογειακή,
πόλη της Ανατολής αλλά και πόλη της Ευρώπης.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ	4
ΠΡΟΛΕΓΟΜΕΝΑ	5
ΕΙΣΑΓΩΓΗ	14

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ι

Η ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗ ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΗΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ	17
I.1. Η Θεσσαλονίκη δια μέσου των αιώνων	17
I.1.1. Οι πρώτοι χρόνοι της Θεσσαλονίκης	17
I.1.2. Ελληνιστικά χρόνια (315-148 π.χ.)	18
I.1.2.1. Διοίκηση της Θεσσαλονίκης	19
I.1.2.2. Παράγοντες για την ανάπτυξη της πόλης	19
I.1.3. Η Ρωμαϊοκρατία	20
I.1.3.1. Η θρησκευτική ζωή της Θεσσαλονίκης στα χρόνια της Ρωμαϊοκρατίας	21
I.1.3.2. Τέχνη και μνημεία κατά τη Ρωμαϊκή εποχή	21
I.1.4. Η Βυζαντινή Θεσσαλονίκη. Η πνευματική ζωή στα Βυζαντινά χρόνια	22
I.1.5. Οι αιώνες της Οθωμανικής κυριαρχίας	24
I.1.6. Νεότεροι χρόνοι – Η Θεσσαλονίκη από το 1912 έως και σήμερα	26
I.1.6.1. Λογοτεχνία	26
I.1.6.2. Η σύγχρονη Τέχνη	27
I.1.6.3. Πνευματική και πολιτιστική ζωή μετά το 1912	29
I.1.6.4. Λογοτεχνικά περιοδικά	30
I.1.6.5. Ημερολόγια – Λευκώματα	31
I.1.6.6. Μουσική κίνηση και παιδεία	31
I.1.6.7. Θεατρική κίνηση	32
I.1.6.8. Εκπαίδευση	33
I.1.6.9. Πολιτιστικοί φορείς	34
I.1.6.9.1. Πολιτιστικοί φορείς που συνεργάζονται με το Δήμο Θεσσαλονίκης	35
I.1.7. Ο γιγαντισμός και εκσυγχρονισμός της πόλης 1950-1997	38
I.2. Άγιος Δημήτριος – ΔΗΜΗΤΡΙΑ	40
I.3. Σύνδεση Διαβαλκανική της πολιτιστικής εξέλιξης της Θεσσαλονίκης	41
I.4. Γεωγραφική θέση – Λιμάνι Θεσσαλονίκης	42

I.5. Αρχαιολογικοί τόποι	44
I.5.1. Τείχη	44
I.5.2. Αρχαία Αγορά. Το Forum των Ρωμαίων	44
I.5.3. Η Ροτόντα	45
I.5.4. Αψίδα του Γαλέριου	46
I.5.5. Ρωμαϊκά Ανάκτορα – Ιππόδρομος	46
I.5.6. Άγιος Δημήτριος	47
I.5.7. Αγία Σοφία	48
I.5.8. Νεότερη Αρχιτεκτονική Κληρονομιά	48
I.5.9. Άνω Πόλη	49
I.5.10. Νεοκλασικά	50
I.6. Αρχαιολογικοί τόποι ως μέσο για τουριστική ανάπτυξη	51

ΚΕΦΑΛΑΙΟ II

ΔΗΜΟΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ	52
II.1. Τοπογραφία	52
II.2. Δημογραφική εξέλιξη	52
II.3. Κοινωνικά και οικονομικά στοιχεία	54
II.4. Κεντρικός Δήμος – ιστορική αναδρομή	55
II.5. Σύνδεση με μείζονα Θεσσαλονίκη	58
II.6. Εξέλιξη και σημερινή εμφάνιση της πολιτιστικής Θεσσαλονίκης	59
II.7. Ρόλος του Δήμου Θεσσαλονίκης στα πολιτιστικά δρώμενα	61
II.8. Αντιδημαρχία πολιτισμού	62

ΚΕΦΑΛΑΙΟ III

Η ΠΑΡΕΜΒΑΣΗ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ ΣΤΑ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΑ	65
III.1. Διοικητική οργάνωση Πολιτιστικών Υπηρεσιών	65
III.2. Οικονομική οργάνωση πολιτιστικών Υπηρεσιών	70
III.3. Συνεργασίες με ιδιωτικούς φορείς	70
III.4. Πρωτοβουλίες για νέες δραστηριότητες	71
III.5. Ίδρυση, ιστορικό και λειτουργία των πολιτιστικών φορέων	72
III.5.1. Τα σύγχρονα Δημήτρια	72
III.5.2. Κέντρο Ορχηστρικής Τέχνης	73
III.5.3. Κέντρο Μουσικής	77

III.5.4. Δημοτική Βιβλιοθήκη _____	81
III.5.5. Δημοτική Πινακοθήκη Θεσσαλονίκης _____	91
III.5.6. Κέντρο Ιστορίας Θεσσαλονίκης _____	98
III.5.7. Βαφοπούλειο Πνευματικό Κέντρο του Δήμου Θεσσαλονίκης _____	104
III.6. Ο θεσμός των αδελφοποιήσεων _____	111
III.7. Οργανισμός Πολιτιστικής Πρωτεύουσας της Ευρώπης _____	114
III.7.1. Η ιστορία του θεσμού _____	114
III.7.2. Ίδρυση του Οργανισμού Πολιτιστικής Πρωτεύουσας _____	115
III.7.2.1. Διοίκηση του Οργανισμού Πολιτιστικής Πρωτεύουσας _____	115
III.7.2.2. Το Συντονιστικό Συμβούλιο _____	116
III.7.3. Ο στόχος του θεσμού _____	116
III.7.4. Οι θεματικές ενότητες _____	116
III.7.5. Δραστηριότητες του θεσμού _____	117
III.7.6. Η Θεσσαλονίκη στο Κέντρο της Ευρώπης _____	119
III.7.7. Στο δίκτυο των Πολιτιστικών Πρωτευουσών _____	120
III.7.8. Ειδικά προγράμματα _____	124
III.7.8.1. Ωδές των Βαλκανίων _____	124
III.7.8.2. Εγνατία. Ο δρόμος του πολέμου, δρόμος του πολιτισμού _____	124
III.7.8.3. Εκ περάτων της γης _____	125
III.7.8.4. Μέγας Αλέξανδρος. Το πρόσωπο και ο θρύλος _____	125
III.7.8.5. Μεσόγειος. Στους κόλπους του πολιτισμού _____	125
III.7.8.6. Κόκκινη κλωστή _____	126
III.7.8.7. Δρόμοι του κρασιού. Στους κόλπους του πολιτισμού _____	126
III.8. Τρόπος άσκησης περιφερειακής πολιτιστικής πολιτικής στην Ελλάδα και ειδικότερα στη Θεσσαλονίκη _____	126
III.8.1. Ευρωπαϊκά Πολιτιστικά προγράμματα _____	129
III.9. Πολιτιστικές δραστηριότητες από μήνα σε μήνα _____	131
ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ – ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ _____	134
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ _____	137

ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ

- Ε.Κ.Τ.:** Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο
- Ε.Ε.:** Ευρωπαϊκή Ένωση
- Τ.Α.:** Τοπική Αυτοδιοίκηση
- UNESCO:** United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization
- Ο.Μ.Ε.Π.Ο.:** Όμιλος Ενίσχυσης Πολιτιστικών Δραστηριοτήτων
- Ο.Π.Π.Ε.:** Οργανισμός Πολιτιστικής Πρωτεύουσας Ευρώπης
- Ο.Ε.Υ.:** Οργανισμός Εσωτερικής Υπηρεσίας
- Δ.Ε.Α.Δ.:** Δημοτική Επιχείρησης Αθλητικών Δραστηριοτήτων
Δήμου Θεσσαλονίκης
- Κ.Ο.Τ.:** Κέντρο Ορχηστρικής Τέχνης
- Κ.Ι.Θ.:** Κέντρο Ιστορίας Θεσσαλονίκης
- Ν.Ι.Π.Δ.:** Νομικό Πρόσωπο Ιδιωτικού Δικαίου
- Ε.Ο.Κ.:** Ευρωπαϊκή Οικονομική Κοινότητα
- Υ.Μ.Α.Θ.:** Υπουργείο Μακεδονίας Θράκης
- Τ.Ε.Ε.:** Τεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδας

ΠΡΟΛΕΓΟΜΕΝΑ

Ξεκινώντας την παρούσα εργασία κρίνεται σκόπιμη, η εισαγωγή του αμύητου αναγνώστη, στο περιεχόμενο των βασικών εννοιών που χρησιμοποιούνται στις επόμενες σελίδες.

1. **Ανάπτυξη εν γένει. Είδη.** Η έννοια της ανάπτυξης και ειδικότερα της οικονομικής ανάπτυξης¹ είναι από τις έννοιες εκείνες των οποίων η σημασία είναι πασίγνωστη και ο δε ορισμός αδύνατος. Παρόλα αυτά θα προσπαθήσουμε να δώσουμε την έννοια της οικονομικής ανάπτυξης, η οποία είναι η μεγέθυνση του παραγόμενου προϊόντος μιας δεδομένης κοινωνίας και η, μέσω αυτού αύξηση του πλούτου και του υλικού επιπέδου ζωής.

Με την έννοια περιφερειακή ανάπτυξη² εννοούμε εδώ ένα σύνολο διαδικασιών για την οικονομική, κοινωνική και πολιτιστική ανάπτυξη όλων των περιφερειών μιας χώρας. Η ανάπτυξη αυτή επιδιώκεται και επιτυγχάνεται με την αύξηση (και σε πολλές περιπτώσεις και με τη διαφοροποίηση της παραγωγικής «ικανότητας» των περιφερειών και ορισμένες αναδιορθώσεις. Η αύξηση της «παραγωγικής» ικανότητας και οι αναδιορθώσεις πρέπει να είναι τέτοιες, ώστε να εξασφαλίζουν «μια συνεχή και αυτοσυντηρούμενη αύξηση του πραγματικού και κατά κεφαλή εισοδήματος και βελτίωση διαβίωσης του πληθυσμού τους».³

Η (οικονομική) περιφέρεια, μπορεί να είναι διαφορετική από τη διοικητική περιφέρεια, στην εφαρμογή όμως προγραμμάτων οικονομικής ανάπτυξης αναγκαστικά συνδέεται με διοικητική ή διοικητικές περιφέρειες.

2. **Πολιτισμός.** Επειδή η παρούσα εργασία έχει ως αντικείμενό της την πολιτιστική δράση των Ο.Τ.Α., κρίνεται σκόπιμη μια συνοπτική αναφορά στην έννοια του Πολιτισμού. Μια σύντομη αναφορά γιατί το υλικό που αφορά την εννοιολογική αποσαφήνιση του όρου «Πολιτισμός» είναι πλούσιο.

¹ Γ. ΚΟΥΣΟΥΜΑΡΗ: *Οικονομική ανάπτυξη και αναπτυξιακή πολιτική*, Αθήνα 1979, σελ. 1

² βλ. Κ. ΒΑΪΤΣΟΥ: *Οικονομική ανάπτυξη*, Αθήνα 1980, σελ. 12

Ο Αδ. Κοραΐς χρησιμοποίησε για πρώτη φορά τον όρο στην Ελλάδα (1829) με τη σύγχρονη έννοιά του. Παλιότερα σήμαινε «τα πολιτικά πράγματα», δηλαδή τις πολιτιστικές υποθέσεις και την ενασχόληση του πολίτη μ' αυτές. Μετά το 1789, στην Ευρώπη και ειδικότερα στη Γαλλία, ο πολιτισμός θεωρήθηκε ως ο βασικός παράγοντας τελειοποίησης και προόδου των κοινωνιών, ειδικότερα ο τομέας εκείνος που αναφέρεται στα πνευματικά επιτεύγματα του ανθρώπου και την πνευματική του καλλιέργεια.

Ο «κλασικός» ορισμός του πολιτισμού δόθηκε από τον Άγγλο ανθρωπολόγο E.B. Taylor το 1871: «Κουλτούρα ή πολιτισμός (culture or civilization), στην πλατιά εθνογραφική έννοια, είναι ένα πολύπλοκο σύνολο, που περιλαμβάνει τη γνώση, την πίστη, την τέχνη, τα ήθη, το νόμο, τις παραδόσεις και όλες τις άλλες ικανότητες και συνήθειες του ανθρώπου ως μέλους της κοινωνίας».

Ένας άλλος ορισμός του πολιτισμού είναι ένα θαυμάσιο σύνολο δράσεων και αντιδράσεων, διεργασιών και αναζητήσεων σε πολλά ταυτόχρονα επίπεδα. Πρόκειται, δηλαδή, για μια μεγάλη και πολύπλοκη διαδικασία από τα βάθη των αιώνων και δεν θα σταματήσει να προβάλλεται στο μέλλον όσο υπάρχει ανθρώπινο γένος. Αφού το ανθρώπινο πνεύμα κι η καθημερινή ζωή είναι «η μήτρα» για το υποκείμενο γέννησης του πολιτισμού.

Μια άλλη έννοια της κουλτούρας ή κοινωνικό μόρφωμα⁴ είναι το σύνολο των αξιών, των διανοητικών εκφράσεων και των μορφών συμπεριφοράς που χαρακτηρίζουν μια ιστορική περίοδο, ενώ μια άλλη έννοια του πολιτισμού, είναι το σύνολο των ηθικών, αισθητικών, θρησκευτικών κ.τ.λ. προσδιορισμών και το σύνολο των επιστημονικών, τεχνικών επιτευγμάτων μιας κοινωνίας ή μιας ομάδας κοινωνιών.

Με βάση αυτούς τους ορισμούς, η κουλτούρα ή το πολιτιστικό μόρφωμα αποτελεί τη βάση πάνω στην οποία οικοδομούνται οι πολιτισμοί. Ένας πολιτισμός που έχει ηθική διάσταση, αισθητική διάσταση, παιδεία, επιστήμη κ.τ.λ. δεν μπορεί να οικοδομηθεί εάν δεν υπάρχουν οι αξίες, οι

³ βλ. ΕΒΕΘ: *Προβλήματα περιφερειακής οικονομικής ανάπτυξης*, Θεσσαλονίκη, 1980, σελ. 25

⁴ βλ. Τ.Ε.Δ.Κ.Ν.Α.: *Πολιτισμός και Τ.Α.* Αθήνα 1994, σελ. 38

αντιλήψεις, οι συμπεριφορές, που αποτελούν το έδαφος για τη δημιουργία κάθε πολιτισμού.

Για την εξέλιξη του πολιτισμού διατυπώθηκαν και άλλες πολλές θεωρίες. Ο O. Spengler εξηγεί την εξέλιξη των πολιτισμών, με βάση την εξέλιξη των έμβιων όντων: ένας πολιτισμός γεννιέται κατόπιν περνάει από το στάδιο της νεότητας στην ωριμότητα, στη συνέχεια γερνάει και τέλος πεθαίνει. Κατά τη διάρκεια της νεότητας και ωριμότητας παρατηρείται ακμή, ενώ στην περίοδο του γήρατος εμφανίζονται φαινόμενα ύφεσης και παρακμής.

Οι εξελικτικές θεωρίες για τον πολιτισμό και την κουλτούρα επηρεάστηκαν σε σημαντικό βαθμό από τη θεωρία του Κάρολου Δαρβίνου, σύμφωνα με την οποία οι οργανισμοί ακολουθούν εξελικτική πορεία, κατά τη διάρκεια της οποίας η φύση μετασχηματίζει τα στοιχεία των οργανισμών που δεν εναρμονίζονται με το περιβάλλον τους. Έτσι, επιβιώνουν οι οργανισμοί εκείνοι που προσαρμόζονται με τους φυσικούς νόμους.

Ο Kroeber ταξινόμησε τα πολιτιστικά στοιχεία σε 2 κατηγορίες: στα βασικά, που δεν αλλάζουν μορφή στο πέρασμα των αιώνων (αλφάβητο, μονοθεϊσμός κ.α.) και στα δευτερεύοντα, που διαφοροποιούν τη μορφή τους συχνότερα. Υπάρχουν ορισμένα βασικά πολιτιστικά στοιχεία, τα οποία είναι σημαντικά για τη διατήρηση της πολιτιστικής ταυτότητας μιας κοινωνίας.

Σύμφωνα, τέλος, με ορισμένες απόψεις, κυρίως Γάλλων και Γερμανών επιστημόνων, ο πολιτισμός διαχωρίζεται σε 2 μεγάλους τομείς: στον υλικό πολιτισμό και στο μη υλικό ή πνευματικό πολιτισμό.

Οι Ο.Τ.Α. εμπλέκονται σε θέματα «πολιτισμού» ως διαχειριστές πολιτιστικών πόρων και ως βασικοί φορείς δημιουργίας πολιτιστικής υποδομής. Οι Ο.Τ.Α. είναι το θερμοκήπιο του πολιτισμού. Έχουν την έμμεση δυνατότητα να γίνουν και παραγωγοί πολιτισμού, είτε ενθαρρύνοντας τους πολίτες να γίνουν κοινωνοί αποφάσεων, επιτευγμάτων και ευθυνών, είτε εφαρμόζοντας ένα αποτελεσματικό σύστημα οργάνωσης και διαχείρισης της προσφοράς και ζήτησης πολιτιστικών αγαθών της περιοχής τους.

Ο πολιτισμός αντλεί χυμούς από την πατρώα γη. Η ανεκτίμητη εισφορά του όμως και η σημασία του είναι να διαρρηγνύει τα όρια, υπερβαίνει τα σύνορα, καταργεί τους Νόμους και τους όρους.

Είναι ο καθρέπτης και η ταυτότητά μας, το παρόν όσο και η επένδυση του μέλλοντός μας.

3. **Πολιτιστικά αγαθά**⁵, μπορούν να θεωρηθούν όλα τα αγαθά που παράγει η ανθρώπινη δραστηριότητα.

Έχει επικρατήσει η γνώμη ότι, από το σύνολο των παραγομένων αγαθών της οικονομικής δραστηριότητας, πολιτιστικά αγαθά είναι εκείνα που αναφέρονται κυρίως στον πνευματικό πολιτισμό και ειδικότερα στους τομείς των γραμμάτων, των τεχνών, των εκδηλώσεων του λαϊκού πολιτισμού και των επιστημών. Η πολιτιστική δημιουργία, η οποία προϋποθέτει φυσικά την ύπαρξη δημιουργού (παραγωγού πολιτιστικών αγαθών), ενισχύεται από τους εξής παράγοντες:

- ❖ Την ύπαρξη κατάλληλης πολιτιστικής υποδομής (ή θεσμικού πλαισίου).
- ❖ Την ελευθερία της άσκησης της πολιτιστικής λειτουργίας.
- ❖ Το κατάλληλο περιβάλλον (ή τις κατάλληλες συνθήκες).
- ❖ Τις δυνατότητες προσφοράς (σύστημα), διατήρησης, διαφύλαξης και δημοσιοποίηση του πολιτιστικού αγαθού.

Για τη δημιουργία ενός πολιτιστικού αγαθού, οι πολιτιστικοί πόροι αποτελούν την αρχική «πρώτη ύλη» με κυρίαρχο ρόλο τη συμβολή του πολιτιστικού δημιουργού. Η παραγωγή των πολιτιστικών αγαθών συμβάλλει στη μεγιστοποίηση του πολιτιστικού κεφαλαίου μιας χώρας, ενισχύει την πολιτιστική ακτινοβολία της στην παγκόσμια κοινότητα και καθορίζει την πολιτιστική ταυτότητα και εικόνα της.

Τα πολιτιστικά αγαθά μπορούν να ταξινομηθούν ως εξής:

- ❖ Κινητά ή ακίνητα.

⁵ βλ. ΚΕΔΚΕ-ΕΕΤΤΑ: *Η Πολιτιστική Δραστηριότητα των Ο.Τ.Α., Παρούσα Κατάσταση και Προοπτικές*, Αθήνα, 1993, Τόμος Ι, σελ. 20

- ❖ Με ευχερή ή δυσχερή αξιοποίηση.
- ❖ Δημόσια ή ιδιωτικά.
- ❖ Διαρκή ή περιορισμένη χρήση.
- ❖ Υλικά και άυλα – πνευματικά αγαθά.
- ❖ Αποκλειστική (ιδιωτική) ή συλλογική (δημόσια) χρήση.

Ως κινητά πολιτιστικά αγαθά ορίζονται εκείνα που παρουσιάζουν ευχέρεια μετακίνησής τους στο χώρο, συνήθως λόγω του περιορισμένου όγκου.

Αντίθετα, ακίνητα πολιτιστικά αγαθά χαρακτηρίζονται όσα δεν μπορούν να μετακινηθούν ή δεν μετακινούνται εύκολα.

Πολιτιστικά αγαθά με ευχερή αξιοποίηση είναι εκείνα που αξιοποιούνται, χωρίς υψηλό κόστος ενώ με

Δυσχερή αξιοποίηση είναι εκείνα που παρουσιάζουν απαγορευτικά ή υψηλά εμπόδια στη χρήση τους.

Αν ο ιδιοκτήτης του πολιτιστικού αγαθού είναι το Δημόσιο τότε αυτό είναι δημόσιο αγαθό, διαφορετικά είναι ιδιωτικό.

Τα πολιτιστικά αγαθά που παραμένουν άφθαρτα με την πάροδο του χρόνου αποκαλούνται διαρκούς ή αέναης χρήσης, ενώ όσα υπόκεινται σε φθορά είναι παροδικής ή περιορισμένης χρήσης.

Υλικά πολιτιστικά αγαθά είναι εκείνα, που η αξία τους στηρίζεται κυρίως στην υλική τους υπόσταση ενώ

Άυλα ή πνευματικά είναι εκείνα, που η αξία τους στηρίζεται κατά κύριο λόγο στην πνευματική τους υπόσταση.

Όπως έχει προαναφερθεί, η μαζική παραγωγή πολιτιστικών αγαθών, μέσα από την οποία ισοπεδώνονται οι πολιτιστικές ανάγκες και ιδιαιτερότητες των καταναλωτών, είναι δυνατό σε τοπικό επίπεδο να αντιμετωπιστεί με διαφορετικό τρόπο. Οι Ο.Τ.Α., απευθυνόμενοι σε περιορισμένο κοινό, έχουν δυνατότητες να παίζουν ένα σημαντικό και ουσιαστικό ρόλο στην άμβλυση των αρνητικών επιπτώσεων της μαζικής κουλτούρας, ενθαρρύνοντας την αξιολογη καλλιτεχνική δημιουργία της περιοχής τους.

4. **Πολιτιστικές αξίες**⁶. Οι αξίες διακρίνονται σε διάφορες κατηγορίες ανάλογα με τον τομέα της ανθρώπινης δραστηριότητας: Οικονομικές, θρησκευτικές, κοινωνικές, πολιτιστικές κ.α.

Μεταξύ των πολιτιστικών αξιών, ιδιαίτερη σημασία παρουσιάζουν όσες αφορούν την ηθική.

Υπάρχουν ορισμένες πολιτιστικές αξίες που αφορούν την βιολογική ακεραιότητα ενός ατόμου ή κάποιους κοινωνικούς θεσμούς, που έχουν παγκόσμια αποδοχή και ισχύ.

Μερικές από τις παγκοσμίως αποδεκτές πολιτιστικές αξίες είναι η αξία της ανθρώπινης ζωής, η αξία προστασίας της ιδιοκτησίας κ.α. Συνήθως, αυτές ρυθμίζουν αποφασιστικά ανθρώπινες ανάγκες και φιλοδοξίες.

Σ' όλες τις εποχές έχει παρατηρηθεί το φαινόμενο της σύγκρουσης των πολιτιστικών αξιών, που εμφανίζεται ιδιαίτερα έντονο στις σύγχρονες κοινωνίες. Αυτό οφείλεται κυρίως στην αλματώδη ανάπτυξη της τεχνολογίας και στην παραγωγή μαζικής κουλτούρας. Θεωρείται ανησυχητικό το φαινόμενο της απόδοσης μεγαλύτερης αξίας στα υλικά αγαθά, όπως τα καταναλωτικά αγαθά, το χρήμα κ.α., ενώ παραμερίζονται οι αξίες του πνευματικού πολιτισμού.

5. **Πολιτιστική δραστηριότητα**⁷. Η πολιτιστική δραστηριότητα είναι θεμέλιος λίθος της προόδου και της πολιτιστικής ανάπτυξης. Ως τέτοια λοιπόν εντάσσεται στις αρμοδιότητες ενός αποτελεσματικά οργανωμένου κράτους, περιφέρειας ή πόλης. Βασικές προϋποθέσεις της πολιτιστικής δραστηριότητας είναι: η ύπαρξη πολιτιστικού δημιουργού, πολιτιστικού αγαθού και κοινού, που στην περίπτωση μας λειτουργεί ως καταναλωτής – χρήστης του πολιτιστικού προϊόντος.

⁶ βλ. ΚΕΔΚΕ-ΕΕΤΤΑ: *Η Πολιτιστική Δραστηριότητα των Ο.Τ.Α., Παρούσα Κατάσταση και Προοπτικές*, Αθήνα, 1993, Τόμος Ι, σελ. 22

⁷ βλ. ΚΕΔΚΕ-ΕΕΤΤΑ: *Η Πολιτιστική Δραστηριότητα των Ο.Τ.Α., Παρούσα Κατάσταση και Προοπτικές*, Αθήνα, 1993, Τόμος Ι, σελ. 23

Ως Πολιτιστική δραστηριότητα, ορίζουμε την οργανωμένη επικοινωνία των καταναλωτών – χρηστών με τα πολιτιστικά προϊόντα – αγαθά, τη χρησιμοποίηση και επομένως την αξιοποίησή τους.

Η επικοινωνία αυτή παίρνει τη μορφή κοινωνικού γεγονότος, δηλαδή θα μπορούσε να ενταχθεί στα κοινωνικά φαινόμενα, ενώ είναι απαραίτητη και επωφελής τόσο για τον πολιτιστικό δημιουργό όσο και για το κοινωνικό σύνολο.

Η οργάνωση πολιτιστικών δραστηριοτήτων σε μια κοινωνία παίζει ουσιαστικό ρόλο στην καλλιέργεια και ανάπτυξή της. Είναι ο τρόπος ψυχοδιανοητικής ανατροφοδότησης από τις ίδιες της τις δυνάμεις. Στην Αρχαία Ελλάδα που είχε γίνει κατανοητή η αξία αυτών των κοινωνικών εκδηλώσεων επινοήθηκε ο ειδικός θεσμός υποστήριξής τους από την Πολιτεία: η χορηγία. Ο θεσμός της χορηγίας, που σημαίνει την οικονομική και άλλη υποστήριξη από το χορηγό μιας πολιτιστικής δραστηριότητας ή δημιουργίας ενισχύει σήμερα πολιτιστικές δραστηριότητες σε ολόκληρο σχεδόν τον κόσμο.

6. **Πολιτιστική ταυτότητα**⁸, εννοούμε τη συλλογική ταυτότητα, δηλαδή τη συνείδηση που έχουν τα μέλη του κοινωνικού συνόλου ότι αποτελούν ένα ιδιαίτερο σύνολο, ξεχωριστό και διαφορετικό από όλα τ' άλλα. Η ιδιαιτερότητα της ομάδας αναγνωρίζεται από άλλα κοινωνικά σύνολα ως διακριτικό της χαρακτηριστικό. Η αναγνώριση της ιδιαιτερότητας ενός συνόλου από άλλα κοινωνικά σύνολα είναι η «εικόνα» που έχουν γι' αυτό.

Πολιτιστική εικόνα ορίζεται το σύνολο βασικών και ομοιογενών κοινών χαρακτηριστικών, που διακρίνουν την πολιτιστική οντότητα μιας ομάδας ή κοινότητας ή έθνους σε δεδομένο χρόνο σε σχέση με άλλες ομάδες, κοινότητες ή έθνη.

Τα κοινά αυτά χαρακτηριστικά αναφέρονται στη δομή, τον τύπο και το περιεχόμενο των πολιτιστικών στοιχείων, που συνθέτουν την πολιτιστική οντότητα.

⁸ βλ. ΚΕΔΚΕ-ΕΕΤΤΑ: *Η Πολιτιστική Δραστηριότητα των Ο.Τ.Α., Παρούσα Κατάσταση και Προοπτικές*, Αθήνα, 1993, Τόμος Ι, σελ. 27

Η πολιτιστική ταυτότητα ενός λαού έχει εξαιρετική σημασία, διότι είναι το στοιχείο, με βάση το οποίο προσδιορίζεται η παρουσία του και η διαλεκτική του σχέση στην παγκόσμια κοινότητα. Περιλαμβάνει τη γλώσσα, τις αξίες, τις ιδεολογίες, τα πρότυπα ατομικής, οικογενειακής και κοινωνικής συμπεριφοράς, την πολιτική, επιστημονική, θρησκευτική κληρονομιά. Καθρέφτης της διαχρονικής παρουσίας ενός λαού και της προσφοράς του στην παγκόσμια πολιτιστική κληρονομιά είναι η Ιστορία.

7. Η δημιουργία πολιτιστικής εικόνας ⁹ είναι η εργασία του πολιτιστικού marketing και της πολιτιστικής επικοινωνίας και προβολής.

8. Ως πολιτιστική πολιτική ¹⁰ ορίζεται το συνολικό πλαίσιο σκοπών, προγραμμάτων και μέτρων, που λαμβάνονται από τις Εθνικές Κυβερνήσεις, όσον αφορά τον πολιτιστικό τομέα.

Έτσι, για να εξετάσουμε μια πολιτιστική πολιτική απαιτείται ο προσδιορισμός και η ανάλυση των στοιχείων εκείνων που διαμορφώνουν την πολιτιστική πολιτική, δηλαδή των σκοπών που επιδιώκονται από τις δημόσιες αρχές, των προγραμμάτων που αναλαμβάνονται και των μεθόδων και μέτρων που επιλέγονται για την υλοποίηση των παραπάνω σκοπών. Επίσης, περιλαμβάνει την αξιολόγηση – εκτίμηση των αποτελεσμάτων που επήλθαν από την εφαρμογή της συγκεκριμένης πολιτιστικής πολιτικής, κατά πόσον δηλαδή τα προγράμματα και οι μέθοδοι εφαρμόστηκαν επιτυχώς και τι αλλαγές επέφεραν.

9. Περιφερειακή Ανάπτυξη και Πολιτιστική Πολιτική. Σήμερα, έχει διεθνώς αναγνωριστεί η στενή σχέση ανάμεσα στην περιφερειακή και την πολιτιστική πολιτική ¹¹, καθώς και η αναγκαιότητα συντονισμού και

⁹ βλ. Κ.Γ. ΑΘΑΝΑΣΟΠΟΥΛΟΣ: *Η Δημοσιότητα*, Δ. εκδ. Αθήνα 1991

¹⁰ βλ. ΚΕΔΚΕ-ΕΕΤΤΑ: *Η Πολιτιστική Δραστηριότητα των Ο.Τ.Α., Παρούσα Κατάσταση και Προοπτικές*, Αθήνα, 1993, Τόμος Ι, σελ. 33

¹¹ βλ. ΚΕΔΚΕ-ΕΕΤΤΑ: *Η Πολιτιστική Δραστηριότητα των Ο.Τ.Α., Παρούσα Κατάσταση και Προοπτικές*, Αθήνα, 1993, Τόμος Ι, σελ. 34

αλληλοσυμπλήρωσης των σκοπών και των μέσων των δύο αυτών πολιτικών, στο πλαίσιο μιας ολοκληρωμένης ανάπτυξης.

Εξετάζοντας κανείς τις εθνικές πολιτιστικές πολιτικές των σύγχρονων ευρωπαϊκών κρατών διαπιστώνει ότι, μεταξύ των βασικότερων σκοπών τους, σημαντική θέση καταλαμβάνει ο σκοπός της πολιτιστικής αποκέντρωσης σε επίπεδο περιφερειακό ή τοπικό.

Όσον αφορά την Ελλάδα, η πολιτιστική αποκέντρωση ορίζεται για πρώτη φορά ως βασικός σκοπός στο πενταετές πρόγραμμα Οικονομικής και Κοινωνικής Ανάπτυξης των ετών 83-87 και προτείνονται μέτρα για την αντιμετώπιση του προβλήματος της πολιτιστικής ανάπτυξης στην Περιφέρεια.

10. **Πολιτιστική αποκέντρωση**¹². Το γεωγραφικό και πληθυσμιακό άπλωμα της πνευματικής ζωής, την ισόρροπη και ολόπλευρη ανάπτυξη του λαού και του τόπου, την ισοκατανομή των πολιτιστικών αγαθών, τον καταμερισμό και όχι τον κατακερματισμό της πνευματικής δημιουργίας.

11. **Πολιτιστική ανάπτυξη**¹³ ορίζεται ως η διαδικασία ποιοτικής αναβάθμισης της ζωής των κατοίκων μιας συγκεκριμένης περιοχής, η οποία βασίζεται τόσο στη συμμετοχή των πολιτών κατοίκων της όσο και στο πολιτιστικό φαινόμενο της εν λόγω περιοχής.

12. **Τοπική ανάπτυξη**¹⁴ για τον προσδιορισμό της έννοιας της τοπικής ανάπτυξης είναι σκόπιμη η διερεύνηση των όρων από τους οποίους συντίθεται. Ο όρος τοπική αναφέρεται σε κάθε γεγονός, δραστηριότητα ή διαδικασία που γίνεται με πρωτοβουλία ή στηρίζεται από τον πληθυσμό της χωρικής αυτής μονάδας. Με τον όρο ανάπτυξη νοείται μια ευρεία συμμετοχική διαδικασία κοινωνικής αλλαγής σε μία κοινωνία δεδομένης περιοχής με αποτέλεσμα την κοινωνική και υλική πρόοδο για την πλειοψηφία των κατοίκων.

¹² Τ.Ε.Δ.Κ.Ν.Α., *Πολιτισμός και Γ.Α.* Αθήνα 1994, σελ. 43

¹³ ΕΥΓΕΝΙΑ ΜΠΙΤΣΑΝΗ, *Πολιτισμός – Τοπική Κοινωνία – Ευρώπη: Η Τοπική Πολιτιστική ανάπτυξη στην Ελλάδα: 1980-1995 και ο (προωθητικός) ρόλος της Τοπικής Αυτοδιοίκησης*, Καλαμάτα 1996

¹⁴ ΕΥΓΕΝΙΑ ΜΠΙΤΣΑΝΗ, *Πολιτισμός – Τοπική Κοινωνία – Ευρώπη: Η Τοπική Πολιτιστική ανάπτυξη στην Ελλάδα: 1980-1995 και ο (προωθητικός) ρόλος της Τοπικής Αυτοδιοίκησης*, Καλαμάτα 1996

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η παρούσα εργασία με τον τίτλο «Πολιτιστική εξέλιξη της Θεσσαλονίκης και η παρέμβαση του δήμου στα πολιτιστικά» στοχεύει στην παρουσίαση και περιγραφή της πολιτιστικής ιστορίας της πόλης από την ίδρυση της μέχρι και σήμερα.

Ειδικότερη αναφορά γίνεται στο ρόλο που διαδραμάτισε η Τοπική αρχή στη μακραίωνη αυτή πολιτιστική της ιστορία

- ❖ Με την ίδρυση πολιτιστικών φορέων και σωματείων,
- ❖ Με την ενίσχυση και ανάδειξη της ιδιωτικής ερασιτεχνικής καλλιτεχνικής δημιουργίας,
- ❖ Με την οργάνωση πολιτιστικών και πνευματικών εκδηλώσεων,
- ❖ Με την κατασκευή και συντήρηση των απαραίτητων έργων πολιτιστικής υποδομής και γενικότερα μεριμνώντας για την αναβάθμιση του πνευματικού και πολιτιστικού επιπέδου της πόλης, συμβάλλοντας έτσι στην ποιοτική βελτίωση της ζωής των κατοίκων της.

Πραγματοποιείται, επίσης, μια επιγραμματική αναφορά σε έννοιες και ορισμούς, όπως πολιτισμός, πολιτιστική ανάπτυξη, πολιτιστική πολιτική κ.α. που θα μας βοηθήσουν να κατανοήσουμε σαφέστερα την ανάγκη για πολιτισμό.

Συγκεκριμένα, η εργασία αποτελείται από 3 κεφάλαια.

Στο 1^ο **Κεφάλαιο** αναλύεται η πολιτιστική εξέλιξη της Θεσσαλονίκης κατά τους πρώιμους χρόνους, την ελληνιστική περίοδο, τη Ρωμαϊοκρατία, τη Βυζαντινή εποχή, την Οθωμανική κυριαρχία και τους νεώτερους χρόνους.

Ιδιαίτερη μνεία γίνεται κατά την περίοδο του 1912 μέχρι τις μέρες μας σε τομείς όπως: η λογοτεχνία, η σύγχρονη τέχνη, η πνευματική και πολιτιστική ζωή, τα λογοτεχνικά περιοδικά, ημερολόγια – λευκώματα, μουσική κίνηση και παιδεία, θεατρική κίνηση και εκπαίδευση, χωρίς να παραλείπεται η συνοπτική παρουσίαση των φορέων πολιτισμού, που ο Δήμος δημιούργησε και οι συνεργασίες τις οποίες πραγματοποίησε.

Θεσμός, με ιδιαίτερη εμβέλεια και διαχρονικότητα, που ο Δήμος Θεσσαλονίκης αναβίωσε και προώθησε είναι τα Δημήτρια, ονομασία στην οποία οφείλεται στον πολιούχο της πόλης Άγιο Δημήτριο.

Αναφορά γίνεται και στη γεωγραφική θέση της Θεσσαλονίκης, που είναι σταυροδρόμι Ανατολής και Δύσης και κόμβος των ιδεολογικών, πολιτιστικών και πνευματικών ανταλλαγών της Μεσογείου.

Στο τέλος αυτού του Κεφαλαίου αναφέρονται οι σημαντικότεροι αρχαιολογικοί τόποι, όπως η Ροτόντα, ο Άγιος Δημήτριος, η Αρχαία Αγορά, η Αψίδα του Γαλέριου ή «Καμάρα» κ.α. και πως αυτοί αποτελούν μέσο τουριστικής ανάπτυξης.

Στο 2^ο **Κεφάλαιο** γίνεται μια πληρέστερη πλέον γεωγραφική τοποθέτηση της πόλης της Θεσσαλονίκης με μια παράλληλη αναφορά στη δημογραφική, κοινωνική και οικονομική της εξέλιξη.

Στη συνέχεια, περιγράφονται τα στάδια διαμόρφωσης του σημερινού Κεντρικού Δήμου και η σύνδεσή του με τη μείζονα Θεσσαλονίκη.

Παρουσιάζεται αναλυτικά η πολιτιστική εξέλιξη και τωρινή πολιτιστική εικόνα της πόλης, τονίζοντας ιδιαίτερα τον ρόλο της Αντιδημαρχίας στη διαμόρφωσή της.

Στο 3^ο **Κεφάλαιο** περιγράφεται η διοικητική και οικονομική οργάνωση των Πολιτιστικών Υπηρεσιών του Δήμου Θεσσαλονίκης.

Αναφορά επίσης γίνεται, στις συνεργασίες του Δήμου με ιδιωτικούς φορείς, καθώς και τις πρωτοβουλίες, που αναλαμβάνονται για να αναδείξει και να προωθήσει καινοτομίες πολιτιστικές δραστηριότητες.

Περιγράφεται η ίδρυση και το ιστορικό λειτουργίας των πολιτιστικών φορέων, όπως τα Δημήτρια, το Κέντρο Μουσικής, η Δημοτική Βιβλιοθήκη, το Βαφοπούλειο Πνευματικό Κέντρο κ.α.

Ιδιαίτερη επίσης, μνεία γίνεται στο θεσμό των αδελφοποιήσεων που αποτελεί πλέον παράδοση για την πόλη της Θεσσαλονίκης.

Εκείνο όμως που ουσιαστικά μονοπώλησε το ενδιαφέρον στον ευρωπαϊκό και ελλαδικό χώρο το χρόνο που πέρασε ήταν η ανάδειξη της πόλης σε Πολιτιστική Πρωτεύουσα της Ευρώπης.

Ιδιαίτερη αναφορά γίνεται στην ίδρυση, οργάνωση και διοίκηση του θεσμού και στα ειδικά προγράμματα που συνδράμουν την υλοποίηση των στόχων του.

Ολοκληρώνοντας, επιγραμματικά παραθέτουμε τα ευρωπαϊκά προγράμματα που έχουν σαν αντικείμενό τους τη διάσωση και συντήρηση της πολιτιστικής μας κληρονομιάς, τα συμπεράσματά μας και τις προτάσεις για την πιο αποτελεσματική πολιτιστική πολιτική του Δήμου.

Έχοντας ολοκληρώσει την περιγραφή της δομής της παρούσας εργασίας, θα πρέπει να παραθέσουμε και τα σημαντικότερα προβλήματα, που αντιμετωπίστηκαν, καθώς και τις μεθόδους που ακολουθήθηκαν για την υλοποίησή της.

Τα προβλήματα ήταν τα εξής:

- ❖ Έλλειψη οργάνωσης αρχείων των πολιτιστικών φορέων.
- ❖ Απροθυμία συνεργασίας για τη συγκέντρωση στοιχείων.
- ❖ Κατακερματισμός των πολιτιστικών υπηρεσιών.

Και οι μέθοδοι που ακολουθήθηκαν είναι οι εξής:

- ❖ Μελέτη της υπάρχουσας βιβλιογραφίας.
- ❖ Επιτόπια έρευνα.
- ❖ Προσωπικές συνεντεύξεις με τους προϊστάμενους των τμημάτων.
- ❖ Συγκέντρωση ενημερωτικών φυλλαδίων.
- ❖ Συλλογή από άρθρα εφημερίδων.
- ❖ Συγκέντρωση και επεξεργασία πληροφοριών από κατάλληλα βιβλία.

Θεωρώ υποχρέωση να πω πως η προσπάθεια αυτή της ολοκλήρωσης της εργασίας οφείλεται στη βοήθεια του κ. Χατζή Ανέστη, Προϊστάμενου του Κέντρου Μουσικής, του κ. Πανάγου Βασίλη και Μπιτσάνη Ευγενίας και τη συμπαράσταση της οικογένειάς μου.

1. Λευκός Πύργος

3. Βυζαντινή εκκλησιαστική αρχιτεκτονική

ΑΡΧΑΙΑ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ι

Η ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗ ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΗΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

1.1. Η Θεσσαλονίκη δια μέσου των αιώνων

1.1.1. Οι πρόιμοι χρόνοι της Θεσσαλονίκης

Η περιοχή της Θεσσαλονίκης κατοικήθηκε πριν από 6.000 χρόνια, όπως βεβαιώνουν τα πλούσια αρχαιολογικά ευρήματα (κατοικίες, πήλινα και λίθινα είδη καθημερινής χρήσης, αγγεία κ.α.). Στην περιοχή της καθημερινής πόλης και του Θερμαϊκού κόλπου, διαδόθηκαν αρκετές «τούμπες» και «τράπεζες» (χαμηλοί τεχνητοί λόφοι) που ήταν κατοικίες των προϊστορικών οικισμών. Οι οικισμοί αυτοί αναπτύχθηκαν γύρω από το Θερμαϊκό κόλπο και αυτό είχε σαν συνέπεια την ανάπτυξη του εμπορίου.

Τα μυκηναϊκά κεραμικά που βρέθηκαν στις ανασκαφές της Τούμπας ασφαλώς αποδεικνύουν τις εμπορικές σχέσεις των κατοίκων αυτού του οικισμού με τους Μυκηναίους, που ανέβαιναν με τα καράβια τους ως το Θερμαϊκό κόλπο και μέσα από τον ποταμό Αξιό αναζητούσαν αγορές στον κάμπο της Μακεδονίας, για να προμηθευτούν δημητριακά και να πουλήσουν τα δικά τους κεραμικά ή άλλα προϊόντα.

Επίσης η παραγωγή της κεραμικής εξελίσσεται τόσο στο τεχνικό της επίπεδο με τους νέους τρόπους πλασίματος, χρωματισμού κ.λ.π. όσο και στο καλλιτεχνικό, με την τεχνική της διακόσμησης, των διακοσμητικών θεμάτων κ.λ.π.

Τέλος, τα κοσμήματα και η διακόσμηση των αγγείων αντιπροσωπεύονται μέσα στο αρχαιολογικό υλικό, με σημαντικό αριθμό ευρημάτων. Αυτό οφείλεται στην εντέλεια των υλικών κατασκευής τους και στην απλότητά τους.

Τα θαλασσινά όστρεα, ο πηλός, η πέτρα και το κόκκαλο ήταν τα πιο συνηθισμένα υλικά που χρησιμοποιούσαν για την κατασκευή κοσμημάτων, ενώ τα μέταλλα τα χρησιμοποιούσαν σε μικρότερη έκταση.

Γενικά, μπορούμε να συμπεράνουμε ότι ακόμα και στους πρώιμους χρόνους της Θεσσαλονίκης παρατηρούμε μια πολιτιστική ανάπτυξη.

1.1.2. Ελληνιστικά χρόνια (315-148 π.χ.)

Στα χρόνια που ακολούθησαν την ίδρυση της Θεσσαλονίκης το 315 π.χ. από το βασιλιά της Μακεδονίας Κάσσανδρο, το άσημο λιμάνι των Μακεδόνων γίνεται η «Μήτηρ πάσης Μακεδονίας».

Ο Κάσσανδρος έδωσε στη νέα πόλη το όνομα της γυναίκας του Θεσσαλονίκης.

Η σύγχρονη ρυμοτομία της και ο πλούτος των κατοίκων την περίοδο αυτή, επιβεβαιώνεται από τα σημαντικά αρχαιολογικά ευρήματα που αποκαλύφθηκαν στην περιοχή.

Η Θεσσαλονίκη κατοικήθηκε με την αναγκαστική μεταφορά των κατοίκων από 26 μικρές πόλεις που υπήρχαν στην περιοχή Θερμαϊκού κόλπου. Ο Κάσσανδρος δημιούργησε ένα σύγχρονο αστικό κέντρο με άνετη ρυμοτομία, δημόσια κτίρια και τείχη.

Η πόλη ιδρύθηκε για καθαρά πολιτικούς λόγους, καθώς η εξαιρετική θέση της, της εξασφάλισε γρήγορη ανάπτυξη και άμεση εξέλιξη σε σημαντικό εμπορικό κέντρο της Ανατολικής Μεσογείου.

Στη ραγδαία ανάπτυξη της πόλης συνέβαλε και η στρατηγική της θέση, καθώς ήταν οδικός κόμβος και κύριο λιμάνι της Εγνατίας οδού, που συνέδεε την Αδριατική με τη Μαύρη θάλασσα και του δρόμου που οδηγούσε κατά μήκος του ποταμού Αξιού στην Κεντρική Ευρώπη.

1.1.2.1. Διοίκηση της Θεσσαλονίκης

Η Θεσσαλονίκη ήταν μία αυτόνομη πόλη με δική της διοίκηση, αποτελούσε όμως οργανικό μέρος του μακεδονικού βασιλείου και ήταν εξαρτημένη από την κεντρική κυβέρνηση, δηλαδή από το βασιλιά.

Επίσης η Θεσσαλονίκη υπαγόταν στον έλεγχο της κεντρικής κυβέρνησης και στον τομέα των σχέσεών της με τον εξωτερικό χώρο.

Η αυτονομία της Θεσσαλονίκης είχε περιορισμούς στον τομέα των διπλωματικών σχέσεων, οι οποίες ακολούθησαν αναπόφευκτα την κατεύθυνση της εκάστοτε εξωτερικής πολιτικής των Μακεδόνων βασιλιάδων, τα πλαίσια της οποίας επηρέαζαν, αλλά και διευκόλυναν τις εξωτερικές σχέσεις της πόλης.

1.1.2.2. Παράγοντες για την ανάπτυξη της πόλης

Όπως αναφέραμε παραπάνω, το λιμάνι της Θεσσαλονίκης ήταν ένας από τους παράγοντες που ευνόησαν την γρήγορη οικονομική ανάπτυξη της πόλης. Έτσι, η Θεσσαλονίκη έγινε σημαντικό εμπορικό κέντρο και η κύρια δίοδος επικοινωνίας του μακεδονικού κράτους με το Αιγαίο, συμβάλλοντας έτσι στην εμπορική και γενικά οικονομική δραστηριότητα της χώρας.

Για την ακόμη μεγαλύτερη ώθηση στην οικονομική και εμπορική ανάπτυξη της πόλης, το 187 π.χ. ο Φίλιππος ο Ε΄ έδωσε το δικαίωμα στην πόλη της Θεσσαλονίκης, αυτόνομης νομισματοκοπίας, με συνέπεια την κυκλοφορία περισσότερου χρήματος.

Αξιοσημείωτο είναι ότι με την οικονομική ανάπτυξη της πόλης παρατηρείται μια παράλληλη συσσώρευση του πληθυσμού, ανάπτυξη του εμπορίου και της βιοτεχνίας.

Η Θεσσαλονίκη προσέλαβε γρήγορα τα χαρακτηριστικά μιας κοινωνίας ανοικτής στις επιδράσεις από τον εξωτερικό χώρο. Η κατάσταση αυτή αντανακλάται ως ένα σημείο και στη θρησκευτική ζωή της πόλης. Στη Θεσσαλονίκη εκτός από τους Ολύμπιους θεούς, λατρεύτηκαν και Αιγυπτιακές

θεότητες όπως η Σάραπης και η Ίσις. Πλούσια ευρήματα από το Σαράπειο φυλάσσονται στο Αρχαιολογικό Μουσείο.

1.1.3. Η Ρωμαϊοκρατία

Η Θεσσαλονίκη με την καίρια γεωπολιτική της θέση και ως φημισμένο πολιτιστικό, αστικό κέντρο της Μακεδονίας, επιβάλλεται με την ακτινοβολία της στους κατακτητές Ρωμαίους.

Οι πιο δημοφιλείς εκδηλώσεις κατά το 2^ο και 3^ο μ.Χ. προσδιορίζονται στην οργάνωση μουσικών και αθλητικών αγώνων και στην παρουσίαση μονομαχιών και θηριομαχιών που γίνονταν στα στάδια, στο θέατρο της πόλης και στον ιππόδρομο αντίστοιχα.

Στον 3^ο αι. μ.Χ., που αποτελεί εποχή ακμής για τη Θεσσαλονίκη οι εκδηλώσεις πολλαπλασιάζονται.

Από το 240-42 μ.Χ. καθιερώνονται οι πεντετηρικοί αγώνες προς τιμή του Απόλλωνα με το όνομα Πύθια.

Αξιόλογο, στην περίοδο αυτή, είναι το Γυμνάσιο της πόλης, που βρισκόταν στα Β.Δ. της Αγοράς και το χρησιμοποιούσαν οι νέοι για την άσκηση του σώματος και του νου.

Στην οικονομική και πολιτιστική ακμή της πόλης συνέβαλαν η Εγνατία Οδός, που περνούσε λίγα χιλιόμετρα έξω από την πόλη, το λιμάνι της, και τα οικονομικά και διοικητικά προνόμια που της έδωσαν οι Ρωμαίοι.

Επίσης, η Θεσσαλονίκη υπήρξε πόλος έλξης καλλιτεχνών και διανοούμενων από όλη την επικράτεια.

Η ανασκόπηση της ιστορίας της Θεσσαλονίκης στα ρωμαϊκά χρόνια δείχνει πως η πόλη, χωρίς να μεταβάλλει τους παλιούς θεσμούς της, την ελληνική γλώσσα και τον πολιτισμό της και ακόμη χωρίς να ξεχάσει τη μακεδονική της ιστορία, εντάχθηκε στο ρωμαϊκό κράτος και εξελίχθηκε σε ένα σημαντικό επαρχιακό κέντρο.

1.1.3.1. Η θρησκευτική ζωή της Θεσσαλονίκης στα χρόνια της Ρωμαϊοκρατίας

Με την ίδρυση της πρώτης χριστιανικής εκκλησίας από τον Απόστολο Παύλο, το 50 μ.Χ., η Θεσσαλονίκη γίνεται η «Χρυσή Πύλη» για τη διάδοση του Χριστιανισμού στην Ευρώπη και η πρώτη Χριστιανική Εκκλησία στον Ευρωπαϊκό χώρο. Στα χρόνια του Γαλέριου μαρτύρησε για την πίστη του στο Χριστιανισμό ο αξιωματικός του ρωμαϊκού στρατού Δημήτριος, που ανακηρύχθηκε ο πολιούχος άγιος της πόλης.

1.1.3.2. Τέχνη και μνημεία κατά τη Ρωμαϊκή εποχή

Με την ανάπτυξη του λιμανιού στις αρχές του 4^{ου} αι., η πόλη γίνεται το μεγαλύτερο οικονομικό κέντρο της Ανατολικής Μεσογείου και συγχρόνως ένα καλλιτεχνικό κέντρο με λαμπρά εργαστήρια γλυπτικής και ψηφιδωτών.

Μετά τον 5^ο αι. χτίζονται πολλές και λαμπρές εκκλησίες προβάλλοντας τη Θεσσαλονίκη ως τις μέρες μας, σε μοναδικό διαχρονικό μουσείο της Χριστιανικής πίστης και λατρείας.

Μερικά από αυτά είναι τα εξής:

- ❖ Η Ροτόντα, που χτίστηκε γύρω στο 300 μ.Χ., ως ναός του Δία ή του Κάβειρου. Μετατράπηκε σε Χριστιανικό ναό επί Θεοδοσίου (179-395 μ.Χ.), με μικρές οικοδομικές αλλαγές και διακοσμήθηκε με λαμπρά ψηφιδωτά με πρόσωπα και παραστάσεις της νέας θρησκείας.
- ❖ Η Ρωμαϊκή Αγορά που χτίστηκε στα χρόνια των Αντωνίνων (τέλη 2^{ου} αι. μ.Χ.) και των Σεβήρων (215-230 μ.Χ.) είναι το εμπορικό, διοικητικό και κοινωνικό κέντρο της πόλης.
- ❖ Το ανακτορικό συγκρότημα που χτίστηκε από το Γαλέριο το 305 μ.Χ.
- ❖ Η Στοά των Ειδώλων, που βρισκόταν στην είσοδο της Ρωμαϊκής Αγοράς από την Εγνατία οδό με κολόνες που έφεραν ανάγλυφες παραστάσεις μυθικών προσώπων.

- ❖ Η αψίδα του Γαλέριου, γνωστή ως καμάρα, στήθηκε μετά τη νίκη του κατά των Περσών το 296 – 7 μ.Χ. και διακοσμήθηκε με γλυπτές παραστάσεις εμπνευσμένες από τους πολέμους του Γαλέριου και την ιδεολογία της ρωμαϊκής ηγεμονίας.
- ❖ Ακόμη, με διάφορες ανασκαφές έχουν ανακαλυφθεί πλούσιοι κιβωτιόσχημοι τάφοι, με πολλά χρυσά και ασημένια κοσμήματα, ζωγραφιστές μαρμάρινες στήλες, ευρύχωροι καμάροσκέπαστοι τάφοι που μας δίνουν μια εικόνα για τη μακεδονική αρχιτεκτονική και για την ακμή της πόλης.
- ❖ Τέλος, τα θαυμάσια έργα αρχαίας μεταλλοτεχνίας που βρέθηκαν στους τάφους της Θεσσαλονίκης και της γύρω περιοχής αποτελούν σαφή μαρτυρία για το υψηλό επίπεδο τέχνης και τεχνικής στο χώρο της Μακεδονίας κατά τα ελληνοιστικά χρόνια.

1.1.4. Η Βυζαντινή Θεσσαλονίκη. Η πνευματική ζωή στα Βυζαντινά χρόνια

Η Τέχνη στη Θεσσαλονίκη κατά τη βυζαντινή περίοδο αποτελεί ίσως την πιο επιτυχημένη και γοητευτική εκδήλωση της πολιτιστικής παραγωγής της πόλης, έκφραση αναμφισβήτητη της υψηλής καλλιτεχνικής φυσιογνωμίας της.

Εδώ αντιπροσωπεύονται όλες οι φάσεις της μεσαιωνικής ελληνικής Τέχνης και κάνουν την πόλη ιδανικό χώρο μελέτης και ουσιαστικής προσέγγισης του βυζαντινού πολιτισμού. Το πλήθος των μνημείων συνδυάζεται με την εξαιρετική ποιότητα, την ποικιλία των καλλιτεχνικών τάσεων και την εκπροσώπηση όλων των περιόδων του μεσαιωνικού μας πολιτισμού. Έτσι, η πρωτεύουσα της Μακεδονίας έχει ένα μοναδικό και πολυσήμαντο ενδιαφέρον για όλες τις περιόδους της βυζαντινής τέχνης και του πολιτισμού.

Τα πιο παλιά και ταυτόχρονα λιγότερο γνωστά έργα είναι οι τοιχογραφίες των παλαιοχριστιανικών τάφων που έχουν βρεθεί στο ανατολικό

και δυτικό τμήμα της πόλης, και στη θεματολογία τους κυριαρχεί η ιδεολογία της μεταθανάτιας σωτηρίας στον Παράδεισο.

Επίσης, τα ψηφιδωτά είναι έργα υψηλής ποιότητας, κατέχουν μοναδική θέση στην ιστορία της βυζαντινής τέχνης και δείχνουν ότι στη Θεσσαλονίκη, από τα πρώτα χρόνια του θριάμβου του Χριστιανισμού, βρίσκονται σε πλήρη ανάπτυξη σπουδαία καλλιτεχνικά εργαστήρια με ολοζώντανες τις αναμνήσεις του ελληνιστικού παρελθόντος.

Ένα από τα σπουδαιότερα μνημεία της πόλης από θρησκευτική και εθνική άποψη αλλά παράλληλα, έχει μεγάλη και πολυσήμαντη αρχαιολογική αξία είναι ο ναός του Αγίου Δημητρίου. Ο ναός του Αγίου Δημητρίου είναι πλούσιο στην ποιότητα της γλυπτικής και ζωγραφικής διακόσμησης και προσδίδει στο ναό εξαιρετική μεγαλοπρέπεια.

Παρόλο που η πόλη στον 10^ο αιώνα και τις αρχές του 11^{ου} αι. ήταν εκτεθειμένη στις επιδρομές των Βουλγάρων συνεχίζει περισσότερο έντονα την υψηλή πνευματική και καλλιτεχνική ζωή.

Τον 11^ο αι. και 12^ο αι. σημειώθηκε ιδιαίτερη άνθηση στα γράμματα. Επίσης τον 11^ο αι. ακμάζουν τα «Δημήτρια» με θρησκευτικές και λαϊκές γιορτές προς τιμή του πολιούχου Αγίου Δημητρίου. Πέρα από τις εκκλησιαστικές εορτές, την εβδομάδα των Δημητρίων γινόταν μεγάλη εμποροπανήγυρη στις δυτικές παρυφές της πόλης, όπου συμμετείχαν έμποροι με εμπορεύματα από όλο τον κόσμο.

Ιδιαίτερα στα τέλη του 13^{ου} αιώνα και τον 14^ο αιώνα σημειώνεται η μεγαλύτερη ακμή της πόλης από φιλολογική και καλλιτεχνική άποψη.

Στην αρχιτεκτονική κυριαρχούν τα πλούσια κεραμοπλαστικά κοσμήματα, η διάρθρωση των όψεων και η διαμόρφωση των τρούλων. Εξάλλου στη ζωγραφική οι άσβεστες δυνάμεις της καλλιτεχνικής παράδοσης της πόλης βρίσκονται σε ξεχωριστό σημείο συμπύκνωσης και με τους ζωγράφους της μεταδίδει με μεγαλύτερη ένταση και σε ευρύτερους χώρους την τέχνη του Βυζαντίου.

Χαρακτηριστικά μνημεία της παλαιολόγειας τέχνης στη Θεσσαλονίκη είναι οι Άγιοι Απόστολοι, η Αγία Αικατερίνη, ο Άγιος Νικόλαος ο Ορφανός, και το παρεκκλήσι του Αγίου Ευσταθίου στον Άγιο Δημήτριο.

Τέλος, θα πρέπει να συμπεράνουμε ότι κατά τη Βυζαντινή εποχή, ενώ η πόλη της Θεσσαλονίκης αντιμετώπιζε πολλές επιδρομές, ανέπτυξε την πολιτιστική δραστηριότητά της σε πολλούς τομείς όπως η αρχιτεκτονική, η γλυπτική, η ζωγραφική, η μουσική κ.α.

Έτσι, διασώζονται ως τις μέρες μας αξιόλογα έργα αυτών των τεχνών.

1.1.5. Οι αιώνες της Οθωμανικής κυριαρχίας

Η Οθωμανική κατάκτηση το 1430 προκάλεσε την παρακμή της πόλης, ερημώσεις και καταστροφές.

Οι εκκλησίες μετατράπηκαν σε τζαμιά και χτίστηκαν αρκετά μουσουλμανικά κτίρια, τζαμιά, λουτρά και μπεζεστένια (σκεπαστές αγορές).

Καθ' όλη τη διάρκεια της Τουρκοκρατίας, παρ' όλες τις διώξεις του χριστιανικού στοιχείου, η ελληνική παρουσία, η ελληνική γλώσσα και η κουλτούρα ήταν αυτές που καθόριζαν αναμφισβήτητα τη φυσιογνωμία της πόλης.

Κατά την περίοδο αυτή, οι Θεσσαλονικείς λόγιοι τραπήκανε σε φυγή και αυτό αποτέλεσε ανασταλτικό παράγοντα στην πνευματική ζωή της πόλης. Δεν απέκοψε όμως τον ελληνισμό της από την παιδεία και τις σχέσεις με τη Δύση. Έτσι τα σχολεία λειτουργούσαν κρυφά στις εκκλησίες.

Η ανοδική πορεία των εκπαιδευτηρίων της Θεσσαλονίκης συνεχίστηκε κατά τους επόμενους αιώνες ως τα μέσα του 19^{ου} αι. που είναι το οριακό σημείο στην ανάπτυξη των εκπαιδευτηρίων και της πολιτικής κίνησης.

Επίσης, στα μέσα του 19^{ου} αιώνα άρχισε η λειτουργία του Παρθεναγωγείου. Σε λίγα χρόνια ο αριθμός των ελληνικών σχολείων, αυξήθηκε σημαντικά. Σπουδαία ώθηση έδωσαν το Γυμνάσιο, το Διδασκαλείο, το Παρθεναγωγείο και οι ιδιωτικές εμπορικές σχολές.

Παράλληλα με την ίδρυση των νέων σχολείων, οι Θεσσαλονικείς στράφηκαν προς τη σύσταση πολιτιστικών συλλόγων. Στα 1871 ιδρύθηκε ο «Φιλεκπαιδευτικός Σύλλογος Θεσσαλονίκης» με φιλόδοξους στόχους, που έφτασαν ως και την έκδοση «ωφέλιμων βιβλίων».

Στην άνοδο της πνευματικής ζωής των Θεσσαλονικέων συνέβαλαν σημαντικά και τα ελληνικά τυπογραφεία της πόλης όπου το πρώτο ιδρύθηκε το 1850 και οι πρώτες ελληνικές εφημερίδες εκδόθηκαν το 1875.

Το 1875 ιδρύεται το «Ελληνικό Διδασκαλείον» για την επιμόρφωση των δασκάλων.

Εξετάζοντας τον τομέα της εκπαίδευσης στη Θεσσαλονίκη παρατηρούμε ότι από τα τέλη του 19^{ου} αιώνα λειτουργούσαν στην πόλη εκπαιδευτήρια 9 θρησκευμάτων και δογμάτων καθώς και 13 εθνοτήτων. Και μόνο οι αριθμοί αυτοί φανερώνουν εκτός από το επίπεδο της παρεχόμενης παιδείας, το πολυάνθρωπο της πόλης και την εδώ επικέντρωση διεθνών συμφερόντων.

Τα κτίρια που διασώζονται από την Οθωμανική εποχή έως και σήμερα είναι:

- α) από τη συνοικία των Πύργων ή Εξοχών, αρχοντικά – βίλες με άλλες χρήσεις όπως η βίλα Αλλατίνη (σημερινή Νομαρχία),
- β) το Παπάφειο Ορφανοτροφείο,
- γ) το νεοκλασικό κτίριο του Προξενείου, καθώς και δημόσια κτίρια του 19^{ου} αιώνα και των αρχών του 20^{ου} αιώνα όπως είναι το
- δ) Διοικητήριο (σήμερα Υπουργείο Β. Ελλάδας),
- ε) το Ιδαδιές (Φιλοσοφική Σχολή 1887),
- στ) το Σιντριβάν (1899),
- ζ) το νοσοκομείο Αγίου Δημητρίου (1896),
- η) η Σχολή Τυφλών,
- θ) και τέλος η βίλα Μόρντωχ.

Η Άνω Πόλη της Θεσσαλονίκης παραμένει μέχρι σήμερα, το παλιότερο τμήμα με ιστορικές μνήμες από την περίοδο της τουρκοκρατίας.

Το Κράτος προσπαθώντας να διατηρήσει τα αρχιτεκτονικά παραδοσιακά οικοδομήματα της Άνω Πόλης τα χαρακτήρισε ως διατηρητέα και ο αριθμός έχει φτάσει περίπου στα 40.

Ακόμη η συνοικία, τα Λαδάδικα είναι το πιο αυθεντικό και ζωντανό τμήμα του ιστορικού κέντρου της Θεσσαλονίκης από τον 16^ο αιώνα ως σήμερα, με διαχρονικότητα και το οποίο κατά την περίοδο της Τουρκοκρατίας ξεχώριζε για το εμπόριο δημητριακών. Τα Λαδάδικα χαρακτηρίστηκαν ως «ιστορικός τόπος» μόλις το 1985 και σήμερα τα περισσότερα καταστήματα χονδρεμπορίου άλλαξαν χρήσεις και έγιναν ταβέρνες, εστιατόρια και μπαρ.

1.1.6. Νεότεροι χρόνοι – Η Θεσσαλονίκη από το 1912 έως και σήμερα

1.1.6.1. Λογοτεχνία

Η Θεσσαλονίκη απελευθερώθηκε από το ζυγό των Τούρκων το 1912. Ακολούθησε ένα στάδιο προσαρμογής και μετά από ένα καταγισμό διάφορων γεγονότων, δημιουργήθηκε ένα κλίμα ασάφειας της πραγματικότητας. Το γεγονός αυτό μαζί με την έλλειψη οποιασδήποτε λογοτεχνικής παράδοσης, δημιουργεί δυσκολίες για την εκκίνηση κάποιας σοβαρής λογοτεχνικής προσφοράς. Ωστόσο, από τις αρχές του αιώνα ακόμη, η Θεσσαλονίκη είναι το ελεύθερο βήμα κρητικής και επιτιμήσεων κατά της κρατικής εξουσίας και αυτή η δραστηριότητα ασκείται από τον τύπο, τόσο τον ελληνόφωνο όσο και τον ξενόγλωσσο και γνωρίζει η Θεσσαλονίκη μια πρωτοφανή άνθηση.

Από το 1922 όμως, μετά από την οδυνηρή μικρασιατική καταστροφή, η Θεσσαλονίκη αρχίζει να αποκτά την ιδιαίτερη φυσιογνωμία της στον ελληνικό χώρο.

Η πεζογραφία μονοπωλεί το λογοτεχνικό ορίζοντα της Θεσσαλονίκης στην δεκαετία 1930-40.

Οι πεζογράφοι και ποιητές όπως ο Γιώργος Βαφόπουλος, η Ανθούλα Βαφοπούλου – Σταθοπούλου και ο Γιώργος Θέμελης έβαλαν τα θεμέλια μιας παράδοσης λογοτεχνικού ήθους, που σημαίνει επιμέλεια και σεβασμό στη λογοτεχνική δραστηριότητα και αναζήτηση της αναγνώρισης από τους αυστηρούς μα δίκαιους γνωρίζοντες.

Όμως οι εποχές αλλάζουν και η πεζογραφία γίνεται ανεπαρκής στο να καλύψει τις λογοτεχνικές ανάγκες του κόσμου. Ο πόλεμος, η κατοχή, ο εμφύλιος είναι γεγονότα που βάζει την πεζογραφία σε ένα στάδιο κρίσης.

Οι προπολεμικοί πεζογράφοι και ποιητές καθώς και οι ποιητές της πρώτης μεταπολεμικής γενιάς δημιουργούν το θεμέλιο της ντόπιας παράδοσης που χαρακτηρίζεται από το λογοτεχνικό ήθος. Έτσι από το 1950 έως το 1960 οι πεζογράφοι του μεσοπολέμου συνεχίζουν ένα δοσμένο πια έργο, ενώ οι ποιητές της πρώτης μεταπολεμικής γενιάς ολοκληρώνουν και καταθέτουν, μέσα από αντίξοες περιστάσεις το έξοχο έργο τους.

Το 1960 πραγματοποιείται μια αληθινή λογοτεχνική άνθηση, τόσο στην πεζογραφία όσο και στην ποίηση, που παίρνουν ώθηση από τα περιοδικά εκείνης της εποχής όπως «Νέα Πορεία» (1955, «Διαγώνιος» (1958).

Θα πρέπει να παρατηρήσουμε ότι ακόμη και στη δικτατορία (1967-74) η πεζογραφία και η ποίηση συνέχισε την ανοδική της πορεία. Τέλος, θα πρέπει να σημειώσουμε πως όλες αυτές οι τόσο αξιόλογες λογοτεχνικές γενιές εξακολουθούν να έχουν στη Θεσσαλονίκη τους εκπροσώπους τους που συνεχίζουν με την ίδια πάντα αίσθηση ευθύνης το έργο τους. Και αυτό δημιουργεί μια απίστευτη σύνθεση ποιότητας, που όμοιά της δεν συναντάμε στη χώρα μας.

1.1.6.2. Η σύγχρονη Τέχνη

Η Θεσσαλονίκη από τις αρχές του νέου αιώνα έως το 1922 ήταν επίκεντρο πολεμικών συγκρούσεων και στρατιωτικών επιχειρήσεων.

Η καλλιτεχνική δραστηριότητα ήταν υποτυπώδης και η εικαστική έκφραση εκδηλωνόταν μέσα από τη μεταβυζαντινή εικονογραφία και τη λαϊκή μικροτεχνία.

Αντίθετα, στην Αθήνα, που ήταν ελεύθερη 90 χρόνια, δόθηκε η δυνατότητα να αναπτυχθεί καλλιτεχνικά και να διαδραματίσει κυρίαρχο ρόλο στην εξέλιξη των ελληνικών καλλιτεχνικών πραγμάτων. Επίσης, ένα σημαντικό πλεονέκτημα ήταν ότι στην Αθήνα το 1836 ιδρύθηκε το «Σχολείο των Τεχνών» και μετέπειτα «Ανώτατη Σχολή Καλών Τεχνών», με αποτέλεσμα να δώσει την ευκαιρία σε νέους καλλιτέχνες απ' όλη την Ελλάδα, να σπουδάσουν στην ελληνική πρωτεύουσα.

Στις 2 πρώτες δεκαετίες του 20ου αι., και σε μια περίοδο που η Θεσσαλονίκη ζούσε το Μακεδονικό Αγώνα και τους βαλκανικούς πολέμους, γεννήθηκαν οι καλλιτέχνες ζωγράφοι, οι οποίοι έπαιξαν σημαντικό ρόλο στη διαμόρφωση ενός καλλιτεχνικού κλίματος στην πόλη. Αυτοί κυρίως είναι οι ζωγράφοι, Πολύκλειτος Ρέγκος (1903-1984), Νίκος Φωτάκης (1904-1959) κ.α.

Από αυτή την ομάδα καλλιτεχνών ξεχωρίζει ο Πολύκλειτος Ρέγκος γιατί συνδέθηκε πάρα πολύ με την πόλη και επηρέασε σημαντικά το έργο μεταγενέστερων καλλιτεχνών.

Η εικαστική κίνηση στη Θεσσαλονίκη από τη δεκαετία του '70 και ύστερα σημαδεύεται σε μεγάλο βαθμό από τους ζωγράφους που γεννήθηκαν στη δεκαπενταετία 1940-55.

Είναι η γενιά των ζωγράφων που ασχολείται και με άλλους τομείς της τέχνης, όπως η χαρακτηριστική, οι γραφικές τέχνες, η εικονογράφηση βιβλίων, η σκηνογραφία κ.λ.π. Είναι χαρακτηριστικό ότι αρκετοί από αυτούς έχουν σπουδάσει αρχιτεκτονική και είναι παράλληλα σκιτσογράφοι, διακοσμητές, γλύπτες, και γενικά άνθρωποι τόσο της επιστήμης όσο και της Τέχνης.

Βασικοί λόγοι που περιορίζουν την εκδήλωση έντονης καλλιτεχνικής κίνησης και ζωής της πόλης είναι ο μικρός αριθμός αιθουσών τέχνης και η έλλειψη ενός δημόσιου φορέα που θα προωθούσε τους νέους ιδιαίτερα καλλιτέχνες.

Σε αντίθεση με ότι είδαμε στη ζωγραφική, η χαρακτηριστική και η γλυπτική, παρουσίασαν μικρή ανάπτυξη στη Θεσσαλονίκη.

Ελάχιστη είναι οι καλλιτέχνες που ασχολούνται με τα 2 αυτά είδη της τέχνης. Ελάχιστες είναι επίσης οι εκθέσεις με θέμα τη γλυπτική και ακόμη πιο περιορισμένη είναι η παρουσίαση έργων χαρακτηριστικής τέχνης.

Από τους καλλιτέχνες μας, ο Πολύκλειτος Ρέγκος, ασχολήθηκε συστηματικά με τη χαρακτηριστική και ιδιαίτερα με το ξύλο και η πρώτη σειρά χαρακτηριστικών του κυκλοφόρησαν το 1934. Σήμερα γίνονται στη Δ. Πινακοθήκη οι εκθέσεις αυτές.

Τέλος, στο πλαίσιο αυτής της παρουσίασης μπορεί να γίνει λόγος και για τα υπαίθρια γλυπτά της νεότερης Θεσσαλονίκης, που άρχισαν να κοσμούν την πόλη από το μεσοπόλεμο και ιδιαίτερα από τη μεταπολεμική περίοδο. Τα περισσότερα συχνά θέματα είναι οι προτομές, οι ανδριάντες και οι συμβολικές συνθέσεις.

1.1.6.3. Πνευματική και πολιτιστική ζωή μετά το 1912

Στο κείμενο αυτό έχουν περιληφθεί όσο το δυνατό περισσότερα από τα στοιχεία εκείνα που – από την απελευθέρωση ως τις μέρες μας – φιλοτέχνησαν το σημερινό ελληνικό πρόσωπο της Θεσσαλονίκης.

1. Ο Ημερήσιος Τύπος

Από την εποχή ακόμη της Τουρκοκρατίας υπήρχε στη Θεσσαλονίκη η παράδοση στον Τύπο. Ήταν λοιπόν φυσικό αυτή η παράδοση να διατηρηθεί και μεταπελευθερωτικά. Εξάλλου, από το 1912 και μετά συγκεντρώνονται στην Θεσσαλονίκη και νέοι επιχειρηματίες και δημοσιογράφοι από την Αθήνα αλλά και από άλλα μέρη, όπου βρίσκονταν κοινότητες αποδήμων. Μερικές από αυτές που επέζησαν ήταν η «Νέα Αλήθεια», η «Μακεδονία», το «Φως» και ο «Ταχυδρόμος», που συντέλεσαν τόσο στην τεχνική όσο και στην ποιοτική βελτίωση του τύπου της Θεσσαλονίκης.

Δεν είναι όμως μόνο οι ελληνικές εφημερίδες που την εποχή αυτή εκδίδονται στη Θεσσαλονίκη, αλλά και οι ξενόγλωσσες στη γαλλική ή την ισπανο-εβραϊκή.

Δυστυχώς, η πυρκαγιά του 1917 κατέστρεψε τα αρχεία αυτών των εφημερίδων, πράγμα που αποτέλεσε μεγάλο πλήγμα για τη σύγχρονη ιστορία της πόλης. Ιδιαίτερη μνεία πρέπει να γίνει στους χρονογράφους, οι οποίοι συνεχίζουν την παράδοση, αποτελώντας ταυτόχρονα και τους προδρόμους της ντόπιας, τόσο αξιόλογης πεζογραφίας.

Ωστόσο, παρά τη ραγδαία αύξηση και ανανέωση του πληθυσμού της πόλης οι εφημερίδες ολοένα και λιγοστεύουν. Έτσι, σήμερα εκδίδονται στη Θεσσαλονίκη μόνο 3 εφημερίδες: Η «Μακεδονία» (πρωινή), η «Θεσσαλονίκη» (απογευματινή) και ο «Ελληνικός Βοράς» (πρωινή).

1.1.6.4. Λογοτεχνικά περιοδικά

Θα πρέπει να σημειωθεί η πληθώρα των λογοτεχνικών περιοδικών της Θεσσαλονίκης και η εξαιρετική ποιότητα πολλών από αυτά.

Το πρώτο από τα περιοδικά αυτά που εκδόθηκε στη Θεσσαλονίκη ήταν το δεκαπενθήμερο φιλολογικό περιοδικό «Τέχνη» 15/2/21 – αρχές 1922.

Ένα από τα σημαντικότερα περιοδικά που εκδόθηκαν ποτέ στην Ελλάδα είναι το «Μακεδονικές Ημέρες». Ιδρυτής και η κινητήρια δύναμη του περιοδικού ήταν ο Πέτρος Σπανδωνίδης.

Δύο οι περίοδοι του περιοδικού. Στην πρώτη και πιο σημαντική (1932-1939), 7 τόμοι, 55 τεύχη) καθιερώνεται μια πρωτοπορία, ένας νεωτερισμός και ένα λογοτεχνικό ήθος επιμέλειας και ποιότητας. Η δεύτερη περίοδος (1950-1953) είναι ουσιαστικά μια πενιχρή επανέκδοση, όπου στο περιοδικό καταχωρίζονται μόνο κείμενα του Σπανδωνίδη.

Ακολούθησαν και άλλα λογοτεχνικά περιοδικά, όπως το «Ξεκίνημα» από 15-2-1944 έως Σεπτέμβριο του 1944, «Μορφές» (Μάρτιος 1936-Φεβρουάριος 1938) και (Οκτώβριος 1946 – Φεβρουάριος 1954), το «Κοχλίας»

(Δεκέμβριος 1945 – Ιανουάριος 1948). Είναι το πιο μοντέρνο συγκροτημένο και από τα πιο αξιόλογα μεταπολεμικά λογοτεχνικά περιοδικά της χώρας.

Το «Νέα Πορεία» εκδίδεται συνεχώς από το Μάρτιο του 1955 και είναι το μακροβιότερο της Θεσσαλονίκης.

1.1.6.5. Ημερολόγια – Λευκώματα

Πολύ σημαντική πηγή για τη νεότερη ιστορία της πόλης και ιδιαίτερα από την απελευθέρωση της ως το 1950, αποτελούν τα ημερολόγια και τα λευκώματα. Τα πιο πολλά δεν είναι απλά πληροφοριακού ενδιαφέροντος αλλά περιέχουν και αξιόλογες μελέτες κοινωνικού, ιστορικού και κυρίως λαογραφικού ενδιαφέροντος. Συχνά περιέχουν και πρωτότυπες λογοτεχνικές εργασίες.

Μερικά από τα ημερολόγια είναι:

- ❖ Μακεδονικός Σύλλογος, ο Μ. Αλέξανδρος (1908-1913).
- ❖ «Ημερολόγιον της Θεσσαλονίκης» (1919-21 και 1922-24).
- ❖ «Ο Φάρος της Βορείου Ελλάδος».
- ❖ «Ο Φίλος μου» (1949 και 1951).

1.1.6.6. Μουσική κίνηση και παιδεία

Από την εποχή της Τουρκοκρατίας ακόμη, η μουσική κίνηση και παιδεία ήταν ιδιαίτερα ανεπτυγμένες στη Θεσσαλονίκη.

Αμέσως μετά την απελευθέρωση, η μουσική αυτή υποδομή και προπαιδεία επέβαλλε και την ίδρυση μουσικών σχολών.

Έτσι έχουμε διαχρονικά:

- ❖ Το 1915 ιδρύθηκε το Κρατικό Ωδείο Θεσσαλονίκης, το μοναδικό σήμερα στην Ελλάδα.
- ❖ Από το 1923 λειτούργησε και η δραματική σχολή.

- ❖ Το 1926, ο Εκ. Φλώρος ίδρυσε το «Μακεδονικό Ωδείο», που λειτουργεί μέχρι σήμερα, και που ήταν υψηλού επιπέδου και συντέλεσε στην εξέλιξη της ντόπιας μουσικής παιδείας.
- ❖ Το 1930 ο Σώτος Βασιλειάδης ίδρυσε το «Ελληνικό Ωδείο».
- ❖ Σημαντική είναι η σχολή μαντολινάτας του Μιχαήλ Χατζημιχαήλ.
- ❖ Αργότερα ιδρύθηκε και η σχολή Βυζαντινής μουσικής, η οποία είναι πολύ σημαντική.

Τα Ωδεία που αναφέραμε, έδιναν κατά καιρούς συναυλίες και ρεσιτάλ, επιδεικνύοντας το υψηλής ποιότητας έργο που επιτελούσαν, ενώ οι περισσότεροι από τους ξένους μουσικούς που έρχονταν στην πρωτεύουσα, έρχονταν και στη Θεσσαλονίκη γνωρίζοντας την ξεχωριστή ποιότητα του μουσικού κοινού της πόλης.

Σημαντική υπήρξε ακόμη και η μουσική συμβολή του Δήμου, άμεσα με τη διατήρηση της Μπάντας, Χορωδίας και Συμφωνικής Ορχήστρας και έμμεσα με τη μετάκληση (κυρίως κατά τις γιορτές των «Δημητρίων» ξένων, υψηλής ποιότητας συγκροτημάτων όπως και αυστηρά επιλεγμένων ελληνικών.

Το 1959 ιδρύθηκε η «Συμφωνική Ορχήστρα Β. Ελλάδας», όπου στεγάζεται και ανήκει στο Κέντρο Μουσικής του Δήμου Θεσσαλονίκης.

Τέλος, ιδιαίτερα λαμπρή παράδοση έχει η Θεσσαλονίκη στη χορωδιακή μουσική.

1.1.6.7 Θεατρική κίνηση

Η πυρκαγιά του 1917 κατέστρεψε ότι στοιχεία θα μπορούσαν να μας αποδείξουν τη μέχρι τότε θεατρική κίνηση της πόλης.

Έτσι η θεατρική κίνηση ξεκίνησε από το 1923 όπου ιδρύθηκε το «Κρατικό Ωδείο» ιδιαίτερο τμήμα δραματικής σχολής. Επίσης το 1927 λειτουργήσε στο «Μακεδονικό Ωδείο» τμήμα δραματικής απαγγελίας.

Μέχρι το 1940 υπήρξαν ορισμένες ερασιτεχνικές προσπάθειες. Η πρώτη μόνιμη θεατρική παρουσία στη Θεσσαλονίκη, συνδέεται με λόγους καθαρά

εθνικής συντήρησης στα χρόνια της γερμανικής κατοχής και είναι το «Κρατικό Θέατρο Θεσσαλονίκης».

Το 1950 ιδρύεται η Μακεδονική Καλλιτεχνική Εταιρία «Τέχνη» με αποκλειστικά φοιτητικό θίασο.

Το 1960-61 το όνειρο της πόλης πραγματοποιείται και ιδρύεται επιτέλους το «Κρατικό Θέατρο Β. Ελλάδας». Η πορεία του υπήρξε ανοδική, όπως γίνεται φανερό από το μεγάλο πλήθος των επιτυχιών του.

Γενικά, παρά τις οποιοσδήποτε επιμέρους εύστοχες και καλοπροαίρετες επιφυλάξεις, το μέλλον του Κ.Θ.Β.Ε. διαγράφεται αισιόδοξο.

Παράλληλα προς το Κρατικό Θέατρο θα πρέπει να αναφέρουμε και τις δύο αξιόπαινες ιδιωτικές πρωτοβουλίες, την «Επιθεώρηση Δραματικής Τέχνης» και παράλληλη δραματική σχολή της Ρούλας Πατεράκη και η «Πειραματική Σκηνή» της «Τέχνης» που παρά την πενιχρότητα των μέσων που διέθεταν πραγματοποίησαν αξιόλογες παραστάσεις.

1.1.6.8. Εκπαίδευση

Η Θεσσαλονίκη ήταν από τα πρώτα χρόνια της ίδρυσής της προικισμένη από τα «φώτα των γραμμάτων».

Έτσι η Θεσσαλονίκη διατήρησε την παράδοσή της και έχει σήμερα το μεγαλύτερο Πανεπιστήμιο της χώρας: Το Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης και η Πανεπιστημιούπολη όπου απλώνεται σε μια έκταση 430 στρεμμάτων Προπολεμικά φιλοξενούσε το εβραϊκό νεκροταφείο. Στην ίδια περιοχή βρίσκεται και το Πανεπιστήμιο Μακεδονίας.

Το Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης ιδρύθηκε το 1926, σύμφωνα με το νόμο 3341/21-9-1926, από την Α΄ Ελληνική Δημοκρατία με πρόταση του Αλέξανδρου Παπαναστασίου, που ψήφισε η Δ΄ Εθνοσυνέλευση. Αρχικά είχε 5 σχολές και η πρώτη φιλοσοφική σχολή και σήμερα έχει εξελιχθεί σε ολόκληρη πόλη, πολεοδομικά και πληθυσμιακά, με 40 πανεπιστημιακά τμήματα που καλύπτουν ευρύ φάσμα ανθρωπιστικών και

εφαρμοσμένων επιστημών, με 55.000 ενεργούς φοιτητές (1996) και 5.000 διδακτικό και διοικητικό προσωπικό. Είναι το Πανεπιστήμιο που προώθησε το γλωσσικό και κοινωνικό δημοτικισμό και τη σύγχρονη επιστημονική έρευνα, με εκατοντάδες ερευνητικά προγράμματα που το καθιστούν πρώτο ερευνητικό κέντρο της χώρας. Για την καλή φήμη του Πανεπιστημίου βοήθησαν δεκάδες αξιόλογοι καθηγητές με τη θετική συμβολή τους στην πνευματική, κοινωνική και πολιτική ζωή όχι μόνο της Θεσσαλονίκης αλλά και ολόκληρης της χώρας.

Επίσης, θα πρέπει να αναφερθεί και η ίδρυση του Τ.Ε.Ι. στη Θεσσαλονίκη. Η ίδρυση του Πανεπιστημίου και του Τ.Ε.Ι. Θεσσαλονίκης δημιουργεί μια ντόπια, πιο σύγχρονη και ρεαλιστική, πνευματική ηγεσία και παράλληλα συντηρεί μια προαιώνια ντόπια παράδοση του φωτισμού στα γράμματα.

1.1.6.9. Πολιτιστικοί φορείς

Ο Δήμος Θεσσαλονίκης, παρά την άنيση μεταχείριση που έχει στο παρελθόν υποστεί, έχει ωστόσο, αναπτύξει σημαντικότερη πολιτιστική δραστηριότητα. Έτσι δημιούργησε αξιόλογους πολιτιστικούς φορείς όπως αναφορικά είναι οι εξής:

1. Η Δημοτική Βιβλιοθήκη που ενώ ιδρύθηκε το 1932 άρχισε να λειτουργεί και να δραστηριοποιείται το 1939 με το Γ. Βαφόπουλο.
2. Το Μουσείο Ιστορίας της Θεσσαλονίκης, το οποίο στεγάζεται στην πλατεία Ιπποδρομίου σε καινούριο κτίριο του Δήμου. Ιδρύθηκε το 1983.
3. Ιδιαίτερα αξιόλογος είναι ο θεσμός των «Δημητρίων» που καθιερώθηκε στη Θεσσαλονίκη το 1966. Πραγματοποιείται κάθε χρόνο, με πρωτοβουλία του Δήμου, μετακαλεί ξένα και ελληνικά συγκροτήματα και πραγματοποιεί ποικίλες καλλιτεχνικές εκδηλώσεις.

ΧΩΡΟΙ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΩΝ ΕΚΔΗΛΩΣΕΩΝ

1. Μουσείο για την Ιστορία και Τέχνη της Θεσσαλονίκης, Λευκός Πύργος

2. Μακεδονικό Μουσείο Σύγχρονης Τέχνης

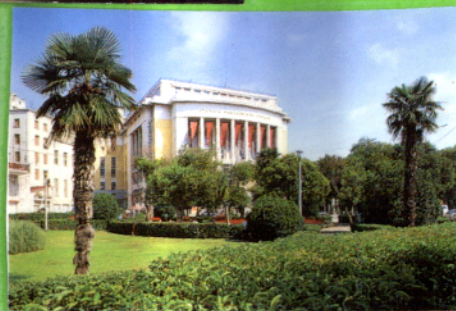
3. Μουσείο Βυζαντινού Πολιτισμού

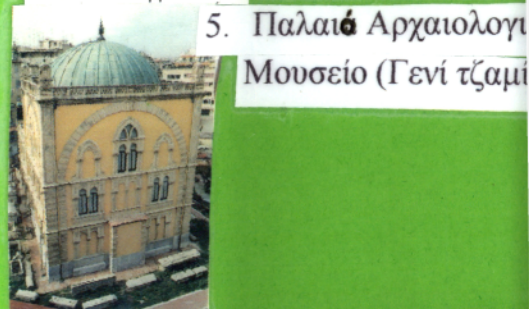
4. Αρχαιολογικό Μουσείο Θεσσαλονίκης

Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος Πολιτιστικό Κέντρο Βορείου Ελλάδος

7. Πινακοθήκη Εταιρείας Μακεδονικών Σπουδών

5. Παλαιό Αρχαιολογικό Μουσείο (Γενί τζαμί)

Μουσείο Κινηματογράφου Θεσσαλονίκης

9. Μουσείο Design Θεσσαλονίκης

10. Δημοτικό Θέατρο Αμπελοκήπων

11. Δημοτικό Θέατρο Σταυρούπολης

12. Κυβερνείο (Παλατάκι) Νέα Κρήνη

4. Αξιόλογη είναι η προσφορά του Γ. Βαφόπουλου και της συζύγου του με δωρεές για την ανέγερση και τον εξοπλισμό του Βαφοπούλειου Πνευματικού Κέντρου, όπου εγκαινιάστηκε τον Οκτώβριο του 1983.
Το Βαφοπούλειο Πνευματικό Κέντρο έχει να επιδείξει από την αρχή της ίδρυσής του πολύ σημαντική καλλιτεχνική, πνευματική και πολιτιστική προσφορά.
5. Το Κέντρο Μουσικής, που ιδρύθηκε το 1989 και εμπλουτίζει την πόλη της Θεσσαλονίκης με μουσική.
6. Ακόμη, η Διεθνής Έκθεση Θεσσαλονίκης οργανώνει κάθε χρόνο το Φεστιβάλ Ελληνικού Τραγουδιού και από το 1960 την εβδομάδα Ελληνικού Κινηματογράφου, που το 1966 μετονομάστηκε σε Φεστιβάλ Ελληνικού Κινηματογράφου.
7. Υπάρχει επίσης, και η Δημοτική Πινακοθήκη, όπου στεγάζεται η γλυπτική, η χαρακτική και ζωγραφική Τέχνη.

1.1.6.9.1. Πολιτιστικοί φορείς που συνεργάζονται με το Δήμο Θεσσαλονίκης

Λειτουργούν και άλλοι φορείς όπου δεν ανήκουν στο Δήμο Θεσσαλονίκης, αλλά έχουν σημαντική αξία για την πολιτιστική συλλογή της Θεσσαλονίκης. Έτσι αξίζει τουλάχιστον να τους αναφέρουμε επιγραμματικά.

Αρχαιολογικό Μουσείο Θεσσαλονίκης

Το Αρχαιολογικό Μουσείο χτίστηκε το 1962 με σχέδιο του αρχιτέκτονα Σωκράτη Καραντινού και το 1980 επεκτάθηκε με νέα πτέρυγα. Σήμερα στο κεντρικό του τμήμα εκτίθεται η συλλογή αρχαϊκών μέχρι και ύστερων ρωμαϊκών γλυπτών, αρχιτεκτονικά μέλη ιωνικού ναού, μια εκπαιδευτική ενότητα ταφικής αρχιτεκτονικής και δύο θεματικές εκθέσεις «Η Θεσσαλονίκη από τα προϊστορικά ως τα ρωμαϊκά χρόνια» και «Σίνδος, το αρχαϊκό νεκροταφείο». Σύντομα το Μουσείο προγραμματίζει την οργάνωση και άλλων

θεματικών εκθέσεων, καθώς και τον εμπλουτισμό αυτών που ήδη λειτουργούν, με σκοπό την ολοκληρωμένη παρουσίαση του ιστορικού παρελθόντος της Θεσσαλονίκης, αλλά και της ευρύτερης περιοχής της.

Μουσείο Βυζαντινού Πολιτισμού

Εγκαινιάστηκε το 1994 και είναι ένα νέο σημαντικό μουσείο διαφύλαξης, έρευνας και μελέτης των στοιχείων του Βυζαντινού πολιτισμού, που διασώζονται στον ευρύτερο μακεδονικό χώρο και ιδιαίτερα στη Θεσσαλονίκη. Το Μουσείο με τις μόνιμες εκθέσεις του, τους χώρους ανάπτυξης περιοδικών θεματικών εκθέσεων, τη σύγχρονη οργάνωση των εργαστηρίων συντήρησης και των αρχαιολογικών αποθηκών του αποτελεί μια διαρκή αναφορά στο φυσικό χώρο της Θεσσαλονίκης και στα Βυζαντινά μνημεία της. Το 1997 πραγματοποιήθηκε η πιο σημαντική έκθεση του Αγίου Όρους.

Λαογραφικό και Εθνολογικό Μουσείο Μακεδονίας – Θράκης

Οφείλει την ίδρυσή του στη Μακεδονική Φιλεκπαιδευτική Αδελφότητα. Εγκαινιάστηκε το 1973 και από τότε στεγάζεται στο χαρακτηριστικό οικοδόμημα του 1906, το γνωστό «Παλαιό Κυβερνείο». Το Μουσείο συλλέγει, ερευνά και μελετά τα υλικά τεκμήρια του παραδοσιακού πολιτισμού στη Β. Ελλάδα για το διάστημα 1800-1950 τα οποία παρουσιάζει στο κοινό σε μόνιμες και περιοδικές εκθέσεις.

Μουσείο για την Ιστορία και Τέχνη της Θεσσαλονίκης, Λευκός Πύργος

Το χαρακτηριστικό σύμβολο της Θεσσαλονίκης είναι ένα οχυρωματικό έργο του 16^{ου} αιώνα, και λειτουργεί η έκθεση «Θεσσαλονίκη, Ιστορία και Τέχνη», με εποπτικό και κυρίως αρχαιολογικό υλικό για την ιστορία και την τέχνη της πόλης από τα παλαιοχριστιανικά μέχρι και τα βυζαντινά χρόνια (300 – 1430 μ.Χ.). Η έκθεση, στους 3 πρώτους ορόφους του Πύργου, περιλαμβάνει τοιχογραφίες, εικόνες, γλυπτά, πήλινα και γυάλινα αγγεία και δείγματα μικροτεχνίας, τα οποία προέρχονται από τις συλλογές της Εφορίας Βυζαντινού

Αρχαιοτήτων. Στον 4^ο και 5^ο όροφο εκτίθενται φορητές βυζαντινές εικόνες, αγγεία και έργα μικροτεχνίας από τη δωρεά Δ. Οικονομόπουλου.

Μουσείο Μακεδονικού Αγώνα

Το Μουσείο Μακεδονικού Αγώνα ιδρύθηκε το 1981. Η έκθεση του Μουσείου περιλαμβάνει βιβλία, χάρτες, εφημερίδες και πίνακες της τοπογραφίας της Μακεδονίας, εκείνης της περιόδου, φωτογραφικό υλικό, κειμήλια, όπλα, προσωπικά αντικείμενα και φορεσιές μακεδονομάχων.

Μουσείο Design

Ιδρύθηκε το 1993 με ιδιωτική πρωτοβουλία και αποτελεί τον πρώτο, στην Ελλάδα, χώρο συστηματικής προσέγγισης του αντικειμένου – design. Από το 1995 θεσμοθετήθηκε ως «Μουσείο Design Θεσσαλονίκης» και λειτουργεί από τότε με την υποστήριξη του Οργανισμού Πολιτιστικής Πρωτεύουσας της Ευρώπης, Θεσσαλονίκη 1997.

«Τέχνη» Μακεδονική Καλλιτεχνική Εταιρία

Η Εικαστική έκφραση είναι ένα μόνο μέρος από την πολύπλευρα δραστηριότητα της «Τέχνης» στην καλλιτεχνική ζωή της Θεσσαλονίκης. Σήμερα η «Τέχνη» διαθέτει:

- A. Συλλογή ζωγραφικής που περιλαμβάνει 70 σημαντικά έργα σύγχρονων Ελλήνων Ζωγράφων.
- B. Συλλογή Χαρακτικών που περιλαμβάνει χαρακτηριστικά, τα οποία προσφέρουν πλήρη εικόνα της ελληνικής χαρακτικής στον 20ο αιώνα.

Μουσείο Κινηματογράφου Θεσσαλονίκης

Καθιερώθηκε ως θεσμός το 1995 από τον Ο.Π.Π. της Ευρώπης Θεσσαλονίκης 1997. Το Μουσείο έχει ήδη στην κατοχή του, μετά από αγορές, τις συλλογές κινηματογραφικού υλικού των γνωστών κινηματογραφιστών της Θεσσαλονίκης Νίκου Μπιλιλή και Βασίλη Παπαδόπουλου, καθώς και τις

γιγαντοαφίσες του καλλιτέχνη Κ. Αρβανιτίδη, του τελευταίου δημιουργού της τέχνης αυτής.

Το Μουσείο οργανώνει κινηματογραφική βιβλιοθήκη, προετοιμάζει σειρά σχετικών εκδόσεων και εντύπων, ανέθεσε ήδη τη δημιουργία αρχείου μουσικής για τον κινηματογράφο και προγραμμάτισε εκδηλώσεις για τα «100 χρόνια του Κινηματογράφου».

Πινακοθήκη Εταιρείας Μακεδονικών Σπουδών

Ιδρύθηκε το 1975 και στεγάζεται στον τελευταίο όροφο του μεγάρου Θεάτρου της Εταιρείας. (Κρατικό Θέατρο Βορείου Ελλάδος), έργο του αρχιτέκτονα Βασίλη Κασσάνδρου.

Η συλλογή της περιλαμβάνει περισσότερα από 300 έργα ζωγραφικής, γλυπτικής και χαρακτικής, από τα οποία τα περισσότερα είναι Θεσσαλονικέων καλλιτεχνών, ενώ υπάρχουν και έργα σημαντικών δημιουργών από τον υπόλοιπο ελλαδικό χώρο ή το εξωτερικό.

Η Πινακοθήκη επεκτείνει το ενδιαφέρον της και στην προβολή της σύγχρονης ελληνικής τέχνης, με περιοδικές εκθέσεις που οργανώνει.

1.1.7. Ο γιγαντισμός και εκσυγχρονισμός της πόλης 1950-1997

Η πόλη μέσα σ' αυτή την 50ετία του αιώνα γιγαντώθηκε πολεοδομικά και τριπλασιάστηκε στον πληθυσμό που έφθασε κατά την απογραφή του 1997 στους 763.000 κατοίκους.

Η έλλειψη εργασίας και η αναζήτηση για μία καλύτερη ζωή στην συμπρωτεύουσα ήταν οι κύριοι λόγοι εσωτερικής μετανάστευσης των κατοίκων του βορειοελλαδικού χώρου να εγκατασταθούν στους περιφερειακούς δήμους της Θεσσαλονίκης αλλά και στον κεντρικό Δήμο.

Αυτό είχε σαν αποτέλεσμα την πυκνή δόμηση, την κατεδάφιση προπολεμικών σπιτιών και την ανέγερση πολυκατοικιών προκαλώντας έτσι την αλλαγή στην μορφή της ιστορικής αυτής πόλης.

Η προσπάθεια για τη διατήρηση αρχιτεκτονικών ιστορικών συνόλων της Θεσσαλονίκης (Πάνω Πόλη, Λαδάδικα κ.ά) άρχισε μόλις τη δεκαετία του 70'.

Η έντονη εκβιομηχάνιση και η οικονομική ανάκαμψη της Θεσσαλονίκης άρχισε μετά το 1960 με την δημιουργία μεγάλων βιομηχανικών συγκροτημάτων στην Δυτική Θεσσαλονίκη. Την ίδια περίοδο διαμορφώνεται και επεκτείνεται η νέα παραλία.

Επίσης η Θεσσαλονίκη κατά τη δεκαετία του 60' ολοκληρώνει την υποδομή της (λιμάνι, αεροδρόμιο, συγκοινωνίες, πανεπιστήμιο), ενώ μετά την ένταξη της χώρας στην Ε.Ε και την πολιτική αλλαγή στα Βαλκάνια και στις Ανατολικές Χώρες, η Θεσσαλονίκη ξαναγίνεται βαλκανικό και μεσογειακό κέντρο που ενώνει τον ευρωπαϊκό χώρο με την ευρύτερη περιοχή των Βαλκανίων και της Ανατολικής Μεσογείου.

Με την ένταξη της χώρας μας στην Ε.Ε, η Ελλάδα ήταν υποχρεωμένη να ακολουθήσει την πολιτική της Ε.Ε.

Ένας από τους βασικούς άξονες της πολιτικής της Ε.Ε είναι η προστασία της πολιτικής κληρονομιάς.

Η Ελλάδα μια χώρα του πνεύματος και της καλλιτεχνικής δημιουργίας και ιδιαίτερα η Θεσσαλονίκη, έχει έντονο πολιτισμικό και ιστορικό χαρακτήρα με αξιόλογο μουσειακό πλούτο, πλούσιο με αρχαιολογικά ευρήματα.

Έτσι ο Δήμος Θεσσαλονίκης εκμεταλλευόμενος επιχορηγήσεις της Ε.Ε που αφορούσαν τον πολιτισμό, δημιούργησε πολλά μουσεία, ανακαίνισε και αναστήλωσε παλιά αρχιτεκτονικά κτίρια, δημιούργησε νέους πολιτιστικούς και καλλιτεχνικούς θεσμούς και πραγματοποίησε πολλές εκδηλώσεις.

Για την πόλη της Θεσσαλονίκης το 1985, ήταν ένα έτος Σταθμός για την ιστορία της διότι συμπληρώθηκαν 2.300 χρόνια από την ίδρυσή της. Η επέτειος αυτή γιορτάστηκε με ποικίλες εκδηλώσεις και σημαντικές εκδόσεις.

Τέλος το 1997 η Θεσσαλονίκη κηρύσσεται πολιτιστική πρωτεύουσα της Ευρώπης.

1.2. Άγιος Δημήτριος – ΔΗΜΗΤΡΙΑ

Από παλιά, ίσως και προ της Ρωμαιοκρατίας, η Θεσσαλονίκη είχε την «προστάτιδα» θεότητα της, όπου ήταν η φοινικική θεότητα των Καβείρων.

Όταν οι Θεσσαλονικείς έγιναν χριστιανοί αντικαταστάθηκε ο Δίας απ' το Χριστό και πολύ σύντομα ο Κάβειρος από τον Άγιο Δημήτριο. Έτσι, προς τιμή του Αγίου πραγματοποιούνταν κάθε χρόνο γιορτές στις 26 Οκτωβρίου, και αποτελούνταν από εκκλησιαστικές τελετές με θρησκευτικό περιεχόμενο και από λαϊκές με πνευματικό – αθλητικό αλλά και εμπορικό περιεχόμενο και χαρακτήρα.

Οι θρησκευτικές τελετές προς τιμή του Αγίου Δημητρίου άρχιζαν το απόγευμα της παραμονής της γιορτής και κρατούσαν 3 μέρες.

Αρχικά ξεκινούσε με μια μεγάλη λιτανεία όπου αυτή μετά από την περιφορά μέσα στην πόλη κατέληγε στο Ναό του Αγίου όπου ακολουθούσε «αγρύπνια» ως το πρωί. Την άλλη μέρα, εκφωνούνταν οι γνωστοί «εγκωμιαστικοί λόγοι» προς τιμή του προστάτη και πολιούχου της πόλης της Θεσσαλονίκης, μεγαλομάρτυρα Δημητρίου από το μητροπολίτη της πόλης και άλλους διάσημους λόγιους της εποχής.

Παράλληλα με τις εκκλησιαστικές γιορτές, την ίδια περίοδο γίνονταν στη Θεσσαλονίκη και διάφορες άλλες λαϊκές εκδηλώσεις με κυρίαρχο ένα μεγάλο πανηγύρι, που πάντα ο ελληνικός λαός το συνδυάζει με μεγάλες θρησκευτικές γιορτές.

Αυτό το πανηγύρι διαρκούσε 8 ημέρες και συμμετείχαν χιλιάδες επισκέπτες και έμποροι οι οποίοι έστηναν τα εμπορεύματά τους από τις δυτικές παρυφές της Θεσσαλονίκης ως τον Αξιό ποταμό.

Λόγω του εμπορίου στο πανηγύρι θα μπορούσες να συναντήσεις ανθρώπους από τα πέρατα του κόσμου (Βοιωτία, Πελοπόννησο, Ιταλία, Φοινίκη, Αίγυπτο) και επειδή ήταν αξιοσημάντο γεγονός για αυτή την πόλη τις εκδηλώσεις των «Δημητρίων» τις σύγκριναν με τα Παναθήναια των Αθηνών.

Παράλληλα μ' αυτή την εμποροπανήγυρη, ολόκληρη η πόλη γνώριζε μια πρωτοφανή κίνηση και δραστηριότητα. Λόγοι εκφωνούνταν σε μεγάλες

συναθροίσεις, στους τόπους δουλειάς, και διοργανώνονταν στο λιμάνι πολλές αθλητικές και καλλιτεχνικές εκδηλώσεις.

1.3. Σύνδεση Διαβαλκανική της πολιτιστικής εξέλιξης της Θεσσαλονίκης

Η Θεσσαλονίκη έχει μια διάσταση ευρωπαϊκή, μια διάσταση βαλκανική, έχει όμως πρωτίστως μια διάσταση μεσογειακή, καθώς είναι μία πόλη θαλασσινή, θα μπορούσαμε να τη χαρακτηρίσουμε το σταυροδρόμι Ανατολής και Δύσης, γεγονός που συντέλεσε στη διαμόρφωση της ιδιαίτερης πολιτιστικής φυσιογνωμίας της ανάμεσα στα όρια των δύο κόσμων.

Το κοινό ιστορικό και πολιτιστικό παρελθόν των βαλκανικών χωρών είναι γνωστό και αυτονόητο. Υπάρχει μία ταυτότητα προβλημάτων. Και επίσης, υπάρχει ένα πολύ σημαντικό συγκριτικό πλεονέκτημα. Υπάρχει γεωγραφική εγγύτητα, γειτνίαση, που μας επιτρέπει να μετατρέψουμε τα Βαλκάνια σε περιοχή πολιτισμού και να εφαρμόσουμε με πολύ μεγάλη επιτυχία μοντέλα συνεργασίας, σε ευρύτερο πλαίσιο, όπως για παράδειγμα με την Ευρωπαϊκή Ένωση.

Η Λεκάνη της Μεσογείου είναι μια μεγάλη μήτρα πολιτισμών. Στη λεκάνη της Μεσογείου έχουν την αναφορά τους διαφορετικοί πολιτισμοί και ισότιμοι μεταξύ τους. Και όταν λέμε πολιτισμό εννοούμε και θρησκείες. Έτσι, η λεκάνη της Μεσογείου είναι μια υδάτινη μήτρα, απ' όπου έχουν εκπηγάσει πολλά θρησκευτικά δόγματα και πολλές πολιτισμικές δημιουργίες.

Έτσι η πολυσύνθετη ταυτότητά της βρίσκεται στο ρυθμό της Δύσης, είναι μέρος αυτής, αλλά ταυτόχρονα ανήκει σε κάποια Ανατολή ήρεμη και οικεία.

Μια πρόταση του Ε. Βενιζέλου, σε μια άτυπη συνάντηση στη Θεσσαλονίκη με θέμα «Πεδία εξωτερικής πολιτιστικής πολιτικής» τον Απρίλιο 1997, ήταν να συγκροτηθεί ένα ανοιχτό Βαλκανικό Πολιτιστικό Δίκτυο Πόλεων και Τεχνών, στο οποίο να συμμετέχουν όλοι οι δήμοι της Βαλκανικής που έχουν πολιτιστικές δραστηριότητες και όλοι οι καλλιτεχνικοί οργανισμοί,

είτε αυτοί είναι κρατικοί είτε ιδιωτικοί. Με τον όρο Δίκτυο εννοούμε ότι θα είναι ένα δίκτυο σε κίνηση σε συνεχή επαφή τους ενός σημείου με το άλλο, πληροφοριακό δίκτυο, έτσι ώστε να έχουμε το δίκτυο των θεατρικών σχημάτων, το δίκτυο των χορευτικών σχημάτων κ.α.

Επίσης, ένας άλλος τομέας που έχει κατ' εξοχήν ενδιαφέρον, στο πλαίσιο της ευρωμεσογειακής συνεργασίας είναι ο τομέας της προστασίας της πολιτιστικής κληρονομιάς. Η Ελλάδα, αλλά ιδιαίτερα η Θεσσαλονίκη, είναι πλούσια σε μνημεία, που πολλά από αυτά προστατεύονται από την UNESCO.

Η Ε.Ε. έχει ειδικά προγράμματα που προστατεύουν την πολιτιστική κληρονομιά όπως το «Καλειδοσκόπιο 2000».

Ι.4. Γεωγραφική θέση – Λιμάνι Θεσσαλονίκης

*«Η Θεσσαλονίκη
μια πόλη της θάλασσας, μια πόλη του ήλιου,
πόλη της επικοινωνίας και των ανταλλαγών,
μια πόλη – λιμάνι της Μεσογείου».*

Σταθμός συνάντησης θαλασσιών δρόμων και οδικών αρτηριών, λιμάνι πολυάνθρωπο διευκολύνει την επαφή των λαών της Βαλκανικής στον οικονομικό και πολιτιστικό τομέα και με όλες τις άλλες πόλεις της Μεσογείου: Θεσσαλονίκη, Κωνσταντινούπολη, Σμύρνη, Αλεξάνδρεια, Αλγέρι, Μασσαλία, Γένοβα.

Η έξοδος στον Ινδικό προσέφερε στη Θεσσαλονίκη νέους ορίζοντες. Οι πολιτισμοί του Βορρά συναντιούνται με τους πολιτισμούς του σίτου, του οίνου και της ελιάς, πολιτισμούς αρχέγονους, όπου η «ξενία» θεωρείτο εύνοια των Θεών.

Μεσόγειος των ποιητών, Μεσόγειος των ζωγράφων, Μεσόγειος των μουσικών, Μεσόγειος των ανθρώπων, Μεσόγειος των Θεών.

«Μεσόγειος μητέρα πολιτισμών».

Η πόλη της Θεσσαλονίκης έχει ιστορικό βίο παράλληλο – σχεδόν ταυτισμένο – με το λιμάνι της. Από την ίδρυση της μέχρι σήμερα, δεν μπορεί να υπάρξει η έννοια της πόλης χωρίς να ενυπάρχει σ' αυτήν η έντονη παρουσία του περιήμου από τα χρόνια της αρχαιότητας λιμανιού της.

Η Θεσσαλονίκη με τον Θερμαϊκό της κόλπο αποτελεί γεωγραφικά την «πύλη» της Βαλκανικής χερσονήσου από τη θάλασσα και βρίσκεται πάνω στον πιο σύντομο δρόμο μεταξύ της Κεντρικής Ευρώπης και της Μέσης Ανατολής. Αυτό μάλιστα δεν είναι αποτέλεσμα των πρόσφατων στην ιστορία διευθετήσεων και οριοθετήσεων των συνόρων των ευρωπαϊκών κρατών.

Από την αρχαιότητα η Θεσσαλονίκη βρίσκονταν πάνω στο φυσικό δρόμο προς τη θάλασσα που δημιουργούσαν οι πεδιάδες του Δούναβη, του Μοράδα και του Αξιού. Έτσι ήταν πάντα ένας σημαντικός συγκοινωνιακός κόμβος, που δέσποζε στην ανατολική λεκάνη της Μεσογείου και που, με την πάροδο των χρόνων, αποκτούσε ιδιαίτερη βαρύτητα, καθώς παράλληλα αναπτύσσονται και οι θαλάσσιες συγκοινωνίες.

Σημαντικοί σταθμοί ανάπτυξης της πόλης της Θεσσαλονίκης είναι το 1871, όπου η Θεσσαλονίκη συνδέεται σιδηροδρομικά με τα Σκόπια και το 1880 με το Βελιγράδι, φτάνοντας έτσι, στα ευρωπαϊκά σιδηροδρομικά δίκτυα.

Το 1893 πραγματοποιείται η σύνδεση με το Μοναστήρι και το 1895 συνδέεται σιδηροδρομικά η Θεσσαλονίκη με την Κωνσταντινούπολη.

Μετά την απελευθέρωση της πόλης, το 1916, η Θεσσαλονίκη συνδέεται και με το ελληνικό σιδηροδρομικό δίκτυο που κατέληγε στην Αθήνα. Την τελευταία 20ετία του 19^{ου} αιώνα το λιμάνι της Θεσσαλονίκης έχει καταστεί πραγματικά η κύρια προσπέλαση προς τα Βαλκάνια και την Κεντρική Ευρώπη.

Γενικά, το Λιμάνι της Θεσσαλονίκης, είναι το πρώτο εξαγωγικό λιμάνι της χώρας καθώς και το πρώτο διαμετακομιστικό κέντρο της Βαλκανικής. Με την ανάπτυξη του εμπορίου η πόλη μπορεί να εξελιχθεί τόσο οικονομικά όσο και πολιτιστικά με την επικοινωνία και επαφή με άλλες χώρες και κυρίως τις Βαλκανικές.

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟΙ ΤΟΠΟΙ

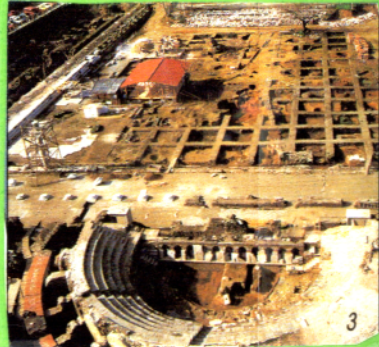
1. Ανατολικά Βυζαντινά τείχη

2. Η Αγία Σοφία

6. Ανάγλυφα από την Αψίδα του Γαλέριου

3. Η Αρχαία Αγορά

4. Η Ροτόντα

5. Η Κρυπτή στοά στη Ρωμαϊκή Αγορά

1.5. Αρχαιολογικοί τόποι

1.5.1. Τείχη

Τα πρώτα χαρακτηριστικά γνωρίσματα της Θεσσαλονίκης όπου είναι αξιόλογα και διατηρητέα είναι τα τείχη.

Η Θεσσαλονίκη όπως προκύπτει από ιστορικές μαρτυρίες, περιτειχίστηκε αμέσως μετά την ίδρυση της το 315 μ.Χ. για να αντιμετωπίσει τις επιδρομές από τους «βάρβαρους».

Τα τείχη της Θεσσαλονίκης σχημάτιζαν ένα τετράπλευρο με 2 κάθετες προς τη θάλασσα πλευρές (ανατολικό και δυτικό τείχος) και 2 παράλληλες (παραθαλάσσιο τείχος) και τείχος της Ακρόπολης, στο λόφο. Τα τείχη αυτά με ύψος από 10-12 μ. είχαν ανάπτυγμα 8 περίπου χιλιόμετρα κατά τη βυζαντινή περίοδο.

Γνωστές πύλες των τειχών ήταν: η «πύλη της Ρώμης» (κοντά στον Λευκό Πύργο), η «Χρυσή Πύλη» (στη σημερινή πλατεία Βαρδαρίου).

Γνωστή, και υπάρχει και σήμερα, είναι η «πύλη της Άννας Παλαιολογίνας» κοντά στον Πύργο του Τριγωνίου, στην Άνω Πόλη.

Κατά την περίοδο της Βενετοκρατίας (1423-1430), τοποθετήθηκαν και οι δύο πύργοι των τειχών που σώζονται στις ημέρες μας: Λευκός Πύργος και Πύργος του Τριγωνίου ή Πύργος της Αλύσεως στο βόρειο-ανατολικό άκρο των τειχών.

1.5.2. Αρχαία Αγορά. Το Forum των Ρωμαίων

Κύριο σημείο αναφοράς στην πόλη της Θεσσαλονίκης υπήρξε ο χώρος της «Αγοράς (forum)» στα χρόνια των Ρωμαίων, όπως άλλωστε και στην προηγούμενη ελληνιστική περίοδο.

Ο χώρος της «Αγοράς» ήταν στο σημείο τομής των 2 κεντρικών οδικών αξόνων της πόλης και αποτελούσε το ρωμαϊκό κοινωνικό και θρησκευτικό

κέντρο, με ελεύθερους χώρους, στοές, περιστύλια, καταστήματα και πολλά μνημειώδη κτίρια.

Η Αρχαία Αγορά ανακαλύφθηκε με τις ανασκαφές που πραγματοποιήθηκαν, το 1966 και τα ευρήματα που ήρθαν στην επιφάνεια είναι μοναδικά και τεράστιας ιστορικής και αρχαιολογικής αξίας.

Οι γραπτές μαρτυρίες αρχαίων συγγραφέων καθώς και τα ίδια τα ευρήματα σε συνδυασμό με τα μνημεία που διασώθηκαν στην Πόλη (Άγιος Δημήτριος), πείθουν πως ο χώρος της Αρχαίας «Αγοράς» ταυτίζεται μ' αυτόν που μνημονεύεται στους βίους και το μαρτύριο του πολιούχου της πόλης Αγίου Δημητρίου.

Γενικά, από γραπτές πηγές ιστορικών και χρονικογράφων φαίνεται πως η Θεσσαλονίκη θα ήταν μια επιβλητική πόλη, καθώς τα φυσικά της προσόντα (θάλασσα, επίπεδη έκταση και λόφος) βοηθούσαν στη μεγαλύτερη δυνατή ανάδειξη των μνημείων της.

1.5.3. Η Ροτόντα

Ένα από τα πιο αρχαιότερα και σημαντικότερα σωζόμενα στην πόλη μνημεία, χτισμένο πιθανά στα χρόνια της Ρωμαϊκής «Τετραρχίας» (αρχές του 4^{ου} μ.Χ. αιώνα) είναι η Ροτόντα.

Το μεγαλοπρεπές και επιβλητικό κυκλικό αυτό μνημείο, με το θαυμάσιο θόλο του, που το στεγάζει ολόκληρο, αποτελεί ένα από τα πιο σημαντικά χτίσματα της Ρωμαϊκής περιόδου σε παγκόσμια κλίμακα.

Στην αρχή το κτίριο αυτό χρησιμοποιούνταν σαν αυτοκρατορικό μασωλείο και στα χρόνια του Μ. Θεοδοσίου (379-395) μετατράπηκε σε χριστιανικό ναό.

Χαρακτηριστικά της είναι τα ψηφιδωτά που είναι τα πιο σημαντικά της παλαιοχριστιανικής εποχής, αντίστοιχα σε σπουδαιότητα μ' αυτή της Ραβέννας της Ιταλίας.

1.5.4. Αψίδα του Γαλέριου

Αλλιώς η ονομαστή Καμάρα. Άλλο ένα σημείο όπου είναι από τα πιο χαρακτηριστικά της Θεσσαλονίκης είναι η Αψίδα του Γαλέριου ή αλλιώς η ονομαστή «Καμάρα».

Η «Καμάρα» είναι κτίσμα της Ρωμαϊκής εποχής του Διοκλητιανού και Γαλέριου (405 μ.Χ. αιώνας) και βρίσκεται στο ανατολικό τμήμα της οδού Εγνατία, μεταξύ της Ροτόντας και του Ανακτόρου του Γαλέριου, βόρεια της πλατείας Ναυαρίνου.

Η αψίδα αυτή αποτελεί το δυτικό σκέλος μιας στεγασμένης στοάς της οποίας η δυτική και ανατολική όψη αποτελούνταν από αψίδες με τρία τόξα. Σήμερα, σώζονται μόνο τα 2 τόξα τα οποία είναι στολισμένα με ανάγλυφα που έχουν σαν θέμα κατά σειρά ιππομαχίες, τον αυτοκράτορα Γαλέριο να μπαίνει στην πόλη έφιππος, μάχες μεταξύ Ρωμαίων και Περσών και τέλος σε «κογχυλοειδή» πλαίσια, παριστάνονται Νίκες που κρατούν τρόπαια.

Από καλλιτεχνική πλευρά οι ανάγλυφες παραστάσεις της «Καμάρας» δεν παρουσιάζουν ιδιαίτερες αρετές και ενδιαφέρον. Οι διάφορες μορφές έχουν μια φανερή δυσκαμψία και δυσαρμονία που είναι χαρακτηριστικό της μεταγενέστερης ρωμαϊκής τέχνης (4^{ος} αιώνας). Όμως τόσο τα ανάγλυφα όσο και ολόκληρο το μνημείο, είναι σημαντικής ιστορικής και αρχαιολογικής αξίας, μια και τα μνημεία αυτού του είδους είναι ελάχιστα.

Η αψίδα του Γαλέριου αναστηλώθηκε στα 1935. Κατά τη διάρκεια της Τουρκοκρατίας το μνημείο είχε υποστεί πολλούς ακρωτηριασμούς και καταστροφές. Την τελική της εμφάνιση την απέκτησε το 1953 μετά την αναμόρφωση του χώρου του πραγματοποίησε ο Δήμος Θεσσαλονίκης.

1.5.5. Ρωμαϊκά Ανάκτορα – Ιππόδρομος

Μια εικόνα επιβλητικότητας και μεγαλείου της ρωμαϊκής ακμής στη Θεσσαλονίκη μας δίνουν τα Ανάκτορα της σημερινής πλατείας Ναυαρίνου, που αποτελούν τμήμα του λεγόμενου «Γαλεριανού συγκροτήματος».

Στο κτιριακό αυτό συγκρότημα, που η ανέγερσή του τοποθετείται στην περίοδο της Ρωμαϊκής «Τετραρχίας» (297-307 μ.Χ.) περιλαμβάνεται το Ανάκτορο, το Οκτάγωνο, ο Ιππόδρομος, η Αψίδα του Γαλέριου και πιθανά και η Ροτόντα.

Στο χώρο των Ανακτόρων αποκαλύφθηκαν πολλά ενδιαφέροντα ψηφιδωτά δάπεδα με περίτεχνα διακοσμητικά σχήματα που, αφού καθαρίστηκαν και αποκολλήθηκαν, επανατοποθετήθηκαν στον ίδιο χώρο. Ακόμα βρέθηκαν πολύ σημαντικές τοιχογραφίες σε διάφορα σημεία των επιχρισμάτων που κάλυπταν τους τούβλινους τοίχους.

1.5.6. Άγιος Δημήτριος

Ο ναός του Αγίου Δημητρίου Θεσσαλονίκης βρίσκεται στο κέντρο της παλιάς πόλης, βορειο-ανατολικά της Αρχαίας Ρωμαϊκής Αγοράς.

Ο ναός χτίστηκε (περίπου) το 413 μ.Χ Το μνημειακό αυτό κτίσμα με τους καθαρούς και ανάλαφρους όγκους που συνθέτουν ένα σύνολο θαυμαστής μορφολογίας, είναι βέβαιο πως θα κυριαρχούσε, λειτουργικά και οπτικά στη βυζαντινή Θεσσαλονίκη επί σειρά αιώνων, μία και υπήρξε το κέντρο της λατρείας του Αγίου Δημητρίου, προστάτη της πόλης.

Ο ναός του Αγίου Δημητρίου διέσχισε μια περίοδο 420 χρόνων τουρκικής κατοχής είχε μετατραπεί σε τζαμί, αλλοτριώθηκε ριζικά.

Το 1912, αμέσως μετά την απελευθέρωση της πόλης ο ναός του Αγίου Δημητρίου αποδόθηκε και πάλι στους πιστούς που όμως δεν πρόλαβε να ορθοποδήσει λόγω της ολοκληρωτικής σχεδόν πυρκαγιάς το 1917.

Παρόλα αυτά, ο ναός αναστηλώθηκε για να δοθεί και πάλι στη λατρεία των Θεσσαλονικέων στις 26-10-1949.

Σημαντικό γεγονός αποτέλεσε πρόσφατα η μεταφορά στο ναό του Αγίου Δημητρίου των λειψάνων του Αγίου, που φυλάγονταν για αιώνες στο αβαείο της πολίχνης S. Lorenzo in Campo της Ιταλίας.

1.5.7. Αγία Σοφία

Ο ναός της Αγίας Σοφίας βρίσκεται νότια της Εγνατίας οδού, προς της θάλασσα. Μαζί με το ναό του Αγίου Δημητρίου και το ναό του Αχειροποιήτου Θεσσαλονίκης αποτελούν τα πιο σημαντικά παλαιοχριστιανικά μνημεία της Ελλάδας και ολόκληρης της Ορθοδοξίας. Γενικά, ρυθμός του κτίσματος μπορεί να θεωρηθεί η «βασιλική με τρούλο».

Υπάρχουν πολλές αμφισβητήσεις για τη χρονολογία ανέγερσης του ναού της Αγίας Σοφίας Θεσσαλονίκης, αλλά αυτή που επικρατεί είναι στα χρόνια της εικονομαχίας, ίσως στο τελευταίο τέταρτο του 8^{ου} αιώνα.

Στα χρόνια της Τουρκοκρατίας μετατράπηκε σε τζαμί και το 1890 υπέστη πολύ σοβαρές ζημιές από τη μεγάλη πυρκαγιά που ξέσπασε. Το 1912 που απελευθερώθηκε η πόλη μετατράπηκε ξανά σε χριστιανικό ναό εφόσον είχε επισκευαστεί.

Αξιόλογα κτίσματα είναι και ο ναός του Αχειροποιήτου, ο ναός της Αγίας Αικατερίνης, ο ναός των Ταξιαρχών και πολλών άλλων όπου μας δίνουν ένα σημάδι ότι η πόλη της Θεσσαλονίκης αν και με την υποταγή στους Τούρκους και σε άλλους βάρβαρους κατάφερε να διαιωίσει την ιστορική και αρχιτεκτονική της μεγαλοπρέπεια.

1.5.8. Νεότερη Αρχιτεκτονική Κληρονομιά

Πέρα από τα αναγνωρισμένα μνημεία της «μείζονος» περιοχής της, η Θεσσαλονίκη είχε μέχρι πρόσφατα να επιδείξει όχι μεμονωμένα κτίσματα αλλά ολόκληρα οικιστικά σύνολα της λεγόμενης αρχιτεκτονικής κληρονομιάς των νεότερων χρόνων. Όμως οι αλληπάλληλες καταστροφές και πυρκαγιές που έπληξαν τον πυρήνα της «περιτειχισμένης» πόλης, η αστυφιλία, το έντονο στεγαστικό πρόβλημα της μεταπολεμικής περιόδου και γενικά η απρογραμμάτιστη πολεοδομική ανάπτυξη της πόλης συντέλεσαν στο να καταστραφεί το μεγαλύτερο μέρος της πολύτιμης αυτής πολιτιστικής κληρονομιάς.

Η μεγάλη πυρκαγιά του 1917 κατέστρεψε το «ιστορικό» κέντρο της πόλης με αποτέλεσμα να εξαφανιστούν εκατοντάδες κτίσματα χαρακτηριστικής αρχιτεκτονικής μαζί και πολλά μνημεία διαφόρων χρονικών περιόδων.

Παρόλα αυτά και σήμερα σώζονται μνημεία της εποχής αυτής του τέλους του 19^{ου} αιώνα και αρχών του 20ού αιώνα. Είναι τα κτίσματα της λαϊκής Μακεδονίτικης αρχιτεκτονικής της Άνω πόλης, τα νεοκλασικά κτίσματα της παλιάς περιοχής των «Εξοχών» Θεσσαλονίκης, καθώς και τα νεότερα κτίσματα της «Πυρκαϊούστου» περιοχής του κέντρου της πόλης.

Ένας αριθμός από τα κτίσματα αυτά με το έντονο μορφολογικό – αρχιτεκτονικό ενδιαφέρον που τα διακρίνει, έχουν χαρακτηριστεί ως διατηρητέα από την πολιτεία, ενώ το μεγαλύτερο μέρος τους συνεχίζει να διατρέχει τον κίνδυνο της κατεδάφισης.

Όλες οι κατηγορίες των παραπάνω κτισμάτων πείθουν πως η Θεσσαλονίκη συνέχισε, μέχρι τα πρόσφατα χρόνια, να αποτελεί κέντρο – πόλο ολόκληρης της Μακεδονίας, και της Βαλκανικής.

1.5.9. Άνω Πόλη

Η περιοχή της Άνω Πόλης Θεσσαλονίκης καταλαμβάνει το βορειότερο και ψηλότερο τμήμα της παλιάς πόλης που διασώθηκε από τη μεγάλη πυρκαγιά του 1917.

Χαρακτηριστικά είναι τα βυζαντινά τείχη που σώζονται σχεδόν ολόκληρα.

Στην περιοχή της Άνω Πόλης περιλαμβάνονται μερικά από τα πιο σημαντικά μνημεία της Θεσσαλονίκης όπως: τα τείχη με την Ακρόπολη και το Επταπύργιο, ο Άγιος Νικόλαος Ορφανός, Ταξιάρχες κ.α.

Η Ακρόπολη επιστέφεται από το φρούριο Επταπύργιο, γνωστό ως «Γεντί Κουλές», το οποίο από το τέλος του περασμένου αιώνα ως το 1989 στέγαζε τις δικαστικές φυλακές της πόλης. Οι σκληρές συνθήκες της φυλακής

και τα υγρά και ανήλιαγα κάστρα έκαναν το Γεντί Κουλέ διαβόητο κάτεργο, που πέρασε στη μυθολογία της φυλακής και στα ρεμπέτικα τραγούδια.

Το Επταπύργιο με τη μεταστέγαση των φυλακών έχει περιέλθει στη δικαιοδοσία του Υπουργείου Πολιτισμού και μετά την ολοκλήρωση της ανασύλωσης των πύργων ο θρυλικός χώρος θα στεγάσει διάφορες πολιτιστικές δραστηριότητες που έχουν σχέση με τη βυζαντινή παράδοση και τέχνη καθώς και τη χρήση του μνημείου ως φυλακής.

Εάν κάποιος επιθυμεί να αναπολήσει τις παλιές εποχές δεν έχει παρά να (σεργιανίσει) περπατήσει τον – μέχρι και σήμερα – παραδοσιακό πολεοδομικό ιστό με τους στενούς λιθόστρωτους δρόμους, τα αδιέξοδα, τις μικρές πλατείες και τα ξέφωτα.

Η αμφιθεατρική διάταξη δίνει στους επισκέπτες της αλλά και στους κατοίκους την μοναδική ομορφιά στη θέα προς τον ήρεμο Θερμαϊκό, στην απέραντη πεδιάδα της Θεσσαλονίκης προς τα δυτικά και τον επιβλητικό «Χορτιάτη» προς τα νοτιοανατολικά.

Μέσα σ' αυτό το περιβάλλον προβάλλονται τα θαυμάσια σε έμπνευση και μορφή Μακεδονίτικα κτίσματα της λαϊκής αρχιτεκτονικής.

1.5.10. Νεοκλασικά

Ανατολικά της πόλης, στη λεγόμενη συνοικία των Πύργων ή των Εξοχών, διατηρούνται μέχρι και σήμερα με άλλες χρήσεις, βίλες και αρχοντικά όπου οι αρχιτεκτονικές τους μορφές αντιπροσωπεύουν όλες τις τάσεις της εποχής από το νεοκλασικισμό και τον εκλεκτικισμό ως την αρ νουβό, που έρχεται από την Κεντρική Ευρώπη.

Ορισμένα από αυτά είναι η βίλα Αλατίνι (σημερινή Νομαρχία), το Διοικητήριο, το νεοκλασικό κτίριο του Ελληνικού Προξενείου της Θεσσαλονίκης, το Παπάφειο ορφανοτροφείο και πολλά άλλα αξιόλογα ανάκτορα.

1.6. Αρχαιολογικοί τόποι ως μέσο για τουριστική ανάπτυξη

Όλοι αυτοί οι αρχαιολογικοί τόποι που έχουμε προαναφέρει είναι από τα πιο χαρακτηριστικά, αξιοθαύμαστα και μοναδικά μνημεία κατά το πέρασμα των αιώνων.

Ο Δήμος Θεσσαλονίκης φρόντισε αυτή την αξιόλογη πολιτιστική κληρονομιά να τη διασώσει και να τη διαφυλάξει σε κατάλληλους χώρους όπως αρχαιολογικά μουσεία, αίθουσες κ.λ.π. και στους κατάλληλους φυσικούς τόπους, με τις σχετικές αλλαγές στο χώρο, ώστε να είναι επισκέψιμοι.

Με την αξιοποίηση όλων αυτών των πολιτιστικών ευρημάτων, η πόλη αναβαθμίζεται πολιτιστικά, οικονομικά και κοινωνικά. Αναπτύσσονται έτσι και άλλοι τομείς όπως ο τουρισμός όπου επιφέρει θετικά αποτελέσματα για την οικονομία της πόλης αλλά και γενικά για τη χώρα.

Η πολιτιστική πολιτική που θα πρέπει να ακολουθήσει ο Δήμος Θεσσαλονίκης είναι, μιας και είναι πόλη με πλούσια αρχαιολογικά ευρήματα, η αξιοποίηση της πολιτιστικής κληρονομιάς. Αυτό μπορεί να γίνει με τη συνεργασία του Δήμου με την Ε.Ε. όπου έχει ειδικά ευρωπαϊκά προγράμματα για την προστασία αρχαιολογικών μνημείων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΙ

ΔΗΜΟΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

ΙΙ.1. Τοπογραφία

Η Θεσσαλονίκη είναι χτισμένη στο μυχό του Θερμαϊκού κόλπου, ανάμεσα στις υπώρειες του όρους Χορτιάτη και του Κεδρηνού λόφου ή Σείχ-Σου βόρεια και στους ποταμούς Γαλλικό και Αξιό στη δυτική πεδινή πλευρά της.

Ο Θερμαϊκός κόλπος, όπου χύνονταν τα ποτάμια Γαλλικός, Αξιός, Λουδίας και Αλιάκμονας, δεν είχε στην αρχαιότητα την ίδια μορφή. Πριν από το 500 μ.Χ. η πεδιάδα της Θεσσαλονίκης ήταν καλυμμένη με θάλασσα και η πρωτεύουσα του Μακεδονικού βασιλείου, η Πέλλα, ήταν λιμάνι.

Με τις φερτές ύλες των ποταμών έκλεισε ένα κομμάτι της θάλασσας και σχηματίστηκε η λίμνη του Λουδία των Γιαννιτσών. Το τοπίο άλλαξε στα χρόνια του μεσοπολέμου με την αποξήρανση της λίμνης, όταν έγινε ποταμός ο Λουδίας και ευθυγραμμίστηκε η κοίτη του Αξιού.

ΙΙ.2. Δημογραφική εξέλιξη

Η Θεσσαλονίκη, μια πόλη με μακραίωνη ιστορία, συνεχώς αυξάνεται πληθυσμιακά, εκτός από ορισμένες περιπτώσεις, όπως πολέμους και διώξεις. Έτσι, από στοιχεία που διασώζονται, η δημογραφική εξέλιξη του Δήμου Θεσσαλονίκης είναι η εξής:

Έτος	Κάτοικοι
1050	10.000
1315	50.000
1430	7.000
1913	158.000
1917	160.000
1922	220.000
1940	278.000
1951	302.635
1961	380.648
1971	550.563
1981	702.107
1991	763.173

Πηγή: Απόστολος Παπαγιαννόπουλος, *Ιστορία της Θεσσαλονίκης*, 2.300 χρόνια, ΡΕΚΟΣ, σελ. 267

Σύμφωνα με τα παραπάνω, η δραματική μείωση του πληθυσμού, κατά την περίοδο της Οθωμανικής κυριαρχίας, οφείλεται κατά κύριο λόγο στις ομαδικές σφαγές των χιλιάδων Θεσσαλονικέων.

Πολύτιμος ήταν και ο φόρος κατά τη διάρκεια της Ελληνικής Επανάστασης το 1821, όπου σε αντίποινα σφαγιάστηκαν περίπου 2000 γυναικόπαιδα και πρόκριτοι της πόλης.

Η πληθυσμιακή ανάκαμψη και αναζωογόνηση της πόλης επήλθε πλέον ουσιαστικά μετά το 1922 όπου μετά τη Μικρασιατική καταστροφή και την υπογραφή σύμβασης για ανταλλαγή πληθυσμών, χιλιάδες πρόσφυγες από τον Πόντο και τη Μικρά Ασία εγκαταστάθηκαν στη Θεσσαλονίκη.

Τις τελευταίες δεκαετίες παρατηρείται μια παράλληλη ραγδαία οικονομική και πληθυσμιακή ανάπτυξη.

II.3. Κοινωνικά και οικονομικά στοιχεία

Ύστερα από 2300 χρόνια πνευματικής και καλλιτεχνικής παράδοσης, οι κάτοικοι της Θεσσαλονίκης γνωρίζουν τη χαρά της δημιουργίας του πολιτισμού μια και συμμετέχουν ενεργά όλα αυτά τα χρόνια.

Η αντίληψη ζωής του σημερινού πολίτη της Θεσσαλονίκης είναι απόσταγμα της πλούσιας πολιτιστικής παράδοσης.

Στη Θεσσαλονίκη, κέντρο και έκφραση πολιτισμού αποτελεί η ανθρώπινη ύπαρξη: οι ελληνιστικές πολιτιστικές αξίες¹⁵ της ανθρώπινης επικοινωνίας, της αλληλεγγύης, της προσφοράς στο κοινωνικό σύνολο εξακολουθούν να αναπτύσσονται σ' αυτή την πόλη, καθορίζοντας τον τρόπο ζωής και συνύπαρξης.

Γενικά, με την ανάπτυξη του πολιτισμού αναβαθμίζεται η ποιότητα ζωής του πληθυσμού της πόλης καθώς, κάθε πολιτιστική δραστηριότητα προσφέρει μόρφωση, ενημέρωση, καλλιέργεια του πνεύματος, διασκέδαση, ψυχαγωγία. Ακόμη, η πολιτιστική ανάπτυξη¹⁶ κατ' εξοχήν βοηθάει στη συνοχή της τοπικής κοινωνίας.

Ένας άλλος τομέας που αναπτύσσεται λόγω της ανάπτυξης του πολιτισμού, είναι η οικονομία.

Γίνονται επενδύσεις σε έργα πολιτισμού και υποδομής, ενισχύεται το τοπικό εμπόριο, αυξάνεται η απασχόληση του εργατικού δυναμικού και απασχολούνται και υπηρεσίες του τριτογενή τομέα.

Έτσι η πόλη της Θεσσαλονίκης έχει πολλά να αποκομίσει όσον αφορά:

1. τα έργα υποδομής που θα οριοθετήσουν και θα καθορίσουν τη μετέπειτα ανάπτυξη και εξέλιξη των δήμων της.
2. την αναβάθμιση της ποιότητας ζωής των κατοίκων της.
3. τα επιπλέον οικονομικά οφέλη και η τόνωση της τοπικής οικονομίας από τις διαδικασίες πολιτισμού.

¹⁵ βλ. ΠΡΟΛΕΓΟΜΕΝΑ

¹⁶ βλ. ΠΡΟΛΕΓΟΜΕΝΑ

II.4. Κεντρικός Δήμος – ιστορική αναδρομή

Αξιόλογο έργο έχει να παρουσιάσει και η ιστορία της Τ.Α., στο χώρο της ευρύτερης Θεσσαλονίκης και ιδιαίτερα του κεντρικού δήμου, του Δήμου Θεσσαλονίκης, που συστήθηκε και αναγνωρίστηκε, μετά την απελευθέρωση του 1912, με το Β. Διάταγμα της 3^{ης} Μαΐου 1918 (Φ.Ε.Κ. 98/5-5-1918)

Μετά τη λήξη των 2 βαλκανικών πολέμων και την ενσωμάτωση στον εθνικό κορμό των ελληνικών εδαφών της Μακεδονίας, η ελληνική κυβέρνηση θεώρησε σκόπιμο να διατηρήσει τους δημάρχους και κοινοτάρχες της προηγούμενης τουρκικής διοίκησης για ένα διάστημα, ωστόσο δηλαδή αντιμετωπίσει και ρυθμίσει το θέμα νομοθετικά. Έτσι διατηρήθηκε στη Θεσσαλονίκη και μετά την απελευθέρωση ο διορισμένος από την τουρκική διοίκηση δήμαρχος Οσμάν Σαΐτ Χακή Μπέης.

Το 1918 τελικά θα συγκροτηθούν δήμοι και κοινότητες στις «Νέες Χώρες» με βάση την ελληνική νομοθεσία. Με το νόμο 1051 της 8^{ης} Νοεμβρίου 1917 «περί συστάσεως και διοικήσεως Δήμων και Κοινοτήτων εν ταις Νέαις Χώραις» αναγνωρίστηκαν προσωρινά οι υφιστάμενες δημοτικές αρχές, ορίστηκαν οι διαδικασίες αναγνώρισης δήμων και κοινοτήτων των «Νέων Χωρών»¹⁷ και ρυθμίστηκαν θέματα δημοτικών εκλογών. Το επόμενο βήμα ήταν να επεκταθεί και στις νέες περιοχές η νομοθεσία «περί Δήμων και Κοινοτήτων», που ίσχυε τότε στην υπόλοιπη χώρα (Νόμος ΔΝΖ'/1912).

Θα αναλύσω διαχρονικά πως έχουν διαμορφωθεί τα όρια του Δήμου Θεσσαλονίκης και των άλλων δήμων και κοινοτήτων της πόλης.

Έτσι έχουμε:

- ❖ Με το Β. Διάταγμα της 26^{ης} Ιουλίου 1919 εντάχθηκαν στο Δήμο Θεσσαλονίκης οι συνοικισμοί Λεμπέτ και Καρά Ισίν.
- ❖ Με το Β. Διάταγμα της 16^{ης} Μαρτίου 1920 αποσπάστηκε από την Κοινότητα Νεοχωρούδας ο συνοικισμός Χαρμάνκιοϊ, και προστέθηκε στο Δήμο Θεσσαλονίκης.

¹⁷ οι Μακεδονικές περιοχές όπου προστέθηκαν στον ελλαδικό χώρο.

- ❖ Με το Διάταγμα της 30-8-1924 ο προσφυγικός συνοικισμός Λεμπέτ Τσιφλίκι (Ευκαρπία) προστέθηκε στο Δήμο Θεσσαλονίκης.
- ❖ Το 1926 έγιναν αντίθετες ενέργειες. Αποσπάστηκαν από το Δήμο Θεσσαλονίκης οι συνοικισμοί Χαρμάνκιοι, Λεμπέτ, Ευκαρπίας και Καρά Ισίν και αποτέλεσαν την κοινότητα Χαρμάνκιοι, στην οποία προστέθηκαν και οι συνοικισμοί Νέου Κουκλοντζιά, Αμπελοκήπων, Νέας Μενεμένης και Νέου Κορδελιού.
- ❖ Το 1929 οι Κοινότητες Χαρμάνκιοι και Λεμπέτ εντάχθηκαν πάλι στο Δήμο Θεσσαλονίκης.

Ως το 1934, ο Δήμος Θεσσαλονίκης περιλάμβανε όλο σχεδόν το οικιστικό – πολεοδομικό συγκρότημα της πόλης.

Με το Διάταγμα της 19^{ης} Ιανουαρίου 1934 (Φ.Ε.Κ. 23/34) έγιναν σημαντικές ανακατατάξεις στα διοικητικά όρια του Δήμου Θεσσαλονίκης και συγχρόνως δημιουργήθηκαν νέες κοινότητες που εξελίχθηκαν αργότερα σε δήμους. Με το Διάταγμα του 1934:

- ❖ Αποσπάστηκε από το Δήμο Θεσσαλονίκης ο συνοικισμός Ευκαρπίας και αποτέλεσε ξεχωριστή κοινότητα.
- ❖ Αποσπάστηκαν από το Δήμο Θεσσαλονίκης οι συνοικισμοί Κορδελιού, Παλιού Χαρμάνκιοι, Νέου Κορδελιού, Νέου Κουκλοντζιά και αποτέλεσαν την κοινότητα Κορδελιού, αργότερα κοινότητα Ευόσμου.
- ❖ Με το ίδιο Διάταγμα οι συνοικισμοί Μενεμένης, Νέου Χαρμάνκιοι, Νέου Βοσπόρου, Νέας Μενεμένης αποτέλεσαν την κοινότητα Μενεμένης.
- ❖ Οι συνοικισμοί Σταυρούπολης και Πολίχνης αποτέλεσαν την Κοινότητα Σταυρούπολης.
- ❖ Οι συνοικισμοί Αμπελοκήπων, Επταλόφου, Καϊστρίου Πεδίου, Μαργαρίτη αποτέλεσαν την κοινότητα Αμπελοκήπων.
- ❖ Οι συνοικισμοί Νεάπολης, Αναγέννησης, Τρωάδας, Ομόνοιας, Κουντουριώτη αποτέλεσαν την κοινότητα Νεάπολης.

- ❖ Οι συνοικισμοί Αγίου Παύλου, Ιασονίδη (Ευαγγελιστρίας) αποτέλεσαν την κοινότητα Αγίου Παύλου.
- ❖ Ο Συνοικισμός Τριανδρίας αναγνωρίστηκε ξεχωριστή κοινότητα.
- ❖ Οι συνοικισμοί Ρυσίου, Δέρκων, Κουρί και Νέας Κρήνης αποτέλεσαν την Κοινότητα Ρυσίου.

Αργότερα, το 1942 με το Ν. Διάταγμα 1465/1942 (Φ.Ε.Κ. 163/1942) οι συνοικισμοί Καλαμαριάς και Τούμπας αναγνωρίστηκαν ξεχωριστοί Δήμοι, ενώ στο Δήμο Καλαμαριάς προστέθηκε και η Κοινότητα Ρυσίου.

Όμως με το νόμο 578/1943 (Φ.Ε.Κ. 302/43) καταργήθηκε χωρίς να πραγματοποιηθεί η σύστασή του, ο Δήμος Τούμπας και ενσωματώθηκε ξανά η περιοχή στο Δήμο Θεσσαλονίκης.

Σήμερα, το πολεοδομικό συγκρότημα Θεσσαλονίκης απαρτίζονται οι εξής δήμοι και κοινότητες (σύμφωνα με απογραφή 1981).

Δήμος Θεσσαλονίκης	πληθυσμός	402.443	κάτοικοι
Δήμος Καλαμαριάς	πληθυσμός	51.924	κάτοικοι
Δήμος Αμπελοκήπων	πληθυσμός	40.200	κάτοικοι
Δήμος Συκεών	πληθυσμός	33.392	κάτοικοι
Δήμος Σταυρούπολης	πληθυσμός	32.434	κάτοικοι
Δήμος Νεάπολης	πληθυσμός	31.351	κάτοικοι
Δήμος Ευόσμου	πληθυσμός	26.501	κάτοικοι
Δήμος Πολίχνης	πληθυσμός	22.502	κάτοικοι
Δήμος Ελευθερίου – Κορδελιού	πληθυσμός	12.600	κάτοικοι
Δήμος Μενεμένης	πληθυσμός	12.044	κάτοικοι
Δήμος Πυλαίας	πληθυσμός	12.073	κάτοικοι
Δήμος Τριανδρίας	πληθυσμός	10.563	κάτοικοι
Κοινότητα Αγίου Παύλου	πληθυσμός	7.231	κάτοικοι
Κοινότητα Πανοράματος	πληθυσμός	4.139	κάτοικοι
Κοινότητα Ν. Ευκαρπίας	πληθυσμός	2.710	κάτοικοι
Σύνολο Πληθυσμού		702.107	κάτοικοι

Πηγή: Ε.Σ.Υ.Ε. 1981

Οι κοινότητες Ελευθερίου, Μενεμένης, Πυλαίας και Τριανδρίας αναγνωρίστηκαν δήμοι με την απογραφή του 1981, σύμφωνα με το Π. Διάταγμα 554/1982 (Φ.Ε.Κ. 98 Α'23-8-1982).

Για πρώτη φορά εγκαταστάθηκε δημοτική αρχή στη Θεσσαλονίκη επί Τουρκοκρατίας το 1869, στα πλαίσια του «εξωραϊσμού» της πόλης κατά τα ευρωπαϊκά πρότυπα, που επέβαλε ο σουλτάνος Αβδούλ Μετζήτ μετά την επίσκεψή του στη Θεσσαλονίκη το 1858. Η Τουρκία, τότε αναμόρφωσε τη διοίκηση, κυρίως των ευρωπαϊκών επαρχιών, σύμφωνα με το γαλλικό διοικητικό σύστημα των νομών, επαρχιών και δήμων.

II.5. Σύνδεση με μείζονα Θεσσαλονίκη

Ο Δήμος Θεσσαλονίκης περιβάλλεται όπως έχουμε προαναφέρει από τους εξής δήμους και κοινότητες:

- ❖ Καλαμαριάς
- ❖ Αμπελοκήπων
- ❖ Συκεών
- ❖ Σταυρούπολης
- ❖ Νεάπολης
- ❖ Ευόσμου
- ❖ Πολίχνης
- ❖ Ελευθερίου – Κορδελιού
- ❖ Μενεμένης
- ❖ Πυλαίας
- ❖ Τριανδρίας
- ❖ Αγίου Παύλου
- ❖ Πανοράματος
- ❖ Ν. Ευκαρπίας

Πολλοί από τους παραπάνω δήμους έχουν αναπτύξει αξιόλογες πολιτιστικές δραστηριότητες ενισχύοντας την πολιτιστική εικόνα ¹⁸ της περιοχής.

Έτσι έχουν ιδρυθεί Πολιτιστικά Κέντρα, Πολιτιστικοί Σύλλογοι, Δημοτικές Βιβλιοθήκες, συγκροτήματα παραδοσιακών χορών, Μορφωτικοί Πολιτιστικοί Σύλλογοι, Δημοτικά Θέατρα κ.α. όπου ορισμένα έχουν και διεθνή εμβέλεια.

Βασικός άξονας της πολιτιστικής πολιτικής που ακολουθούν όλοι οι παραπάνω πολιτιστικοί φορείς είναι η αναβίωση των εθίμων, η διάδοση των τεχνών και η ανάπτυξη γενικά του πολιτισμού.

Τέλος, ο Δήμος Θεσσαλονίκης, αλλά και οι άλλοι όμοροι Δήμοι, έχουν χρέος να συμβάλλουν στην αναβάθμιση του πολιτιστικού γίνεσθαι αυτής της πόλης με τη μεταξύ τους συνεργασία και με την επαφή τους με άλλους Δήμους και κοινότητες της χώρας, καθώς επίσης και με το άνοιγμα της Θεσσαλονίκης προς το εξωτερικό ενισχύοντας έτσι την ιδέα της διαβαλκανικής και διευρωπαϊκής συνεργασίας.

II.6. Εξέλιξη και σημερινή εμφάνιση της πολιτιστικής Θεσσαλονίκης

Η Δημαρχία στην αρχή της εμφάνισής της δηλαδή το 19^ο αιώνα ήταν απούσα στα μεγάλα προγράμματα της πολεοδομίας. Δραστηριοποιείται σταδιακά μετά το 1880, πολλαπλασιάζοντας τις πολεοδομικές πρωτοβουλίες του Δήμου, προχωρά σε εγκαταστάσεις δικτύων και σε έργα υποδομής, οικοδομές, κοινόχρηστα κτίρια, συστήνει δημοτικές υπηρεσίες κ.α.

Προς το τέλος του αιώνα ο Δήμος συμμετέχει ενεργητικά στη ραγδαία ανάπτυξη της πόλης κρατώντας πρωταγωνιστικό ρόλο στην πολεοδομική εξέλιξη, ενώ δεν προχώρησε σε παρεμβάσεις κοινωνικού χαρακτήρα.

Από τις κύριες πολιτιστικές δραστηριότητες της πόλης είναι τα «Δημήτρια», όπου ακμάζουν κατά την περίοδο 1050 και γιορτάζονται με

¹⁸ βλ. ΠΡΟΛΕΓΟΜΕΝΑ - έννοιες

θρησκευτικές και λαϊκές γιορτές προς τιμή του Αγίου Δημητρίου μέχρι και τις ημέρες μας.

Σημαντικό ρόλο στα πολιτιστικά δρώμενα είναι η ίδρυση τυπογραφείου το 1850 και οι εκδόσεις εφημερίδων που πρωτοεκδόθηκαν το 1875.

Μετά την απελευθέρωση της πόλης από τους Τούρκους το 1912, η Θεσσαλονίκη εκτός από το Δήμο που έχει Διεύθυνση Πολιτισμού, πλουτίζεται και με άλλους πολιτιστικούς φορείς, που και αυτοί έχουν σαν στόχο την πολιτιστική ανάπτυξη της πόλης.

Έτσι δημιουργούνται οι εξής φορείς:

- ❖ Το 1914 ιδρύεται από τον Ελευθέριο Βενιζέλο το Κρατικό Ωδείο Θεσσαλονίκης, μοναδικό για έξι δεκαετίες ανώτατο μουσικό ίδρυμα της χώρας.
- ❖ Το 1926 ιδρύεται το Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, με πρώτη τη Φιλοσοφική Σχολή. Επίσης δημιουργείται η Διεθνής Έκθεση Θεσσαλονίκης.
- ❖ Το 1936 ιδρύεται η Εταιρία Μακεδονικών Σπουδών, ένας από τους σημαντικότερους επιστημονικούς φορείς της Μακεδονίας.
- ❖ Το 1939 ιδρύεται η Δημοτική βιβλιοθήκη.
- ❖ Το 1952 ιδρύεται η Μακεδονική Καλλιτεχνική Εταιρία «Τέχνη».
- ❖ Το 1959 ιδρύεται η Συμφωνική Ορχήστρα Βορείου Ελλάδος που εξελίσσεται στην Κρατική Ορχήστρα Θεσσαλονίκης.
- ❖ Το 1960 αρχίζει το Φεστιβάλ Ελληνικού Κινηματογράφου.
- ❖ Το 1961 ιδρύεται το Κρατικό Θέατρο Β. Ελλάδος.
- ❖ Το 1963 ανοίγει τις πύλες του το Αρχαιολογικό Μουσείο Θεσσαλονίκης.
- ❖ Το 1966 αναλαμβάνει ο Δήμος Θεσσαλονίκης την οργανωτική ευθύνη των Δημητρίων.
- ❖ Το 1966 επίσης ιδρύεται η Δημοτική Πινακοθήκη, ως τμήμα της Δημοτικής Βιβλιοθήκης και μετά στεγάστηκε στο νέο διατηρητέο κτίριο το 1986.

Η δεκαετία που ακολουθεί δηλαδή του '70, ο Δήμος προσπαθεί να διατηρήσει αρχιτεκτονικά ιστορικά σύνολα και να τα χαρακτηρίσει ως διατηρητέα.

- ❖ Το 1975 ιδρύεται η Πινακοθήκη της Ε.Μ.Σ.
- ❖ Το 1983 ιδρύεται το Βαφοπούλειο Πνευματικό κέντρο.
- ❖ Το 1983 επίσης ιδρύεται το Κέντρο Ιστορίας Θεσσαλονίκης.
- ❖ Το 1989 ιδρύεται το Κέντρο Μουσικής.
- ❖ Το 1994 ιδρύεται το Μουσείο Βυζαντινού Πολιτισμού.

Η κορυφαία πολιτιστική διοργάνωση του Δήμου Θεσσαλονίκης είναι τα Δημήτρια. Υπάρχουν βέβαια και άλλες θεσμοθετημένες εκδηλώσεις όπως τις «Γιορτές Ανοιχτού Θεάτρου», τις «Ανοιξιάτικες Πολιτιστικές Εκδηλώσεις».

Υπάρχουν επίσης και ειδικές διοργανώσεις όπως η «Συνάντηση Βυζαντινής Μουσικής», το «Φεστιβάλ Σύγχρονης Μουσικής» κ.α.

II.7. Ρόλος του Δήμου Θεσσαλονίκης στα πολιτιστικά δρώμενα

Ο Δήμος Θεσσαλονίκης είναι ο κύριος μοχλός κίνησης των πολιτιστικών δραστηριοτήτων.

Ο Δήμος Θεσσαλονίκης μόνος του ή σε συνεργασία με άλλους πολιτιστικούς φορείς διοργανώνει εκθέσεις ζωγραφικής, γλυπτικής, χαρακτικής στους κατάλληλους χώρους του, όπως είναι στη Δημοτική Πινακοθήκη, στο Πνευματικό Κέντρο Βαφοπούλειο.

Άλλοτε ο Δήμος Θεσσαλονίκης διοργανώνει σε συνεργασία με το Κέντρο Μουσικής του Δήμου, μουσικές εκδηλώσεις που ονομάζονται βραδιές ονείρου στο Θέατρο Κήπου.

Επίσης, στο Δημοτικό Θέατρο Κήπου, δίνονται θεατρικές παραστάσεις από θεατρικά σχήματα από όλη την Ελλάδα, με οργανωτική και οικονομική πρωτοβουλία του Δήμου Θεσσαλονίκης.

Στο θεσμό των Δημητρίων, κυρίαρχο ρόλο έχει ο Δήμος Θεσσαλονίκης, όπου εμπλουτίζει το θεσμό με αξιόλογες καλλιτεχνικές και πολιτιστικές εκδηλώσεις.

Θα πρέπει να επισημάνουμε εδώ ότι ο Δήμος Θεσσαλονίκης συνεργάζεται και με ιδιώτες ζωγράφους και καλλιτέχνες που παρουσιάζει το έργο τους σε χώρους του Δήμου.

Τέλος, υπάρχουν και άλλοι οργανισμοί, όπου δεν έχουν σχέση με το Δήμο, αλλά βοηθούν και ενισχύουν την πολιτιστική εικόνα της πόλης.

II.8. Αντιδημαρχία πολιτισμού

Ο Δήμος Θεσσαλονίκης αποτελεί ξεχωριστό ενδιαφέρον, γιατί έχει ξεχωριστή Αντιδημαρχία Πολιτισμού, μια Διεύθυνση όπου στοχεύει στην καλλιέργεια και ανάπτυξη του πολιτισμού της πόλης.

Στη Διεύθυνση Πολιτισμού περιλαμβάνονται τα εξής τμήματα:

1. Τμήμα πολιτιστικών και καλλιτεχνικών εκδηλώσεων.

- α) Γραφείο Προγραμματισμού και Μελετών.
- β) Γραφείο Τεχνικής υποστήριξης εκδηλώσεων.

2. Τμήμα Δημητρίων.

3. Τμήμα Πινακοθήκης και Εικαστικών Δραστηριοτήτων.

Στη Διεύθυνση Πολιτισμού εντάσσονται και οι εξής φορείς:

- α) Η Δημοτική Βιβλιοθήκη.
- β) Το Κέντρο Μουσικής.
- γ) Η Δημοτική Πινακοθήκη.
- δ) Το Βαφοπούλειο Πνευματικό Κέντρο.

Στην Αντιδημαρχία Πολιτισμού ελέγχονται και εγκρίνονται ή απορρίπτονται όλες οι προτάσεις από τους παραπάνω φορείς.

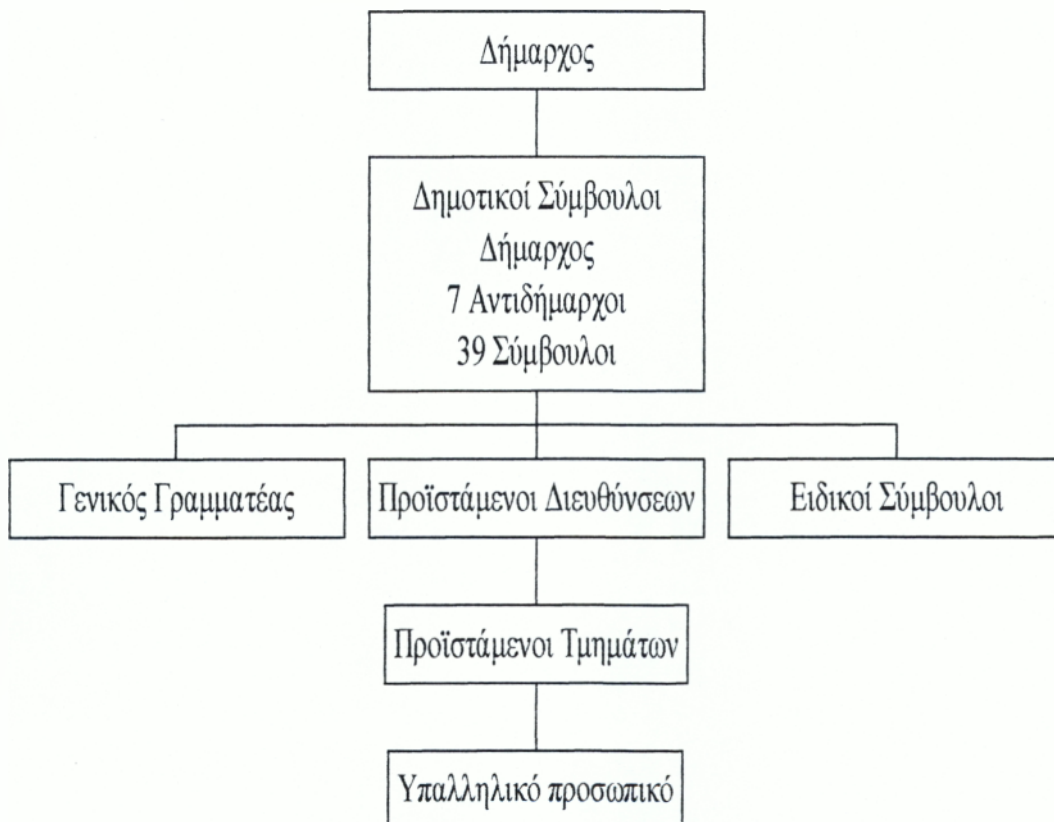
Το κτίριο που στεγάζεται η Διεύθυνση Πολιτισμού ανήκει στο Δήμο Θεσσαλονίκης και είναι επί της οδού Θεοφίλου 26 στην Άνω Πόλη.

Χωροταξική κατανομή

Αποτελείται από:

- ❖ Ένα εκθεσιακό χώρο.
- ❖ Ένα γραφείο του Αντιδημάρχου.
- ❖ Μία αίθουσα Συσκέψεων.
- ❖ Δύο Γραφεία Διοικητικού Προσωπικού.

ΟΡΓΑΝΟΓΡΑΜΜΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

Το προσωπικό αποτελείται από 25 άτομα και λειτουργούν κυρίως εμπειρικά.

Οικονομικοί Πόροι

Η Διεύθυνση Πολιτισμού χρηματοδοτείται από το Δήμο Θεσσαλονίκης και ενισχύεται από επιχορηγήσεις που δεν έχουν σταθερό χαρακτήρα.

Προβλήματα

Τα κυριότερα προβλήματα είναι κυρίως οι ελλείψεις χρηματοδοτήσεις και η απουσία έργων πολιτιστικής υποδομής.

Συνεργασίες

Η Διεύθυνση Πολιτισμού συνεργάζεται με τον ΟΠΠΕ, που πραγματοποιούν εκδηλώσεις στα πλαίσια των Δημητρίων και τα έσοδα εισρέουν στο Δήμο.

Ακόμη συνεργάζονται και με άλλους πολιτιστικούς φορείς, όπως η Δημοτική Βιβλιοθήκη, το Βαφοπούλειο Πνευματικό Κέντρο, το Κέντρο Ορχηστρικής Τέχνης και με φορείς του ιδιωτικού τομέα στοχεύοντας στην πολιτιστική αναβάθμιση της πόλης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΙΙ

Η ΠΑΡΕΜΒΑΣΗ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ ΣΤΑ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΑ

ΙΙΙ.1. Διοικητική οργάνωση Πολιτιστικών Υπηρεσιών

Ο Δήμος Θεσσαλονίκης έχει δίκες τους πολιτιστικές υπηρεσίες οι οποίες σαν κορμό έχουν τις διευθύνσεις με τα επιμέρους τμήματα της κάθε διεύθυνσης και ακόμα αναλυτικότερα με τα επιμέρους γραφεία των κάθε τμημάτων.

Συγκεκριμένα οι υπηρεσίες έχουν τον εξής σκελετό: σύμφωνα με το Ο.Ε.Υ. του Δήμου που εγκρίθηκε με την αριθ. 1290/1990 απόφαση του Δ.Σ. Θεσσαλονίκη.

Α. Διεύθυνση Πολιτισμού

1. Τμήμα πολιτιστικών και καλλιτεχνικών εκδηλώσεων.

1.1. Γραφείο προγραμματισμού και μελετών.

1.2. Γραφείο τεχνικής υποστήριξης εκδηλώσεων.

1.3. Γραφείο Εκδηλώσεων και Εκθέσεων.

1.4. Γραφείο Θεατρικού Οργανισμού.

1.5. Γραφείο BIENNALE.

1.6. Εκθεσιακοί χώροι.

❖ Αίθουσα τέχνης.

❖ Γενί τζαμί.

1.7. Θέατρα

❖ Δημοτικό θέατρο Κήπου

❖ Νέα Ελβετία.

2. Τμήμα Δημητρίων

Β. Διεύθυνση Βιβλιοθηκών

1. Τμήμα Κεντρικής Βιβλιοθήκης.
2. Τμήμα Περιφερειακών Βιβλιοθηκών.
 - ❖ Βιβλιοθήκη Τούμπας «ΓΙΩΡΓΟΣ ΙΩΑΝΝΟΥ»
 - ❖ Βιβλιοθήκη Πάνω Πόλης
 - ❖ Βιβλιοθήκη Ξηροκρήνης
 - ❖ Βιβλιοθήκη 40 Εκκλησιών.
 - ❖ Βιβλιοθήκη Κωνσταντινουπόλεως.
 - ❖ Βιβλιοθήκη Χαριλάου.
3. Τμήμα Παιδικών Βιβλιοθηκών.
 - ❖ Βιβλιοθήκη Ξηροκρήνης.
 - ❖ Βιβλιοθήκη Καλλιθέας
 - ❖ Βιβλιοθήκη Ορέστου.
 - ❖ Βιβλιοθήκη Άνω Πόλης.
 - ❖ Βιβλιοθήκη Ν. Σ. Σταθμού.
 - ❖ Βιβλιοθήκη Δελφών
 - ❖ Βιβλιοθήκη 40 Εκκλησιών.
 - ❖ Πρότυπη Σχολική Βιβλιοθήκη.
4. Τμήμα επιλογής και ταξινόμησης
5. Τμήμα Κέντρου Ιστορίας Θεσσαλονίκης.
6. Τμήμα Γραμματείας.

Γ. Διεύθυνση Μουσικών Δραστηριοτήτων

1. Τμήμα Μουσικής Παιδείας.
 - ❖ Γραφείο Παραδοσιακής Μουσικής.
 - ❖ Δημοτικά Ωδεία
2. Τμήμα Δημοτικών Μουσικών Συγκροτημάτων.
 - ❖ Γραφείο Δημοτικής Ορχήστρας.
 - ❖ Γραφείο χορωδιών.
 - ❖ Γραφείο Φιλαρμονικής.

❖ Γραφείο Μουσικών Δραστηριοτήτων.

Δ. Διεύθυνση Βαφοπούλειου Πνευματικού Κέντρου

❖ Γραφείο Γραμματείας.

❖ Γραφείο Θεάτρου.

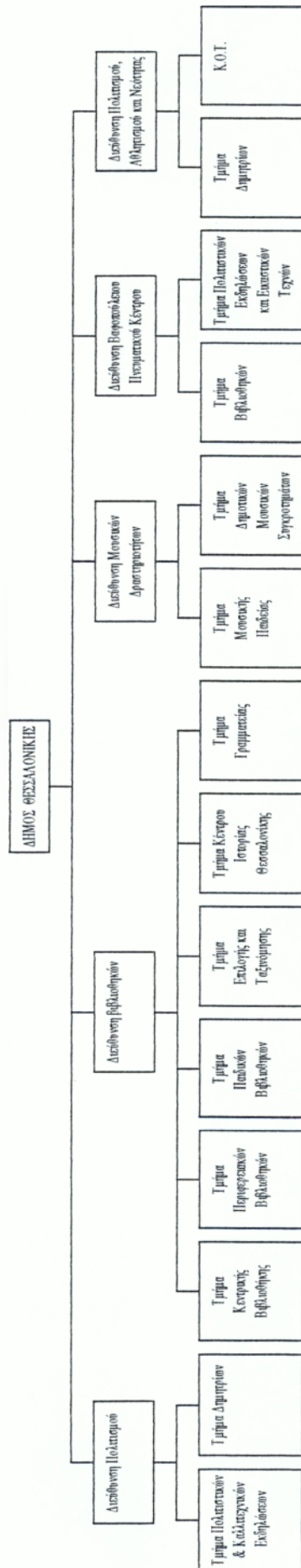
1. Τμήμα Βιβλιοθηκών.

2. Τμήμα Πολιτιστικών Εκδηλώσεων και Εικαστικών Τεχνών.

Ε. Διεύθυνση Πολιτισμού, Αθλητισμού και Νεότητας.

1. Κέντρο Ορχηστρικής Τέχνης.

Οργανόγραμμα του Δήμου Θεσσαλονίκης

Επίσης στον Δήμο Θεσσαλονίκης υπάρχουν οι εξής αντιδημαρχίες:

1. Αντιδήμαρχος Οικονομικών / πρόσδοος / ταμειακής Υπηρεσίας / αποθηκών – Διαχείρισης Υλικού / κοιμητηρίων.

❖ Γραφείο Γραμματείας.

2. Αντιδήμαρχος Κοινωνικών Υπηρεσιών / Δημοτικής κατάστασης.

❖ Γραφείο Γραμματείας.

3. Αντιδήμαρχος Πολιτισμού / Βιβλιοθηκών / Ωδείων

❖ Γραφείο Γραμματείας.

4. Αντιδήμαρχος Νεολαίας – Αθλητισμού / Εκπαίδευσης.

❖ Γραφείο Γραμματείας.

5. Αντιδήμαρχος Οδοποιίας / Πράσινου.

❖ Γραφείο Γραμματείας.

6. Αντιδήμαρχος Αρχιτεκτονικών Μελετών και έργων / τυπογραφίας / Ηλεκτρολογικών.

❖ Γραφείο Γραμματείας.

7. Αντιδήμαρχος Καθαριότητας / Μηχανολογίας.

❖ Γραφείο Γραμματείας.

Οι διάφορες πολιτιστικές υπηρεσίες του Δήμου Θεσσαλονίκης προκειμένου να λειτουργήσουν αποδοτικότερα έχουν ειδικές επιτροπές στις οποίες συμμετέχουν εκτός των διοικητικών υπαλλήλων, Δημοτικοί σύμβουλοι και γνωστές προσωπικότητες, οι οποίες είναι γνώστες των ειδικών θεμάτων του κάθε πολιτιστικού φορέα. Για παράδειγμα, στο Κέντρο Μουσικής υπάρχουν μουσικοί στο Κ.Ο.Τ. χορευτές – χορογράφοι, στο Βαφοπούλειο λογοτέχνες – μουσικοί κ.λ.π.

Ο ρόλος των επιτροπών τις περισσότερες φορές είναι συμβουλευτικός και βοηθούν την διοίκηση του Δήμου, δηλαδή την αρμόδια διεύθυνση και την Αντιδημαρχία για την όσο το δυνατόν καλύτερη και σωστότερη απόφαση στο κάθε θέμα.

Επίσης πολλές φορές αυτές οι Επιτροπές, ανάλογα με τη φύση του θέματος, συμπληρώνονται από εξειδικευμένους εξωτερικούς συνεργάτες, όπου

πολλές φορές μπορεί να λειτουργήσουν και σαν υποεπιτροπές προκειμένου να δώσουν γρήγορες λύσεις σε πολλά θέματα.

III.2. Οικονομική οργάνωση πολιτιστικών Υπηρεσιών

Τα οικονομικά πλαίσια όλων των υπηρεσιών του Δήμου καθορίζονται από το Δημοτικό Συμβούλιο του Δήμου Θεσσαλονίκης.

Συγκεκριμένα, προκειμένου να καθοριστεί το οικονομικό πλαίσιο του Δήμου δηλαδή, ο προϋπολογισμός του κάθε έτους, οι διάφορες υπηρεσίες του Δήμου στέλνουν τις εισηγήσεις τους στο αρμόδιο τμήμα του προϋπολογισμού της Διεύθυνσης των Οικονομικών.

Έπειτα από ειδικές συνεργασίες των διοικητικών υπηρεσιών, της Δημαρχιακής Επιτροπής και αφού ληφθούν υπόψη όχι μόνο αυτά που ζητάνε οι υπηρεσίες, αλλά και οι οικονομικές δυνατότητες του Δήμου, αποφασίζεται από το Δ.Σ. τι ποσά θα δοθούν στις πολιτιστικές υπηρεσίες προκειμένου να υλοποιηθούν τα προγράμματά τους.

Οι πολιτιστικές υπηρεσίες με τα οικονομικά στοιχεία που αναγράφονται στον προϋπολογισμό προσπαθούν να υλοποιήσουν κατά το μέγιστο βαθμό τα πολιτιστικά τους προγράμματα.

Μέσα στα πλαίσια της κοινωνικής και πολιτιστικής προσφοράς του Δήμου τα περισσότερα προγράμματα είναι δωρεάν για το κοινό και οι υπηρεσίες του Δήμου προσπαθούν συνεργαζόμενοι με διάφορους πολιτιστικούς φορείς, να ελαχιστοποιήσουν το κόστος.

III.3. Συνεργασίες με ιδιωτικούς φορείς

Ο Δήμος Θεσσαλονίκης μέσα στα πλαίσια της κοινωνικής και πολιτιστικής προσφοράς, έχει συνεργασίες με διάφορους πολιτιστικούς φορείς της πόλης (σύλλογοι, σωματεία, οργανώσεις, χορωδίες, μουσικά, θεατρικά, ορχηστικά, χορευτικά σύνολα, με άλλους Δήμους και Κοινότητες,

Πανεπιστήμιο κ.λ.π.). Προκειμένου να έχει τη δυνατότητα να διοργανώσει τις Πανεπιστημιακές εκδηλώσεις με τον καλύτερο τρόπο, η συνεργασία του αναφέρεται στους εξής τομείς:

- α) Οικονομική βοήθεια για την υποστήριξη μικρών σωματείων.
- β) Τεχνική υποστήριξη εξειδικευμένους πολιτιστικούς συλλόγους προκειμένου να καλυφθεί σε διάφορες εκδηλώσεις.
- γ) Αμοιβαία συνεργασία με ανταλλαγή απόψεων με την καλύτερη επιτυχία των εκδηλώσεων.
- δ) Κάλυψη, υπό την αιγίδα του, εκδηλώσεων, μικρών ή μεγάλων φορέων, προκειμένου να διασφαλιστεί το κύρος της συγκεκριμένης εκδήλωσης.

ΠΙ.4. Πρωτοβουλίες για νέες δραστηριότητες

Ο Δήμος Θεσσαλονίκης σαν μια οντότητα που προχωράει και παρακολουθεί τις εξελίξεις του μέλλοντος, προσπαθεί να είναι ευαισθητοποιημένος και να καλύψει με διάφορες πρωτοβουλίες όλες τις προσπάθειες που θα του προταθούν από τις υπηρεσίες ή από διάφορους φορείς, για την πολιτιστική εξέλιξη του μέλλοντος. Δηλαδή φροντίζει με τη διοργάνωση πρωτοποριακών εκθέσεων, ζωγραφικής, χαρακτικής, γλυπτικής, μουσικών εκδηλώσεων, χορευτικών παραστάσεων, παρουσιάσεις βιβλίων κ.τ.λ., να είναι μέσα στις μοντέρνες και σύγχρονες εξελίξεις και κατά αυτόν τον τρόπο να δείχνει τους προβληματισμούς, τις εξελίξεις και τις αλλαγές που σημειώνονται στη σημερινή μας ζωή και οι οποίες σηματοδοτούν το μέλλον, μέσα από την τέχνη.

Τέλος, ο Δήμος Θεσσαλονίκης είναι ανοικτός μέσα από τις πολιτιστικές υπηρεσίες και από τις εξειδικευμένες επιτροπές που υπάρχουν να δέχεται κάθε είδους μοντέρνας, πρωτοποριακής πρότασης, και εφόσον αναφέρεται σε ποιότητα τέχνης και λόγους να τις εξετάζει και να τις υλοποιεί.

ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΙ ΦΟΡΕΙΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

1. Το μέγαρο της ΧΑΝΘ, Δημοτική Βιβλιοθήκη

2. Σκηνές από εκδηλώσεις του Κέντρου Ορχηστικής Τέχνης

3. Βαφοπούλειο Πνευματικό Κέντρο

4. Δήμος Θεσσαλονίκης
Διεύθυνση Βιβλιοθηκών
Κέντρο Ιστορίας Θεσσαλονίκης
Μέγαρο Μπίλλη
Πλατεία Ιπποδρομίου

5. Δημοτική Πινακοθήκη Θεσσαλονίκης

III.5. Ίδρυση, ιστορικό και λειτουργία των πολιτιστικών φορέων

III.5.1. Τα σύγχρονα Δημήτρια

Τα σύγχρονα Δημήτρια αρχίζουν το 1966 με την οργανωτική ευθύνη της Τοπικής Επιτροπής του Ε.Ο.Τ. Το 1973 παραχωρήθηκαν στο Δήμο Θεσσαλονίκης και από τότε τα Δημήτρια εξελίσσονται σ' ένα θεσμό με καθοριστική σημασία στην πολιτιστική ζωή της πόλης.

Οι κατευθυντήριες γραμμές της Οργανωτικής Επιτροπής για την κατάρτιση του προγράμματος των Δημητρίων παραμένουν η προβολή και το ζωντάνεμα των μνημείων της πόλης, η αναβίωση εθίμων και συνηθειών, η ανάδειξη της δουλειάς παραδοσιακών επαγγελματιών, η προβολή και διάκριση έργων αφιερωμένων στη Θεσσαλονίκη και ακόμα εκδηλώσεις που αφορούν τη σύγχρονη ζωή, τα προβλήματα και τις προοπτικές της πόλης.

Σταθερή επιλογή αποτελούν οι καλλιτεχνικές εκδηλώσεις υψηλής ποιότητας από όλο το φάσμα της Τέχνης, μουσικής, θεάτρου, χορού και εικαστικών Τεχνών, εκδηλώσεις παιδείας, κοινωνικού προβληματισμού επιστήμης ποιότητας ζωής και αθλητισμού, εκδηλώσεις αναβίωσης και αποκατάστασης με στοιχεία λαογραφικά, όπως έχουν εξελιχθεί μέχρι σήμερα.

Η κύρια φροντίδα της Οργανωτικής Επιτροπής είναι η συνεργασία στο μεγαλύτερο δυνατό βαθμό με τους φορείς και με προσωπικότητες της πόλης, με τους κεντρικούς πολιτειακούς αρμόδιους φορείς και με αντιστοιχούς φορείς των ξένων χωρών (μέσα από τις πρεσβείες, τα προξενεία και τους μορφωτικούς και πολιτιστικούς οργανισμούς). Έτσι, εξασφαλίζεται η ποιότητα και η αποτελεσματικότητα στις επιλογές έχοντας σαν γνώμονα την προσφορά σε όλα στο λαό της Θεσσαλονίκης, πολιτιστικών δραστηριοτήτων υψηλού επιπέδου μέσα στο ευρύ πλαίσιο που δίνει ο χαρακτήρας των «Δημητρίων».

Γιατί, πιστεύουμε ότι τα «Δημήτρια» είναι η κορυφαία πολιτιστική παρέμβαση του Δήμου Θεσσαλονίκης, σημείο αναφοράς στη ζωή της πόλης και του τόπου. Μια ουσιαστική συμβολή στη μεγάλη προσπάθεια να

κρατήσουμε και να φτιάξουμε τη Θεσσαλονίκη καλύτερη, αντάξια της ιστορίας της, των προοπτικών της και του λαού της.

III.5.2. Κέντρο Ορχηστρικής Τέχνης

Δημοτική Επιχείρηση Αθλητικών Δραστηριοτήτων Δήμου Θεσσαλονίκης (Δ.Ε.Α.Δ.)

Η Δ.Ε.Α.Δ. του Δήμου Θεσσαλονίκης συστάθηκε το 1989 μετά από ομόφωνη απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου και άρχισε τη λειτουργία της το 1992.

Σκοπός της Δ.Ε.Α.Δ. είναι η όσο το δυνατόν αρτιότερη εκπαίδευση των πολιτών στον αθλητισμό και το χορό καθώς και η ευρύτερη καλλιέργεια των νέων. Για το λόγο αυτό είναι υπεύθυνη για τη λειτουργία αθλητικών κέντρων – σχολών χορού καθώς και για την εφαρμογή ειδικών προγραμμάτων, από καταξιωμένους δασκάλους.

Οι λόγοι για τους οποίους η Δ.Ε.Α.Δ. εκπληρώνει επιτυχώς το σκοπό της είναι οι εξής:

- α) Ευέλικτο και γρήγορο σχήμα στη λήψη και εκτέλεση αποφάσεων.
- β) Ικανότητα διδακτικό και διοικητικό έμπυχο δυναμικό.
- γ) Λειτουργικές και όμορφες εγκαταστάσεις Κεντρικής Διοίκησης και χρήση των εγκαταστάσεων όλων των δημοτικών γυμναστηρίων.

Σήμερα στη Δ.Ε.Α.Δ. λειτουργούν τα εξής τμήματα:

1. Διεύθυνση Καλλιτεχνικών Δραστηριοτήτων.

- α) Η Ανώτερη Επαγγελματική Σχολή Χορού.
- β) Η Ερασιτεχνική Σχολή Χορού.
- γ) Μαθήματα Δημοτικών χορών.
- δ) Μαθήματα Jazz, Ευρωπαϊκών χορών.

2. Διεύθυνση Αθλητικών Δραστηριοτήτων

- α) Ακαδημία μπάσκετ.
- β) Ακαδημία τένις.
- γ) Πρόγραμμα Tae Kwon Do.

δ) Πρόγραμμα Aerobic.

1. Οι **Σχολές Χορού** είναι αναγνωρισμένες από το Κράτος και μαζί με τα μαθήματα Δημοτικών ή Ευρωπαϊκών Χορών διεξάγονται σε 12 πολύ καλά εξοπλισμένες αίθουσες, από άρτια καταρτισμένους καθηγητές. Συμμετέχουν λειτουργικά 800 περίπου παιδιά από ολόκληρο το πολεοδομικό συγκροτήματα της Θεσσαλονίκης.

2. α) Η **Ακαδημία Μπάσκετ** λειτουργεί από το 1993 με τη συμμετοχή 100 παιδιών στο Αθλητικό Κέντρο του Δήμου Θεσσαλονίκης και στο κλειστό γυμναστήριο του Πανεπιστημίου Μακεδονίας σε συνεργασία με το ΤΕΦΑΑ Θεσσαλονίκης, την Αθλητιατρική Εταιρία Β. Ελλάδος και το Σύνδεσμο Διαιτητών Καλαθοσφαίρισης.

β) Η **Ακαδημία Tennis** έχει ιδρυθεί φέτος το 1997, δίνοντας την ευκαιρία σε άλλα 70 άτομα να ασχοληθούν με το άθλημα.

γ) Το **πρόγραμμα Tae Kwon Do** ξεκινάει τη λειτουργία του επίσης από το 1997 και φιλοδοξεί να απορροφήσει 70 άτομα.

δ) Το **πρόγραμμα Aerobic** εφαρμόστηκε για πρώτη φορά στο 2^ο εξάμηνο του 1994 με επιτυχία και η συμμετοχή των 200 ατόμων ξεπέρασε κάθε αναμενόμενη προσδοκία.

Η Δ.Ε.Α.Δ. διοικείται από Διοικητικό Συμβούλιο το οποίο εκλέγεται κάθε 2 χρόνια από το Δημοτικό Συμβούλιο του Δήμου Θεσσαλονίκης.

Οικονομικά της Δ.Ε.Α.Δ.

Τα καθαρά κέρδη της Δ.Ε.Α.Δ. διατίθενται σύμφωνα με τον Δημοτικό Κώδικα για τη βελτίωση ή την επέκταση των εγκαταστάσεων της ως επίσης για την εκτέλεση κοινωφελών έργων.

Για τα έξοδα της επιχείρησης υποστηρίζεται από το Δήμο Θεσσαλονίκης, ο οποίος εμμέσως την επιχορηγεί με την κατά αποκλειστική χρήση παραχώρηση του Μπίλλιου Κέντρου Ορχηστρικής Τέχνης και τη μερική παραχώρηση της χρήσης κάποιων δημοτικών γυμναστηρίων και αθλητικών κέντρων. Επίσης, θα πρέπει να σημειωθεί ότι η επιχείρηση είναι

αυτοχρηματοδοτούμενη. Υποστηρίζεται και συνεργάζεται με την πολιτιστική πρωτεύουσα.

Το Διοικητικό προσωπικό αποτελείται:

- ❖ Από καθηγητές χορού (σύμβαση αορίστου χρόνου).
- ❖ Υπαλληλικό προσωπικό.

Προβλήματα της Δ.Ε.Α.Δ.

Τα κυριότερα προβλήματα της επιχείρησης είναι τα εξής:

- ❖ Η έλλειψη κατάλληλων χώρων εκπαίδευσης.
- ❖ Η έλλειψη χώρων παραστάσεων.
- ❖ Παντελής έλλειψη ηθικής και υλικής συμπαράστασης από το Κράτος.

Δραστηριότητες Δ.Ε.Α.Δ.

Η Δ.Ε.Α.Δ. στο τέλος κάθε σχολικής περιόδου έχει καθιερώσει διάφορες εκδηλώσεις με ανοικτή προσέλευση του κόσμου όπως:

- ❖ Διεθνής μήνας χορού.
- ❖ Ο μήνας χορού.
- ❖ Γιορτή του Μπάσκετ.
- ❖ Εκδήλωση για το Aerobic.

Ο Διεθνής Μήνας Χορού αποτελεί την μετεξέλιξη του Μήνα Χορού, ενός θεσμού με ιστορία στη Θεσσαλονίκη. Είναι μια συνάντηση των χορευτικών ομάδων της πόλης μας με αντίστοιχα χορευτικά σχήματα από την υπόλοιπη Ευρώπη. Και είναι υπό την αιγίδα της πολιτιστικής πρωτεύουσας της Ευρώπης.

Προοπτικές της Δ.Ε.Α.Δ.

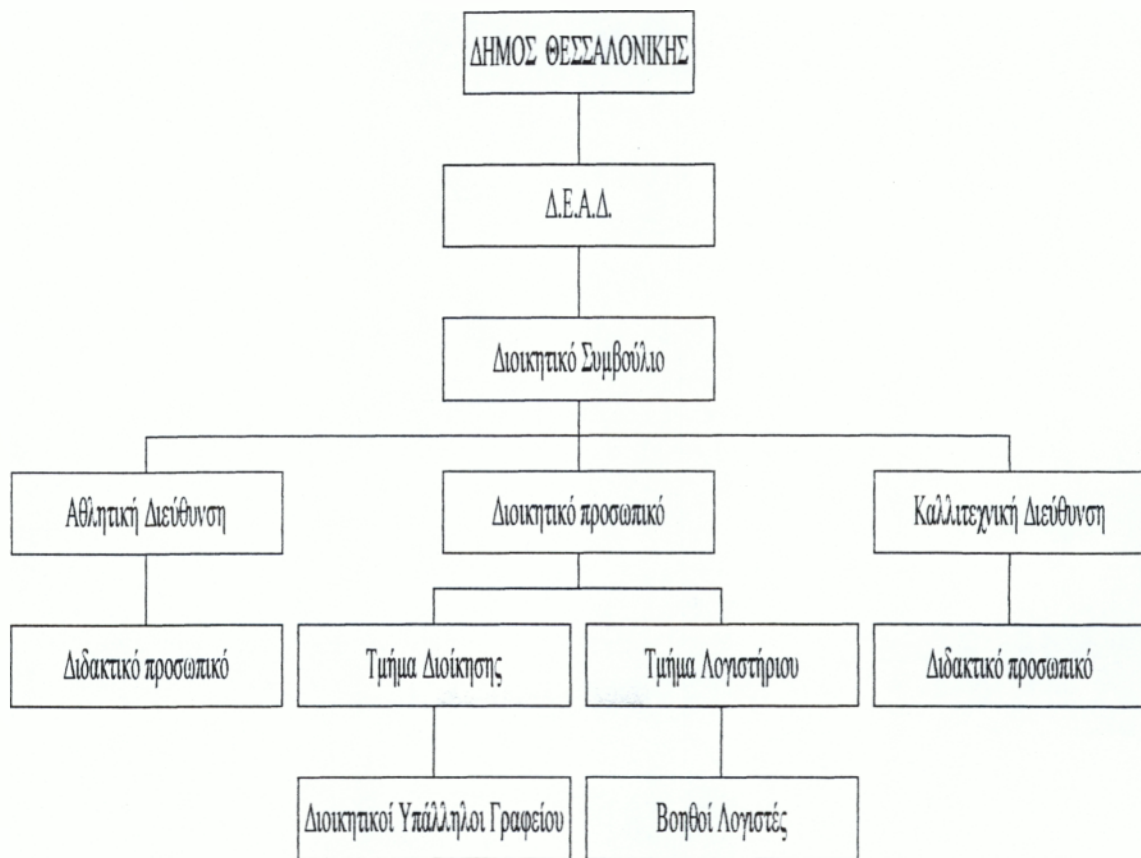
Οι μακροπρόθεσμοι στόχοι της Δ.Ε.Α.Δ. περιλαμβάνουν την ακόμα μεγαλύτερη ανάπτυξη και καλλιέργεια των δημοτικών αθλητικών προγραμμάτων με αντίστοιχη βελτίωση των παρεχόμενων υπηρεσιών.

Βοηθώντας και βοηθούμενοι από το Δήμο Θεσσαλονίκης η Δ.Ε.Α.Δ. προσδοκεί να φέρει κάθε δημότη της πόλης μας κοντά σ' ένα πρόγραμμα της, υπερασπίζοντας το αθλητικό ιδεώδες στην πιο αγνή ερασιτεχνική του μορφή.

Έτσι επιδιώκουν τους παρακάτω **στόχους**:

- ❖ Μόνιμη στέγαση της Ανώτερης Σχολής Χορού με απόκτηση ιδιόκτητων εγκαταστάσεων.
- ❖ Επαγγελματική Ανάπτυξη της Ομάδας Σύγχρονου Χορού για να αποκτήσει η Θεσσαλονίκη τη 2^η οργανωμένη ομάδα χορού μετά το Κ.Θ.Β.Ε.
- ❖ Οργάνωση και λειτουργία της Επαγγελματικής Σχολής Aerobic που θα συμβάλλει στην επαγγελματική εξέλιξη και επιμόρφωση των καθηγητών φυσικής αγωγής και αθλητισμού.
- ❖ Ανάπτυξη του προγράμματος η Τέχνη του Χορού στα δημόσια σχολεία της πόλης με οργάνωση παραστάσεων ειδικά για τους μαθητές.
- ❖ Δημιουργία εξειδικευμένης βιβλιοθήκης – βιντεοθήκης και δισκοθήκης για θέματα χορού.
- ❖ Προοπτική Συγκρότησης ενός Δικτύου των Δημοτικών Πολιτιστικών Επιχειρήσεων.

Σχήμα 1. Οργανόγραμμα Δ.Ε.Α.Δ.

III.5.3. Κέντρο Μουσικής

1. Ιστορικό ίδρυσης

Μία από τις διευθύνσεις του Δήμου Θεσσαλονίκης είναι το Κέντρο Μουσικής.

Το Κέντρο Μουσικής ιδρύθηκε το 1989 και βρίσκεται επί της οδού Κουντουριώτου απέναντι από το Λιμάνι της Θεσσαλονίκης.

2. Διάρθρωση υπηρεσιών

Το Κέντρο Μουσικής αποτελείται από 2 τμήματα:

A. Μουσικής Παιδείας.

B. Δημοτικών Μουσικών Οργάνων.

A. Το τμήμα **Μουσικής Παιδείας** πραγματοποιεί τις εξής δραστηριότητες:

1. Διοργανώνει οτιδήποτε έχει σχέση με μουσική, δηλαδή συναυλίες, συνέδρια μουσικά κ.λ.π.). Μπορεί να συμμετέχουν συμφωνικά γκρουπ, τζαζ, χορωδίες και οτιδήποτε έντεχνο.
2. Επίσης έχουν θεσμοθετηθεί ετήσιες εκδηλώσεις όπως τα ρεσιτάλ νέων καλλιτεχνών, όπου δίνεται η δυνατότητα προβολής των νέων καλλιτεχνών της πόλης.
3. Υπάρχει η Λατρευτική εβδομάδα όπου συμμετέχουν χορωδίες με κομμάτια θρησκευτικού περιεχομένου.
4. Διοργανώνεται ο «Λαϊκός Χειμώνας», όπου συμμετέχουν από επαρχία παραδοσιακά συγκροτήματα.
5. Διεθνές Φεστιβάλ τζαζ με συμμετοχή συγκροτημάτων από όλο τον κόσμο.
6. Και τέλος, είναι οι «βραδιές ονείρου», που έχουν σκοπό να προβάλλουν τη μουσική ιστορία, το έργο και το καλλιτεχνικό δυναμικό της πόλης μας. Πραγματοποιούνται, κυρίως, το καλοκαίρι και συμμετέχουν έντεχνα ελαφρά συγκροτήματα.
7. Ακόμη πραγματοποιούνται, ανάλογα με τις περιπτώσεις, διάφορες εκδηλώσεις από μουσικά σχήματα, που έρχονται από διάφορες πόλεις της Ελλάδας ή από το εξωτερικό.

B. Το τμήμα των **Δημοτικών Μουσικών συγκροτημάτων** αποτελείται:

1. Από τη συμφωνική ορχήστρα, η οποία είναι και η μοναδική Δημοτική Ορχήστρα πραγματοποιεί 22 εκδηλώσεις το χρόνο.
2. Τη Φιλαρμονική του Δήμου που πραγματοποιεί πολλές εκδηλώσεις το χρόνο, 60-90 ανάλογα με τις περιπτώσεις. Επίσης, συμμετέχει στις παρελάσεις, στις περιφορές και σε συναυλίες.

3. Τη χορωδία, η οποία είναι μικτή τετράφωνη, δηλαδή αποτελείται από άνδρες και γυναίκες και πραγματοποιεί 24 εκδηλώσεις το χρόνο σε αίθουσες συναυλιών, πολιτιστικούς συλλόγους, συνέδρια κ.τ.λ.
4. Το παραδοσιακό συγκρότημα, το οποίο είναι το μοναδικό Δημοτικό σχήμα σ' όλη την Ελλάδα και αποτελείται από χορωδία 10 ατόμων και 6 οργανοπαίκτες μοναδικοί στο είδος τους. Τα άτομα αυτά έχουν μουσική κατάρτιση και καλύπτουν με το ρεπερτόριό τους όλη την Ελλάδα.

Το συγκρότημα πραγματοποιεί 24 εκδηλώσεις το έτος σε αίθουσες συναυλιών, συνέδρια, στην επαρχία, στην τηλεόραση και το εξωτερικό.

Επίσης, υπάρχουν 5 παιδικές χορωδίες στα 5 Δημοτικά διαμερίσματα, οι οποίες καλύπτουν τις τοπικές ανάγκες των διαμερισμάτων.

3. Χωροταξική κατανομή

Το κτίριο αποτελείται από 7 ορόφους και ανήκει στο Δήμο.

- ❖ Στο **ισόγειο** υπάρχει μια αίθουσα εκδηλώσεων.
- ❖ Στον **1^ο όροφο** στεγάζονται γραφεία του Κέντρου Μουσικής, καθώς και τα μουσικά αρχεία.
- ❖ Στο **2^ο όροφο** υπάρχει η αίθουσα Φιλαρμονικής, αλλά και εκδηλώσεων.
- ❖ Στον **3^ο όροφο** υπάρχει η αίθουσα Δημοτικής Ορχήστρας, αλλά επίσης χρησιμοποιείται και σαν αίθουσα εκδηλώσεων.
- ❖ Στον **4^ο και 5^ο όροφο** λειτουργούν οι αίθουσες για τη μελέτη των Μουσικών.
- ❖ Στον **6^ο όροφο** είναι τα Γραφεία του Προσωπικού.
- ❖ Και τέλος στον **7^ο όροφο** υπάρχει η Γραμματεία και το Γραφείο του Διευθυντή.

4. Όργανα Διοίκησης

Το Κέντρο Μουσικής είναι μια διοικητική υπηρεσία του Δήμου και οι ουσιαστικές αποφάσεις λαμβάνονται από το Δήμο Θεσσαλονίκης εφόσον έχουν αναληφθεί από το Διευθυντή του Κέντρου Μουσικής.

5. Προσωπικό

Το Κέντρο Μουσικής έχει στη διάθεσή του 180 μουσικούς οι οποίοι ορισμένοι εργάζονται με συμβάσεις αορίστου χρόνου.

Το διοικητικό προσωπικό αποτελείται από 15 άτομα. Επίσης υπάρχει μια εφορευτική επιτροπή μουσικών δραστηριοτήτων, η οποία αποτελείται από 16 άτομα και έχει συμβουλευτικό χαρακτήρα.

Ακόμα υπάρχει στο προσωπικό ο Διευθυντής και 2 προϊστάμενοι, οι οποίοι είναι υπεύθυνοι για τη διοίκηση του Κέντρου Μουσικής.

Το Κέντρο Μουσικής ανήκει στην Αντιδημαρχία Πολιτισμού.

6. Συνεργασίες

Το Κέντρο Μουσικής συνεργάζεται με χορευτικά συγκροτήματα του Δήμου, το Κέντρο Ορχηστρικής Τέχνης, την Πολιτιστική Πρωτεύουσα της Ευρώπης, με διάφορους πολιτιστικούς συλλόγους, Ανατόλια, Ναυτικός Όμιλος Θεσσαλονίκης κ.λ.π.

Οι συνεργασίες αυτές πραγματοποιούνται με σκοπό κοινωνικής και πολιτιστικής προσφοράς του Δήμου.

7. Οικονομικά

	1994	1995	1996	1997
<i>Προϋπολογισθέντα</i>	338.000.000	290.000.000	268.000.000	298.000.000
<i>Απολογισθέντα</i>	240.000.000	228.000.000	225.000.000	-

Από τον παραπάνω πίνακα παρατηρούμε ότι υπάρχει μια συνεχής πτωτική τάση και μια γενική συρρίκνωση των κονδυλίων. Θα πρέπει επίσης, να τονισθεί η σημαντική οικονομική ενίσχυση και πρωτοβουλία του θεσμού

της πολιτιστικής πρωτεύουσας που έχει σαν στόχο την προώθηση της πολιτιστικής εικόνας της πόλης.

Τα πενιχρά έσοδα που εισπράττονται από τις εκδηλώσεις καλύπτουν ένα μικρό ποσοστό των δαπανών του προϋπολογισμού.

Η χρηματοδότηση του Κέντρου Μουσικής ελέγχεται λόγω της έλλειψης οικονομικής ενίσχυσης το Κέντρο αντιμετωπίζει προβλήματα οικονομικά

8. Προοπτικές

Το Κέντρο Μουσικής του Δήμου Θεσσαλονίκης μέσα στις προοπτικές του είναι:

- ❖ Η δημιουργία μουσικού ανοικτού Πανεπιστημίου.
- ❖ Μουσικού Κινηματογράφου.
- ❖ Μουσικής Βιβλιοθήκης.
- ❖ Δισκοθήκης.
- ❖ Να διοργανώνει συνέδρια μουσικού περιεχομένου και κάθε τι που έχει σχέση με τη μουσική και την παιδεία πάνω σ' αυτή (συνεργασία με φορείς, μουσικές επιμορφώσεις).

III.5.4. Δημοτική Βιβλιοθήκη

Ίδρυση

Η Δημοτική βιβλιοθήκη είναι μια υπηρεσία του Δήμου Θεσσαλονίκης, η οποία έχει σαν κύρια αρμοδιότητα την πνευματική καλλιέργεια κυρίως νέων ανθρώπων.

Ιδρύθηκε το 1932, οι εργασίες όμως για την συγκρότησή της άρχισαν το 1938 και τα εγκαίνια λειτουργίας της έγιναν την άνοιξη του 1939 σε μία αίθουσα του Μεγάρου της ΧΑΝΘ με 2.500 περίπου βιβλία.

Ιστορική αναδρομή

Κατά τον Ελληνοϊταλικό πόλεμο 1940-41, η Δημοτική Βιβλιοθήκη αναγκάστηκε να κλείσει το αναγνωστήριό της, οργάνωσε όμως ένα σύστημα δανεισμού βιβλίων στους τραυματίες των στρατιωτικών νοσοκομείων της πόλης μας. Στη διάρκεια της κατοχής σταμάτησε εντελώς να λειτουργεί και τα βιβλία περισώθηκαν σε διάφορες αποθήκες.

Μετά την απελευθέρωση, το 1945, επαναλειτούργησε στην οδό Αγίας Σοφίας και το 1947 μεταφέρθηκε στον 1^ο όροφο του Μεγάρου της ΧΑΝΘ, όπου λειτουργεί συνεχώς από τότε μέχρι σήμερα.

Τμηματική κατανομή

Από το 1956, άρχισαν σταδιακά να ιδρύονται και τα άλλα τμήματά της.

1. Η Κεντρική Δημοτική βιβλιοθήκη.
2. Περιφερειακές βιβλιοθήκες.
3. Τμήμα Παιδικής βιβλιοθήκης, όπου από το 1984 μέχρι σήμερα ιδρύθηκαν και λειτουργούν 14 παιδικές βιβλιοθήκες στις περιοχές Ξηροκρήνης, Καλλιθέας, Ορέστου – Χαλκιδικής, Άνω Πόλης, πλ. Μηνά Πατρικίου, 40 εκκλησιών και Παλιού και Νέου Σιδ. Σταθμού.
4. Το Κέντρο Παιδικών βιβλιοθηκών.

Αξιοσημείωτη είναι η ίδρυση και η λειτουργία της πρώτης κινητής βιβλιοθήκης στον ελλαδικό χώρο, το 1963, για την εξυπηρέτηση των απομακρυσμένων συνοικιών της πόλης. Η μεγάλη απήχηση που είχαν στον παιδόκοσμο της πόλης οι παιδικές βιβλιοθήκες, οδήγησε στην απόφαση της μετατροπής της κινητής βιβλιοθήκης σε παιδική, η οποία από το 1988 εξυπηρετεί μεγάλα σχολικά συγκροτήματα και παιδικές κατασκηνώσεις.

1. Αναλυτικά, η **Κεντρική Δημοτική Βιβλιοθήκη** αποτελείται από τα εξής τμήματα:

- α. Αναγνωστήριο.
- β. Δανειστικό τμήμα.
- γ. Τμήμα επιλογής και ταξινόμησης υλικού.

δ. Τμήμα γραμματείας.

α. Το **αναγνωστήριο** διαθέτει 57.500 τόμους βιβλίων.

- ❖ Αρχείο Εφημερίδας της Κυβέρνησης.
- ❖ Αρχείο ημερήσιων και εβδομαδιαίων εφημερίδων.
- ❖ Αρχείο περιοδικών.
- ❖ Αρχείο επίσημης εφημερίδας της Ε.Ο.Κ.
- ❖ Αρκετές σπάνιες εκδόσεις και παλαιότυπα βιβλία.

Οποιοσδήποτε ενδιαφέρεται για το παραπάνω υλικό δίνεται η δυνατότητα να το διαβάσει στο χώρο του αναγνωστηρίου.

β. Στο τμήμα αυτό μπορεί κανείς να διαλέξει και να δανειστεί τα βιβλία των ενδιαφερόντων του μέσα από μια πλούσια συλλογή για ενήλικες και παιδιά.

γ. Από το 1984 λειτουργεί υπηρεσία Κεντρικής Βιβλιοθηκονομικής Επεξεργασίας, όπου είναι υπεύθυνοι για την ταξινόμηση, καταλογράφηση, κατάλογοι όλων των βιβλίων των βιβλιοθηκών του Δήμου Θεσσαλονίκης.

δ. Το τμήμα Γραμματείας είναι υπεύθυνο για την άριστη διεκπεραίωση γραμματειακών υποθέσεων.

2. Περιφερειακές Βιβλιοθήκες

Στις περιφερειακές Βιβλιοθήκες υπάρχει η δυνατότητα:

α) Δανεισμού των βιβλίων επιλογής, διαλέγοντας από μια συλλογή που καλύπτει ποικίλα θέματα.

β) Χρησιμοποίησης του αναγνωστηρίου τους για την ανάγνωση πληροφοριακών βιβλίων και περιοδικών.

γ) Συμμετοχής στα μορφωτικά και ψυχαγωγικά προγράμματα της κάθε βιβλιοθήκης, όπως εκθέσεις βιβλίων, προβολές διαφανειών κ.α. και να προτείνετε εκδηλώσεις που θα θέλατε να γίνουν στη βιβλιοθήκη.

Οι Περιφερειακές Βιβλιοθήκες απευθύνονται σε ενήλικες και παιδιά. Είναι διασκορπισμένες στην πόλη και είναι οι εξής:

- ❖ Βιβλιοθήκη Τούμπας «Γιώργος Ιωάννου».

- ❖ Βιβλιοθήκη Άνω Πόλης. Πνευματικό Κέντρο «Μιχάλης Παπαδόπουλος».
- ❖ Βιβλιοθήκη Ξηροκρήνης.
- ❖ Βιβλιοθήκη 40 Εκκλησιών.
- ❖ Βιβλιοθήκη Κωνσταντινουπόλεως.

3. Παιδικές Βιβλιοθήκες

Στις παιδικές Βιβλιοθήκες μπορεί το παιδί να διαβάσει αυτό που το ενδιαφέρει διαλέγοντας από μία συλλογή 3.500 βιβλίων, να βρει υλικό για σχολικές εργασίες, αλλά και να κουβεντιάσει με άλλα παιδιά και με το βιβλιοθηκονόμο, για τα σπορ, την τέχνη, τη λογοτεχνία, τη μουσική και διάφορα άλλα θέματα. Επίσης, μπορεί να συμμετέχει στις δραστηριότητες της βιβλιοθήκης, όπως στην ώρα του παραμυθιού, στις προβολές διαφανειών, στα επιτραπέζια παιχνίδια, κ.α.

Οι Παιδικές Βιβλιοθήκες απευθύνονται σε παιδιά και νέους. Οι Παιδικές Βιβλιοθήκες που υπάρχουν και λειτουργούν είναι οι εξής:

- α) Παιδική Βιβλιοθήκη Ξηροκρήνη.
- β) Παιδική Βιβλιοθήκη Καλλιθέας.
- γ) Παιδική Βιβλιοθήκη Ορέστου.
- δ) Παιδική Βιβλιοθήκη Άνω Πόλης.
- ε) Παιδική Βιβλιοθήκη Παλιού και Νέου Σιδηροδρομικού Σταθμού.
- στ) Παιδική Βιβλιοθήκη Πλατείας Μηνά Πατρικίου.
- ζ) Παιδική Βιβλιοθήκη 40 Εκκλησιών.

η) Κινητή Βιβλιοθήκη η οποία έχει μεγάλη επιτυχία κυρίως το καλοκαίρι στις παιδικές κατασκηνώσεις.

4. Κέντρο Παιδικών Βιβλιοθηκών (Κ.Π.Β.)

Η ταυτόχρονη ίδρυση και λειτουργία τεσσάρων παιδικών Βιβλιοθηκών αρχικά σε συνδυασμό με την προγραμματισμένη επέκταση του δικτύου τους επέβαλλαν την ίδρυση ενός συντονιστικού και κατευθυντηρίου οργάνου και

τέτοιο ήταν το Κ.Π.Β., το οποίο ιδρύθηκε με την 1283/13-12-1984 απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου Θεσσαλονίκης.

Το Κ.Π.Β. έχει ως αντικείμενο αφ' ενός την επιλογή καταλογράφηση και ταξινόμηση του υλικού των Παιδικών Βιβλιοθηκών (βιβλίων και οπτικοακουστικού υλικού) και με αφ' ετέρου και άλλες πιο διευρυμένες αρμοδιότητες, όπως τη συνεργασία με ειδικούς επιστήμονες και καλλιτέχνες για την κατάρτιση και παρουσίαση προγραμμάτων, την ετοιμασία βιβλιογραφιών για γονείς και δασκάλους, την ενημέρωση εκπαιδευτικών και γονέων για τις δυνατότητες που παρείχαν οι βιβλιοθήκες για τη μόρφωση και ψυχαγωγία των παιδιών, τη διοργάνωση σεμιναρίων σε συνεργασία και με άλλους φορείς. Τέλος, τη δημιουργία ειδικής συλλογής για γονείς και δασκάλους, με βιβλία ψυχολογίας, παιδαγωγικής, κριτικής της λογοτεχνίας για παιδιά κ.τ.λ. Πραγματικά, μια τέτοια συλλογή άρχισε να σχηματίζεται σιγά – σιγά και τελικά αποτέλεσε τον πυρήνα της Παιδαγωγικής Βιβλιοθήκης, που τέθηκε σε λειτουργία το Σεπτέμβριο του 1986.

Οργανόγραμμα

Στη Δημοτική Βιβλιοθήκη ασχολούνται:

- ❖ 59 βιβλιοθηκονόμοι, οι οποίοι προσλαμβάνονται με σύμβαση εργασίας ορισμένου χρόνου και είναι απόφοιτοι της σχολής Βιβλιοθηκονομίας.
- ❖ 14 Ιστορικοί.
- ❖ 13 υπάλληλοι ως Διοικητικό προσωπικό.
- ❖ 10 υπάλληλοι ως βοηθητικό προσωπικό.

Σύμφωνα με τον Οργανισμό Εσωτερικής Υπηρεσίας των Δήμων, η Τοπική Αυτοδιοίκηση πρέπει να προβλέπει θέσεις βιβλιοθηκονόμων κατά το Νόμο Ν. 1188/81.

Η λειτουργία της Βιβλιοθήκης καθορίζεται από ειδικό κανονισμό που εγκρίνεται από το Δημοτικό Συμβούλιο και τη Νομαρχία Θεσσαλονίκης.

Οικονομικά στοιχεία

Πίνακας 1

Εμπλουτισμός της συλλογής της Κεντρικής Βιβλιοθήκης κατά τα έτη 1957-1963

Έτος	Κονδύλια (δρχ.)	Περιοδικά (τεύχη)	Αριθμός βιβλίων	Δωρεές
1957	57.680	5.986	1.726	332
1958	67.809	6.264	1.626	159
1959	69.338	6.156	1.298	238
1960	72.882	7.942	1.134	154
1961	79.717	7.570	1.281	251
1962	78.354	5.881	1.633	236
1963	79.220	7.820	1.137	347
Σύνολο	505.000	47.619	9.835	1.717

Πηγή: Δήμος Θεσσαλονίκης, Επεξεργασία στοιχείων

Ο Πίνακας 1 μας δείχνει τα ποσά που χορηγήθηκαν κάθε χρόνο από το 1957-1963 για αγορά περιοδικών και βιβλίων.

Το συνολικό ποσό από αυτά τα έτη ανέρχεται στο ποσό των 505.000 δρχ. και αγοράστηκαν 47.619 τεύχη περιοδικών και 9.835 τόμοι βιβλίων. Οι δωρεές αυτών των χρόνων ήταν συνολικά 1.717 τόμοι βιβλίων.

Το πιο σημαντικό στοιχείο είναι ότι με 505.000 αγοράστηκαν συνολικά 57.454 τόμοι βιβλίων και τεύχη περιοδικών.

Στατιστικά στοιχεία για το 1963-78 δεν υπάρχουν.

Πίνακας 2

Στατιστικά στοιχεία των ετών 1979-1982

Αγορά βιβλίων της Κεντρικής Βιβλιοθήκης 1979-82

Έτος	Κονδύλια (δρχ.)	Αριθμός βιβλίων
1979	373.906	1.739

Η ΠΑΡΕΜΒΑΣΗ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΣΤΑ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΑ

1980	249.853	752
1981	250.000	746
1982	500.000	1.585
Σύνολο	1.343.759	4.822

Πηγή: Δήμος Θεσσαλονίκης, Επεξεργασία στοιχείων

Από τον Πίνακα 2 παρατηρούμε ότι το 1979 δόθηκαν 343.906 δρχ. και αγοράστηκαν 1.739 βιβλία, ενώ το 1982 με ποσό 500.000 αγοράστηκαν λιγότεροι τόμοι 1.585.

Η σύγκριση του Πίνακα 1 και 2 μας φανερώνει τη μεγάλη αύξηση στην τιμή του βιβλίου.

Αγορές βιβλίων

	Προϋπολογισθέντα
1993	18.646.000
1994	23.709.000
1995	16.000.260
1996	14.895.000

Εκδηλώσεις – Δραστηριότητες

	Προϋπολογισθέντα
1993	7.293.000
1994	9.272.000
1995	9.000.000
1996	2.126.000

Θα πρέπει να αναφερθεί ότι οι πιστώσεις για τις Αγορές βιβλίων συνεχώς μειώνονται και άρα δημιουργούνται οικονομικά και λειτουργικά προβλήματα.

Στις πιστώσεις για τις εκδηλώσεις – δραστηριότητες της Δημοτικής Βιβλιοθήκης παρατηρούμε κατά τα έτη 1994 και 95 μια άνοδο και οφείλεται στη συμμετοχή της πολιτιστικής πρωτεύουσας της Ευρώπης σε διάφορες εκδηλώσεις γι' αυτό και το 1996 είναι σχετικά πολύ μικρό το ποσό.

Θα πρέπει να αναφερθεί ότι τα προϋπολογισθέντα της Διεύθυνσης Βιβλιοθηκών κατά τα έτη 1996 και 1997 είναι 105.000.000 και 80.000.000 αντίστοιχα.

Τέλος, θα πρέπει να σημειωθεί ότι το Υπουργείο Πολιτισμού για το έτος 1997 επιχορηγεί τη Δημοτική Βιβλιοθήκη με 1.000.000 δρχ.

Αυτές οι επιχορηγήσεις από το Κράτος δυστυχώς δεν είναι τακτικές, ώστε να δίνεται η δυνατότητα κάλυψης ορισμένων αναγκών.

Δραστηριότητες

Η Δημοτική Βιβλιοθήκη έχει μετεξελιχθεί σε Πνευματικό Κέντρο, επειδή εκτός από τον αυθεντικό ρόλο μιας Βιβλιοθήκης, δηλαδή τη διακίνηση του βιβλίου, διαδραματίζει και ένα ευρύτερο πολιτιστικό ρόλο μέσα στην πόλη της Θεσσαλονίκης.

Έτσι, η Δημοτική Βιβλιοθήκη από την αρχή της ίδρυσής της συμβάλλει στην πολιτιστική και πνευματική ανάπτυξη με τους εξής τρόπους:

- ❖ Με εκθέσεις βιβλίων για κάποιο επίκαιρο θέμα ή το συνολικό έργο ενός συγγραφέα.
- ❖ Με εκθέσεις που έχουν στόχο την προβολή του υπάρχοντος υλικού των βιβλιοθηκών.
- ❖ Με επετειακές εκδηλώσεις.
- ❖ Με λογοτεχνικές βραδιές, στις οποίες γνωστοί συγγραφείς και ποιητές είχαν την ευκαιρία να μιλήσουν για το έργο τους ή να αναπτύξουν κάποιο ενδιαφέρον θέμα.
- ❖ Με εκθέσεις φωτογραφίας ή εικαστικών.
- ❖ Με προβολές διαφανειών με θέματα ιστορίας – γεωγραφίας και τέχνης.

- ❖ Με προβολές ταινιών βίντεο με την ευκαιρία του εορτασμού κάποιας επετείου.
- Οι δραστηριότητες στις παιδικές Βιβλιοθήκες περιλαμβάνουν:
 - ❖ Την τακτική δραστηριότητα, που είναι η ώρα του παραμυθιού.
 - ❖ Παρουσιάσεις βιβλίων ή συγγραφέων.
 - ❖ Προβολές διαφανειών με θέματα εκπαιδευτικά.
 - ❖ Επιτραπέζια και πνευματικά παιχνίδια.
 - ❖ Ζωγραφική – κατασκευές.
 - ❖ Σταυρόλεξα με συγγραφείς και τίτλους βιβλίων.
 - ❖ Κουκλοθέατρο.
 - ❖ Θέατρο Σκιών, ο γνωστός σε όλους Καραγκιόζης.
 - ❖ Διοργανώνονται επίσης επισκέψεις σε αρχαιολογικούς χώρους και ενδιαφέρουσες εκθέσεις που πραγματοποιούνται στη Θεσσαλονίκη, καθώς και επισκέψεις γνωριμίας των σχολείων στις βιβλιοθήκες.

Σταθμός της Δημοτικής Βιβλιοθήκης είναι το έτος 1989, όπου πραγματοποιούνται πολλές πολιτιστικές δραστηριότητες και εκδηλώσεις, λόγω της επετείου των 50 χρόνων λειτουργίας της Δημοτικής Βιβλιοθήκης.

Χαρακτηριστική δραστηριότητα η προκήρυξη πανελλήνιου διαγωνισμού αφίσας με θέμα «Δημοτική Βιβλιοθήκη, 50 χρόνια λειτουργίας, 1939-1989». Στις 23-10 πραγματοποιήθηκε στο αναγνωστήριο της Δημοτικής Βιβλιοθήκης μεγάλη επετειακή εκδήλωση, στην οποία ο κύριος ομιλητής και το τιμώμενο πρόσωπο ήταν ο κ. Γιώργος Βαφόπουλος, ιδρυτής και Διευθυντής της Δημοτικής Βιβλιοθήκης επί μία 25ετία.

Κλείνοντας τον τομέα των πολιτιστικών δραστηριοτήτων αξίζει να σημειωθεί ότι παράλληλα με όσα συντελέστηκαν και συντελούνται στις Δημοτικές Βιβλιοθήκες, ακολουθείται ένα πρόγραμμα προβολής όλων των Δημοτικών Βιβλιοθηκών και ενημέρωσης των δημοτών μας με έντυπα, αφίσες, δημοσιεύματα στον Τύπο κ.λ.π.

Συνεργασίες

Αξιοσημείωτη είναι η πολύπλευρη συνεργασία της Δημοτικής Βιβλιοθήκης με όλους τους δημόσιους φορείς, αλλά και με τις περιφερειακές Βιβλιοθήκες.

Οι συνεργάσιμοι δημόσιοι φορείς είναι οι εξής:

- ❖ Ο θεσμός της Πολιτιστικής Πρωτεύουσας της Ευρώπης.
- ❖ Το Υπουργείο Πολιτισμού.
- ❖ Αγροτικές Συνεταιριστικές Ενώσεις.
- ❖ Τη Διεύθυνση Πολιτισμού και ειδικότερα με το θεσμό των Δημητρίων.

Επίσης, η Δημοτική Βιβλιοθήκη συνεργάζεται και με ιδιωτικούς φορείς όπως καλλιτέχνες, ζωγράφοι, ποιητές, αλλά και με υπεύθυνους ανθρώπους σε ορισμένα τμήματα όπως π.χ. διευθυντές σχολείων.

Προβλήματα

- ❖ Ένας σημαντικό θέμα που απασχολεί τη Δημοτική Βιβλιοθήκη είναι το πρόβλημα της μηχανογράφησης των Δημοτικών Βιβλιοθηκών.

Το πρόβλημα αυτό προέκυψε από την εκρηκτική ανάπτυξη του δικτύου των Δημοτικών Βιβλιοθηκών, αλλά και από την ανάγκη εκσυγχρονισμού της λειτουργίας τους με νέες και σύγχρονες μεθόδους. Τα οφέλη από τη σωστή οργάνωση είναι:

1. Η ταχεία και σωστή εξυπηρέτηση των χρηστών των βιβλιοθηκών.
 2. Καλύτερη αναζήτηση πληροφοριών.
 3. Ταχύτατη εκτύπωση στατιστικών πινάκων κίνησης.
 4. Δυνατότητα εκτύπωσης καταλόγων με τις νέες προσκτήσεις των βιβλιοθηκών.
 5. Αυτόματη παραγωγή δελτίου του βιβλίου και τέλος
 6. Εξοικονόμηση χρόνου και προσωπικού.
- ❖ Ένα άλλο σημαντικό πρόβλημα είναι η προμήθεια των βιβλίων και η βιβλιοδεσία, καθώς και η επιλογή αυτών.

- ❖ Άλλο σημαντικό και διαχρονικό πρόβλημα είναι η ανανέωση των βιβλίων με την αγορά νέων αφού πρώτα ενημερωθούν για τα νέα βιβλία και περιοδικά που υπάρχουν στην αγορά και εφόσον έχουν αναλύσει τις πνευματικές ανάγκες του κοινού.
- ❖ Η Δημοτική Βιβλιοθήκη θα πρέπει να εντοπίσει τον επακριβή χαρακτήρα και τον προορισμό της βιβλιοθήκης έτσι ώστε να ανταπεξέλθει στις ανάγκες του κοινού.
- ❖ Βιβλιοθηκονομική οργάνωση: Η άρτια βιβλιοθηκονομική οργάνωση οποιασδήποτε βιβλιοθήκης είναι η θεμελιώδης προϋπόθεση της εύρυθμης λειτουργίας της. Πρωταρχική σημασία σ' οποιαδήποτε βιβλιοθήκη έχει η ύπαρξη σ' αυτή ενός γενικού ευρετηριακού καταλόγου, καθώς επίσης και τοπογραφικοί κατάλογοι.
Η κεντρική Βιβλιοθήκη διαθέτει ένα γενικό ευρετηριακό κατάλογο που έχει διαιρεθεί σε 2 τμήματα και 14 τοπογραφικούς καταλόγους.
- ❖ Επιτακτική επίσης είναι η ανάγκη της αύξησης του αριθμού ενίσχυσης του προσωπικού της βιβλιοθήκης, ώστε να μπορέσει να ανταποκριθεί στο σύνολο των υποχρεώσεών της.

Προοπτικές

Η Δημοτική Βιβλιοθήκη Θεσσαλονίκης, από τον προορισμό της να εξυπηρετήσει το σύνολο των δημοτών της πόλης πήρε από την αρχή και διατηρεί μέχρι σήμερα το χαρακτήρα της Λαϊκής Βιβλιοθήκης.

Βασικός στόχος, επομένως, της δραστηριότητας της βιβλιοθήκης είναι η ικανοποίηση των μορφωτικών αναγκών των αναγνωστών και χρηστών της.

III.5.5. Δημοτική Πινακοθήκη Θεσσαλονίκης

A. Ιστορικό Ίδρυσης και λειτουργίας της Δημοτικής Πινακοθήκης Θεσσαλονίκης

1. Ιστορική εξέλιξη του θεσμού

Η Δημοτική Πινακοθήκη ιδρύθηκε το 1966 ως τμήμα της Δημοτικής Βιβλιοθήκης, εντασσόμενη στη δικαιοδοσία της και στεγάστηκε σε 2 αίθουσες του μεγάρου της Χ.Α.Ν.Θ. Η πρώτη της συλλογή συγκροτήθηκε από επιλογή των αξιολογότερων έργων που είχε ο Δήμος στην κατοχή του, από δωρεές και αγορές που έγιναν κυρίως κατά τη δεκαετία του '50.

Το 1974, η Δημοτική Πινακοθήκη συμπεριλήφθηκε στον Οργανισμό του Δήμου υπό την κοινή Διεύθυνση Βιβλιοθήκης – Πινακοθήκης – Φιλαρμονικής και ορίστηκε θέση Εφόρου.

Μετά το σεισμό της 20-6-1978 έκλεισε η Πινακοθήκη λόγω των ζημιών που υπέστη το κτίριο της Χ.Α.Ν., για να επαναλάβει τη λειτουργία της τον Οκτώβρη του 1982.

Στο διάστημα αυτό η Πινακοθήκη εμπλουτίστηκε με πολλά άλλα έργα και μια αξιολογότερη σειρά έργων χαρακτηριστικής από αγορές και δωρεές, που πραγματοποιήθηκαν τα έτη, 1977, 1978, 1979 και 1980. Στο σημείο αυτό, θα πρέπει να σημειωθεί ότι το 1978 έγινε το Αρχείο της Πινακοθήκης, από ειδικό συνεργείο, με την καρτελογράφηση και φωτογράφιση του συνόλου των εικαστικών έργων του Δήμου Θεσσαλονίκης (ελαιογραφίες, τέμπλες, ακουαρέλες, γλυπτά, χαρακτικά, φωτογραφίες).

Στο διάστημα που η Πινακοθήκη παρέμενε κλειστή για το κοινό, μετά το σεισμό του 1978 και μέχρι το 1981, οργανώθηκε με μεγάλη επιτυχία μια σειρά εκθέσεων των χαρακτηριστικών κυρίως έργων της σε διάφορους χώρους, όπως η Πολυτεχνική Σχολή του Πανεπιστημίου, μία από τις αίθουσες αναμονής του Σιδηροδρομικού Σταθμού Θεσσαλονίκης, στους όμορους Δήμους Καλαμαριάς, Συκεών, Αμπελοκήπων, το Εμπορικό Επιμελητήριο, το Γαλλικό Ινστιτούτο και αλλού.

Το 1978 άρχισε η κατάρτιση του αρχείου της Πινακοθήκης, η οποία, όμως, λόγω ζημιών που προκλήθηκαν από το σεισμό, σταμάτησε τη λειτουργία της και το 1982 ξαναλειτούργησε στον ίδιο χώρο.

Το 1985 εμπλουτίστηκε με μαζική αγορά πινάκων Θεσσαλονικέων καλλιτεχνών και δημιουργήθηκε η βασική συλλογή της με ιδιαίτερο

χαρακτήρα προσανατολισμένο στις δημιουργίες καλλιτεχνών όλων των κατευθύνσεων της Θεσσαλονίκης και γενικότερα του Βορειοελλαδίτικου χώρου, καλύπτοντας τρεις γενιές καλλιτεχνών.

Το 1986 μεταστεγάστηκε στο ανακαινισμένο από το Δήμο ιδιόκτητο κτίριο, στη συμβολή των οδών Β. Όλγας και 25^{ης} Μαρτίου, γνωστό ως βίλα Μορντώχ, καταλαμβάνοντας κυρίως το Β' όροφο.

2. Περιγραφή χώρων

Το δώροφο κτίριο το οποίο στεγάζεται η Δημοτική Πινακοθήκη Θεσσαλονίκης ανήκει στο Δήμο Θεσσαλονίκης και περιλαμβάνει στο ισόγειο το πωλητήριο, στον 1^ο όροφο τα γραφεία της Δημοτικής Πινακοθήκης και το 2^ο όροφο τις αίθουσες για τις διάφορες εκδηλώσεις της Πινακοθήκης.

Στη Δημοτική Πινακοθήκη λειτουργεί βιβλιοθήκη που είναι άρτια εξειδικευμένη στο αντικείμενό της με 1.088 τόμους ελληνικά βιβλία και 122 τόμους ξενόγλωσσα βιβλία.

3. Όργανα διοίκησης

Το σύνολο των απασχολούμενων είναι 12 από τους οποίους οι 3 είναι μόνιμοι και οι άλλοι 9 μη μόνιμοι.

α. Επιστημονικό προσωπικό 6

1. Προϊσταμένη ΠΕ2, Έφορος Πινακοθήκης, μόνιμη.
2. Ιστορικοί Τέχνης (με σύμβαση έργου ορισμένου χρόνου) και αναλαμβάνει την οργάνωση – επιμέλεια των εκθέσεων.
3. Εικαστική ξεναγός με σύμβαση έργου ορισμένου χρόνου.
4. Βιβλιοθηκονόμος με σύμβαση έργου ορισμένου χρόνου με απόσπαση από την Κεντρική Βιβλιοθήκη.

β. Διοικητικό 2

1. ΔΕ1 και 1 γραμματέας αορίστου χρόνου.

γ. Εξωτερικοί συνεργάτες:

Συντηρητής – φωτογράφοι.

δ. Συντηρητές:

1 εξωτερικός συνεργάτης.

ε. Φωτογραφικού εργαστηρίου.

στ. Δημοσίων σχέσεων:

Διεκπεραιώνονται από την Προϊσταμένη – Έφορο

ζ. Φύλακες 3

1 μόνιμος ΥΕ16, 1 αορίστου χρόνου ιδιωτικού δικαίου και 1 με σύμβαση ορισμένου χρόνου με τα προγράμματα της Ε.Ο.Κ.

η. *Τεχνικοί*: Διαφόρων ειδικοτήτων που διαθέτει ο Δήμος για τις ανάλογες ανάγκες.

θ. *Καθαρίστρια* 1 με σύμβαση ορισμένου χρόνου με τα προγράμματα της Ε.Ο.Κ.

ι. 1 *Υπάλληλος γενικών καθηκόντων*

Η Δημοτική Πινακοθήκη ελέγχεται οικονομικά και διοικητικά από τη Διεύθυνση Πολιτισμού. Υφίσταται μια Επιτροπή όπου έχει συμβουλευτικό χαρακτήρα και οι τελικές αποφάσεις εγκρίνονται ή απορρίπτονται από τη Διεύθυνση πολιτισμού.

4. Διαχρονικές εκδηλώσεις – Δραστηριότητες

Το 1987: Πραγματοποιήθηκε η επαναξιολόγηση του συλλεκτικού υλικού, καθώς επίσης και ο προγραμματισμός των στόχων και των δραστηριοτήτων.

Λειτουργεί έκθεση ζωγραφικής με τίτλο «Συλλογή Θεσσαλονικέων καλλιτεχνών» και τα οποία προέρχονται από δωρεές. Την έκθεση των επισκέφτηκαν 5.500 πολίτες εκ των οποίων οι 2000 ξεναγήθηκαν.

Το 1988: Έγινε Ανταλλαγή εκθέσεων – «Νεοελληνική Τέχνη Θεσσαλονικείς Καλλιτέχνες» – με τη Δημοτική Πινακοθήκη Λάρισας, Μουσείο Γ. Ι Κατσίγρα.

Διεξήχθηκε συνεργασία με το Δήμο Φλώρινας, Αγρινίου και είχαμε συμμετοχή στις εορταστικές εκδηλώσεις « Ελληνικές ημέρες του Στρασβούργου» με 2 εκθέσεις. Τις Εκθέσεις τις

επισκέφτηκαν 17.155 άτομα από τα οποία ξεναγήθηκαν 6015.
Ακόμη εκδόθηκαν 8 βιβλία.

To 1989: Πραγματοποιήθηκαν 5 εκθέσεις γλυπτικής, χαρακτικής και ζωγραφικής. Τις εκθέσεις αυτές τις επισκέφτηκαν 8.968 άτομα και ξεναγήθηκαν 5.007, και εκδόθηκαν 4 βιβλία τέχνης, 5 αφίσες και 3 πολύπτυχα.

To 1990: Διεξήχθησαν 12 εκθέσεις χαρακτικής, γλυπτικής, ζωγραφικής και τις επισκέφτηκαν 9.447 άτομα και ξεναγήθηκαν 2.446. Εκδόθηκαν 5 βιβλία τέχνης 12 αφίσες και 6 πολύπτυχα.

To 1991 Πραγματοποιήθηκαν 17 εκθέσεις και τις επισκέφτηκαν 19.609 άτομα και ξεναγήθηκαν 4.875. Εκδόθηκαν 9 βιβλία, 15 αφίσες και 10 πολύπτυχα.

To 1992 Είχαμε 10 εκθέσεις Θεσσαλονικέων καλλιτεχνών, ζωγραφικής, εικαστικού έργου διδασκόντων αποφοίτων Πολυτεχνικής Σχολής Α.Π.Θ. γλυπτικής, ζωγραφικής – κατασκευής – εγκατάστασης και Ελληνικής Χαρακτικής. Τις επισκέφτηκαν 30.616 άτομα και ξεναγήθηκαν 3.314. Εκδόθηκαν 8 βιβλία, 8 αφίσες και 2 πολύπτυχα.

To 1993 Πραγματοποιήθηκαν 6 εκθέσεις, συλλογή εικόνων μόνιμα στην Πινακοθήκη, ζωγραφικής και γλυπτικής. Επισκέπτες 15.450 άτομα και ξεναγήθηκαν 3.633. Εκδόθηκαν 4 βιβλία, 4 αφίσες και 1 πολύπτυχο.

To 1994 Πραγματοποιήθηκαν 6 εκθέσεις, συλλογή εικόνων, συλλογές της Δημ. Πινακοθήκης Θεσσαλονίκης. Επισκέπτες 18.492 και ξεναγήθηκαν 5.663. Εκδόθηκαν 3 βιβλία και 3 αφίσες. Τέλος

To 1996 Πραγματοποιήθηκαν 6 εκθέσεις. Συλλογή Θεσσαλονικέων καλλιτεχνών, συμμετοχή στον Ευρωπαϊκό Πολιτιστικό Μήνα Λευκωσίας σε συνεργασία με τον Οργανισμό Πολιτιστικής Πρωτεύουσας

5. Συνεργασίες

Πραγματοποιείται συνεργασία με Πανεπιστημιακούς κατά την έρευνα και συγγραφή μελετών και κατά τη διαδικασία – επιμέλεια των εκδόσεων.

6. Προβλήματα

Όπως και σε κάθε πολιτιστικό φορέα έτσι και εδώ, υπάρχει το μόνιμο πρόβλημα της έλλειψης κονδυλίων και οι πενιχρές επιχορηγήσεις όπου δεν έχουν σταθερό χαρακτήρα.

Στο σημείο αυτό θα πρέπει να αναφέρουμε ότι οι εικαστικές εκθέσεις είναι πιο δαπανηρές και εάν το Κράτος δεν ενισχύσει οικονομικά τον τομέα των εικαστικών τεχνών θα ελαχιστοποιηθούν αυτές οι αξιόλογες εκθέσεις.

Αξίζει να τονισθεί, σχετικά με την κρατική βοήθεια στον τομέα των εικαστικών, ότι άλλες χώρες πειραματίζονται μ' επιτυχία σε νέους τρόπους προσέγγισης του επαρχιακού κοινού με τα έργα της νεότερης τέχνης. Η Γαλλία π.χ. και άλλες χώρες οργανώνουν τα λεγόμενα «κινητά μουσεία» (musebus), λεωφορεία δηλ. που μετατρέπονται σε αίθουσες εκθέσεων και περιοδεύουν στην επαρχία, η Ολλανδία έχει δημιουργήσει δανειστικές βιβλιοθήκες έργων τέχνης και ο Καναδάς την Τράπεζα Έργων Τέχνης, που εκτός των άλλων δανείζει έργα σε δημόσια κτίρια.

7. Οικονομικοί πόροι

Λόγω ελλειπών στοιχείων δεν ήταν δυνατόν η συλλογή δεδομένων που αφορούσαν τα προϋπολογισθέντα των άλλων ετών.

Έτσι, μας δόθηκαν στοιχεία μόνο για τα έτη 1995, 1996:

Έτος	Προϋπολογισθέντα
1995	41.056.745
1996	15.000.000

Θα πρέπει να αναφέρουμε ότι οι αριθμοί πολλές φορές είναι πλασματικοί γιατί δεν εμπεριέχουν αναλυτικούς λογαριασμούς.

Σύμφωνα με τα δεδομένα του πίνακα παρατηρούμε μια σημαντική κάμψη των πιστώσεων και αυτό οφείλεται στη μείωση των κονδυλίων από τον κρατικό προϋπολογισμό για τις εικαστικές Τέχνες.

Παραθέτουμε έπειτα τα έσοδα από πωλήσεις των εκδόσεων της Πινακοθήκης.

Έτος	Έσοδα από πωλήσεις εκδόσεων
1995	869.000
1996	314.400

Αυτά τα έσοδα βοηθούν έστω και στο ελάχιστο στα λειτουργικά έξοδα της Δημοτικής Πινακοθήκης.

Σύμφωνα με στοιχεία έχουμε για το 1996, η προβλεπόμενη δαπάνη για την αγορά βιβλίων ήταν 600.000 δρχ. Το συνολικό ποσό που δαπανήθηκε ήταν 587.781 δρχ. και αγοράστηκαν 93 τίτλοι βιβλίων.

Γενικά, παρατηρούμε ότι υπάρχει στους πίνακες μια άνιση κατανομή και μεγάλη διαφορά στις πιστώσεις.

8. Προοπτικές – προτάσεις

Οι κύριες προοπτικές της Δημοτικής Πινακοθήκης είναι:

- ❖ Η συμμετοχή σε ευρωπαϊκές πολιτιστικές εκδηλώσεις.
- ❖ Η διεύρυνση του συλλεκτικού υλικού έτσι ώστε να αποτελεί μοναδικότητα στο είδος της.
- ❖ Η δημιουργία περισσότερων εκθεσιακών χώρων.

Μία και ουσιαστική πρόταση για την αποδοτικότερη πολιτιστική προσφορά της Δημοτικής Πινακοθήκης είναι: η ενίσχυση με χρηματοδοτήσεις του εθελοντικού τομέα και με χορηγίες.

III.5.6. Κέντρο Ιστορίας Θεσσαλονίκης

Ίδρυση

Ιδρύθηκε το 1983 με ομόφωνη απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου του Δήμου Θεσσαλονίκης και στεγάζεται σε ιδιόκτητο κτίριο στην πλατεία Ιπποδρομίου. Αξιοσημείωτη είναι η δωρεά των Αφών Μπίλλη, έτσι ώστε να χτιστεί (οικοδομηθεί) το κτίριο του Κέντρου Ιστορίας.

Διοίκηση

Το Κέντρο Ιστορίας διοικείται από μία Συμβουλευτική Επιτροπή, στην οποία Πρόεδρος είναι ο Αντιδήμαρχος.

Τα θέματα συζητούνται από την Επιτροπή, αλλά τελικά αποφασίζονται από το Δημοτικό Συμβούλιο του Δήμου Θεσσαλονίκης.

Στόχοι

Με την ιδρυτική του απόφαση και άλλες αποφάσεις που επακολούθησαν το Δημοτικό Συμβούλιο έθεσε στο Κ.Ι.Θ. τους εξής στόχους:

- α) Την καταγραφή, συγκέντρωση, διάσωση και συντήρηση του ιστορικού υλικού εντύπου, γραπτού, φωτοοπτικοακουστικού κ.λ.π., που αποτελεί την άμεση και έμμεση πηγή της ιστορίας της Θεσσαλονίκης.
- β) Την απόκτηση με αγορές, αλλά και δωρεές Θεσσαλονικιών ιδιωτικών αρχείων συλλόγων, που ρίχνουν άπλετο φως στην ιστορία μας.
- γ) Τη συγκρότηση και λειτουργία ειδικής ιστορικής βιβλιοθήκης με βιβλιογραφία, που αφορά κυρίως τη Θεσσαλονίκη και το μακεδονικό χώρο.
- δ) Τη δημιουργία φωτογραφικού εργαστηρίου και μικροφωτογράφισης.
- ε) Την έκδοση επιστημονικής επετηρίδας με τίτλο «Θεσσαλονίκη», όπου θα βλέπουν το φως της δημοσιότητας πρωτότυπες επιστημονικές εργασίες καθηγητών Πανεπιστημίου και ερευνητών, πάντα με θέμα τη Θεσσαλονίκη.

- στ) Τη δημοσίευση πρωτότυπων επιστημονικών εργασιών που αφορούν τη Θεσσαλονίκη.
- ζ) Τη διοργάνωση επιστημονικών συμποσίων και ημερίδων και τη δημοσίευση των πρακτικών τους και
- η) Τη θέσπιση μόνιμης επαφής με ειδικά επιστημονικά κέντρα του εσωτερικού και εξωτερικού (Πανεπιστήμια, βιβλιοθήκες, κρατικά αρχεία), από τα οποία θα ήταν δυνατή η απόκτηση ιστορικών ντοκουμέντων που αφορούν την ιστορία της Θεσσαλονίκης.
- Αυτούς τους στόχους τους πραγματοποιεί με επιτυχία το Κ.Ι.Θ.

Κτιριακή χωροταξική κατανομή

Το Κέντρο Ιστορίας Θεσσαλονίκης εγκαινιάστηκε στις 28 Οκτωβρίου 1995 από τον Πρόεδρο της Ελληνικής Δημοκρατίας και ιδρύθηκε έτσι μια πνευματική εστία των Θεσσαλονικέων.

Στολίδια του νέου κτιρίου αποτελούν ο εκθεσιακός χώρος στο ισόγειο, αλλά και η αίθουσα συνεδρίων στον τρίτο όροφο, η οποία είναι εξοπλισμένη με σύστημα διερμηνείας και με σύγχρονο οπτικοακουστικό εξοπλισμό.

Στο 2^ο όροφο λειτουργεί ειδική ιστορική βιβλιοθήκη η οποία διαθέτει πάνω από 3000 τόμους, που αφορούν κυρίως την ιστορία της πόλης μας.

Αρκετά από τα βιβλία είναι σπάνια και παλιά. Μελλοντικός στόχος της βιβλιοθήκης είναι ο εμπλουτισμός της, όχι μόνο με την ιστορική βιβλιογραφία της Θεσσαλονίκης, αλλά και του βορειοελλαδικού χώρου με προέκταση στις χαμένες πατρίδες του ξεριζωμένου ελληνισμού. Για την πλήρη κάλυψη των ιστορικών ερευνών το Κ.Ι.Θ. τώρα με το έτος της Πολιτιστικής Πρωτεύουσας της Ευρώπης 1997 θα αποκτήσει σύγχρονο σύστημα Η/Υ με απεριόριστες δυνατότητες συνεργασίας στον τομέα της πληροφόρησης με τα επιστημονικά κέντρα της χώρας μας και του εξωτερικού.

Η Βιβλιοθήκη λειτουργεί με σύστημα μηχανογράφησης και είναι συνδεδεμένη με την Κεντρική Δημοτική Βιβλιοθήκη, με τα παραρτήματά της και με το Βαφοπούλειο Πνευματικό Κέντρο.

Επίσης, αξιόλογη είναι η φωτοθήκη, όπου διαθέτει πάνω από 3.000 φωτογραφίες και 4.000 καρτ-ποστάλ, οι οποίες προέρχονται από αγορές και δωρεές από συμπολίτες και από το εξωτερικό.

Σημαντικό, είναι και το τμήμα ασπρόμαυρων και έγχρωμων διαφανειών με χάρτες, ακουαρέλες και έργα τέχνης που απεικονίζουν διάφορα επαγγέλματα και σκηνές από την καθημερινή ζωή στη Θεσσαλονίκη.

Τέλος, υφίσταται το φωτογραφικό εργαστήριο που με τον εξοπλισμό που διαθέτει έχει τη δυνατότητα παραγωγής φωτογραφίας, μικροφίλμ, σλάιτς και οποιαδήποτε άλλη φωτογραφική εργασία.

Μια σειρά από σλάιτς με θέματα όπως:

- α) Τα παραδοσιακά κτίρια της Θεσσαλονίκης.
- β) Τα κάστρα της Θεσσαλονίκης.
- γ) Οι προτομές της Θεσσαλονίκης.
- δ) Τα μνημεία της Θεσσαλονίκης.
- ε) Τα νεκροταφεία της μείζονος Θεσσαλονίκης.

Τα οποία θα προβάλλονται σε επισκέπτες, ιδιαίτερα σε μαθητές των σχολείων μας.

Οικονομικοί Πόροι – Χρηματοδοτήσεις

Το Κ.Ι.Θ. χρηματοδοτείται από το Δήμο Θεσσαλονίκης ανάλογα με τον προϋπολογισμό χωρίς σταθερούς δείκτες.

Ο Δήμος Θεσσαλονίκης διαθέτει 10.000.000 ετησίως, στη διάθεση του δωρητή του Κέντρου Ιστορίας, για να βραβευτούν οι καλύτερες εργασίες από τη Θεσσαλονίκη αλλά και τη Μακεδονία, που αφορούν θέματα επάνω σε όλους τους τομείς της οικονομίας.

Δραστηριότητες

Η λειτουργία του Κ.Ι.Θ. άρχισε με πολλαπλές δραστηριότητες το 1985 και συνέπεσε με τον εορτασμό των 2300 χρόνων της πόλης μας.

Στο ξεκίνημα του υπογράμμισε το νόημα αυτού του εορτασμού με τη γνωριμία σε βάθος της ιστορίας της Θεσσαλονίκης.

Η έκθεση Ιστορικών Ντοκουμέντων της Θεσσαλονίκης που συνοδευόταν και με αντίστοιχο λεύκωμα, ήταν το «άνοιγμα» του Κέντρου στο λαό της πόλης, ήταν μια εποπτική παρουσίαση με τρόπο άμεσο της αντίληψης και της προοπτικής του. Στην ίδια κατεύθυνση ήταν η διοργάνωση του Πρώτου Συμποσίου με θέμα: «Η Θεσσαλονίκη μετά το 1912» (1-3 Νοεμβρίου 1985) καθώς και η έκδοση μέσα στο ίδιο έτος του πρώτου τόμου της επιστημονικής επετηρίδας «Θεσσαλονίκη».

Οι μελέτες και οι ανακοινώσεις που δημοσιεύτηκαν στον πρώτο τόμο της επιστημονικής επετηρίδας «Θεσσαλονίκη» και στα πρακτικά του πρώτου Συμποσίου «Η Θεσσαλονίκη μετά το 1912», καλύπτουν τους τομείς της ιστορίας, της λαογραφίας, της αρχαιολογίας, της γλωσσολογίας, της μνημειακής τυπογραφίας και της πολεοδομίας, της ιστορίας, της τέχνης και της λογοτεχνίας.

Μετά το ξεκίνημα του 1985 και μέχρι σήμερα το Κ.Ι.Θ. πραγματοποίησε σημαντικό εκδοτικό έργο. Κυκλοφόρησαν 4 τόμοι της επιστημονικής επετηρίδας και βρίσκεται στο τυπογραφείο ο 5^{ος} τόμος.

Από τη λογοτεχνική σειρά η «Εργογραφία – Βιβλιογραφία Γ.Θ. Βαφόπουλου» (1918-1988), η ανθολογία διηγημάτων «Ένδον Πόλη», «Η Θεσσαλονίκη του 1912, μέσα από τα σχέδια της Θάλειας Φλωρά – Καραβία», «Η νεότερη ιστορία της Θεσσαλονίκης και το τύπος», «Το φιλανθρωπικό έργο στην Ελληνική Ορθόδοξη Κοινότητα Θεσσαλονίκης, 1840-1928», «Τα ελληνικά σχολεία στη Θεσσαλονίκη κατά τον τελευταίο αιώνα της Τουρκοκρατίας».

Από το 1985 μέχρι σήμερα το Κέντρο Ιστορίας Θεσσαλονίκης οργάνωσε 10 επιστημονικά συμπόσια 3 αυτοτελή και τα άλλα σε συνεργασία με τη Μονή Βλατάδων και τη Μητρόπολη Θεσσαλονίκης με θέματα «Η Θεσσαλονίκη μετά το 1912», ο Ελ. Βενιζέλος και η Θεσσαλονίκη», «Η διαχρονική πορεία του κοινοτισμού στη Μακεδονία», σειρά συμποσίων με το γενικό τίτλο, «Η Χριστιανική Θεσσαλονίκη» και «Ο Οικουμενικός Πατριάρχης Ιωακείμ Γ΄».

Ιδιαίτερη επιτυχία είχαν οι εκθέσεις 7 στον αριθμό φωτογραφίας «Ημερολόγιον Θεσσαλονίκης 1912-1951: η εποχή του Μητροπολίτη Γενναδίου» και ο κύκλος 15 ομιλιών με θέμα την ιστορία της Θεσσαλονίκης μέσα από τον τύπο σε συνεργασία του Κέντρου Ιστορίας με το Πολιτιστικό Κέντρο Εθνικής Τραπέζης.

Από τις ημερίδες σημαντική είναι η ημερίδα αφιερωμένη στον Αιμίλιο Ριάδη η οποία συνοδεύτηκε με συναυλία από έργα του Αιμ. Ριάδη που παίχθηκαν για πρώτη φορά και επαναλήφθηκε στο μέγαρο Μουσικής στην Αθήνα. Επίσης, πραγματοποιήθηκαν αρκετές βιβλιοπαρουσιάσεις.

Συνεργασίες

Στην προσπάθεια θέσπισης μόνιμης επαφής του Κέντρου Ιστορίας με ειδικούς επιστημονικούς φορείς, αποστέλλει τις εκδόσεις του, σε πάνω από 5000 επιστημονικά ιδρύματα του εσωτερικού και εξωτερικού και σε παροικίες του απόδημου Ελληνισμού.

Το Κ.Ι.Θ. είναι ανοικτό σε οποιαδήποτε συνεργασία με κρατικό φορέα ή με ιδιωτικό που στόχο έχει την ανάδειξη της πολιτιστικής αξίας της πόλης.

Προβλήματα

Η πιο σημαντική ενέργεια του Κέντρου Ιστορίας ήταν στο πρόγραμμα του 1992-93, η μετεστεγασία του Δημοτικού Αρχείου από τους στάβλους Παπάφη όπου στεγάζονται από το 1941 κάτω από τις άθλιες συνθήκες με τεράστιες απώλειες, σε καινούργιο και κατάλληλο χώρο, τον οποίο διαμορφώσανε με νέο εξοπλισμό αρχείου.

Το δύσκολο πρόβλημα στην προσπάθειά μας για τη συγκέντρωση του ιστορικού αρχείου της πόλης, βρίσκεται στη ροή του αρχειακού υλικού από δημοσίους και ιδιωτικούς φορείς προς το Κ.Ι.Θ.

Πολλά παλιά άχρηστα έγγραφα αποδείχθηκαν ανεκτίμητος θησαυρός, ο οποίος φυλάσσει μέσα του όλου τον παλμό της πολιτικής, κοινωνικής και πολιτιστικής ζωής της πόλης μας τα χρόνια που πέρασαν.

Ένα άλλο σημαντικό πρόβλημα είναι η συνεχής μείωση των πιστώσεων στο Κ.Ι.Θ. για την αντιμετώπιση των βασικών λειτουργιών. Αυτό έχει σαν

αποτέλεσμα ή μη συνεχιζόμενη ανάπτυξη δραστηριοτήτων, που θα έχουν σαν στόχο την εμπλούτιση γνώσεων στους πολίτες της πόλης αλλά και όσους ενδιαφέρονται.

Επίσης, ένα άλλο σημαντικό πρόβλημα είναι η μη προβολή Κέντρου Ιστορίας Θεσσαλονίκης.

Παρουσιάστηκαν διάφορες εκπομπές όπου αναφέρονται στη Θεσσαλονίκη και που είχαν αντλήσει τις πηγές τους από τα αρχεία του Κ.Ι.Θ. χωρίς όμως να γίνει καμία αναφορά.

Εκτίμηση και μελλοντικές προοπτικές – προτάσεις

Γενικά, το Κέντρο Ιστορίας Θεσσαλονίκης θα πρέπει να γνωρίσουν όλοι ότι είναι μια σημαντική πηγή άντληση ιστορικών ντοκουμέντων που αφορούν την ιστορία της Θεσσαλονίκης αλλά και τους ανθρώπους της πόλης μας με το πολιτισμικό της χαρακτήρα, τους Έλληνες, τους Εβραίους, τους Τούρκους και άλλους πρόσφυγες, από όλες τις χαμένες πατρίδες, που κάνουν αισθητή την παρουσία τους στη φτωχομάνα Θεσσαλονίκη.

Για την ανάπτυξη αυτού του Κέντρου απαιτείται μια αύξηση των πιστώσεων του οργανισμού ώστε να μπορέσει να πραγματοποιήσει και να σχεδιάσει ένα αναπτυξιακό πρόγραμμα μιας και επιλογές είναι αρκετές.

Για να πραγματοποιηθούν όλα αυτά θα πρέπει να σχεδιαστεί η κατάλληλη προβολή των δραστηριοτήτων του Κέντρου Ιστορίας Θεσσαλονίκης και να γνωρίζει ο κόσμος την ιστορία της πόλης.

Στόχος του Κ.Ι.Θ. είναι να αναπτύξει τη συνεργασία και την επιστημονική δραστηριότητα εξωτερικού και του εξωτερικού και να παρουσιάσει στους Θεσσαλονικείς ενδιαφέροντα ιστορικά θέματα μέσα από τη διαχρονική πορεία της πόλης μας.

III.5.7. Βαφοπούλειο Πνευματικό Κέντρο του Δήμου Θεσσαλονίκης

Το Βαφοπούλειο Πνευματικό Κέντρο ιδρύθηκε και εγκαινιάσθηκε στις 29 Οκτωβρίου 1983 και ονομάστηκε Βαφοπούλειο από την αξιόλογη δωρεά του ζεύγους Βαφόπουλοι.

Το Βαφοπούλειο ανήκει στο Δήμο Θεσσαλονίκης είναι ένα συγκρότημα από 2 συνεχόμενα εξαώροφα κτίρια, συνολικού εμβαδού 4.000 τ.μ. διαρρυθμισμένα με τρόπο που να είναι πρόσφορα για κάθε είδους πνευματικές, καλλιτεχνικές και εικαστικές εκδηλώσεις.

Διοίκηση

Λειτουργεί με προσωπικό ικανό να ανταποκρίνεται στις ειδικές απαιτήσεις των προγραμμάτων του και διοικείται, σύμφωνα με το καταστατικό του, από μία εφορευτική επιτροπή με Πρόεδρο το Δήμαρχο ή τον αντιπρόσωπό του και από 10 άλλα μέλη που τα 4 από αυτά είναι παράγοντες όλων των παρατάξεων του Δημοτικού Συμβουλίου. Τα λοιπά έξι είναι προσωπικότητες, που προέρχονται από τους χώρους του τύπου, της λογοτεχνίας, της μουσικής, των εικαστικών τεχνών και της επιστήμης. Οι αποφάσεις εγκρίνονται από το Δημοτικό Συμβούλιο.

Μέσα στα μέλη της Εφορευτικής Επιτροπής εκπρόσωπος των δωρητών είναι η καθηγήτρια Αγγλικών Αναστασία Βαφοπούλου.

Αξιοσημείωτο είναι ότι τα μέλη της Εφορευτικής Επιτροπής δεν παίρνουν απολύτως καμία αμοιβή.

Τη Γενική Διεύθυνση του Πνευματικού Κέντρου ανέλαβε η Αν. Μπαλασά, που με την έντονη προσωπικότητα της, ανέπτυξε μεγάλη δραστηριότητα, για την άρτια εκδήλωση των διαφορών, πνευματικών και καλλιτεχνικών δραστηριοτήτων του.

Χωροταξική κατανομή

Το εξαώροφο κτίριο του Πνευματικού Κέντρου περιλαμβάνει:

- ❖ **1^{ος} Ισόγειο** – Αίθουσα υποδοχής και άρτια εξοπλισμένη παιδική βιβλιοθήκη.
- ❖ **1^{ος} όροφος** – Μεγάλη πληροφοριακή Βιβλιοθήκη και αναγνωστήριο με 40-45 θέσεις αναγνωστών.
- ❖ **2^{ος} όροφος** – Βιβλιοστάσιο.
- ❖ **3^{ος} όροφος** – Γραφεία (Διεύθυνση, Γραμματεία) Δανειστική βιβλιοθήκη και το Σπουδαστήριο του κ. Βαφόπουλου.
- ❖ **4^{ος} όροφος** – Αίθουσα διαφόρων πολιτιστικών εκδηλώσεων.
- ❖ **5^{ος} όροφος** – Πινακοθήκη και αίθουσα εκθέσεων ζωγραφικής.
- ❖ **6^{ος} όροφος** – Αίθουσα για εικαστικές εκδηλώσεις.

A. Βιβλιοθήκες του Βαφοπούλειου

Καρδιά του Κέντρου είναι οι Βιβλιοθήκες του. Υπάρχουν και λειτουργούν 3 ανεξάρτητες βιβλιοθήκες και οι οποίες είναι οι εξής:

α. Η **Δανειστική Βιβλιοθήκη**, που η συλλογή της ξεκίνησε με 4.000 τόμους και σήμερα ξεπερνάει τους 15.000 τόμους. 14.000 εγγεγραμμένοι συνδρομητές της βιβλιοθήκης έχουν πραγματοποιήσει περισσότερους από 800.000 δανεισμούς, που σημαίνει ότι όλα σχεδόν τα βιβλία της βιβλιοθήκης δανείστηκαν περισσότερο από 50 φορές το καθένα. Η κίνηση αυτή οφείλεται εν μέρει και στο γεγονός ότι η βιβλιοθήκη ενημερώνεται με τις νέες εκδόσεις παρακολουθώντας τη βιβλιογραφία σ' όλους τους τομείς και παίρνοντας υπόψη και τις προτιμήσεις των αναγνωστών της.

β. Το **Αναγνωστήριο** με το Πληροφοριακό Τμήμα. Το Αναγνωστήριο, η ωραιότερη αίθουσα του Βαφοπούλειου με την άρτια τεχνική του οργάνωση και τη βοήθεια του προσωπικού του, προσφέρει ιδανικές συνθήκες εργασίας τόσο για τους νέους, μαθητές και φοιτητές, όσο και για τους ερευνητές.

Δυστυχώς ο αριθμός των θέσεων του, περίπου 50, δεν μπορεί να ικανοποιήσει πάντοτε όλους τους αναγνώστες.

Το πληροφοριακό τμήμα, που λειτουργεί μέσα στο αναγνωστήριο, έχει ιδιαίτερη σημασία, γιατί πληροφορεί και ενημερώνει τους χρήστες του για τους

νέους τίτλους τόσο των βιβλίων όσο και των περιοδικών και διαθέτει μία μεγάλη συλλογή βιβλίων αναφοράς, εγκυκλοπαίδειες, λεξικά κ.τ.λ.

Επίσης, διαθέτει μια άρτια συλλογή εκδόσεων Τέχνης και καλλιτεχνικών λευκωμάτων, ίσως μοναδική στη Θεσσαλονίκη.

γ. Η **Παιδική Βιβλιοθήκη** με μία σύγχρονη συλλογή παιδικού – παιδαγωγικού βιβλίου ξεπερνάει τους 7.000 τίτλους.

Σύμφωνα με έρευνες ένα γενικό συμπέρασμα που μπορούμε να αναφέρουμε είναι ότι η κάθε βιβλιοθήκη κάθε χρόνο, παρουσιάζει σημαντική αύξηση στον αριθμό των χρηστών της. Η αναγνωστική κίνηση των βιβλιοθηκών του κέντρου παρουσίασε τη μεγαλύτερη αύξηση το 1986.

Μέσα στο φιλόξενο χώρο τους στο ισόγειο του Βαφοπούλειου τα παιδιά έχουν την ευκαιρία και συναντιούνται και να επικοινωνούν μεταξύ τους, να έχουν στη διάθεσή τους μία συλλογή από εικονογραφημένα και μη παιδικά βιβλία, να τα διαβάζουν, αλλά και να τα ξεφυλλίζουν ή να τα δανείζονται στο σπίτι τους.

Εκδηλώσεις – Δραστηριότητες

Στο χώρο της παιδικής βιβλιοθήκης πραγματοποιούνται διάφορες εκδηλώσεις, όπου τα παιδιά έχουν την ευκαιρία όχι μόνο να παρακολουθούν, αλλά και να συμμετέχουν ενεργά με τη βοήθεια, και παρακίνηση του προσωπικού της βιβλιοθήκης.

Υπάρχει «η ώρα του παραμυθιού», επιτραπέζια παιδαγωγικά παιχνίδια, γίνονται μαθήματα ζωγραφικής και οργανώνονται διάφορες γιορτές και εκδηλώσεις κυρίως επετειακού χαρακτήρα.

Έτσι, λοιπόν, ο χαρακτήρας της παιδικής βιβλιοθήκης είναι ψυχαγωγικός και εκπαιδευτικός, φέρνει το παιδί κοντά στο βιβλίο, του μαθαίνει να το αγαπά και να το φροντίζει και πλάθει τους αυριανούς αναγνώστες. Καθημερινά επισκέπτονται τη βιβλιοθήκη περίπου 100 παιδιά, που δανείζονται, κατά μέσο όρο, 150 βιβλία.

Και οι 3 βιβλιοθήκες του Βαφοπούλειου έχουν άρτιο τεχνικό εξοπλισμό, ειδικευμένο και πρόθυμο προσωπικό και συνεχώς διευρύνουν τις συλλογές

τους, που τώρα με τη μηχανοργάνωσή τους, είναι πιο εύκολα προσιτές στους αναγνώστες.

Άλλες δραστηριότητες του Κέντρου θα μπορούσαν να ταξινομηθούν ως εξής:

α) **Εκθέσεις** ζωγραφικής, γλυπτικής, φωτογραφίας και βιβλίου. Μερικές από τις μεγάλες εκθέσεις αποτέλεσαν εικαστικά γεγονότα για την πόλη.

β) **Εκδηλώσεις λόγου**, με μία ποικιλία θεμάτων από τους χώρους της λογοτεχνίας, της τέχνης, του θεάτρου, της μουσικής, της επιστήμης και των προβλημάτων που απασχολούν το σύγχρονο άνθρωπο και τον κάτοικο της πόλης. Με τις εκδηλώσεις αυτές δόθηκε η ευκαιρία στους νέους κυρίως δημιουργούς να παρουσιάσουν το έργο τους και να επικοινωνήσουν με το κοινό τους.

γ) **Μουσικές εκδηλώσεις**, κυρίως από το χώρο της κλασικής μουσικής, με ρεσιτάλ διακεκριμένων, αλλά και νέων καλλιτεχνών, όπως και μικρών συνόλων, καθώς και από άλλους χώρους της μουσικής, χωρίς να παραβλέπονται οι πειραματικές προσπάθειες.

Η αίθουσα του αναγνώστηριου στην αρχή, η αίθουσα του θεάτρου στη συνέχεια, έγιναν το βήμα της γνωριμίας του μουσικόφιλου κοινού με τους νέους μουσικούς, τόσο της πόλης μας όσο και με άλλους.

δ) **Θεατρικές παραστάσεις**, τόσο από θεατρικά σχήματα της πόλης μας όσο και από φιλοξενούμενους θιάσους. Μετά την απόκτηση της αίθουσας του θεάτρου το Βαφοπούλειο επεδίωξε μια στενότερη συνεργασία με το Κ.Θ.Β.Ε., με τα σοβαρά θεατρικά σχήματα εκτός Θεσσαλονίκης, που έχουν να παρουσιάσουν μια πρωτοποριακή δουλειά.

Συνεργασίες

ε) Σημαντική ήταν η **συνεργασία** του Βαφοπούλειου τόσο με τα σχολεία της πόλης, όσο και με διάφορους συλλόγους και πολιτιστικά σωματεία. Με τη δραστηριότητα αυτή το Βαφοπούλειο εκπλήρωσε και την κοινωνική του αποστολή και δέθηκε με την κοινωνία της Θεσσαλονίκης, που

είχε μεγάλη ανάγκη από ένα τέτοιο Κέντρο γι' αυτό και το αγκάλιασε με αγάπη.

Αξιοσημείωτη είναι η προσφορά δωρεάν πολλών συμπολιτών μας επώνυμους και μη προς το Βαφοπούλειο. Έτσι το Βαφοπούλειο όχι μόνο δημιούργησε το δικό του κοινό αλλά και διεύρυνε το κοινό της πόλης που συμμετέχει στην πολιτιστική της ζωή. Το Βαφοπούλειο Πνευματικό Κέντρο φιλοδοξεί με τη φροντίδα του Δήμου Θεσσαλονίκης να γίνει το Πολιτιστικό σπίτι στην Πολιτιστική Πρωτεύουσα της Ευρώπης του 1997.

Το Βαφοπούλειο και οι κοινωνικοί φορείς

Το Βαφοπούλειο, παράλληλα με τις πολιτιστικές του δραστηριότητες, φιλοξένησε και μία σειρά από εκδηλώσεις που οργανώθηκαν από επιστημονικούς και μορφωτικούς συλλόγους καθώς και από άλλους κοινωνικούς φορείς.

Η φιλοξενία αυτή κρίθηκε αναγκαία για 2 κυρίως λόγους. Πρώτον, γιατί υπάρχει μεγάλη έλλειψη στην πόλη μας δημοσίων χώρων και αιθουσών για την παρουσίαση τους αλλά και γιατί οι εκδηλώσεις αυτές εντάσσονται στα πολιτιστικά δρώμενα της πόλης μας.

Το χρονικό των φιλοξενούμενων εκδηλώσεων με την ποικιλία των θεμάτων τους, δίνει μία εικόνα των δραστηριοτήτων των κοινωνικών φορέων και καλύπτει ένα μεγάλο φάσμα από τα ενδιαφέροντα τόσο των ειδικών όσο και των κατοίκων της πόλης. Για αυτό και η συμμετοχή του κοινού είναι πάντοτε σημαντική.

Σας παραθέτω τις δραστηριότητες του Κέντρου κατά τα έτη 1991-93 και παρατηρούμε ότι:

	1991	1992	1993
Εκδηλώσεις λόγου	25	38	27
Εικαστικές εκδηλώσεις	11	9	17
Μουσικές εκδηλώσεις	17	23	17
Θεατρικές παραστάσεις	23	17	18

Συνεργασία με τα σχολεία	8	8	2
Συνεργασία με άλλους κοινωνικούς φορείς	5	1	-

Πηγή: *Ίδια έρευνα*

Στις εκδηλώσεις λόγου είχαμε μια αύξηση κατά το έτος 1992 αλλά συνεχίστηκε με πτώση.

Στις εικαστικές εκδηλώσεις παρατηρούμε μια συνεχή πτωτική τάση και αυτό οφείλεται στην έλλειψη χρημάτων. Τα έξοδα για μία εικαστική εκδήλωση είναι πολύ υψηλά, ενώ τα έσοδά της πενιχρά. Γι' αυτό και παρατηρείται αυτή η μείωση των εικαστικών εκδηλώσεων.

Στις Μουσικές εκδηλώσεις, ενώ είχαμε μία άνοδο κατά το έτος 1992, έπειτα κατέβηκε στο ίδιο επίπεδο.

Οι Θεατρικές παραστάσεις μειώθηκαν αισθητά όπως επίσης και η συνεργασία του Κέντρου με τα σχολεία και άλλους κοινωνικούς φορείς. Αυτό ίσως να οφείλεται στην παρέμβαση της πολιτιστικής πρωτεύουσας στα πολιτιστικά δρώμενα της πόλης.

Προβλήματα

Τα κύρια προβλήματα που αντιμετωπίζει το Κέντρο είναι το οικονομικό. Η έλλειψη των οικονομικών πόρων έχει σαν συνέπεια τη μείωση της πολιτιστικής δράσης του.

Οικονομικά

Μια αναφορά στους προηγούμενους προϋπολογισμούς είναι η εξής:

Από το 1991 έως το 1994 τα προϋπολογισθέντα παρέμειναν σταθερά στο ύψος των 50.000.000 δρχ.

Από το 1995-1997 παρατηρείται μείωση των χρημάτων σε 43.000.000 δρχ.

Αυτό συνεπάγεται αυτομάτως και μείωση των δραστηριοτήτων του Κέντρου.

Θα πρέπει να σημειωθεί εδώ, ότι πολλές εκδηλώσεις που είναι δαπανηρές τις έχει αναλάβει η Πολιτιστική Πρωτεύουσα.

Εκτίμηση πορείας και μελλοντικές προοπτικές του Βαφοπούλειου Πνευματικού Κέντρου

Κάνοντας εκτίμηση της πορείας του Βαφοπούλειου Πνευματικού Κέντρου από την αρχή της λειτουργίας του, παρατηρούμε ότι είναι πραγματικά, ένα πνευματικό, πολιτιστικό και μορφωτικό κύτταρο δραστηριότητας στην πόλη της Θεσσαλονίκης.

Οι πολύπλοκες και πολύμορφες πολιτιστικές εκδηλώσεις, καθώς και οι πλούσιες συλλογές βιβλίων και των 3 βιβλιοθηκών του Βαφοπούλειου Πνευματικού Κέντρου προσελκύουν το ενδιαφέρον όχι μόνο των παιδιών αλλά και των μεγάλων.

Στον τομέα των πολιτιστικών εκδηλώσεων δημιουργήθηκε μια αξιόλογη συνεργασία με τα σχολεία, όπου καλό θα ήταν να συνεχιστεί και να δημιουργήσει και μία σχολική συλλογή με βιβλία που θα προτείνουν οι ίδιοι οι διδάσκοντες και οι διδασκόμενοι.

Επίσης, πρόθεση του Κέντρου είναι η συστηματική ενημέρωση των αναγνωστών με την έκδοση μηνιαίου ή διμηνιαίου δελτίου καινούριων βιβλίων.

Προτάσεις

- ❖ Επάρκεια πιστώσεων.
- ❖ Επάρκεια και καταλληλότητα προσωπικού.
- ❖ Αυστηρός και έγκαιρος προγραμματισμός για κάθε δραστηριότητα.
- ❖ Η ενίσχυση του θεσμού των παιδικών βιβλιοθηκών.
- ❖ Θα πρέπει να δοθεί έμφαση στην αγορά νέων βιβλίων για τις βιβλιοθήκες.

III.6. Ο θεσμός των αδελφοποιήσεων¹⁹

Ορισμός: Αδελφοποίηση είναι μια συνεργασία μεταξύ 2 ή περισσότερων Δήμων για να ενεργούν από κοινού με μία ευρωπαϊκή και διεθνή προοπτική, αντιμετωπίζοντας διάφορα προβλήματα και δημιουργώντας όλο και πιο πολύ φιλικούς δεσμούς ανάμεσά τους.

Η επιλογή των εταίρων γίνεται σύμφωνα με τον πληθυσμό, τη γεωγραφική, ιστορική, πολιτιστική, κοινωνικοοικονομική ομοιότητα.

Η ιδέα των αδελφοποιήσεων γεννήθηκε μετά το τέλος του Β' Παγκοσμίου Πολέμου και έχει συμβάλει ουσιαστικά στην οικοδόμηση κυρίως της Ευρώπης.

Το 1951 Δήμαρχοι που ίδρυσαν το Συμβούλιο των Ευρωπαϊκών Δήμων, το οποίο και στη συνέχεια έγινε το Συμβούλιο Δήμων και Περιφερειών της Ευρώπης, ήξεραν πολύ καλά ότι η Ευρώπη δεν θα μπορούσε να ξεπεράσει όλες αυτές τις δυσκολίες εάν δεν ένωνε όλες τις δυνάμεις που διέθετε.

Έτσι, γεννιέται μια νέα μορφή σχέσεων μεταξύ των Δήμων και Κοινοτήτων. Η έννοια της Ευρώπης των αδελφοποιημένων πολιτών.

Στην Ελλάδα, το αρμόδιο όργανο της πολιτείας που εγκρίνει τις αδελφοποιήσεις είναι το Υπουργείο Εξωτερικών.

Στην Ελλάδα ο θεσμός των αδελφοποιήσεων λειτούργησε για πάρα πολλά χρόνια άτυπα, με αποτέλεσμα να είμαστε ακόμη αρκετά πίσω σε σχέση με τους εταίρους της Ε.Ε.

Οι πιο πολλές αδελφοποιήσεις έχουν γίνει με Δήμους της Κύπρου και της Ιταλίας. Επίσης, με Δήμους της Αμερικής, της Αυστραλίας, Καναδά και γενικά με πόλεις που ζουν Έλληνες μετανάστες.

Τα **πλεονεκτήματα** από τις αδελφοποιήσεις είναι κυρίως:

- ❖ Συνεργασία και επικοινωνία με πόλεις άλλων χωρών, με αποτέλεσμα τις φιλικές σχέσεις μεταξύ των πόλεων.
- ❖ Ανταλλαγή απόψεων με στόχο την εξάλειψη των διαφορών και την εύρεση περισσότερων ομοιοτήτων.

¹⁹ Κ.Ε.Δ.Κ.Ε.: *Ο θεσμός των Αδελφοποιήσεων*, Δεκέμβριος 1996, Αθήνα

- ❖ Με τις φιλικές σχέσεις αναπτύσσεται και γενικότερα ένα κλίμα θερμό και υποστήριξης σε εθνικά ζητήματα.
- ❖ Πραγματοποιούνται ανταλλαγές ομάδων πολιτών είτε αυτοί είναι μαθητές είτε αυτοί είναι υπερήλικοι.
- ❖ Εύκολη πρόσβαση σπουδαστών για μεταπτυχιακές σπουδές στις αδελφοποιημένες πόλεις.
- ❖ Δημιουργείται στην αδελφοποιημένη πόλη μια ομάδα ατόμων που είναι υποστηρικτές της αδελφοποίησης και βοηθούν την προώθηση του θεσμού.
- ❖ Με την αδελφοποίηση 3 πόλεων τουλάχιστον είναι ευκολότερη η αξιοποίηση κοινοτικών προγραμμάτων.

Υπάρχουν όμως και **μειονεκτήματα** σ' αυτό το θεσμό, τα οποία είναι τα

εξής:

- ❖ Υπάρχουν διαφορετικές κουλτούρες και αυτό μπορεί να δημιουργήσει αντιθέσεις και συγκρούσεις.
- ❖ Υφίσταται διαφορά ανάμεσα στους βαθμούς Αυτοδιοίκησης. Π.χ. στην Ελλάδα ο θεσμός της Β/θμιας Αυτοδιοίκησης είναι στα σπάργανα και επικοινωνούμε με χώρες όπου και ο Γ/θμιοσ έχει εμπεδωθεί.
- ❖ Η έλλειψη πόρων επιβραδύνει την ανάπτυξη του θεσμού.
- ❖ Μια πρόταση για την καλύτερη προώθηση του θεσμού είναι: Να υπάρχει συνεχής επικοινωνία μεταξύ των αδελφοποιημένων πόλεων.
- ❖ Περισσότερη πληροφόρηση για τις ενέργειες των αδελφοποιημένων πόλεων.
- ❖ Νέοι τρόποι συνεργασίας, ώστε αυτή η πορεία να μη στεγνώσει γρήγορα με την πορεία του χρόνου.
- ❖ Συνεργασία και αλληλοσυμπλήρωση μεταξύ του Α' και Β' βαθμού Αυτοδιοίκησης, ώστε να επιτευχθεί καλύτερα και ο θεσμός των αδελφοποιήσεων.

Χρηματοδότηση

Η χρηματοδότηση των αδελφοποιημένων πόλεων είναι με τη χορήγηση επιδοτήσεων – σε ορισμένες ενέργειες αδελφοποίησης ευρωπαϊκού χαρακτήρα.

- ❖ Από έσοδα της Τ.Α. των αδελφοποιημένων πόλεων.
- ❖ Υπάρχει ειδικό πρόγραμμα «Κοινοτική Βοήθεια για τις Αδελφοποιήσεις», όπου μπορούν οι πόλεις να τύχουν οικονομικής ενίσχυσης.
- ❖ Από διάφορα άλλα κοινοτικά προγράμματα.

Οι επιλέξιμες προς επιδότηση ενέργειες στα πλαίσια της κοινοτικής ενίσχυσης για τις αδελφοποιήσεις διακρίνονται σε 4 τύπους:

- ❖ Ανταλλαγές μεταξύ πολιτών αδελφοποιημένων και στο στάδιο αδελφοποίησης πόλεων.
- ❖ Συναντήσεις.
- ❖ Σεμινάρια κατάρτισης και πληροφόρησης.
- ❖ Καινοτόμες ενέργειες.

Ειδικότερα, ο Δήμος Θεσσαλονίκης έχει αδελφοποιηθεί με τους εξής Δήμους:

1. Δ. PLOVDIV (Βουλγαρία) και υπογράφηκε στις 27-2-84.
2. Δ. ΛΕΙΨΙΑΣ (Γερμανία) στις 16-10-84.
3. Δ. ΜΠΟΛΟΝΙΑ (Ιταλία), στις 20-10-84.
4. Δ. ΜΕΛΒΟΥΡΝΗΣ (Αυστραλία), στις 19-3-84.
5. Δ. HARTFORD (Η.Π.Α.), στις 5-5-62.
6. Δ. ΛΕΜΕΣΟΥ (Κύπρος), στις 30-6-84.
7. Δ. ΚΟΛΟΝΙΑΣ (Γερμανία), στις 3-5-88.
8. Δ. ΚΩΣΤΑΝΤΖΑΣ (Ρουμανία), 1988.
9. Δ. ΝΙΚΑΙΑΣ (Γαλλία), στις 20-3-92.
10. Δ. SAN FRANCISCO (California), στις 6-8-90.
11. Δ. ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑΣ (Αίγυπτος), στις 12-7-93.
12. Δ. ΤΕΛ ΑΒΙΒ (Ισραήλ), στις 24-11-94.

Στις αδελφοποιημένες πόλεις η συνεργασία προσδιορίζεται κυρίως

- ❖ Σε ανταλλαγή ατόμων στις αδελφοποιημένες πόλεις
- ❖ Σε συνεργασία σε αθλητικές δραστηριότητες
- ❖ Σε πολιτιστικές δραστηριότητες
- ❖ Η συμμετοχή των Δημάρχων σε επετείους ή επισκέψεις.

Επίσης έχουν υπογραφεί πρωτόκολλα συνεργασίας και φιλίας όπου σαν στόχο έχουν να διατηρούνται καλές σχέσεις και συνεργασίας μεταξύ τους και είναι οι εξής Δήμοι:

- ❖ Δ. ΜΠΡΑΤΙΣΛΑΒΑ (Σλοβακία), στις 23-4-86.
- ❖ Δ. ΤΟΡΟΝΤΟ (Καναδάς), στις 5-9-86.
- ❖ Δ. ΜΠΡΟΥΚΛΙΝ (Αμερική), στις 5-7-93.
- ❖ Δ. ΒΟΥΔΑΠΕΣΤΗΣ (Ουγγαρία), στις 5-4-93.
- ❖ Δ. ΜΑΣΣΑΛΙΑΣ (Γαλλία), στις 4-6-91.

III.7. Οργανισμός Πολιτιστικής Πρωτεύουσας της Ευρώπης

III.7.1. Η ιστορία του θεσμού

Η ιστορία του θεσμού, αρχίζει με την τολμηρή πρωτοβουλία της Ελληνίδας Υπουργού Πολιτισμού Μελίνας Μερκούρη, που πρότεινε την ανακήρυξη κάθε χρόνο μιας διαφορετικής ευρωπαϊκής πόλης σε Πολιτιστικής Πρωτεύουσας της Ευρώπης.

Η ιδέα βρίσκει εύφορο έδαφος και υλοποιείται για πρώτη φορά το 1985 στην Αθήνα.

Σήμερα, η Πολιτιστική πρωτεύουσα της Ευρώπης έχει εξελιχθεί σε κορυφαίο πολιτιστικό θεσμό με πανευρωπαϊκή εμβέλεια.

Οι πόλεις που τον φιλοξένησαν μέχρι σήμερα απέκτησαν τη μοναδική ευκαιρία να προβάλλουν τα δικά τους πολιτιστικά χαρακτηριστικά, να κερδίζουν σε υποδομή, σε εμπειρίες, σε πολιτιστική και οικονομική ανάπτυξη.

Η φιλοξενία του θεσμού σφράγισε την ιστορική πορεία όλων αυτών των πόλεων.

Το 1997 ήταν η σειρά της Θεσσαλονίκης.

III.7.2. Ίδρυση του Οργανισμού Πολιτιστικής Πρωτεύουσας

Το πρώτο βήμα ήταν η υποβολή υποψηφιότητας της πόλης από το Δήμο Θεσσαλονίκης το 1992 και η επιλογή της για τη φιλοξενία του θεσμού το 1997.

Το 1993 ιδρύεται ο Οργανισμός Πολιτιστικής Πρωτεύουσας της Ευρώπης «Θεσσαλονίκη 1997», με στόχο την προετοιμασία της πόλης για την κορυφαία στιγμή της.

III.7.2.1. Διοίκηση του Οργανισμού Πολιτιστικής Πρωτεύουσας

Ο Διοικητικός μηχανισμός του Οργανισμού αποτελείται από το 15μελές Διοικητικό του Συμβούλιο, με πρόεδρο το Δήμαρχο Θεσσαλονίκης και εκπροσώπους του Δημοτικού Συμβουλίου, του Υπουργείου Πολιτισμού, των παραγωγικών τάξεων, των εργαζομένων, του ΥΜΑΘ, του ΤΕΕ, καθώς και προσωπικότητες του πνευματικού κόσμου της πόλης. Ο οργανισμός αποτελεί τη διοικητική ραχοκοκαλιά της Πολιτιστικής Πρωτεύουσας. Είναι επιφορτισμένος με το συντονισμό των ενεργειών, την κατασκευή των έργων υποδομής και με την οργάνωση των εκδηλώσεων.

Οι επιμέρους Διευθύνσεις του είναι:

- ❖ Διεύθυνση Έργων
- ❖ Διεύθυνση Επικοινωνίας
- ❖ Καλλιτεχνική διεύθυνση
- ❖ Διεύθυνση Διοίκησης.

III.7.2.2. Το Συντονιστικό Συμβούλιο

Για την καλύτερη λειτουργία του Οργανισμού έχει ιδρυθεί το Συντονιστικό Συμβούλιο όπου όλοι οι φορείς της πόλης και της ευρύτερης περιοχής συμβάλλουν μέσα από το Συντονιστικό Συμβούλιο στη μεγάλη πρόσκληση του 1997.

Η Γ.Α., τα πνευματικά ιδρύματα, τα οικονομικά, τεχνικά, επαγγελματικά επιμελητήρια, οι συνδικαλιστικές οργανώσεις, η εκκλησία και φυσικά ο πνευματικός και καλλιτεχνικός κόσμος συμμετέχουν στο συντονισμό και την προετοιμασία.

III.7.3. Ο στόχος του θεσμού

Ο στόχος του θεσμού είναι να αναδεικνύεται κάθε χρόνο μία διαφορετική πτυχή της ευρωπαϊκής πολιτιστικής παράδοσης, που θα χρωματίζει με το δικό της τρόπο τον πολιτισμό στην Ευρώπη.

Με μορφές και κατευθύνσεις που κάθε χρόνο έχουν το δικό τους πολιτιστικό στίγμα, ο θεσμός της Πολιτιστικής Πρωτεύουσας αποδεικνύει στην πράξη ότι η διαφορετικότητα είναι αυτή που ενώνει την Ευρώπη πολιτιστικά.

III.7.4. Οι θεματικές ενότητες

Οι θεματικές ενότητες που καλύπτουν το πολιτιστικό, καλλιτεχνικό πρόγραμμα της Πολιτιστικής Πρωτεύουσας δεν θα έχουν το χαρακτήρα ενός διευρυμένου καλλιτεχνικού Φεστιβάλ, αλλά την παραγωγή πολιτισμού μέσα από μία σύνθεση δώδεκα θεματικών ενότητων.

Κάθε μήνας θα έχει ξεχωριστό πολιτιστικό ύφος.

Οι ενότητες αυτές θα αποσκοπούν:

- ❖ Στη δημιουργία νέων πολιτιστικών θεσμών, που θα παραμείνουν στη Θεσσαλονίκη και τους άλλους Δήμους της ευρύτερης περιφέρειας ως πάγια κληρονομιά.

- ❖ Στη δημιουργία μεγάλων, διεθνούς ακτινοβολίας πολιτιστικών και καλλιτεχνικών γεγονότων, τα οποία, αφού παρουσιαστούν σε πρώτη εμφάνιση στη Θεσσαλονίκη, θα παραδοθούν μέσα από τον Οργανισμό Πολιτιστικής Πρωτεύουσας και τους διοργανωτές φορείς στον υπόλοιπο κόσμο.

Παράλληλα, σχεδιάζονται δράσεις και ενέργειες, οι οποίες θα καλύψουν ειδικότερους επιμέρους τομείς, όπως:

- ❖ Η ενεργός ένταξη της νεολαίας στην εξέλιξη του σύγχρονου πολιτισμού.
- ❖ Οι διαβαλκανικές πολιτιστικές σχέσεις.
- ❖ Η προώθηση της ιδέας διασύνδεσης του ευρωπαϊκού πολιτισμού με διαφύλαξη των εθνικών ιδιαιτεροτήτων.

Η γενναιόδωρη χρηματοδότηση ύψους 90 δισεκατομμυρίων δρχ., που είναι και η μεγαλύτερη χρηματοδότηση απ' όλες τις Πολιτιστικές Πρωτεύουσες που έχουν ιδρυθεί μέχρι σήμερα, εξασφαλίζει την υλοποίηση των μεγάλων έργων, που θα καταστήσουν τη Θεσσαλονίκη πολιτιστικά φιλόδοξη και μετά το 1997, αλλά και την αρτιότητα του πολυσύνθετου προγράμματος εκδηλώσεων, γεγονότων και θεσμών.

II.7.5. Δραστηριότητες του θεσμού

Ο παλμός του σύγχρονου πολιτιστικού παρόντος της Θεσσαλονίκης έγινε κιάλας πιο έντονος: Ο Οργανισμός Πολιτιστικής Πρωτεύουσας της Ευρώπης «Θεσσαλονίκη 1997» έθεσε σαν άμεσο στόχο τη δημιουργία νέων πολιτιστικών θεσμών, την ενίσχυση και αναβάθμιση θεσμών που ήδη υπάρχουν και την παραγωγή ενός πολύμορφου καλλιτεχνικού έργου.

Έτσι, μέχρι σήμερα, με πρωτοβουλία ή με συμβολή και συμμετοχή του Οργανισμού έχουν ήδη υλοποιηθεί.

Ο Οργανισμός πραγματοποίησε:

- ❖ 35^ο Φεστιβάλ Κινηματογράφου Θεσσαλονίκης

Σε συνδιοργάνωση με τον Οργανισμό πραγματοποιήθηκαν:

- α) Έκθεση Γιγαντοαφίσας με θέμα «Ζωγραφική στον κινηματογράφο».
- β) Έκθεση NAM JUNE PAIK Video & Television Art.
- γ) Έκθεση SERGEI PARAJANOV, Ζωγραφική και κολάζ.
- δ) Συναυλία Αγνής Μπάλτσα, Οργανώθηκε στα πλαίσια των Δημητρίων το 1994.

Εκδοτική δραστηριότητα

Οι εκθέσεις και οι εκδηλώσεις που πραγματοποιήθηκαν, πλαισιώθηκαν με την έκδοση αντίστοιχων λευκωμάτων. Παράλληλα, ο Οργανισμός προχώρησε στην έκδοση των καλλιτεχνικών ημερολογίων «Incantadas», «Ζωγραφική στη Θεσσαλονίκη» και δίγλωσσου βιβλίου «Θεσσαλονίκη – 23 αιώνες Μητρόπολη της Μακεδονίας», ενώ εκδίδει και τη μηνιαία εφημερίδα «Θεσσαλονίκη '97».

Εκδηλώσεις που πραγματοποιήθηκαν

- ❖ Έκθεση «7000 χρόνια Ελληνικής Τέχνης» (Συλλογή Γ. Τσολτίδη)
Στο Παλαιό Αρχαιολογικό Μουσείο
- ❖ Έκθεση «Ιερά Θεολογική Σχολή της Χάλκης»
Έκθεση τεκμηρίων με αφορμή τα 150 χρόνια από την ίδρυση της Σχολής.
- ❖ Έκθεση έργων του ANTI ΓΟΥΟΡΧΟΛ ΧΡΗΣΕΙΣ ΤΟΥ ΕΠΤΑΠΥΡΓΙΟΥ
Ημερίδα με συμμετοχή Ελλήνων και ξένων εισηγητών.
- ❖ 14^ο Φεστιβάλ Βιβλίου
Ενεργή συμμετοχή του Οργανισμού με περίπτερο και διοργάνωση εκδηλώσεων για τα παιδιά.

Νέοι Θεσμοί

- ❖ Θεατρική άνοιξη
Ένα διεθνές Φεστιβάλ Θεάτρου, που εγκαινιάστηκε την άνοιξη του 1994 σε συνεργασία με την Πειραματική Σκηνή της Τέχνης και με τη

συμμετοχή ποικίλων θεατρικών σχημάτων. Ο θεσμός φιλοδοξεί να καλύψει όλο το φάσμα των θεατρικών συναντήσεων στην ελληνική και τη διεθνή σκηνή.

❖ Μουσείο Κινηματογράφου

Για λογαριασμό της Πολιτιστικής Πρωτεύουσας αγοράστηκε από τη Νομαρχία Θεσσαλονίκης το κινηματογραφικό αρχείο Μπίλλη.

Ο Οργανισμός προχώρησε στην ενοικίαση χώρου και τη σύσταση εφορευτικής επιτροπής για τη φύλαξη, καταγραφή, συντήρηση και αξιοποίηση αυτής της σπάνιας συλλογής κινηματογραφικού υλικού από τις αρχές του αιώνα μέχρι τις μέρες μας.

❖ Μουσείο Φωτογραφίας

Θα εγκατασταθεί σε διατηρητέο κτίριο της οδού Αναγεννήσεως.

❖ Μουσείο Βιομηχανικού Σχεδιασμού

Λειτουργεί ήδη στην οδό Μητροπόλεως 43, με τη στήριξη του Οργανισμού.

❖ Εαρινό Φεστιβάλ Μουσικής Δωματίου

Καθιέρωση ετήσιας μουσικής συνάντησης με συμμετοχή καλλιτεχνών διεθνούς εμβέλειας.

Το πρώτο Φεστιβάλ πραγματοποιήθηκε στις 2-13 Μαΐου 1995.

❖ Ελληνοβουλγαρική συμπαραγωγή όπερας

Turandot από τον Οργανισμό και την Όπερα της Σόφιας (Πρεμιέρα 11-6 στη Σόφια. Πρώτη παράσταση στη Θεσσαλονίκη – Δημήτρια, Οκτώβριος 1995).

III.7.6. Η Θεσσαλονίκη στο Κέντρο της Ευρώπης

Στα πλαίσια σημαντικών, διεθνών πολιτιστικών εκδηλώσεων, η Θεσσαλονίκη εκπροσωπήθηκε ως Πολιτιστική Πρωτεύουσα της Ευρώπης 1997, συμμετέχοντας στα:

❖ ΔΙΕΘΝΕΣ FORUM του Ελληνικού Κέντρου Ευρωπαϊκών Μελετών.

Παρουσίαση της «Αντιγόνης» του Σοφοκλή στο αρχαίο κείμενο. (Σκηνοθεσία Σ. Βραχωρίτη).

❖ ΛΙΣΣΑΒΟΝΑ. ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗ ΠΡΩΤΕΥΟΥΣΑ 1994.

Παραγωγή και παρουσίαση της παράστασης «Θεοδώρα» με την Ειρήνη Παππά (Σκηνοθεσία Μ. Κακογιάννη).

❖ ΚΥΜΑΤΑ ΤΗΣ ΜΑΥΡΗΣ ΘΑΛΑΣΣΑΣ.

Στο δεκαήμερο αυτό ταξίδι στη Μαύρη Θάλασσα, που οργανώθηκε από την Εταιρία Σουηδών Συγγραφέων, συμμετείχαν Θεσσαλονικείς διανοούμενοι από όλους τους χώρους των γραμμάτων και των τεχνών.

❖ ΛΟΝΔΙΝΟ.

Εκπροσώπηση του Οργανισμού με την παράσταση «Ίων» του Ευριπίδη (Συμπαράγωγή Πειραματικής Σκηνης Τέχνης και Actors Touring Company).

❖ ΛΟΥΞΕΜΒΟΥΡΓΟ. ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗ ΠΡΩΤΕΥΟΥΣΑ 1995

Με την παράσταση «Θεοδώρα».

❖ Ακόμη, έχει προγραμματιστεί η συμμετοχή της Πολιτιστικής Πρωτεύουσας Θεσσαλονίκη 1997 στον ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟ ΜΗΝΑ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ.

Το 1997, η φιλοξενία και η παρουσίαση των ιερών θησαυρών του Αγίου Όρους για πρώτη φορά εκτός της Ιεράς Κοινότητας του Αγίου Όρους ευλογεί τη Θεσσαλονίκη και τους ανθρώπους της και τους τοποθετεί σε θέση πρεσβευτών της πίστης και της ορθοδοξίας.

III.7.7. Στο δίκτυο των Πολιτιστικών Πρωτευουσών

Η Θεσσαλονίκη ενισχύει διαρκώς με προγραμματισμό και με προσεκτικό συντονισμό το ρόλο της: Η παρουσία του Οργανισμού δεν περιορίζεται σε συμμετοχή με υψηλού επιπέδου καλλιτεχνικές εκδηλώσεις, αλλά προχωρά σε διεθνείς επαφές με τους φορείς των χωρών και των πόλεων που φιλοξένησαν ή θα φιλοξενήσουν το θεσμό.

Η προώθηση των θέσεων της Θεσσαλονίκης, Πολιτιστικής Πρωτεύουσας της Ευρώπης 1997 δίνει κιόλας τα πρώτα θετικά δείγματα: Ο Οργανισμός διαπραγματεύεται με το Μουσείο του Λούβρου στο Παρίσι για να

εκτεθούν στο Αρχαιολογικό Μουσείο τα αυθεντικά γλυπτά «Incantadas», που μεταφέρθηκαν εκεί από τη Θεσσαλονίκη το 16^ο αιώνα.

Αντίγραφα τους εκτέθηκαν το 1997 στο χώρο της Αρχαίας Αγοράς.

Η μεγάλη ευκαιρία

Το 1997 αποτέλεσε τη μεγάλη ευκαιρία για τη Θεσσαλονίκη, τους κατοίκους της, τους επαγγελματίες, τους επιστήμονες και τους νέους της πόλης να αναδειχθούν και να αναπτυχθούν τόσο πολιτιστικά όσο και οικονομικά.

Τα μεγάλα οφέλη

Η περιοχή της Θεσσαλονίκης και ειδικότερα η Θεσσαλονίκη θα μπορούσαμε να πούμε ότι επωφελήθηκε.

- ❖ Από τα έργα που έμειναν και θα οριοθετήσουν την ανάπτυξη όλων των δήμων της Θεσσαλονίκης.
- ❖ Από την αναβάθμιση της ποιότητας ζωής.
- ❖ Από τους νέους πολιτιστικούς, καλλιτεχνικούς και κοινωνικούς θεσμούς.
- ❖ Από τη φιλοξενία δεκάδων επισκεπτών.
- ❖ Από την απασχόληση των επαγγελματιών και των επιχειρήσεων της Θεσσαλονίκης.
- ❖ Από την προβολή της Θεσσαλονίκης σαν το σταυροδρόμι των τεχνών, της οικονομίας, των συνεδρίων, της εκπαίδευσης και της διασκέδασης.

Η ζωή των κατοίκων γίνεται καλύτερη

Με μια σειρά από 100 σημαντικά έργα που σχεδιάστηκαν και υλοποιήθηκαν στην ευρύτερη περιοχή της Θεσσαλονίκης.

- ❖ Με τη δημιουργία νέων χώρων πολιτισμού και την αναβάθμιση των υπάρχοντων, η Θεσσαλονίκη αποκτά τη δυνατότητα της πνευματικής και καλλιτεχνικής έκφρασης που της αξίζει.

- ❖ Με την αναστύλωση και τη φροντίδα των ιστορικών μνημείων, τη συντήρηση και την ανάδειξη του μοναδικού αρχιτεκτονικού πλούτου της Θεσσαλονίκης δημιουργήθηκε ένα περιβάλλον προστασίας και προβολής των αξιών της πόλης.
- ❖ Με την υλοποίηση έργων βελτίωσης της λειτουργικότητας της Θεσσαλονίκης δημιουργούνται συνθήκες καλύτερης και πιο άνετης ζωής.

Η οικονομία αναπτύσσεται

Με το θεσμό της Ευρωπαϊκής Πολιτιστικής Πρωτεύουσας «Θεσσαλονίκη 1997» η πόλη αναπτύσσεται και οικονομικά με τους εξής τρόπους:

- ❖ Με επενδύσεις σε έργα πολιτισμού και υποδομής άνω των 100 δις.
- ❖ Με ενίσχυση του τοπικού εμπορίου και αύξηση του κύκλου εργασιών στην αγορά.
- ❖ Με απασχόληση 5.000 περίπου επαγγελματιών στον Οργανισμό.
- ❖ Με παροχή έργου σε όλα τα τεχνικά γραφεία της πόλης.
- ❖ Με δημιουργική απασχόληση όλου του καλλιτεχνικού δυναμικού.
- ❖ Με παροχή εργασιών σε τυπογραφεία, γραφίστες κ.α.
- ❖ Με κίνηση για 52 συνεχιζόμενες εβδομάδες για πρακτορεία ταξιδίων και με πληρότητα 100% στα ξενοδοχεία.
- ❖ Με ουσιαστική ενίσχυση των μέσων ενημέρωσης με το πρόγραμμα προβολής των εκδηλώσεων.

Ένας από τους στόχους του Οργανισμού της Πολιτιστικής Πρωτεύουσας είναι η Θεσσαλονίκη να γίνει το Οικονομικό Κέντρο της Ν.Α. Ευρώπης και το σταυροδρόμι του εμπορίου Ανατολής και Δύσης, Βορρά και Νότου.

Πολιτισμός: Η μεγάλη Κληρονομιά των νέων

Το Πολιτισμικό οικοδόμημα της Θεσσαλονίκης βρίσκεται στα χέρια της Νέας Γενιά. Οι νέοι συσπειρώνονται γύρω από το γραφείο Νεολαίας του

Οργανισμού Πολιτιστικής Πρωτεύουσας χαράσσοντας με τη ζωντάνια και τη δημιουργικότητά τους τις νέες σελίδες του πολιτισμού αυτής της πόλης.

Μέσα από την προετοιμασία, τις εκδηλώσεις, τους θεσμούς και την Ευρωπαϊκή επικοινωνία της Θεσσαλονίκης '97 οι νέοι:

- ❖ Γνωρίζουν το πραγματικό πρόσωπο και τη «μεγάλη» ιστορική και πολιτιστική της διαδρομή.
- ❖ Συμμετέχουν εθελοντικά στην οργάνωση και στην υλοποίηση των προγραμμάτων της Πολιτιστικής Πρωτεύουσας, συμβάλλοντας στη δημιουργία της Θεσσαλονίκης «του αύριο» που τους αξίζει.
- ❖ Εκφράζουν τις πολιτιστικές, καλλιτεχνικές και πνευματικές τους ανησυχίες μέσα από τα ειδικά προγράμματα.
- ❖ Εκπαιδεύονται μέσα από εξειδικευμένα συνέδρια και επιμορφωτικές εκδηλώσεις.
- ❖ Επικοινωνούν με νέους απ' όλη τη Ευρώπη και ζουν μαζί τους την Ελληνική εμπειρία του Ευρωπαϊκού Πολιτισμού.
- ❖ Ψυχαγωγούνται, παρακολουθώντας σημαντικές θεατρικές παραστάσεις, συναυλίες, χορευτικές εκδηλώσεις, κινηματογραφικές παραστάσεις, λαογραφικές εκδηλώσεις και μοναδικά εικαστικά γεγονότα.
- ❖ Αισιοδοξούν για το μέλλον τους σε μία ανθρώπινη πόλη με συνεχή τεχνολογική και οικονομική ανάπτυξη.

Έτσι γεννιούνται καινοτόμοι θεσμοί για τη νεολαία:

- ❖ Εργαστήρια Πολιτισμού.
- ❖ Δίκτυα Επικοινωνίας με Νέους από όλη την Ευρώπη.
- ❖ Πολιτιστικές Ανταλλαγές με χώρες της Ευρώπης και των Βαλκανίων.
- ❖ Εθελοντισμός.

III.7.8. Ειδικά προγράμματα

Επίσης στα πλαίσια του Οργανισμού Πολιτιστικής Πρωτεύουσας «Θεσσαλονίκη 1997» θα υπάρχουν και ειδικά προγράμματα, ψυχαγωγίας και αθλητισμού για τη νεολαία καθώς και ειδικά γαστρονομικά προγράμματα που θα αναπτύσσονται μέσα στη χρονιά.

Τα ειδικά προγράμματα είναι τα εξής:

III.7.8.1. Ωδές των Βαλκανίων

Το πρόγραμμα για τα Βαλκάνια δίνει ιδιαίτερη βαρύτητα στους θεσμούς που θα μπορούσαν να συμβάλλουν στην εμπέδωση και τη διεύρυνση των σχέσεων ανάμεσα στις όμορες χώρες της χερσονήσου.

Πρώτος θεσμικός στόχος της Πολιτιστικής Πρωτεύουσας για το 1997 είναι να ιδρυθεί το Διαβαλκανικό Πολιτιστικό Δίκτυο, σε μία παμβαλκανική συνέλευση στην πόλη της Θεσσαλονίκης.

Η συνάντηση αυτή πραγματοποιήθηκε το 1997, στη Θεσσαλονίκη, και διατυπώθηκαν απόψεις των ελληνικών και των άλλων βαλκανίων φορέων και μελετήθηκαν τρόποι πολιτιστικής δράσης για τα επόμενα έτη.

III.7.8.2. Εγνατία. Ο δρόμος του πολέμου, δρόμος του πολιτισμού

Στο πρόγραμμα αυτό έχουν καταγραφεί φορείς και πρόσωπα της Μακεδονίας και Θράκης που παράγουν πολιτισμό και σε συνεργασία με τη στήριξη των τοπικών και πολιτιστικών εκδηλώσεων βασισμένων στο ντόπιο υλικό, την προώθηση έργων υποδομής στις περιοχές αυτές, προτείνονται μια σειρά από εκδηλώσεις, σε μία διαδρομή που παρακολουθεί τα χνάρια της Εγνατίας οδού.

III.7.8.3. Εκ περάτων της γης

Το πρόγραμμα «Εκ περάτων της γης» επιχειρεί να παρουσιάσει την πολιτισμική ταυτότητα του, όπου γης ελληνισμού, μέσα από την ιστορική και σύγχρονη πορεία του, καθώς και να εδραιώσει την αντίληψη της παγκοσμιότητάς του, μέσα από το μακρύ ταξίδι της Ελλαδικής παρουσίας στο χώρο και το χρόνο.

III.7.8.4. Μέγας Αλέξανδρος. Το πρόσωπο και ο θρύλος

Σύμφωνα με το πρόγραμμα αυτό, προγραμματίζεται μια μεγάλη έκθεση, με στόχο την ανάδειξη των προσώπων του Αλέξανδρου, όπως αποτυπώθηκε στην τέχνη, τη λογοτεχνία και τη λαϊκή παράδοση της Ανατολής.

III.7.8.5. Μεσόγειος. Στους κόλπους του πολιτισμού

Το περιφερειακό πρόγραμμα Μεσόγειος είναι ένα μικτό κυρίως εκπαιδευτικό πρόγραμμα. Με πρωτότυπες πάγιες εγκαταστάσεις στη Νέα Παραλία, όσο γίνεται πιο κοντά στη θάλασσα και μέσα από ποικίλες εκδηλώσεις (διαλέξεις, εκθέσεις, καλλιτεχνικά δρώμενα, προβολή τοπικών συνηθειών, ηθών και εθίμων) θα προσπαθήσει να φέρει σε επαφή γνωριμίας τις 19 χώρες όταν και όπου υπάρχουν. Οι πολλαπλές διαστάσεις του προγράμματος θα δημιουργήσουν, πέραν της καλλιτεχνικής απόλαυσης και της πολλαπλής ανταλλαγής, νέους δεσμούς φιλίας των χωρών αυτών με κέντρο την Ελλάδα και ιδιαίτερα τη Θεσσαλονίκη. Η πόλη αυτή η ίδια θα ξαναθυμηθεί πόσο σημαντικός κρίκος στην ιστορία αυτής της θάλασσας υπήρξε και τις δυνατότητές της για το μέλλον. Το πρόγραμμα μπορεί να λειτουργήσει αυτόνομο μετά το χαμήλωμα των φώτων στο τέλος του 1997, δίνοντας στη Θεσσαλονίκη μια νέα εκπαιδευτική δυνατότητα.

III.7.8.6. Κόκκινη κλωστή

Ως πρόγραμμα εκδηλώσεων και εργαστηριακών πρακτικών η Κόκκινη Κλωστή κινείται σε διάφορες κατευθύνσεις και πολλαπλά επίπεδα. Χρησιμοποιώντας ποικίλα εκφραστικά και επικοινωνιακά μέσα. Οι εκδηλώσεις του, που διαρκούν ένα μήνα περίπου, επεκτείνονται σε επιλεγμένους υπαίθριους, καθώς και ειδικούς εκθεσιακούς χώρους.

Η Κόκκινη Κλωστή λειτουργεί ως ένα παραμύθι για τα παραμύθια. Περιλαμβάνει δράσεις για παιδιά, νέους, αλλά και ηλικιωμένους με παράλληλη κινητοποίηση των Κ.Α.Π.Η., κατασκευές – σκηνογραφίες και παρελάσεις μεταμφιεσμένων, παραστάσεις κουκλοθέατρου και θεάτρου δρόμου, παιδικούς χορούς και γλέντι, καθώς και ειδικές εκθέσεις.

III.7.8.7. Δρόμοι του κρασιού. Στους κόλπους του πολιτισμού

Οι δρόμοι του κρασιού της Μακεδονίας αποτελούν μία πρόταση προς τον επισκέπτη να ακολουθήσει μία προκαθορισμένη διαδρομή, η οποία διασχίζει τα πιο γραφικά σημεία μιας αμπελουργικής ζώνης της Μακεδονίας, να επισκεφτεί επιλεγμένες οινοπαραγωγικές μονάδες να γευτεί κρασιά και να χαρεί τους χώρους με φυσικό αρχαιολογικό ή άλλου είδους πολιτιστικό ενδιαφέρον.

III.8. Τρόπος άσκησης περιφερειακής πολιτιστικής πολιτικής στην Ελλάδα και ειδικότερα στη Θεσσαλονίκη

Αξιοσημείωτο είναι να σχολιάσουμε ότι μόλις μετά το 1974 άρχισε και η Ελλάδα να επιχειρεί μία στενότερη και συστηματικότερη σύνδεση του πολιτιστικού τομέα με τη γενικότερη κυβερνητική πολιτική.

Έτσι αποφασίστηκε για πρώτη φορά η κατάρτιση Προγράμματος Πολιτιστικής Ανάπτυξης και η ενσωμάτωση του στο Πενταετές Πρόγραμμα Οικονομικής και Κοινωνικής Ανάπτυξης των ετών 1978-82.

Ακολούθησε το πενταετές για τα έτη 1983-87, το οποίο προχώρησε περισσότερο και περιέλαβε ιδιαίτερο τμήμα για την Πολιτιστική Ανάπτυξη.

Παρ' όλο που τα προγράμματα αυτά παρουσίαζαν σοβαρές ελλείψεις, αφού συντάχθηκαν χωρίς την αναγκαία υποδομή και χωρίς να έχουν διερευνηθεί καίρια προβλήματα, θα πρέπει να αναγνωρισθεί ότι αποτελούν σημαντική εξέλιξη. Και αυτό γιατί για πρώτη φορά καταβλήθηκε προσπάθεια να σχεδιαστεί πολιτική για ολόκληρο τον πολιτιστικό χώρο.

Η συμβολή της πολιτιστικής άνθισης και της ανάπτυξης των τεχνών και των γραμμάτων στην οικονομική ανάπτυξη, πέρα από την προώθηση τους ως σκοπού συνυφασμένου με την ποιότητα ζωής και η ανάγκη να συμβαδίσει η πολιτιστική και κοινωνική ανάπτυξη με την οικονομική ανάπτυξη οδήγησαν στην ένταξη και το σχεδιασμό των πολιτιστικών δραστηριοτήτων στα πενταετή προγράμματα οικονομικής και κοινωνικής ανάπτυξης.

Τα προγράμματα κατευθύνονται προς τους εξής τομείς που προβλέπονται στο Π.Δ. 241/77:

1. Τα Γράμματα
2. Τις Καλές Τέχνες που περιλαμβάνουν το Θέατρο, τη Μουσική, το Χορό και τις Εικαστικές Τέχνες.
3. Τον Κινηματογράφο.
4. Τις Βιβλιοθήκες.
5. Τον Λαϊκό Πολιτισμό – Καλλιτεχνική χειροτεχνία.
6. Τις Πολιτιστικές Εκδηλώσεις.

Στα πλαίσια αυτής της πολιτιστικής πολιτικής στη Θεσσαλονίκη πραγματοποιήθηκαν τα εξής προγράμματα:

1985. Για το πρόγραμμα «Θεσσαλονίκη: 2300 χρόνια»

Το πρόγραμμα αυτό δημιουργήθηκε με πρωτοβουλία του Δήμου Θεσσαλονίκης και τη βοήθεια της Νομαρχίας και του Υπουργείου Βόρειας Ελλάδας.

Περιέλαβε 40 εκδηλώσεις κάθε είδους και διήρκεσε όλο το 1985, ενώ ορισμένα έργα και επιμέρους προγράμματα συνεχίστηκαν και το 1986.

Απορρόφησε από ειδικά κονδύλια 500 εκ. δρχ. για το 1985 και 400 εκ. δρχ. για το 1986.

Μπιενάλε Νέων Καλλιτεχνών

Η Μπιενάλε Νέων Καλλιτεχνών των ευρωπαϊκών χωρών της Μεσογείου οργανώθηκε από το ΥΠ.ΠΟ. σε συνεργασία με τη Γ.Γ. Νέας Γενιάς, το Δήμο Θεσσαλονίκης και την οργανωτική στήριξη της Helexpro – Δ.Ε.Θ., με στόχο τη συνέχιση, την καλλιέργεια και την ανάπτυξη του πολιτισμού.

Τα έξοδα ήταν 80 εκ. δρχ. που ανέλαβαν μισά – μισά το Δημόσιο και διάφοροι ιδιωτικοί φορείς.

Η πολλαπλότητα των εκδηλώσεων έπρεπε να ενταχθεί στο παρόν της πόλης και να συνδεθεί με το παρελθόν της. Έτσι αποφασίστηκε η αξιοποίηση των μνημείων της Θεσσαλονίκης και αποδόθηκαν στο κοινό για πρώτη φορά κλειστοί και ανεκμετάλλευτοι χώροι, όπως:

- ❖ Η **Ροτόντα** για προβολές βίντεο και έκθεση φωτογραφίας.
- ❖ Ο **Λευκός Πύργος** για εκθέσεις κοσμημάτων, σχεδίου, μόδας και μοντέλων.
- ❖ Το **Αλλαντζά Ιμαρέτ** για λογοτεχνικές εκδηλώσεις, βίντεο και μικρής κλίμακας μουσικές εκδηλώσεις.
- ❖ Το **Γενί Τζαμί** (Παλιό Αρχαιολογικό Μουσείο) για έκθεση έργων βιομηχανικού σχεδιασμού και αφίσας.
- ❖ Η **Πολυτεχνική Σχολή** του Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης για εκθέσεις αρχιτεκτονικές και βιομηχανικού σχεδίου.

- ❖ Η Αποθήκη της Α΄ Προβλήτας στο λιμάνι για μουσικές εκδηλώσεις, εικαστικά γεγονότα και εκθέσεις κόμικ.
- ❖ Το κινηματοθέατρο «Άνετο» για μουσικές, θεατρικές παραστάσεις και χορό και το «Παλλάς» για κινηματογραφικές προβολές.

III.8.1. Ευρωπαϊκά Πολιτιστικά προγράμματα

Τα σημαντικότερα πολιτιστικά προγράμματα που προωθεί η Ευρωπαϊκή Κοινότητα μέσω της Διεύθυνσης Χ. Πολιτιστικής Δράσης και τα οποία μπορούν να αξιοποιηθούν από τους φορείς της Τ.Α. είναι:

1. Το πρόγραμμα **RAPHAEL**²⁰, όπου έχει σκοπό τη διατήρηση της ευρωπαϊκής αρχιτεκτονικής κληρονομιάς.
2. «Καλειδοσκόπιο»²¹. Πρόγραμμα που περιλαμβάνει 3 δράσεις:
 - α. Πολιτιστικές εκδηλώσεις.
 - β. Ενθάρρυνση της καλλιτεχνικής και πολιτιστικής δημιουργίας (κινητικότητα και επιμόρφωση των καλλιτεχνών, δημιουργών ή εκτελεστών ή άλλων παραγόντων του πολιτιστικού τομέα).
 - γ. Πολιτιστική συνεργασία μέσω δικτύων.
3. Πρόγραμμα υποστήριξης των Φεστιβάλ ταινιών και οπτικοακουστικών προγραμμάτων²², καθώς και άλλων εκδηλώσεων του οπτικοακουστικού τομέα.

Επιπλέον, οι φορείς της Τ.Α. μπορούν να αξιοποιηθούν το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (Ε.Κ.Τ.), το οποίο επιδοτεί και προγράμματα κατάρτισης, που αφορούν πολιτιστικά θέματα και απευθύνονται σε άνεργους μακράς διάρκειας άνω των 25 ετών, νέους από 18-25 ετών ή εν δυνάμει άνεργους (όσους απειλούνται από ανεργία ή δεν έχουν σταθερότητα στην απασχόλησή τους).

Για τις επιδοτήσεις αυτές κύριο μοχλό αποτελεί το Υπουργείο Εργασίας μέσω της Διεύθυνσης Ε.Κ.Τ. και το Υπουργείο Πολιτισμού, είτε μέσω της

²⁰ Βλ. Παράρτημα Ι.

²¹ Βλ. Παράρτημα Ι.

Υπηρεσίας Σχέσεων Ελλάδος – Ε.Ο.Κ., είτε μέσω της Γενικής Γραμματείας Νέας Γενιάς.

Επίσης, οι φορείς της Τ.Α. μπορούν να στηρίζονται και στην UNESCO, που αποτελεί την Εκπαιδευτική, Επιστημονική και Πολιτιστική Οργάνωση του Ο.Η.Ε.

Η UNESCO αποτελείται από 167 κράτη – μέλη – η Ελλάδα αποτελεί ιδρυτικό μέλος της – και σκοπός της είναι η συμβολή στην παγκόσμια ειρήνη, μέσω της προώθησης της διεθνούς συνεργασίας στους τομείς της εκπαίδευσης, της επιστήμης και του πολιτισμού.

Ο ρόλος της UNESCO είναι κυρίως συμβουλευτικός και όχι οικονομικός.

Οι χρηματοδοτήσεις της UNESCO είναι περιορισμένες και διατίθενται βάσει προγραμμάτων, που υποβάλλουν οι χώρες – μέλη.

Όσον αφορά την Ελλάδα, τα προγράμματα υποβάλλονται από τα αρμόδια Υπουργεία (Παιδείας, Πολιτισμού, ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε. κ.λ.π.) ή και φορείς (Μορφωτικό Ίδρυμα Εθνικής Τράπεζας, Γενική Γραμματεία Λαϊκής Επιμόρφωσης κ.λ.π.).

Τα προγράμματα συγκεντρώνονται στο Υπουργείο Εξωτερικών και υποβάλλονται εν όψει της Γενικής Διάσκεψης της UNESCO, που γίνεται ανά διετία.

Όλη αυτή η διαδικασία αναφέρθηκε γιατί πολλά ιστορικά αρχαιολογικά μνημεία της Θεσσαλονίκης προστατεύονται από την UNESCO.

Τέλος, έχει ιδρυθεί και ένας άλλος θεσμός, ο όμιλος ενίσχυσης Πολιτιστικών Δραστηριοτήτων (ΟΜΕΠΟ).²³

Ο Ο.Μ.Ε.Π.Ο. είναι όμιλος μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα, ιδρύθηκε το 1986 και αποτελείται από μία ομάδα εκπροσώπων του πνευματικού, δημοσιογραφικού και επιχειρηματικού κόσμου.

Σκοπός του Ομίλου είναι «η ενθάρρυνση και αξιοποίηση της ιδιωτικής πρωτοβουλίας για την εξυπηρέτηση των πολιτιστικών αναγκών της χώρας».

²² Βλ. Παράρτημα Ι.

²³ Στοιχεία από «Στ. Θέματα Βασικής Αρμοδιότητας Υπουργείου Πολιτισμού».

Ο Ο.Μ.Ε.Π.Ο. είναι Ν.Π.Ι.Δ. κατά την έννοια του άρθρου 35 παρ. 4 και 5 του Ν. 1884/1990 (ΦΕΚ 81Α/16-6-1990). Αποτελεί μέλος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για τις επιχειρήσεις, τις τέχνες και τα πολιτιστικά, για όλες τις χώρες της Ε.Ο.Κ. Η παραπάνω επιτροπή, που ιδρύθηκε από την Επιτροπή Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, με σκοπό τη δημιουργία ενός Ευρωπαϊκού Πολιτιστικού πεδίου στην εσωτερική αγορά του 1992, συντονίζει τη συνεργασία οργανώσεων που ειδικεύονται στην προώθηση των χορηγιών από την ιδιωτική πρωτοβουλία.

ΠΙ.9. Πολιτιστικές δραστηριότητες από μήνα σε μήνα

Το φθινόπωρο είναι η πιο γλυκιά περίοδος της Θεσσαλονίκης και η πιο μεστή σε εκδηλώσεις. Είναι η καλύτερη εποχή για επίσκεψη και περιδιάβαση της πόλης και της γύρω περιοχής. Χαρακτηριστικά της είναι η αιθρία, οι εύκρατες θερμοκρασίες και τα θαυμάσια ηλιοβασιλέματα στο Θερμαϊκό.

Διεθνής Έκθεση Θεσσαλονίκης (Δ.Ε.Θ.)

Η Δ.Ε.Θ., μεγάλη διεθνής εμπορική έκθεση, αποτελεί θεσμό για την πόλη από το 1926, που ιδρύθηκε και πραγματοποιείται το πρώτο δεκαπενθήμερο του Σεπτεμβρίου. Παρά τον εμπορικό της χαρακτήρα, διοργανώνει και πολλές πολιτιστικές εκδηλώσεις και συνέδρια.

Δημήτρια

Οι μήνες Οκτώβριος και Νοέμβριος καλύπτονται από καλλιτεχνικές και πολιτιστικές εκδηλώσεις των «Δημητρίων», ενός θεσμού που αναβίωσε από το Βυζάντιο. Στις εκδηλώσεις (θέατρο, όπερα, χορός, λόγος κ.α.) παίρνουν μέρος πολλά ελληνικά και ξένα συγκροτήματα και διάσημες προσωπικότητες της τέχνης και των γραμμάτων.

Φεστιβάλ Ελληνικού και Διεθνούς Κινηματογράφου

Διοργανώνεται το Νοέμβριο με τη συμμετοχή πολλών νέων Ελλήνων και ξένων κινηματογραφιστών. Το Ελληνικό Φεστιβάλ Κινηματογράφου Θεσσαλονίκης άρχισε το 1960.

Φεστιβάλ Ελληνικού Τραγουδιού

Γίνεται το Σεπτέμβριο, στη διάρκεια της Έκθεσης, από τη Δ.Ε.Θ., με κριτική επιτροπή από όλους τους νομούς της χώρας και με τη συμμετοχή νέων δημιουργών, συνθετών, τραγουδιστών και μαέστρων.

Φεστιβάλ Βιβλίου

Πραγματοποιείται κάθε Μάιο επί 15 μέρες στην παραλία με τη συμμετοχή όλων σχεδόν των ελληνικών εκδοτικών οίκων και οργανισμών.

Γιορτές Ανοικτού Θεάτρου

Κάθε Ιούλιο και Αύγουστο δίνονται θεατρικές παραστάσεις από θεατρικά σχήματα απ' όλη την Ελλάδα, στο Δημοτικό Θέατρο Κήπου, με οργανωτική και οικονομική πρωτοβουλία του Δήμου Θεσσαλονίκης.

Θέατρο Δάσους

Ολόκληρο το καλοκαίρι στο υπαίθριο Θέατρο Δάσους του Σέιχ-Σου δίνονται μουσικές και θεατρικές παραστάσεις, από διάφορα ελληνικά και ξένα συγκροτήματα και μεμονωμένους καλλιτέχνες.

Ανθοέκθεση

Κάθε Μάιο ο Δήμος Θεσσαλονίκης οργανώνει έκθεση λουλουδιών και συνθέσεων κήπου στο πεδίο του Άρεως.

Βραδιές Ονείρου

Μουσικές εκδηλώσεις στο Θέατρο Κήπου από το Κέντρο Μουσικής του Δήμου Θεσσαλονίκης το Σεπτέμβριο.

Καρναβάλι

Στο πολεοδομικό συγκρότημα Θεσσαλονίκης οργανωμένο καρναβάλι κάνει ο Δήμος Νεάπολης. Ενδιαφέρουσες είναι και οι διάφορες πολιτιστικές εκδηλώσεις που διοργανώνουν οι περιφερειακοί δήμοι: τα «Αγιοπαυλίτικα», στο Δήμο Αγίου Παύλου (29 Ιουνίου), τα «Πυλαιώτικα» στο Δήμο Πυλαίας στις 18-20 Ιουλίου κ.α.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ – ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

Οδεύοντας προς το τέλος αυτής της εργασίας, κρίνεται σκόπιμο να παραθέσουμε μια σύντομη αναφορά, για την πολιτιστική, ιστορική εξέλιξη της Θεσσαλονίκης, τον ιστορικό, αρχαιολογικό της πλούτο, καθώς και τον πολύπλευρο ρόλο του Δήμου Θεσσαλονίκης, στα πλαίσια αναβάθμισης του πολιτιστικού της επιπέδου. Αυτό θα συμβάλλει στη διευκόλυνση παρουσίασης ουσιαστικών συμπερασμάτων, καθώς και στη διατύπωση μιας σειράς προτάσεων για την ανάδειξη της αξίας του πολιτισμού αλλά και της πόλης της Θεσσαλονίκης.

Η Θεσσαλονίκη είναι πόλη κλασική, πόλη ελληνιστική, πόλη ρωμαϊκή, πόλη βυζαντινή, πόλη Βαλκάνια. Πόλη της Ανατολής, πόλη της Ευρώπης. Γενικά, μια πόλη εξέχουσα με διαχρονική παρουσία.

Νεολιθικά ήταν τα πρώτα αναγνωρισμένα πολιίσματα που αναπτύχθηκαν στις όχθες του Θερμαϊκού, για να αποτελέσουν την προϊστορία της Θεσσαλονίκης, της πόλης που πήρε το όνομα της αδελφής του Μεγάλου Αλεξάνδρου των Μακεδόνων.

Στη μακραίωνη ιστορία της, η σημερινή πρωτεύουσα του ελληνικού βορρά, διακρίνεται ως θεμέλιο του ελληνιστικού κόσμου, ως βασιλική έδρα της Ρωμαϊκής αυτοκρατορίας, ως συμβασιλεύουσα του Βυζαντίου και στα νεώτερα χρόνια, ως μητροπολιτικό κέντρο της Βαλκανικής.

Η Θεσσαλονίκη, πόλη που ίδρυσε ο Κάσσανδρος, ενσωματώνει στο δικό της πολιτισμό κάθε λογής θρησκείες, συνήθειες και παραδόσεις.

Κατακτημένη ή κατακτήτρια, παρέμεινε επί αιώνες πόλος έλξης για όσους την επέλεγαν για τη θέση της, τη σχέση της με τη θάλασσα και τους δρόμους που την ένωναν και την ενώνουν με άλλους κόσμους, κεντώντας το πολυπολιτισμικό της παρελθόν.

Η διαδοχή των πολιτισμών σημαίνεται στα προϊστορικά κατάλοιπα, στα ευρήματα των Μακεδονικών τάφων, στα κτίσματα του Γαλεριανού ανακτορικού συγκροτήματος, στην Εγνατία οδό, στα περίτεχνα ψηφιδωτά και στις τοιχογραφίες των βυζαντινών εκκλησιών, στην επιβλητικότητα των

οχυρώσεων, στα σοκάκια και στα σπίτια της Άνω Πόλης, στα οθωμανικά λουτρά και τεμένη, στα επιβλητικά δημόσια κτίρια και στα νεοκλασικά αρχοντικά.

Ναοί, αγορά, ανάκτορα, ιππόδρομος, βασιλικές εκκλησίες, λουτρά.

*«Τχνη ελληνιστικά, ίχνη ρωμαϊκά, ίχνη βυζαντινά,
ίχνη οθωμανικά. Τχνη μιας πόλης εξέχουσας».*

Ο Δήμος Θεσσαλονίκης ιδρύοντας πολιτιστικούς φορείς διαδραματίζει σημαντικό ρόλο με σκοπό την διάσωση, συντήρηση και αξιοποίηση πολλών αξιόλογων αρχιτεκτονικών κτιρίων, την κάλυψη του μορφωτικού επιπέδου των κατοίκων καθώς και την ανάπτυξη άλλων τεχνών (εικαστικά, κεραμική, χαρακτηριστική κ.α.).

Με μία επισκόπηση στα κύρια κεφάλαια της εργασίας θα παρατηρήσουμε και θα καταλήξουμε σε ορισμένα ουσιαστικά συμπεράσματα, όπου θα δώσουν τη συνολική πολιτιστική εικόνα της πόλης της Θεσσαλονίκης.

Σαν γενικό συμπέρασμα θα πρέπει να τονίσουμε ότι ο Δήμος Θεσσαλονίκης έχει την Αντιδημαρχία πολιτισμού, στην οποία συγκεντρώνονται, αξιολογούνται και υλοποιούνται όλες οι προτάσεις που έχουν σκοπό την ανάπτυξη κάθε πολιτιστικής δραστηριότητας.

Θα πρέπει να επισημάνουμε και τα σημαντικά οικονομικά προβλήματα που αντιμετωπίζει ο Δήμος και οι πολιτιστικοί φορείς του, αφού κάθε χρόνο οι χρηματοδοτήσεις των φορέων αυτών που κατανέμονται από τον προϋπολογισμό του Κράτους συνεχώς μειώνονται με αποτέλεσμα να μειωθούν παράλληλα και οι πολιτιστικές εκδηλώσεις.

Η Θεσσαλονίκη παρόλο που είναι μια πόλη πλούσια σε αρχαιολογικά ευρήματα και γενικά σε πολιτιστικά προϊόντα, υπάρχει μια σχετική έλλειψη στα πολιτιστικά έργα υποδομής.

Ακόμη υπάρχουν καλλιτεχνικές ανησυχίες κυρίως από νέους που δεν έχουν δημιουργηθεί οι κατάλληλοι χώροι έκφρασής τους.

Ένα άλλο συμπέρασμα που μπορούμε να συνάγουμε από τα προλεγόμενα είναι ότι ο Δήμος Θεσσαλονίκης πραγματοποίησε μορφές διακοινοτικής συνεργασίας με τη μορφή αδελφοποιήσεων στα πλαίσια ανταλλαγής πολιτιστικών εκδηλώσεων και ταυτόχρονη διατήρηση της πολιτιστικής ταυτότητάς του.

Συμπερασματικά, οι κυριότερες, που έχουν στόχο την ανάπτυξη του πολιτισμού στο Δήμο Θεσσαλονίκης είναι οι εξής:

- ❖ Πρώτα απ' όλα θα πρέπει ο Δήμος Θεσσαλονίκης να εξοικονομήσει περισσότερους πόρους έτσι ώστε να στηρίζει τις πολιτιστικές δραστηριότητες.
- ❖ Να προωθηθεί περαιτέρω η συνεργασία με την Ευρωπαϊκή Κοινότητα και να αναπτυχθούν συνεργασίες με άλλους διεθνείς πολιτιστικούς οργανισμούς.
- ❖ Επίσης θα πρέπει να ενθαρρυνθούν οι τοπικές πνευματικές καλλιτεχνικές δυνάμεις για αυτόνομη δημιουργία και να ενισχυθούν οι πνευματικές πρωτοβουλίες, που στηρίζουν την τοπική πολιτιστική αγορά με διεθνή προσανατολισμό.
- ❖ Θα πρέπει να ενισχυθούν δράσεις υπερτοπικού χαρακτήρα που ορίζουν και προβάλλουν την πόλη ως κέντρο εθνικών και διεθνών πολιτιστικών δρώμενων με μόνιμο χαρακτήρα.
- ❖ Να υποστηριχθούν πνευματικές και καλλιτεχνικές εκδηλώσεις που συνδέουν εκπαίδευση και πολιτισμό για να κατακτηθεί η τέχνη από όλους, αλλά και να δημιουργηθεί το απαιτούμενο έδαφος για την ανάπτυξη και καλλιέργεια της πολιτιστικής παιδείας.
- ❖ Και τέλος, να συνδυαστούν οι δυνατότητες που παρέχουν οι εγκατεστημένες επιχειρηματικές δραστηριότητες της πόλης στην ευρύτερη περιοχή με την ανάπτυξη δεσμών πολιτιστικής συνεργασίας και καλλιτεχνικών ανταλλαγών.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι

- ❖ **Αδελφοποιημένες πόλεις**
- ❖ **Κοινοτικά Πολιτιστικά Προγράμματα**

ΑΔΕΛΦΟΠΟΙΗΜΕΣ ΠΟΛΕΙΣ

1) ΔΗΜΟΣ ΠΛΟΒΔΙΒ (Βουλγαρία)

ΔΗΜΑΡΧΟΣ: SPAS GARNEVSKI

Δ/ΝΣΗ: City Hall
4 Gourka Str. 4000 PLOVDIV
BULGARIA

Τηλ.0035/932/224238, Fax.0035 932/260790

Η αδελφοποίηση έγινε στις 27-2-1984

2) ΔΗΜΟΣ ΛΕΙΨΙΑΣ (Γερμανία)

ΔΗΜΑΡΧΟΣ:DR.LEHMANN - GRUBE

Δ/ΝΣΗ:RAT DER STADT LEIPZIG
7010 Leipzig Schliessfach 780

τηλ.0049-341-1230, Fax:0049-341-200611

Η αδελφοποίηση έγινε στις 16-10-1984

3) ΔΗΜΟΣ ΜΠΡΑΤΙΣΛΑΒΑ (Σλοβακία)

ΔΗΜΑΡΧΟΣ:PETER KRESANEK

Δ/ΝΣΗ:Narodny Vyborttlavneho Mesta
SSR Bratislavy. 87114 Bratislava
SLOVAKIA

Τηλ.0042/7/334737,Fax.0042/7/335405

Το πρωτόκολλο φίλης υπογράφηκε στις 23-4-1986

4) ΔΗΜΟΣ ΤΟΡΟΝΤΟ (Καναδάς)

ΔΗΜΑΡΧΟΣ:MRS BARBARA HALL

Δ/ΝΣΗ:City Hall
MSH 2N2,Toronto
CANADA

Τηλ.001/416/3928000,3927001, Fax:001/416/3927001

Το πρωτόκολλο φίλης υπογράφηκε στις 5-9-1986

5) ΔΗΜΟΣ ΜΠΟΛΩΝΙΑ (Ιταλ(α))

ΔΗΜΑΡΧΟΣ:WALTER VITALI

Δ/ΝΣΗ:Comune di Bologna
Piazza Maggiore 6
40 100 Bologna
ITALIA

Τηλ.0039/51/203488,203395, Fax.0039/51/203794
Γρ. Δημάρχου: 0039/51/224914 Fax. 0039/51/203710

Η αδελφοποίηση έγινε στις 20/10/84

6) ΔΗΜΟΣ ΜΕΛΒΟΥΡΝΗΣ (Αυστραλ(α))

ΔΗΜΑΡΧΟΣ:IVAN DEVESON, LORD MAYOR
Town Hall, Swanston Street
3000 Melbourne
AUSTRALIA

Τηλ.00613/96589800, Fax.00613/96541054

Η αδελφοποίηση έγινε στις 19/3/84

7) ΔΗΜΟΣ HARTFORD (Η.Π.Α.)

ΔΗΜΑΡΧΟΣ:MIKE PETERS

Δ/ΝΣΗ:Town Hall
W.Hartford
50 Town Hall Common
06107 Hartford
U.S.A.

τηλ. 001-203-5438580

Η αδελφοποίηση έγινε στις 5/5/1962

8) ΔΗΜΟΣ ΛΕΜΕΣΟΥ (Κυπρος)

ΔΗΜΑΡΧΟΣ:ΚΟΝΤΙΔΗΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ

Δ/ΝΣΗ:Αρχιεπισκόπου Κυπριανού 23
Τ.θ. 89
3600 Λεμεσός
Κύπρος

Τηλ.00357/5//362694,363103-6

Fax:00357/5/365497
Fax Γρ.Δημάρχου:00357/5/3623350

Η αδελφοποίηση έγινε στις 30/6/1984

9) ΔΗΜΟΣ ΚΟΛΩΝΙΑΣ (Γερμαν(α))

ΔΗΜΑΡΧΟΣ:NORBERT BURGER

Δ/ΝΣΗ:Rathaus D.5000
Köln 1,Köln
Deutschland

Γραφείο Δημάρχου Τηλ.0049/221/2213390,2216571
Fax.0049/221/2216571
Fax Γρ.Δημάρχου : 0049/221/2213384

Η αδελφοποίηση έγινε στις 3/5/1988

10) ΔΗΜΟΣ ΚΩΣΤΑΝΤΖΑΣ

ΔΗΜΑΡΧΟΣ:GHEORGHE MIHAESI

Δ/ΝΣΗ:City Hall of Constanza
51 Tomis BLV
8700 Constanza
Romania

Τηλ.0040/41/612854,616920,615065
Fax:0040/41/615591

Η αδελφοποίηση έγινε το 1988

11) ΔΗΜΟΣ ΝΙΚΑΙΑΣ

ΔΗΜΑΡΧΟΣ:JACQUES PEYRAT

Δ/ΝΣΗ:10,Maire de Nice
Cours Saleya
0630 Cedex
Nice
FRANCE

Τηλ. Γραφ. Δημάρχου: ~~0033/93/132000,430787~~ ¹⁴¹ 0033/4-93133485
Fax. Γραφ. Δημάρχου: ~~0033/93/132298,807-087~~ 0033-4-93132105

Η αδελφοποίηση υπογράφηκε στις 20-3-1992

0033-4-93132900

12) ΔΗΜΟΣ BROOKLYN

ΔΗΜΑΡΧΟΣ:MR HOWARD GOLDEN
BROOKLYN,BOROUGH PRESIDENT

Δ/ΝΣΗ:209 Brooklyn City Hall
Joralemon Str.
Brooklyn N.Y. 11201
U.S.A.

Τηλ.001/718/8023700 (7685564,7687181)

Το πρωτόκολλο φιλίας - συνεργασίας υπογράφηκε στις 5/7/1993

13) ΔΗΜΟΣ ΒΟΥΔΑΠΕΣΤΗΣ

ΔΗΜΑΡΧΟΣ:GABOR DEMSZKY

Δ/ΝΣΗ:Mayor of Budapest
H - 1052 Budapest
Varoshaz u 9/11
Budapest
HUNGARY

τηλ. 00361/1186033/1186066

Το πρωτόκολλο φιλίας - συνεργασίας υπογράφηκε στις 5 Απριλίου 1993.

Merey Zsolt
International Relations
00361/1174681, Fax:1183533

14) ΔΗΜΟΣ ΜΑΣΣΑΛΙΑΣ

ΔΗΜΑΡΧΟΣ:JEAN CLAUDE GAUDIN

Δ/ΝΣΗ:Hotel de Ville
Quai du Port
13001 Marseille
CEDEX FRANCE

Τηλ. 0033/91/551919, Fax. 0033/91/551117

Το πρωτόκολλο συνεργασίας-φιλίας υπογράφηκε στις 4/6/1991

15) ΔΗΜΟΣ SAN FRANCISCO

ΔΗΜΑΡΧΟΣ:WILLIE L.BROWN JR.

Δ/ΝΣΗ:200 City Hall
San Francisco, California 94102
U.S.A.

τηλ.001/415/5544000,5546141

Η αδελφοποίηση έγινε στις 6-8-1990

16) ΔΗΜΟΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑΣ

ΚΥΒΕΡΝΗΤΗΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑΣ:CHANCELOR EL SAYED ISMAIL EL GAWSAKY

Δ/ΝΣΗ:El Horrela Str.
Alexandria
EGYPT

Τηλ.00203/4839663/4821666/4835800,Fax.00203/4831700,4823949

Κωστής Μοσκόφ:τηλ/Fax:0020/2/3544218

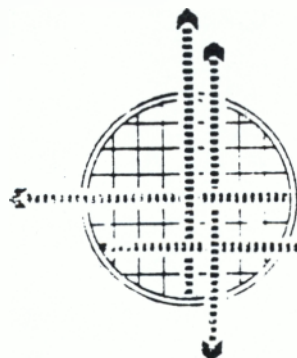
Το πρωτόκολλο αδελφοποίησης υπογράφηκε στις 12/7/93

17) ΔΗΜΟΣ TEL AVIV

ΔΗΜΑΡΧΟΣ:RONI MILO

Δ/ΝΣΗ:Municipality of Tel Aviv
Ibn Grivol Str.
Tel Aviv, Israel

Το πρωτόκολλο αδελφοποίησης υπογράφηκε στις 24-11-1994

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ
ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ
ΚΑΙ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ Α.Ε.

ΕΤΑΑ

ΟΜΗΡΟΥ 19 & ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ ΤΗΛ. 01/3604461 - 3608889 - ΑΘΗΝΑ - 106.72 - TLX 226572 ΕΤΑΑ GR

ΚΟΙΝΟΤΙΚΑ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ

ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΟΣ ΦΑΚΕΛΛΟΣ

ΤΑΚΤΙΚΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ ΤΗΣ ΚΕΔΚΕ

ΡΟΔΟΣ 23 - 25 Νοεμβρίου 1995

ANNA ΒΑΓΙΩΝΑ
Ε.Ε.Τ.Α.Α.

ΚΟΙΝΟΤΙΚΟ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
«ΚΑΛΕΙΔΟΣΚΟΠΙΟ 2000»

ΚΑΛΕΙΔΟΣΚΟΠΙΟ 2000

Πηγή: Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων
Πρόταση απόφασης του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου
Αριθ. C 278/9, 24/10/95

Περίοδος προγραμματισμού: 1996 - 2000

Το Πρόγραμμα προβλέπεται να προκηρυχθεί στις αρχές του 1996.

I. Περιγραφή

Πρόγραμμα δράσης που αποσκοπεί στην ενθάρρυνση της γνώσης και της διάδοσης του πολιτισμού των ευρωπαϊκών λαών, ιδίως στους τομείς των τεχνών του θεάματος (χορός, μουσική, θέατρο, όπερα, κ.ά) των εικαστικών τεχνών (ζωγραφική, χαρακτική, γλυπτική, αρχιτεκτονική, φωτογραφία, ντιζάιν κ.ά) των τεχνών πολλαπλών μέσων και των εφαρμοσμένων τεχνών.

Με το Πρόγραμμα αυτό η Κοινότητα προτίθεται να υποστηρίξει πολιτιστικές ανταλλαγές και πολιτιστικά έργα ευρωπαϊκής διάστασης, καθώς και γεγονότα μείζονος σημασίας και σχετικά μεγάλης κλίμακας.

Ακόμη, προτίθεται να δώσει προτεραιότητα στη συνεργασία των επαγγελματιών του πολιτιστικού τομέα, ιδίως με τη μορφή δικτύων.

II. Στόχοι

Οι στόχοι του προγράμματος είναι οι εξής:

- να ενθαρρύνει την καλλιτεχνική και πολιτισμική δημιουργία στην Ευρώπη στους τομείς των τεχνών του θεάματος, των εικαστικών τεχνών, των τεχνών πολλαπλών μέσων και των εφαρμοσμένων τεχνών.
- να υποστηρίξει τα πολιτιστικά έργα, που έχουν καινοτόμο χαρακτήρα, επαγγελματική ποιότητα και παρουσιάζουν ευρωπαϊκό ενδιαφέρον και τα οποία απαιτούν πραγματική ευρωπαϊκή συνεργασία
- να προωθήσει τις πολιτισμικές ανταλλαγές και το διαπολιτισμικό διάλογο, ώστε να συμβάλει στη βελτίωση της αμοιβαίας γνώσης.
- να ευνοήσει την αξιοποίηση και την προβολή του πολιτισμού στην Ευρώπη, λαμβάνοντας υπόψη τα άτομα όλων των ομάδων ηλικίας καθώς και όλων των κοινωνικών και πολιτισμικών ομάδων, ιδίως των μειονεκτουσών.
- να αξιοποιήσει τον τομέα των τεχνών και τον πολιτιστικό τομέα ώστε να συμβάλει στη μεγιστοποίηση του δυναμικού δημιουργίας θέσεων απασχόλησης, ιδίως υπέρ των νέων.

III. ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ

Το Πρόγραμμα περιλαμβάνει τις ακόλουθες ενέργειες:

Ενέργεια 1. Αξιοποίηση και προβολή του Πολιτισμού στην Ευρώπη

Στήριξη πολιτιστικών έργων ευρωπαϊκής διάστασης, μείζονος σημασίας και σχετικά μεγάλης κλίμακας.

Τέτοια έργα θεωρούνται:

- * τα πολιτιστικά γεγονότα που είναι ήδη καθιερωμένα σε ευρωπαϊκό επίπεδο, όπως π.χ. η Ορχήστρα Νέων της Ευρωπαϊκής Κοινότητας
- * τα πολιτιστικά γεγονότα που διοργανώνονται από κοινού από τα κράτη μέλη κατά την Ευρωπαϊκή Ημέρα της 9ης Μαΐου
- * τα πολιτιστικά έργα ευρωπαϊκής διάστασης και υψηλής ποιότητας, που καθιστούν δυνατή την εκτίμηση της πολιτισμικής απήχησης της εταιρικής σχέσης

Η κοινοτική στήριξη που χορηγείται στα έργα αυτά δεν είναι δυνατό σε καμία περίπτωση να καλύψει το σύνολο των εξόδων τους.

Ενέργεια 2. Δίκτυα και εταιρικές σχέσεις: Στήριξη γεγονότων, πολιτιστικών έργων και εκδηλώσεων, που πραγματοποιούνται με εταιρική σχέση ή υπό μορφή δικτύων

Προτεραιότητα δίνεται στα δίκτυα που ευνοούν την πρόσβαση στον πολιτιστικό τομέα των πλέον μειονεκτούντων πληθυσμών.

Η χρηματοδοτική ενίσχυση ενός έργου δεν μπορεί να υπερβεί το 25% των συνολικών εξόδων του και σε καμία περίπτωση τα 30.000 ECU.

Ενέργεια 3. Κατάρτιση

Στήριξη έργων που συνδυάζουν τα καλλιτεχνικά και πολιτιστικά γεγονότα που υποστηρίζονται στο πλαίσιο αυτού του προγράμματος με την τελειοποίηση καλλιτεχνών δημιουργών ή ερμηνευτών ή άλλων φορέων του πολιτιστικού τομέα, με σκοπό την άμεση εξεύρεση εργασίας σε ειδικά και πολύ συγκεκριμένα έργα.

Προτεραιότητα δίνεται στα έργα πολιτιστικών εκδηλώσεων (ενέργεια 2), που περιλαμβάνουν στην οργάνωσή τους περιόδους πρακτικής άσκησης ή μαθήματα τελειοποίησης (δυνατότητα επιπλέον χρηματοδοτικής ενίσχυσης, που δεν θα μπορεί όμως να υπερβαίνει το 50% της κοινοτικής συνεισφοράς που χορηγείται στην εκδήλωση).

Ενέργεια 4. Πρόσβαση στον πολιτιστικό τομέα

Στήριξη συναντήσεων που διοργανώνονται σε ευρωπαϊκό επίπεδο για να βελτιωθεί η πολιτιστική συνεργασία των επαγγελματιών του πολιτιστικού τομέα (κυρίως όσων κατοικούν σε μειονεκτούσες, απομακρυσμένες ορεινές ή νησιωτικές περιοχές) των περιφερειακών, εθνικών και ευρωπαϊκών αρχών.

Ακόμη, στήριξη μελετών και ερευνών που συνδέονται άμεσα με την ανάπτυξη της κοινοτικής δράσης στον πολιτιστικό τομέα.

Η κοινοτική συνεισφορά δεν μπορεί σε καμία περίπτωση να υπερβαίνει το 50% των συνολικών εξόδων της συνάντησης ή της μελέτης.

Ενέργεια 5. Συνεργασία με τις Τρίτες χώρες και τους διεθνείς οργανισμούς

Στήριξη για τα έργα πολιτισμικής συνεργασίας με τις Τρίτες χώρες, με τις οποίες η Κοινότητα έχει συνυπογράψει:

- = τη συμφωνία για τον Ευρωπαϊκό Οικονομικό Χώρο
- = συμφωνίες σύνδεσης
- = συμφωνίες συνεργασίας που περιλαμβάνουν πολιτιστική ρήτρα

Προτεραιότητα παρέχεται επίσης στις ευρωπαϊκές χώρες που θεωρούνται ότι πληρούν τους όρους προσχώρησης στην Ευρωπαϊκή Ένωση (Κύπρος, Μάλτα).

Στο πλαίσιο αυτό, θα επιδιωχθεί συντονισμός της δράσης με τους αρμόδιους διεθνείς Οργανισμούς και ειδικότερα με το Συμβούλιο της Ευρώπης και την Unesco.

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

ΠΡΟΓΡ/ΜΑ : 13183
ΑΚΡΩΝΥΜ. : ΚΑΛΕΙΔΟΣΚ. 2000
ΤΙΤΛΟΣ : ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ ΤΩΝ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΩΝ
ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΙΚΗΣ ΔΙΑΣΤΑΣΗΣ

ΑΡΜ.ΚΟΙΝ.Γ.Δ/ΝΣΗ : Χ
ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗ, ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ

ΚΟΙΝΟΤ.ΥΠΗΡΕΣΙΑ :

ΕΘΝΙΚΗ ΑΡΧΗ Α : ΥΠ. ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ (ΥΠΠΟ)

ΕΘΝΙΚΗ ΑΡΧΗ Β :

ΤΟΜΕΙΣ : ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ

ΠΡΟΥΠΟΛ/ΣΜΟΣ : 0 (ΚΕCUs)

ΚΟΙΝΟΤ.ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ : 0 (ΚΕCUs)

ΧΡΟΝΟΣ ΕΝΑΡΞΗΣ : 1/96

ΧΡΟΝΟΣ ΛΗΞΗΣ : 12/ 0

ΔΙΑΡΚΕΙΑ (ΕΤΗ) : 5

ΦΑΣΗ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ : ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

ΠΡΟΓΡ/ΜΑ : 13183
ΤΙΤΛΟΣ : ΚΑΛΕΙΔΟΣΚ. 2000

ΣΤΟΧΟΙ :

Οι στόχοι του προγράμματος είναι οι εξής :

- να ενθαρρύνει την καλλιτεχνική και πολιτιστική δημιουργία στην Ευρώπη, στους τομείς των τεχνών, του θεάματος, των εικαστικών τεχνών, των τεχνών πολλαπλών μέσων και των εφαρμοσμένων τεχνών επιδιώκοντας συγχρόνως την ισορροπία μεταξύ όλων των μορφών της καλλιτεχνικής έκφρασης
- να υποστηρίξει τα πολιτιστικά προγράμματα που έχουν καινοτόμο χαρακτήρα, επαγγελματική ποιότητα και παρουσιάζουν ευρωπαϊκό ενδιαφέρον και τα οποία απαιτούν πραγματική ευρωπαϊκή συνεργασία
- να προωθήσει τις πολιτισμικές ανταλλαγές, και το διαπολιτιστικό διάλογο ώστε να συμβάλλει στην βελτίωση της αμοιβαίας γνώσης
- να ευνοήσει την αξιοποίηση και την προβολή του πολιτισμού στην Ευρώπη, λαμβάνοντας υπόψη τα άτομα όλων των ομάδων ηλικίας καθώς και όλων των κοινωνικών και πολιτισμικών ομάδων, ιδίως των μειονεκτούντων
- να αξιοποιήσει τον τομέα των τεχνών και τον πολιτιστικό τομέα, ούτως ώστε να συμβάλει στη μεγιστοποίηση του δυναμικού δημιουργίας θέσεων απασχόλησης σε τέτοιου είδους δραστηριότητες ιδίως υπέρ των νέων

ΠΕΔΙΑ ΔΡΑΣΗΣ :

1. Πολιτιστική αξιοποίηση και προβολή :

- στήριξη των πολιτιστικών έργων μείζονος σημασίας σχετικά μεγάλης κλίμακας, ευρωπαϊκής διάστασης
- στήριξη των πολιτιστικών έργων σχετικά μεγάλης κλίμακας που πραγματοποιούνται από ευρωπαίους πολιτιστικούς φορείς

2. Έργα που εφαρμόζονται στο πλαίσιο εταιρικής σχέσης ή με συνεργασία υπό μορφή δικτύων :

- στήριξη των καλλιτεχνικών και πολιτιστικών γεγονότων που βασίζονται σε εταιρική σχέση, δηλαδή που οργανώνονται από κοινού από φορείς τουλάχιστον τριών Κ-Μ ή από πολιτιστικά δίκτυα και στα οποία συμμετέχουν καλλιτέχνες δημιουργοί ή άλλοι φορείς του πολιτιστικού τομέα, οι οποίοι προέρχονται από τουλάχιστον τρία Κ-Μ και στα οποία συμμετέχουν καλλιτέχνες δημιουργοί ή άλλοι φορείς οι οποίοι προέρχονται από τουλάχιστον 3 κράτη-μέλη και προβλέπουν δημιουργική εργασία που προορίζεται και να παρουσιαστεί στο κοινό
- στήριξη σε συναντήσεις και ανταλλαγές γνώσης και εμπειρίας μεταξύ επαγγελματιών και φορέων, που οργανώνονται από κοινού από φορείς τουλάχιστον 3 Κ-Μ ή από πολιτιστικά δίκτυα και προϋποθέτουν τη συμμετοχή ατόμων από τουλάχιστον 3 Κ-Μ

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

ΠΡΟΓΡ/ΜΑ : 13183
ΤΙΤΛΟΣ : ΚΑΛΕΙΔΟΣΚ. 2000

Για τέτοιου είδους προγράμματα, παρέχεται προτεραιότητα στα ευρωπαϊκά πολιτιστικά δίκτυα που συγκεντρώνουν είτε μη κερδοσκοπικούς πολιτιστικούς οργανισμούς είτε επαγγελματίες που εργάζονται για την ανάπτυξη κοινών πολιτιστικών ενεργειών.

3. Κατάρτιση :

Στήριξη προγραμμάτων που συνδυάζουν με τα καλλιτεχνικά και πολιτιστικά γεγονότα που υποστηρίζονται στο πλαίσιο αυτού του προγράμματος την τελειοποίηση καλλιτεχνών δημιουργών ή ερμηνευτών ή άλλων φορέων του πολιτιστικού τομέα.

4. Πρόσβαση στον πολιτιστικό τομέα :

Στήριξη της συνεργασίας των επαγγελματιών του πολιτιστικού τομέα ή των περιφερειακών εθνικών ή ευρωπαϊκών αρχών για θέματα ειδικά στους τομείς των τεχνών και του πολιτισμού, είτε με συναντήσεις σε ευρωπαϊκό επίπεδο είτε με μελέτες και έρευνες που συνδέονται άμεσα με την ανάπτυξη της κοινοτικής δράσης στον πολιτιστικό τομέα. Προτεραιότητα παρέχεται στα προγράμματα που χρησιμοποιούν τις δυνατότητες των πολλαπλών μέσων.

5. Συνεργασία με τις τρίτες χώρες και τους διεθνείς οργανισμούς :

- στήριξη των πολιτιστικών έργων μείζονος σημασίας και σχετικά μεγάλης κλίμακας για τον ευρωπαϊκό πολιτισμό, τα οποία εφαρμόζονται εκτός της Κοινότητας με την συνδρομή πολιτιστικών φορέων της Κοινότητας

- στήριξη καλλιτεχνικών και πολιτιστικών ενεργειών συνεργασίας που προϋποθέτουν για οργάνωση και συμμετοχή στο γεγονός εταίρους από τουλάχιστον 2 κοινοτικές χώρες και 1 Κ-Μ. Το πρόγραμμα πρέπει να υποβληθεί από πολιτιστικό οργανισμό που προέρχεται από μη κοινοτική χώρα και να προβλέπει δημιουργική εργασία που προορίζεται να διαδοθεί στο κοινό

- στήριξη συναντήσεων και ανταλλαγών γνώσεων και εμπειρίας μεταξύ επαγγελματιών και φορέων. Προτεραιότητα παρέχεται σε πολιτιστικά δίκτυα που αναπτύσσουν πολιτιστικές δραστηριότητες στις μη κοινοτικές χώρες.

Προτεραιότητα παρέχεται στις τρίτες χώρες με τις οποίες η Κοινότητα έχει συνάψει :

α. τη συμφωνία για τον Ευρωπαϊκό Οικονομικό Χώρο
β. συμφωνίες σύνδεσης

γ. συμφωνίες συνεργασίας οι οποίες περιέχουν πολιτισμικές ρήτρες

Προτεραιότητα παρέχεται επίσης στις ευρωπαϊκές χώρες που θεωρούνται ότι πληρούν τους όρους που απαιτούνται για την προσχώρηση στην Ε.Ε. (Κύπρος και Μάλτα)

Η Κοινότητα και τα Κ-Μ ευνοούν τη συνεργασία με το Συμβούλιο της Ευρώπης καθώς και με άλλους αρμόδιους διεθνείς οργανισμούς όπως η UNESCO, αφού βεβαιωθούν για τη συμπληρωματικότητα των μέσων που εφαρμόζονται χωρίς να παραβιάζεται η εθνική ταυτότητα και η αυτονομία

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

ΠΡΟΓΡ/ΜΑ : 13183 ΤΙΤΛΟΣ : ΚΑΛΕΙΔΟΣΚ. 2000

δρασης κάθε ιδρύματος και οργανισμού.

6. Δημοσιότητα και ενημέρωση

Η Επιτροπή πρέπει να παρέχει προτεραιότητα στη δημοσιότητα και τη διάδοση πληροφοριών που αφορούν το παρόν πρόγραμμα, προκειμένου να ενημερώνονται και ευαισθητοποιούνται όλοι οι παράγοντες και τα δίκτυα του πολιτισμικού τομέα για τις δράσεις που τους αφορούν

ΣΥΝΑΦΕΙΑ ΜΕ ΑΛΛΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ :
ΚΑΛΕΙΔΟΣΚΟΠΙΟ, SOCRATES, LEONARDO, ARIANE, RAPHAEL

ΠΡΟΣΩΠΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

ΠΡΟΓΡ/ΜΑ : 13183
ΤΙΤΛΟΣ : ΚΑΛΕΙΔΟΣΚ. 2000

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ :

CEC - DG X

Rue de la Loi 200 - Bruxelles - B-1049 - BELGIQUE

ΤΗΛ :

FAX :

Κοινοτικός Υπάλληλος

Action culturelle

TELEX : 21877 COMEU B

ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΕΙΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

ΠΡΟΓΡ/ΜΑ : 13183
ΤΙΤΛΟΣ : ΚΑΛΕΙΔΟΣΚ. 2000

ΤΙΤΛΟΣ ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΗΣ	ΕΝΤΥΠΟ	ΤΕΥΧΟΣ	ΗΜ/ΝΙΑ ΔΗΜΟΣ.
ΠΡΟΤΑΣΗ ΑΠΟΦΑΣΗΣ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ & ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ	ΕΠΙΣΗΜΗ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΤΩΝ Ε.Κ.	C 324	22/11/94
ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΜΕΝΗ ΠΡΟΤΑΣΗ ΑΠΟΦΑΣΗΣ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ	ΕΠΙΣΗΜΗ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΤΩΝ Ε.Κ.	C 278	24/10/95
ΚΟΙΝΗ ΘΕΣΗ	ΕΠΙΣΗΜΗ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΤΩΝ Ε.Κ.	C 281	25/10/95

ΚΟΙΝΟΤΙΚΟ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

«RAPHAEL»

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

ΠΡΟΓΡ/ΜΑ : 13191
ΑΚΡΩΝΥΜ. : ΡΑΡΗΑΕΛ
ΤΙΤΛΟΣ : ΚΟΙΝΟΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΡΑΣΗΣ ΣΤΟΝ ΤΟΜΕΑ ΤΗΣ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ
ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑΣ

ΑΡΜ.ΚΟΙΝ.Γ.Δ/ΝΣΗ : Χ
ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗ, ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ

ΚΟΙΝΟΤ.ΥΠΗΡΕΣΙΑ :

ΕΘΝΙΚΗ ΑΡΧΗ Α : ΥΠ. ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ (ΥΠΠΟ)

ΕΘΝΙΚΗ ΑΡΧΗ Β :

ΤΟΜΕΙΣ : ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ

ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ/ΔΙΚΤΥΑ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ

ΠΡΟΥΠΟΛ/ΣΜΟΣ : 0 (ΚΕCUs)

ΚΟΙΝΟΤ.ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ : 670.000 (ΚΕCUs)

ΧΡΟΝΟΣ ΕΝΑΡΞΗΣ : 1/96

ΧΡΟΝΟΣ ΛΗΞΗΣ : 12/ 0

ΔΙΑΡΚΕΙΑ (ΕΤΗ) : 5

ΦΑΣΗ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ : ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΕΓΚΡΙΣΗΣ

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

ΠΡΟΓΡ/ΜΑ : 13191
ΤΙΤΛΟΣ : RAPHAEL

ΣΤΟΧΟΙ :

- Συμβολή στην αξιοποίηση και προβολή της πολιτιστικής κληρονομιάς
- Ενθάρρυνση της συνεργασίας και κοινοποίηση σε ευρωπαϊκό επίπεδο των γνώσεων, της τεχνογνωσίας και των πρακτικών σε θέματα διατήρησης της κληρονομιάς
- Βελτίωση της πρόσβασης στην κληρονομιά και βελτίωση της παροχής πληροφοριών για τον τομέα αυτό σε όλους τους πολίτες συμβάλλοντας έτσι στην επιβεβαίωση μιας ευρωπαϊκής ιθαγένειας που στηρίζεται στην καλύτερη γνώση της κληρονομιάς
- Στήριξη του εμπλουτισμού των γνώσεων και των αμοιβαίων πρακτικών και αξιοποίηση του ευρωπαϊκού δυναμικού
- Ενθάρρυνση της συνεργασίας με τις τρίτες χώρες και τους άλλους αρμόδιους διεθνείς οργανισμούς και ειδικότερα με το Συμβούλιο της Ευρώπης

ΠΕΔΙΑ ΔΡΑΣΗΣ :

1. ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΚΑΙ ΠΡΟΒΟΛΗ ΤΗΣ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑΣ

- α. Στήριξη σχεδίων διατήρησης της κινητής ή ακίνητης κληρονομιάς που μπορούν να χαρακτηριστούν "ευρωπαϊκά εργαστήρια κληρονομιάς"
- β. Ενίσχυση των "ευρωπαϊκών εργοταξίων κληρονομιάς" που εργάζονται σε κοινά θέματα σχετικά με τη διατήρηση της κινητής ή ακίνητης κληρονομιάς
- γ. Στήριξη της ανάπτυξης καλύτερων πρακτικών και "ευρωπαϊκών προτύπων" σε θέματα διαχείρισης και διαφύλαξης της κληρονομιάς
- δ. Ενθάρρυνση της απόκτησης και της συνδιαχείρισης σημαντικών έργων τέχνης
- ε. Ανάπτυξη σχεδίων και μελετών που είναι συμπληρωματικά προς τις άλλες συμπληρωματικές δραστηριότητες και στα οποία κυριαρχεί το πολιτιστικό στοιχείο

2. ΔΙΚΤΥΑ ΚΑΙ ΕΤΑΙΡΙΚΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ

- α. Ενίσχυση της ένταξης σε δίκτυα των "ευρωπαϊκών εργοταξίων κληρονομιάς" ανάλογα με το θέμα τους
- β. Ανάπτυξη και διάδοση μέσω πληροφόρησης προς χρήση των δικτύων και των επαγγελματιών του τομέα της κληρονομιάς
- γ. Ενίσχυση σχεδίων διακρατικής συνεργασίας μεταξύ μουσείων ή/και μνημείων προκειμένου να παρουσιαστεί η κληρονομιά στην ευρωπαϊκή της διάσταση
- δ. Ενίσχυση σχεδίων συνεργασίας μεταξύ επιμορφωτικών ή/και ερευνητικών ινστιτούτων π.χ. κατάλογοι, μέθοδοι αξιολόγησης, από κοινού εξέταση θεμάτων, υποτροφίες, ανταλλαγές, διάδοση των πληροφοριών κλπ

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

ΠΡΟΓΡ/ΜΑ : 13191
ΤΙΤΛΟΣ : RAPHAEL

3. ΠΡΟΣΒΑΣΗ ΣΤΗΝ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑ

- α. Ενταξη κεφαλαίου για την ευαισθητοποίηση του πολίτη στα σχέδια που λαμβάνουν κοινοτική ενίσχυση στα πλαίσια του προγράμματος RAPHAEL
- β. Ενίσχυση εκδηλώσεων ευαισθητοποίησης που πραγματοποιούνται σε ευρωπαϊκό επίπεδο
- γ. Ενίσχυση για την τοποθέτηση πολύγλωσσων παρουσιάσεων στα μουσεία, μνημεία ή χώρους
- δ. Ενίσχυση για εφαρμογές προωθημένων τεχνολογιών και υπηρεσιών πληροφόρησης και επικοινωνίας που παρέχουν στους επαγγελματίες και στο κοινό πρόσβαση στην κληρονομιά

4. ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ, ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗ ΚΑΙ ΚΙΝΗΤΙΚΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΩΝ

- α. Ενίσχυση για τον προσδιορισμό των αναγκών σε θέματα έρευνας, για την κοινοποίηση των αποτελεσμάτων στους επαγγελματίες στον τομέα της κληρονομιάς και για την ανάπτυξη συγκεκριμένων εφαρμογών προς χρήση των επιτοπίως εργαζομένων επαγγελματιών
- β. Ενίσχυση της διοργάνωσης διασκέψεων και συνεδρίων με ευρωπαϊκή διάσταση
- γ. Σχέδια συνεργασίας που αποβλέπουν στη θέσπιση προγραμμάτων ανταλλαγών για τους επαγγελματίες του τομέα της κληρονομιάς
- δ. Ενίσχυση για την κατάρτιση και την επιμόρφωση των επαγγελματιών του τομέα της κληρονομιάς όσον αφορά τη χρησιμοποίηση των προωθημένων τεχνολογιών και υπηρεσιών πληροφόρησης και επικοινωνίας

5. ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΜΕ ΤΡΙΤΕΣ ΧΩΡΕΣ ΚΑΙ ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΥΣ

- α. Ενίσχυση των σχεδίων διατήρησης της κινητής και ακίνητης κληρονομιάς, τα οποία φορούν κυρίως μνημεία και χώρους της παγκόσμιας κληρονομιάς
- β. Συμμετοχή σε σχέδια που αφορούν δίκτυα και εταιρικές σχέσεις ή την πραγματοποίηση συμπληρωματικών σχεδίων
- γ. Συμμετοχή σε σχέδια που αφορούν την πρόσβαση του πολίτη στην κληρονομιά
- δ. Ενθάρρυνση των επαγγελματιών του τομέα να συμμετάσχουν στις ενέργειες έρευνας, επιμόρφωσης και κινητικότητας

ΚΟΙΝΟΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΡΑΣΗΣ ΣΤΟΝ ΤΟΜΕΑ ΤΗΣ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ
ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑΣ - ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ "ΡΑΦΑΗΛ" (1996 - 2.000)

I. Αξιοποίηση και προβολή της πολιτιστικής κληρονομιάς	II. Δίκτυα και εταιρικές σχέσεις	III. Προώθηση στην κληρονομιά	IV. Καινοτομία, επιμόρφωση και ευνησιότητα των επαγγελματιών	V. Συνεργασία με τις τρίτες χώρες και τους διεθνείς οργανισμούς
Βεθάρυνση της ανάπτυξης και της απεικόνισης της αξιοποίησης των καλύτερων πρακτικών και δημιουργία ευνοϊκού περιβάλλοντος για τη διατήρηση της πολιτιστικής κληρονομιάς	Επίτευξη της διασποράς της ευρωπαϊκής διδασκαλίας, των ανταλλαγών και της κοινοποίησης των εμπειριών καθώς και της παρουσίας της κληρονομιάς στην ευρωπαϊκή της διδασκαλία	Βεθάρυνση σχεδίων ευαισθητοποίησης με ευρωπαϊκή διδασκαλία και προώθηση της χρησιμοποίησης πρωτότυπων τεχνολογιών και υπηρεσιών της πληροφορικής και των επικοινωνιών	Προώθηση των ανταλλαγών εμπειριών και βεθάρυνση της ευνησιότητας και της επιμόρφωσης των επαγγελματιών του τομέα της κληρονομιάς	Ανάπτυξη σχεδίων με τρίτες χώρες και προώθηση συνεργιών σε σχέση με δραστηριότητες που αναπτύσσονται σε άλλους διεθνείς οργανισμούς και ειδικότερα το Συμβούλιο της Ευρώπης
1 Στήριξη σχεδίων διατήρησης της κληρονομιάς ή κληρονομιάς που μπορούν να χαρακτηρισθούν "ευρωπαϊκά έργα κληρονομιάς" 2 Επίτευξη των "ευρωπαϊκών εργασιών κληρονομιάς" που ερμηνεύονται σε κοινό θέμα σχετικά με τη διατήρηση της κληρονομιάς ή κληρονομιάς 3 Στήριξη της ανάπτυξης καλύτερων πρακτικών και "ευρωπαϊκών προτύπων" σε θέματα διατήρησης και διαφύλαξης της κληρονομιάς 4 Βεθάρυνση της αδειάσεως και της συνδεδεμένης οργάνωσης έργων τέχνης 5 Ανάπτυξη σχεδίων και μελετών που είναι συμβατά προς τις άλλες συμβατά δραστηριότητες που αναπτύσσονται στο πλαίσιο της πολιτιστικής κληρονομιάς	1 Επίτευξη της ένταξης σε δίκτυα των "ευρωπαϊκών εργασιών κληρονομιάς" ανάλογα με το θέμα τους 2 Ανάπτυξη και διδασκαλία μέσω πληροφορικής προς χρήση των δικτύων των επαγγελματιών του τομέα της κληρονομιάς π.χ. συγκριτικές μελέτες για τις πρακτικές και τα αποτελέσματα που εφαρμόζονται στα κράτη μέλη, επιχειρήσεις στατιστικών και ευρωπαϊκοί πολιτιστικοί δείκτες, πρακτικές οδηγίες, τεχνολογία, κατάλογοι, συλλογές και καταλόγους σχεδίων, πληροφορική για τις κοινοτικές δραστηριότητες που έχουν σχέση με την πολιτιστική κληρονομιά 3 Επίτευξη σχεδίων διασποράς της ευρωπαϊκής διδασκαλίας μεταξύ μουσείων ή και μη μουσείων προκειμένου να παρουσιαστούν ή κληρονομιά στην ευρωπαϊκή της διδασκαλία 4 Επίτευξη σχεδίων συνεργασίας με τα ευρωπαϊκά κράτη ή και ευρωπαϊκών οργανισμών π.χ. κατάλογοι, μέθοδοι αξιολόγησης, από κοινού εξέταση θεμάτων, υστεροβίτες, ανταλλαγές, διδασκαλία των πληροφοριών κλπ.	1 Ένταξη κεφαλαίων για την ευαισθητοποίηση του κοινού στα σχέδια που λαμβάνουν και αναπτύσσονται σύμφωνα με το πρόγραμμα "ΡΑΦΑΗΛ" 2 Επίτευξη ευαγλίστων ευαισθητοποίησης που πραγματοποιούνται σε ευρωπαϊκά κράτη π.χ. ευρωπαϊκές ημέρες κληρονομιάς, γεγονότα στα πλαίσια της ημέρας της Ευρώπης (9 Μαΐου), ευρωπαϊκά βραβεία αρχιτεκτονικής Μίσι ντε ντε Ρολέ, Εμπορά 3 Επίτευξη για την ταυτοποίηση πολιτιστικών παρουσιάσεων στα μουσεία ή χώρους 4 Επίτευξη για εφαρμογές πρωτότυπων τεχνολογιών και υπηρεσιών πληροφορικής και επικοινωνίας που παρέχουν στους επαγγελματίες και σε κοινό πρόσβαση στην κληρονομιά π.χ. πρότυπα σχέδια, μελέτες ή εργαλεία σχετικά με θέμα του τομέα της κληρονομιάς	1 Επίτευξη για τον προδεδειγμένο των επαγγελματιών σε θέματα έρευνας, για την κοινοποίηση των αποτελεσμάτων στους επαγγελματίες του τομέα της κληρονομιάς και για την ανάπτυξη συνεργειών εφαρμογών προς χρήση των επαγγελματιών 2 Επίτευξη της διοργάνωσης διασπορών και συνεδρίων με ευρωπαϊκή διδασκαλία 3 Σχέδια συνεργασίας που αναπτύσσονται στην έρευνα προγραμμάτων ανταλλαγών για τους επαγγελματίες του τομέα της κληρονομιάς 4 Επίτευξη για την καινοτομία και την επιμόρφωση των επαγγελματιών του τομέα της κληρονομιάς στον τομέα της κληρονομιάς δασκάλων σχετικά με τη χρησιμοποίηση των πρωτότυπων τεχνολογιών και υπηρεσιών πληροφορικής και επικοινωνίας	1 Επίτευξη των σχεδίων διατήρησης της κληρονομιάς και κληρονομιάς κληρονομιάς, τα οποία αφορούν ευρωπαϊκά κράτη και χώρους της πολιτιστικής κληρονομιάς 2 Ευμετοχή σε σχέδια που αφορούν δίκτυα και εταιρικές σχέσεις ή την κοινοποίηση συμβατικών σχεδίων π.χ. διδασκαλία συγκριτικών εργασιών προς άλλες χώρες 3 Ευμετοχή σε σχέδια που αφορούν την έρευνα των καλύτερων στην κληρονομιά π.χ. ευρωπαϊκές ημέρες κληρονομιάς 4 Βεθάρυνση των επαγγελματιών του τομέα να συμμετάσχουν στις ενέργειες έρευνας, επιμόρφωσης και ευνησιότητας

ΚΟΙΝΟΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΡΑΣΗΣ ΕΤΟΝ ΤΟΜΕΑ
ΤΗΣ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑΣ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ "RAPHAËL"
1996 - 2000

Το πρόγραμμα "Raphael" αποσκοπεί στην ενίσχυση ενεργειών σε ευρωπαϊκό επίπεδο σε όλους τους τομείς της πολιτιστικής κληρονομιάς: ακίνητη κληρονομιά, αρχαιολογική κληρονομιά, ενάλια κληρονομιά, κινητή κληρονομιά, μουσεία και συλλογές, αρχαία κλπ.

Ενέργεια Ι - Αξιοποίηση και προβολή της πολιτιστικής κληρονομιάς

Η ενέργεια αυτή έχει ως στόχο να συμβάλει στην αξιοποίηση και στην προβολή της πολιτιστικής κληρονομιάς και να ενθαρρύνει την ανάπτυξη και την από κοινού χρησιμοποίηση των καλύτερων πρακτικών δημιουργώντας ευνοϊκό περιβάλλον για τη διατήρηση της πολιτιστικής κληρονομιάς.

Η ενέργεια αυτή τίθεται σε εφαρμογή με τα ακόλουθα μέτρα:

1. Ετήριξη σχεδίων διατήρησης της κινητής ή ακίνητης κληρονομιάς που μπορούν να χαρακτηρισθούν "ευρωπαϊκά εργαστήρια κληρονομιάς" λόγω του ενδιαφέροντος και του υποδειγματικού χαρακτήρα των προγραμματιζομένων εργασιών. Τα σχέδια αυτά αφορούν έργα, μνημεία ή χώρους που παρουσιάζουν εξαιρετική ιστορική αξία και αποτελούν "τόπους μνήμης" για την Ευρώπη. Τα εν λόγω σχέδια, η διεξαγωγή των οποίων θα διαρκέσει πολλά έτη, αποσκοπούν στην συγκέντρωση των καλύτερων ειδικών, εξασφαλίζοντας έτσι τη συμμετοχή στις εργασίες μιας ευρωπαϊκής και πολυθεματικής ομάδας η οποία θα μελετήσει ιδιαίτερα δύσκολα προβλήματα διατήρησης και θα εκπονήσει προσεγγίσεις, μεθόδους ή και κατάλληλες τεχνικές. Ιδιαίτερη προσοχή θα δοθεί στη διάδοση της εμπειρίας που θα αποκτηθεί κατά τη διάρκεια των εργασιών.
2. Ενίσχυση των "ευρωπαϊκών εργοταξίων κληρονομιάς" που εργαζονται σε κοινό θέμα σχετικό με τη διατήρηση της κινητής ή/και ακίνητης

κληρονομιάς. Τα σχέδια πρέπει να διακρίνονται για την υποδειγματική τους αξία και να έχουν πολλαπλασιαστικό αποτέλεσμα. Η ανάπτυξή τους μπορεί να συγχιστεί επί πολλά έτη. Οι εμπειρίες που αποκτούνται όσον αφορά τη διαχείριση ή/και την εφαρμοσθείσα συντήρηση θα διαδίδονται ευρέως στους επαγγελματίες. Τα θέματα επιλέγονται σε συνάρτηση με τα ενδιαφέροντα που υπάρχουν στους διάφορους τομείς της κληρονομιάς.

3. Στήριξη της ανάπτυξης "προτύπων" ή/και ευρωπαϊκών συστάσεων που αποβλέπουν στη βελτίωση των χρήσεων και πρακτικών σε θέματα διαχείρισης και διαφύλαξης της κληρονομιάς και, εφόσον χρειάζεται, στη διευκόλυνση των ανταλλαγών. Πρόκειται για τη θέσπιση σε ευρωπαϊκό επίπεδο, "προτύπων" ή/και συστάσεων που αφορούν για παράδειγμα την τεκμηρίωση των πολιτιστικών αγαθών, τους όρους δανεισμού έργων για εκθέσεις, την παθητική συντήρηση των έργων, την αντιπυρική προστασία των αντικειμένων, έργων, μουσείων κλπ. Η κοινοτική ενίσχυση μπορεί να χρησιμοποιηθεί για τις έρευνες, τις συνεδριάσεις εργασίας, τις μελέτες κλπ, που πραγματοποιούνται στα πλαίσια των εργασιών αυτών.
4. Ενθάρρυνση, σε πειραματική βάση, της συνδιαχείρισης σημαντικών έργων τέχνης από πολλούς ευρωπαίους εταίρους προκειμένου να διατηρηθούν και να εκτεθούν τα έργα αυτά στο ευρωπαϊκό κοινό.
5. Ανάπτυξη σχεδίων και μελετών συμπληρωματικών προς τις άλλες κοινοτικές δραστηριότητες στα οποία κυριαρχεί το πολιτιστικό στοιχείο. Χρηματοδοτική ενίσχυση μπορεί να χορηγηθεί σε σχέδια που στηρίζουν ή συμπληρώνουν την κοινοτική δράση που αναπτύσσεται δυνάμει άλλων διατάξεων της Συνθήκης και τα οποία παρουσιάζουν ιδιαίτερο ενδιαφέρον για τον τομέα της κληρονομιάς, σε συζητήσεις "στρογγυλής τραπέζης" και σε συγκριτικές μελέτες που αποβλέπουν στη συγκέντρωση των δεδομένων σχετικά με την κατάσταση στα κράτη μέλη καθώς και σε αξιολογήσεις των επιπτώσεων, στα πλαίσια της επεξεργασίας νέων κοινοτικών μέτρων.

Ενέργεια ΙΙ - Δίκτυα και εταιρικές σχέσεις

Η ενέργεια αυτή αποβλέπει στην ενθάρρυνση της ανάπτυξης δικτύων και στη σύναψη εταιρικών σχέσεων προκειμένου να ενισχυθεί η διακρατική συνεργασία, οι ανταλλαγές καθώς και η κοινοποίηση των εμπειριών και η παρουσίαση της κληρονομιάς στην ευρωπαϊκή της διάσταση.

Η ενέργεια αυτή τίθεται σε εφαρμογή με τα ακόλουθα μέτρα:

1. Ενίσχυση της ένταξης σε δίκτυα των "ευρωπαϊκών εργοταξίων κληρονομιάς". Τα δίκτυα καταρτίζονται με βάση το θέμα και με συμμετοχή των αρμοδίων των "εργοταξίων" και, εφόσον χρειασθεί, των δημοσίων και ιδιωτικών αρχών, των ερευνητικών κέντρων και των επιχειρήσεων που ενδιαφέρονται άμεσα για το συγκεκριμένο πρόβλημα. Τα δίκτυα αποσκοπούν στην προώθηση των ανταλλαγών εμπειριών μεταξύ των υπευθύνων των σχεδίων αφενός και των αρμοδίων και των λοιπών ενδιαφερομένων φορέων αφετέρου. Η κοινοτική ενίσχυση μπορεί να χρησιμοποιηθεί ειδικότερα για την κατάρτιση των δικτύων, την οργάνωση σεμιναρίων για τα προβλήματα που αντιμετωπίζονται στα "εργοτάξια" και τις εργασίες που προγραμματίζονται καθώς και για τη διάδοση της αποκτηθείσας εμπειρίας στους ενδιαφερόμενους κύκλους.
2. Συλλογή και διάδοση των ειδικών πληροφοριών που προορίζονται για τον τομέα της κληρονομιάς, χρησιμοποιώντας τις κατάλληλες διύλους πληροφόρησης ή συνδέσμους (αρμόδιες διοικητικές αρχές, επαγγελματικές και μη κυβερνητικές οργανώσεις, ενώσεις κλπ. . .) και τα κατάλληλα μέσα (χαρτί, CD-ROM, CD-I, on line . . .). Η πληροφόρηση αφορά την επεξεργασία συγκριτικών μελετών για τις πρακτικές και τα συστήματα που χρησιμοποιούνται στα κράτη μέλη και παρουσιάζουν κοινό ενδιαφέρον, για τις στατιστικές και τους ευρωπαϊκούς πολιτιστικούς δείκτες, για τους πρακτικούς οδηγούς, τα εγχειρίδια, τους καταλόγους και τις συλλογές καινοτόμων σχεδίων καθώς και τις κοινοτικές δραστηριότητες που έχουν σχέση με την πολιτιστική κληρονομιά.

3. Ενίσχυση σχεδίων διακρατικής συνεργασίας μεταξύ των υπευθύνων μουσείων ή και μνημείων, χρησιμοποιώντας πολλαπλά ενημέρωσης ή άλλες μορφές επικοινωνίας προκειμένου να εκτεθεί η κληρονομιά στην ευρωπαϊκή της διάσταση και να παρουσιαστούν στους επισκέπτες ενός μουσείου μνημείου ή χώρου αντίστοιχα έργα, μνημεία και χώροι που βρίσκονται σε άλλες χώρες της Ευρώπης.
4. Ενίσχυση σχεδίων συνεργασίας μεταξύ ινστιτούτων κατάρτισης, επιμόρφωσης ή/και ερευνητικών κέντρων που αναπτύσσουν δραστηριότητα στον τομέα της κληρονομιάς. Το μέτρο αυτό αποβλέπει στην ανάπτυξη των απαιτούμενων μέσων για τη σύσταση δικτύων ή και εταιρικών σχέσεων, για την ενίσχυση της συνεργασίας τους και για την ανταλλαγή των εμπειριών τους. Η οικονομική ενίσχυση που χορηγείται στα πλαίσια των σχεδίων συνεργασίας μπορεί να χρησιμοποιηθεί ειδικότερα για:
- την καταγραφή (κατά τομέα) των παρεχομένων καταρτίσεων και επιμορφώσεων,
 - την ανάπτυξη μεθόδων αξιολόγησης των καταρτίσεων και μιας από κοινού εξέτασής τους,
 - την πραγματοποίηση συγκριτικών μελετών για τα διπλώματα/προσόντα στον τομέα της πολιτιστικής κληρονομιάς και για την πρόσβαση στα επαγγέλματα του τομέα αυτού στα κράτη μέλη,
 - τη σύσταση δικτύων και την ενημέρωση των μελών τους,
 - τις υποτροφίες και τις ανταλλαγές καθηγητών, φοιτητών ή/και ερευνητών,
 - τη διάδοση των πληροφοριών σχετικά με τις διεξαγόμενες ή ήδη διεξαχθείσες έρευνες, κυρίως στους επαγγελματίες του τομέα,
 - την πληροφόρηση σχετικά με τις νέες τεχνολογίες και την πρόσβαση σε αυτές καθώς και τη χρησιμοποίησή τους στον τομέα της πολιτιστικής κληρονομιάς, κλπ.

Οι συνέργειες με τα άλλα κοινοτικά προγράμματα, ιδίως σε θέματα εκπαίδευσης και κατάρτισης, έρευνας και τεχνολογικής ανάπτυξης, πρέπει να προσδιορίζονται σαφώς.

Ενέργεια III - Πρόσβαση στην κληρονομιά

Η ενέργεια αυτή αποβλέπει στη βελτίωση της πρόσβασης του πολίτη στην κοινή κληρονομιά ενθαρρύνοντας σχέδια ευαισθητοποίησης με ευρωπαϊκή διάσταση και προωθώντας τη χρησιμοποίηση προωθημένων τεχνολογιών και υπηρεσιών της πληροφόρησης των επικοινωνιών.

Η ενέργεια τίθεται σε εφαρμογή με τα ακόλουθα μέτρα:

1. Το πρόγραμμα "Raphaël" περιλαμβάνει κεφάλαιο για την ευαισθητοποίηση του πολίτη στα σχέδια που ενισχύονται από την Κοινότητα. Οι υπεύθυνοι προώθησης των σχεδίων καλούνται να παρουσιάσουν στο κοινό τις πραγματοποιούμενες εργασίες ή τις ήδη πραγματοποιηθείσες. Η Επιτροπή θα συνεχίσει τις πρωτοβουλίες που αναπτύσσονται στον τομέα αυτό και ειδικότερα τις περιοδεύουσες εκθέσεις και τα οπτικοακουστικά προϊόντα που θα αφορούν κυρίως τα "ευρωπαϊκά εργαστήρια κληρονομιάς" και τα "ευρωπαϊκά εργοτάξια της κληρονομιάς".
2. Ενίσχυση εκδηλώσεων ευαισθητοποίησης που πραγματοποιούνται σε ευρωπαϊκό επίπεδο όπως για παράδειγμα οι ευρωπαϊκές ημέρες για την κληρονομιά, γεγονός που προετοιμάζονται στα πλαίσια της ημέρας της Ευρώπης (9 Μαΐου), το ευρωπαϊκό βραβείο αρχιτεκτονικής Mies van der Rohe, Europan ...
3. Ενίσχυση για την τοποθέτηση πολύγλωσσων παρουσιάσεων στα μουσεία, μνημεία και χώρους προς χρήση των υπηκόων των άλλων κρατών μελών. Τα σχέδια μπορούν να αφορούν τα κείμενα παρουσίασης, τα έντυπα, τις πινακίδες, τα συστήματα ηλεκτρονικής ξενάγησης, τα οπτικοακουστικά προϊόντα ή τα πολλαπλά μέσα ενημέρωσης κλπ.
4. Ενίσχυση για εφαρμογές προωθημένων τεχνολογιών και υπηρεσιών πληροφόρησης και επικοινωνίας που παρέχουν στους επαγγελματίες και στο κοινό πρόσβαση στην κληρονομιά. Τα σχέδια πρέπει να παρουσιάζουν ενδιαφέρον σε ευρωπαϊκό επίπεδο και να έχουν χαρακτήρα επίδειξης.

Η κοινοτική ενίσχυση μπορεί να χρησιμοποιηθεί για μελέτες ή σεμινάρια εργασίας που αφορούν συγκεκριμένο πρόβλημα σχετικό με τη χρησιμοποίηση των εν λόγω τεχνολογιών και υπηρεσιών στον τομέα της κληρονομιάς ή για πρότυπα σχέδια που αποβλέπουν στη μελέτη και στην εκπόνηση συγκεκριμένων εφαρμογών.

Ενέργεια IV - Καινοτομία, επιμόρφωση και κινητικότητα των επαγγελματιών

Στόχος της δράσης αυτής είναι η προώθηση της ανταλλαγής εμπειριών και η ενθάρρυνση της συνεργασίας, της κινητικότητας και της επιμόρφωσης των επαγγελματιών του τομέα της πολιτιστικής κληρονομιάς.

Η ενέργεια τίθεται σε εφαρμογή με τα ακόλουθα μέτρα:

1. Ενίσχυση για τον προσδιορισμό των αναγκών στον τομέα της έρευνας - που πρέπει να αναπτυχθεί σε κοινοτικό επίπεδο - όσον αφορά την κληρονομιά καθώς και για την κοινοποίηση των ερευνητικών εργασιών στους επαγγελματίες του τομέα και την ανάπτυξη συγκεκριμένων εφαρμογών προς χρήση των επιτοπίως εργαζομένων επαγγελματιών. Τα μέτρα αυτά θα αναπτυχθούν σε συνέργεια με το πρόγραμμα πλαίσιο για την έρευνα, την τεχνολογική ανάπτυξη και την επίδειξη· κάθε ενδεχόμενη ερευνητική ενέργεια θα διεξάγεται στα πλαίσια του προγράμματος-πλαισίου ΕΤΑ σύμφωνα με τις διατάξεις του.
2. Ενίσχυση της διοργάνωσης διασκέψεων συμποσίων ή άλλων παρομοίων δραστηριοτήτων επιμόρφωσης με ευρωπαϊκό χαρακτήρα.
3. Ενίσχυση σχεδίων με τα οποία καταρτίζονται ευρωπαϊκά προγράμματα ανταλλαγών επαγγελματιών για τους διάφορους τομείς της κληρονομιάς και δίδεται η δυνατότητα σε άτομα που έχουν ήδη ικανή επαγγελματική εμπειρία να εργασθούν επί πολλούς μήνες σε ένα αντίστοιχο επαγγελματικό περιβάλλον μιας άλλης ευρωπαϊκής χώρας.

Η κοινοτική ενίσχυση προορίζεται για την οργάνωση των ανταλλαγών και την κάλυψη των επιπλέον εξόδων που προκύπτουν όπως τα έξοδα ταξιδιού και διαμονής.

4. Ενίσχυση για την κατάρτιση και την επιμόρφωση των επαγγελματιών του τομέα της κληρονομιάς όσον αφορά τη χρησιμοποίηση των προωθημένων τεχνολογιών και υπηρεσιών πληροφόρησης και επικοινωνίας.

Ενέργεια V - Συνεργασία με τις τρίτες χώρες και τους διεθνείς οργανισμούς

Η ενέργεια αυτή αποβλέπει στην ανάπτυξη σχεδίων με τρίτες χώρες και στην προώθηση συνεργειών σε σχέση με δραστηριότητες που αναπτύσσονται από άλλους διεθνείς οργανισμούς και ειδικότερα το Συμβούλιο της Ευρώπης.

Η ενέργεια αυτή τίθεται σε εφαρμογή με τα ακόλουθα μέτρα:

1. Ενίσχυση των σχεδίων διατήρησης της κινητής και ακίνητης κληρονομιάς τα οποία αφορούν κυρίως μνημεία και χώρους που έχουν περιληφθεί στον κατάλογο της παγκόσμιας κληρονομιάς.
2. Συμμετοχή σε σχέδια που αφορούν τα δίκτυα και τις εταιρικές σχέσεις ή διεύρυνση ορισμένων σχεδίων, όπως οι συγκριτικές μελέτες, προκειμένου να συμπεριληφθούν τρίτες χώρες.
3. Συμμετοχή σε σχέδια που αφορούν την προσβαση του πολίτη στην κληρονομιά, όπως οι ευρωπαϊκές ημέρες της κληρονομιάς.
4. Ενθάρρυνση των επαγγελματιών του τομέα της κληρονομιάς προκειμένου να συμμετάσχουν σε ενέργειες έρευνας, επιμόρφωσης και κινητικότητας.

Η κοινοτική ενίσχυση που αφορά τα σχέδια πολιτιστικής συνεργασίας με τις τρίτες χώρες οργανώνεται με τρόπο ανάλογο εκείνης που αναφέρεται στα σχέδια των χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, με βάση τις συμφωνίες που εφαρμόζονται για τα σχέδια αυτά. Θα επιδιωχθεί συνέργεια στην ανάπτυξη της δράσης με τους αρμόδιους διεθνείς οργανισμούς και κυρίως με το Συμβούλιο της Ευρώπης, τηρώντας την ταυτότητα και την αυτονομία δράσης του κάθε οργάνου και οργανισμού.

6. ΒΙΛΙΟ ΤΩΝ ΔΑΠΑΝΩΝ/ΕΡΓΩΝ

Οι προβλεπόμενες οικονομικές ενισχύσεις καλύπτουν εν μέρει μόνον το κόστος των ενεργειών μέχρι μέγιστο ποσοστό 50%.

Οι μόνες εξαιρέσεις στις οποίες η χρηματοδότηση υπερβαίνει το 50% και μπορεί ακόμη να φτάσει στο 100% αφορούν:

- την εκπόνηση μελετών και σχεδίων που πραγματοποιούνται από τρίτους με άμεσο αίτημα της Επιτροπής από τρίτους.
- Τη διοργάνωση συνεδριάσεων και διασκέψεων μετά από πρωτοβουλία της Επιτροπής.
- Τις υποτροφίες που χορηγούνται σε νέους ερευνητές και επαγγελματίες κατά τη διάρκεια της κατάρτισης ή στα πλαίσια ανταλλαγών.

7. ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΕΣ ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΙΣ

7.1. Τρόπος υπολογισμού του συνολικού κόστους της ενέργειας:

7.1.1. Αξιοποίηση και προβολή της πολιτιστικής κληρονομιάς στην Ευρώπη

- 1.1. "Ευρωπαϊκά εργαστήρια της κληρονομιάς": πρόκειται για χρηματοδοτική ενίσχυση των σχεδίων "Τόποι μνήμης". Έχει προβλεφθεί, για 5 έτη, συνολικός προϋπολογισμός 10,4 εκατ. Έτσι για τις εν λόγω ενέργειες
10.000.000 Έκυ
- 1.2. Ενίσχυση των "ευρωπαϊκών εργοταξίων κληρονομιάς" που εργάζονται επί κοινών θεμάτων σχετικών με την διατήρηση της κινητής ή/και ακίνητης κληρονομιάς. Προβλέπεται να ενισχυθούν, σε διάστημα 5 ετών, 200 έως 250 εργοτάξια.
19.200 000 Έκυ
- 1.3. Ενίσχυση της ανάπτυξης ευρωπαϊκών προτύπων "που αποβλέπουν στη βελτίωση των πρακτικών και εφόσον χρειάζεται, στη διευκόλυνση των ανταλλαγών: ενίσχυση για την πραγματοποίηση μελετών που αφορούν τα "πρότυπα" ή/και τις συστάσεις που αναφέρονται στην τεκμηρίωση των πολιτιστικών αγαθών, στους δρους δανεισμού για τις εκθέσεις, στην παθητική συντήρηση των έργων και ενδεχομένως στην αντιπυρική προστασία των αντικειμένων, έργων και μνημείων. Ο προβλεπόμενος για 5 έτη προϋπολογισμός ανέρχεται σε:

1.000.000 Έκυ

1.4. Ενθάρρυνση, σε πειραματική βάση, της απόκτησης και της συνδιαχείρισης σημαντικών έργων τέχνης από πολλούς ευρωπαϊούς εταίρους προκειμένου να διατηρηθούν και να εκτεθούν τα έργα αυτά στο ευρωπαϊκό κοινό. Ο προϋπολογισμός που κρίθηκε απαραίτητος για 5 έτη ανέρχεται σε:

1.400.000 Ecu

1.5. Ανάπτυξη σχεδίων και μελετών, με κυρίαρχο το πολιτιστικό στοιχείο, σε συμπλήρωμα των λοιπών κοινοτικών δραστηριοτήτων: (κυρίως ΓΔ VI, VIII, XI, XII, XIII, XVI, XXII, XXIII):

2.100.000 Ecu

Υποσύνολο της ενέργειας I:

33.700.000 Ecu

7.1.2. Δίκτυα και εταιρικές σχέσεις

2.1. Ενίσχυση της ένταξης σε δίκτυα των "ευρωπαϊκών εργοταξίων κληρονομιάς": κατάρτιση δικτύων και οργάνωση σεμιναρίων για τα προβλήματα που αντιμετωπίζονται στα εργοταξία διάδοση της αποκτηθείσας εμπειρίας στους ενδιαφερόμενους φορείς. Ο προϋπολογισμός για 5 έτη υπολογίζεται σε:

1.500.000 Ecu

2.2. Συλλογή και διάδοση ειδικών πληροφοριών που προορίζονται για τον τομέα της κληρονομιάς, χρησιμοποιώντας κατάλληλες διαύλους ή συνδέσμους πληροφόρησης και τα κατάλληλα μέσα (χαρτί, CD-I, CD-ROM, on line...): επεξεργασία τριάντα περίπου συγκριτικών μελετών επί 5 έτη σχετικά με τις πρακτικές και τα συστήματα που χρησιμοποιούνται στα κράτη μέλη και παρουσιάζουν κοινό ενδιαφέρον, τις στατιστικές και τους ευρωπαϊκούς πολιτιστικούς δείκτες, τους πρακτικούς οδηγούς, τα εγχειρίδια, τους καταλόγους και τις συλλογές καινοτόμων σχεδίων καθώς και τις κοινοτικές δραστηριότητες που έχουν σχέση με την πολιτιστική κληρονομιά. Ο προϋπολογισμός που εκτιμάται αναγκαίος για 5 έτη ανέρχεται σε:

1.500.000 Ecu

2.3. Ενίσχυση 15 έως 20 σχεδίων διακρατικής συνεργασίας επί 5 έτη, μεταξύ των υπευθύνων μουσείων ή/και μνημείων, χρησιμοποιώντας πολλαπλά μέσα ενημέρωσης ή άλλες μορφές επικοινωνίας. Το ποσό που κρίνεται αναγκαίο για 5 έτη ανέρχεται σε:

2.400.000 Ecu

2.4. Ενίσχυση σχεδίων συνεργασίας μεταξύ ινστιτούτων (κατάρτιση, έρευνα, κλπ...) με συνολικό προϋπολογισμό για 5 έτη:

3.100.000 Ecu

Υποσύνολο της ενέργειας II:

6.900.000 Ecu

7.1.3. Πρόσβαση στην κληρονομιά

- 3.1. Παρουσίαση των σχεδίων στα οποία χορηγείται κοινοτική ενίσχυση (περιοδικές εκθέσεις, οπτικοακουστικά προϊόντα) ο συνολικός προϋπολογισμός για 5 έτη ανέρχεται σε:

3.400 000 Ευρ

- 3.2. Ενίσχυση εκδηλώσεων ευαισθητοποίησης (ευρωπαϊκές ημέρες κληρονομιάς, ευρωπαϊκές συναντήσεις για την κληρονομιά, κλπ...) με συνολικό ποσό που ανέρχεται για 5 έτη σε:

3.600 000 Ευρ

- 3.3. Ενίσχυση της πραγματοποίησης πολύγλωσσων παρουσιάσεων σε σαράντα περίπου μουσεία, μνημεία και χώρους, για διάστημα 5 ετών, με συνολικό προϋπολογισμό:

1.700.000 Ευρ

- 3.4. Ενίσχυση για εφαρμογές με χρήση προωθημένων τεχνολογιών και υπηρεσιών πληροφόρησης και επικοινωνίας οι οποίες παρέχουν στους επαγγελματίες και στο ευρύ κοινό πρόσβαση στην κληρονομιά: ενίσχυση για την εκπόνηση 25 έως 35 προτύπων σχεδίων σε διάστημα 5 ετών προκειμένου να μελετηθούν και να θεσπισθούν συγκεκριμένες εφαρμογές στα μουσεία ή/και στους αρχαιολογικούς χώρους. Το ποσό που κρίνεται αναγκαίο για 5 έτη ανέρχεται σε:

3.400.000 Ευρ

Χροσθνολο της ενέργειας 3 :

 12.100.000 Ευρ
7.1.4. Καινοτομία, νέες τεχνολογίες και κινητικότητα των επαγγελματιών

- 4.1. Ενίσχυση για τον προσδιορισμό των προβλημάτων (έρευνα, διάδοση των αποτελεσμάτων των ερευνών στους επαγγελματίες, κλπ...) και για την διάδοση των μεθόδων χρησιμοποιώντας τις νέες τεχνολογίες καθώς και ενίσχυση της ανάπτυξης δώδεκα συγκεκριμένων εφαρμογών προς χρήση των επαγγελματιών που εργάζονται επιτοπίως. Ο συνολικός προϋπολογισμός που κρίνεται αναγκαίος για 5 έτη ανέρχεται σε:

1.100.000 Ευρ

- 4.2. Ενίσχυση της διοργάνωσης διασκέψεων, συμποσίων και άλλων δραστηριοτήτων επιμόρφωσης με ευρωπαϊκό χαρακτήρα. Το συνολικό ποσό που εκτιμάται αναγκαίο για τα πέντε έτη ανέρχεται σε :

2.300.000 Ευρ

- 43 Ενίσχυση σχεδίων που αφορούν τα ευρωπαϊκά προγράμματα ανταλλαγών επαγγελματιών σε διάφορους τομείς της κληρονομιάς με συνολικό ποσό που ανέρχεται για 5 έτη σε:

3 200.000 Έευ

Υποσύνολο της ενέργειας 4:

6 600.000 Έευ

7.1.5. Συνεργασία με τις τρίτες χώρες και τους διεθνείς οργανισμούς

- 7.1.5.1 Σχέδια διατήρησης της κινητής και ακίνητης κληρονομιάς τα οποία αφορούν ειδικότερα μνημεία και χώρους της παγκόσμιας κληρονομιάς: το συνολικό ποσό για 5 έτη ανέρχεται σε:

3 100 000 Έευ

- 7.1.5.2. Συμμετοχή σε σχέδια που συνδέονται με δίκτυα και εταιρικές σχέσεις ή με την πραγματοποίηση συμπληρωματικών σχεδίων ο προϋπολογισμός των οποίων ανέρχεται για 5 έτη σε:

900 000 Έευ

- 7.1.5.3. Συμμετοχή σε σχέδια που αφορούν την πρόσβαση του πολίτη στην κληρονομιά με συνολικό ποσό για 5 έτη:

800 000 Έευ

- 7.1.5.4. Συμμετοχή σε ενέργειες καινοτόμου χαρακτήρα, επίμδρφωσης και κινητικότητας των επαγγελματιών του τομέα της κληρονομιάς με συνολικό προϋπολογισμό που ανέρχεται για τα 5 έτη σε:

900.000 Έευ

Υποσύνολο της ενέργειας 5:

5 700.000 Έευ

9.1. Ειδικοί και ποσοτικοί στόχοι, πληθυσμός στον οποίο απευθύνεται η ενέργεια

9.1.1. Ειδικοί στόχοι

Οι σημαντικότεροι ειδικοί στόχοι του προγράμματος RARHAËL είναι:

- Συμβολή στην αξιοποίηση και στην προβολή της πολιτιστικής κληρονομιάς στην Ευρώπη, συμμετέχοντας στην ανακαίνιση και αξιοποίηση σημαντικού αριθμού μνημείων και χώρων κατά τη διάρκεια εφαρμογής του προγράμματος (βλ. 7.1.1)
- Δημιουργία συνέργειας μεταξύ των επαγγελματιών για την από κοινού χρησιμοποίηση των γνώσεων, της τεχνογνωσίας και των χρησιμοποιούμενων τεχνικών σε θέματα διατήρησης και αποκατάστασης της κληρονομιάς σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Πρόκειται κυρίως για την ενίσχυση σημαντικού αριθμού ευρωπαϊκών εργοταξίων κινητής ή ακίνητης κληρονομιάς ώστε να δοθεί μια γενική ώθηση στο επίπεδο των επαγγελματιών (ο στόχος είναι η ενίσχυση 200 έως 250 εργοταξίων σε 5 έτη).
- Βελτίωση της πρόσβασης των πολιτών στην κληρονομιά χάρη στην από κοινού απόκτηση και διαχείριση ιδιαίτερα σημαντικών έργων, με τρόπο ώστε να καταστεί δυνατή η παρουσίαση στο ευρύ κοινό, στα διάφορα κράτη μέλη, ενός αριθμού έργων που χωρίς την απρέμβαση του προγράμματος θα παρέμεναν διεσπαρμένα, αναξιοποίητα και απρόσιτα.
- Συμβολή στη συλλογή, διάδοση και παρουσίαση των πληροφοριών που αφορούν την κληρονομιά χρησιμοποιώντας σύγχρονες τεχνολογίες επικοινωνίας και ειδικότερα πολλαπλά μέσα ενημέρωσης. Ο ειδικός στόχος είναι η ανάπτυξη πυρήνα συγκριτικών μελετών για τα συστήματα που χρησιμοποιούνται στα κράτη μέλη (20 περίπου μελέτες σε 5 έτη) και η κοινοποίηση των αποτελεσμάτων των εργασιών αυτών σε όλους τους επαγγελματίες.
- Προώθηση της ένταξης σε δίκτυα των οργανισμών και των επαγγελματιών του τομέα της κληρονομιάς. Ο ειδικός στόχος είναι η ενίσχυση 15 έως 20 διακρατικών σχεδίων στο διάστημα των 5 ετών χρησιμοποιώντας πολλαπλά μέσα και σύγχρονες μορφές επικοινωνίας.

9.1.2. Πληθυσμός στον οποίο απευθύνεται η ενέργεια

Το πρόγραμμα αφορά κατά πρώτο λόγο τους επαγγελματίες διαφόρων τομέων που επιτελούν έργο σε σχέση με την κληρονομιά καθώς και τις οργανώσεις και τα δίκτυα (μουσεία, συλλογές, κλπ...)

Απευθύνεται επίσης σε ινστιτούτα έρευνας, αρχικής και συνεχούς κατάρτισης που αναπτύσσουν έργο στους διάφορους τομείς της κληρονομιάς.

Οι ευρωπαίοι πολίτες και το ευρύ κοινό μπορούν χάρη στο πρόγραμμα να αποκτήσουν καλύτερη γνώση της έκτασης και της ποιότητας της ευρωπαϊκής κληρονομιάς και να ευαισθητοποιηθούν με τον τρόπο αυτό περισσότερο στον πλούτο της κοινής αυτής κληρονομιάς.

Συμπεριώνεται ότι, σχετική Προκήρυξη για
το Πρόγραμμα " RARHAËL " αναμένεται να
δημοσιευθεί στις αρχές του 1996.

Ο Π Τ Ι Κ Ο Α Κ Ο Υ Σ Τ Ι Κ Α

*Πρόγραμμα ενίσχυσης φεστιβάλ, εκδηλώσεων,
συναντήσεων*

Ενίσχυση των εκδηλώσεων και των συναντήσεων στον οπτικοακουστικό τομέα από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή

Πρόσκληση υποβολής προτάσεων 1996

(95/C 197/56)

I. Θέμα

Στο πλαίσιο της εφαρμογής της πολιτικής για τον οπτικοακουστικό τομέα, η Επιτροπή επιθυμεί να προωθήσει τις ευρωπαϊκές δράσεις στον οπτικοακουστικό τομέα και να διευκολύνει την κυκλοφορία τους, καθώς και να εξασφαλίσει μια καλύτερη γνώση της ευρωπαϊκής κληρονομιάς, κυρίως προβάλλοντας την ευρωπαϊκή διάσταση κατά τη διάρκεια φεστιβάλ κινηματογράφου και οπτικοακουστικών προγραμμάτων.

Για το σκοπό αυτό, η Επιτροπή προτίθεται να παράσχει οικονομική ενίσχυση για ποιοτικές εκδηλώσεις που θα λάβουν χώρα κατά το 1996, με την προϋπόθεση της εγγραφής, από την αρμόδια αρχή για τον προϋπολογισμό, των απαραίτητων πιστώσεων στο πλαίσιο του γενικού προϋπολογισμού των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων για το έτος 1996.

II. Όροι

Η εν λόγω πρόσκληση υποβολής προτάσεων είναι ανοιχτή σε υποψηφιότητες που αφορούν εκδηλώσεις οι οποίες λαμβάνουν χώρα σε κράτη μέλη και σχετίζονται με μια από τις ακόλουθες δράσεις:

Δράση 1: Φεστιβάλ κινηματογράφου (ταινίες μικρού και μεγάλου μήκους) ή οπτικοακουστικά προγράμματα (ντοκμαντάρ ή ταινίες)

Για την εν λόγω δράση, δεν θα ληφθούν υπόψη, παρά μόνο τα φεστιβάλ που παρουσιάζουν, τουλάχιστον κατά τα δύο τρίτα τους, θέματα ευρωπαϊκού ενδιαφέροντος τα οποία προέρχονται, κυρίως, από τουλάχιστον 5 κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Κοινότητας (η έννοια «θέματα ευρωπαϊκού ενδιαφέροντος» αναφέρεται στο άρθρο 6 της οδηγίας 89/552/ΕΟΚ στην οποία ρυθμίζονται θέματα σχετικά με το συντονισμό ορισμένων νομοθετικών διατάξεων κρατών μελών σχετικά με την άσκηση δραστηριοτήτων ραδιοηλεκτρικών μεταδόσεων). Σε αυτό το πλαίσιο, θα ληφθεί υπόψη η παρουσίαση θεμάτων που λαμβάνουν ενίσχυση μέσω του προγράμματος Media ή του Ταμείου «Fonds Eurimages du Conseil de l'Europe».

Θα δοθεί προτεραιότητα στα φεστιβάλ που θα αναπτύξουν σχέσεις συνεργασίας με άλλες εκδηλώσεις του ίδιου τύπου, οι οποίες λαμβάνουν χώρα σε άλλα κράτη μέλη.

Επίσης, ιδιαίτερη προσοχή θα δοθεί στα φεστιβάλ:

- που λαμβάνουν μέρος εκτός αστικού περιβάλλοντος, σε περιοχές στις οποίες οι εκδηλώσεις αυτού του τύπου είναι περιορισμένες,
- τα οποία συνεισφέρουν, μέσω του προγράμματός τους, στην προώθηση των έργων κρατών μελών ή περιοχών μικρής δυναμικότητας σε οπτικοακουστικές παραγωγές καθώς και στην προώθηση των έργων νέων ευρωπαϊών δημιουργών.

Δράση 2: Συσκέψεις συντονισμού μεταξύ ευρωπαϊκών οπτικοακουστικών φεστιβάλ

Μέσω της εν λόγω δράσης, η Επιτροπή επιθυμεί να περιορίσει τη συμμετοχή της σε ένα ιδιαίτερα περιορισμένο αριθμό συναλλαγών, εξασφαλίζοντας την ανταλλαγή πληροφοριών και εμπειριών μεταξύ των φεστιβάλ καθώς και την από κοινού επεξεργασία ορισμένων δράσεων.

Οι εν λόγω συσκέψεις θα οργανώνονται, κατά προτίμηση, στο πλαίσιο μελλοντικών φεστιβάλ.

Δράση 3: Θεματικές συναντήσεις μεταξύ επαγγελματιών του οπτικοακουστικού τομέα

Για αυτόν τον τύπο δράσης δεν θα ληφθούν υπόψη παρά μόνον οι εκδηλώσεις που καλύπτουν τα οικονομικά και πολιτιστικά θέματα που συνδέονται με τη δημιουργία ευρωπαϊκών οπτικοακουστικών έργων.

Προτεραιότητα θα δοθεί στις εκδηλώσεις που συμμετέχει ο μεγαλύτερος αριθμός δρώντων του οπτικοακουστικού τομέα και στις εκδηλώσεις οι οποίες θα έχουν ένα σημαντικό αντίκτυπο σε ευρωπαϊκό επίπεδο.

Εξαιρούνται:

- οι εκδηλώσεις των οποίων το βασικό αντικείμενο δεν είναι η δημιουργία έργων,
- οι εκδηλώσεις που συνδέονται με την κατάρτιση,
- οι εκδηλώσεις κερδοσκοπικού χαρακτήρα,
- οι εκδηλώσεις που επιδοτούνται από άλλη πηγή χρηματοδότησης της Επιτροπής.

Επίσης εξαιρούνται:

- οι χρηματοδοτικές δαπάνες επένδυσης ή λειτουργίας των υποψήφιων οργανισμών.

Επίσης, στο πλαίσιο της δράσης 1, η Επιτροπή σκοπεύει να ενθαρρύνει την οργάνωση φεστιβάλ τα οποία δίνουν μεγαλύτερο βάρος στις δαπάνες που συνδέονται με τον προγραμματισμό έργων ποιότητας σε σχέση με τις δαπάνες για λόγους γοήτρου.

III. Χρηματοδότηση

Η οικονομική ενίσχυση που θα χορηγηθεί από την Επιτροπή δεν δύναται να υπερβεί το 25 % των δαπανών που προβλέπονται για την εκδήλωση, εξαιρουμένου του πλαισίου της δράσης 2 στην οποία δεν είναι δυνατόν να υπερβεί το 50 % των δαπανών. Για το 1995, η εν λόγω οικονομική ενίσχυση ανέρχεται σε ποσό της τάξης των 15 000 Ecu.

Οι διοργανωτές των εκδηλώσεων που θα επιλεγούν, θα πρέπει να υποβάλουν στην Επιτροπή έκθεση δραστηριοτήτων και οικονομική έκθεση αναφορικά με τις εν λόγω εκδηλώσεις. Επίσης, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή και το Ελεγκτικό Συνέδριο διατηρούν το δικαίωμα να διεξάγουν έλεγχο σχετικά με τη χρήση των κοινοτικών πόρων.

Γενικά, η κοινοτική ενίσχυση καταβάλλεται σε ισόποσες δόσεις: η πρώτη μετά από την υπογραφή της συμφωνίας σχετικά με τη χρηματοδότηση, η δεύτερη με την ολοκλήρωση της εκδήλωσης επί παρουσίας - και μετά από αποδοχή εκ μέρους της Επιτροπής - των εγγράφων που αναφέρονται παραπάνω. Ως εκ τούτου το ποσό της εν λόγω ενίσχυσης είναι ανάλογο με τις πραγματικές δαπάνες.

Η ανανέωση της κοινοτικής ενίσχυσης εκτιμάται, κάθε έτος, με βάση τις ειδικές δραστηριότητες που αναπτύσσονται στο πλαίσιο της εκδήλωσης. Αυτή η ενίσχυση δεν εξασφαλίζει την επανάληψη της χρηματοδότησης και, σε κάθε περίπτωση, δεν δύναται να παραταθεί πέραν των πέντε συναπών ετών.

IV Αιτήσεις υποψηφιότητας

Τα έντυπα συμμετοχής (Doc. X D3/FEST/96) διατίθενται, από τις 1. 10. 1995, από τα γραφεία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής στα κράτη μέλη (βλέπε παράρτημα) ή από τη μονάδα X D3 (βλέπε διεύθυνση που αναφέρεται παρακάτω).

Οι αιτήσεις υποψηφιότητας πρέπει να σταλούν το αργότερο έως τις 30. 11. 1995, με αποδεικτικό εμπρόθεσμης αποστολής τη σφραγίδα του ταχυδρομείου, στην ακόλουθη διεύθυνση: Commission européenne, DG X D3, à l'attention de M. Ph. Cova, rue de la Loi/Weistraat 200 (L 102-5/16), B-1049 Bruxelles/Brussel.

Η Επιτροπή θα κάνει δεκτούς, αποκλειστικά, τους πλήρεις φακέλους οι οποίοι είναι δεόντως συμπληρωμένοι, δεν εμπε-

ριέχουν λάθη σε επίπεδο προϋπολογισμού και αφορούν μια από τις τρεις δράσεις που αναφέρονται στο σημείο II.

V. Επιλογή

Η επιλογή των φακέλων θα πραγματοποιηθεί στις αρχές του 1996 και θα γίνει με βάση τη γνωμοδότηση επιτροπής αποτελούμενης από ειδικούς ανεξάρτητους επιστήμονες. Για το 1995, έγιναν δεκτοί 75 φάκελοι από τους 400 που κατατέθηκαν στο πλαίσιο πρόσκλησης υποβολής προτάσεων.

Δεν θα κινηθεί καμία διαδικασία πρόσκλησης.

VI. Διαδικασία εξέτασης

Η διαδικασία εξέτασης των φακέλων είναι η ακόλουθη:

- παραλαβή, εγγραφή και έκδοση αποδεικτικού παραλαβής από την Επιτροπή,
- εξέταση του φακέλου από τις υπηρεσίες της Επιτροπής,
- εξέταση και πρόταση επιλογής από την επιτροπή ειδικών ανεξάρτητων επιστημόνων,
- επεξεργασία και τελική απόφαση καθώς και ανακοίνωση των αποτελεσμάτων κατά τη διάρκεια του πρώτου τριμήνου 1996.

Το σύνολο της εν λόγω διαδικασίας είναι εμπιστευτικό.

VII. Οι εκδηλώσεις που θα επιλεγούν θα αποτελέσουν αντικείμενο κατάλληλης διαφημιστικής εκστρατείας που θα οργανωθεί από την Επιτροπή.

Οι διοργανωτές των εκδηλώσεων που θα επιλεγούν, υποχρεούνται να εξασφαλίσουν, με όλα τα απαραίτητα μέσα, την πληροφόρηση σχετικά με την πηγή χρηματοδότησης, κυρίως μέσω εισαγωγής του ευρωπαϊκού εμβλήματος και κειμένων της Επιτροπής στους καταλόγους και στις αφίσες των εν λόγω εκδηλώσεων.

Ενίσχυση, εκ μέρους της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, των εορταστικών δράσεων για την εκατονταετηρίδα του κινηματογράφου

Πρόσκληση υποβολής προτάσεων 1996

(95/C 197/07)

I. Θέμα

Με την ευκαιρία των εορταστικών εκδηλώσεων εις ανάμνηση της εκατονταετηρίδας του κινηματογράφου, η Επιτροπή προτίθεται να ευνοήσει δράσεις προώθησης με στόχο την καλύτερη γνώση της ευρωπαϊκής κινηματογραφικής κληρονομιάς.

Για το σκοπό αυτό, όπως άλλωστε είχε συμβεί και το 1995, η Επιτροπή θα παράσχει οικονομική ενίσχυση σε ποιοτικά

προγράμματα που θα λάβουν χώρα το 1996, με την προϋπόθεση της εγγραφής, από την αρμόδια αρχή για τον προϋπολογισμό, των απαραίτητων πιστώσεων στο πλαίσιο του γενικού προϋπολογισμού των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων για το 1996.

II. Όροι

Η εν λόγω πρόσκληση υποβολής προτάσεων είναι ανοιχτή σε υποψηφιότητες που αφορούν δράσεις που λαμβάνουν

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

ΠΡΟΓΡ/ΜΑ : 13121
ΑΚΡΩΝΥΜ. : ΟΠΤΙΚΟΑΚΟΥΣΤΙΚΑ
ΤΙΤΛΟΣ : ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΤΩΝ ΦΕΣΤΙΒΑΛ ΤΑΙΝΙΩΝ ΚΑΙ ΟΠΤΙΚΟΑΚΟΥΣΤΙΚΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΑΛΛΩΝ ΕΚΔΗΛΩΣΕΩΝ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ Ε.Κ.

ΑΡΜ.ΚΟΙΝ.Γ.Δ/ΝΣΗ : Χ
ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗ, ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ

ΚΟΙΝΟΤ.ΥΠΗΡΕΣΙΑ : Α/1

ΕΘΝΙΚΗ ΑΡΧΗ Α : ΥΠ. ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ (ΥΠΠΟ)

ΕΘΝΙΚΗ ΑΡΧΗ Β : ΥΠ. ΠΡΟΕΔΡΙΑΣ - Γ.Γ. ΤΥΠΟΥ ΚΑΙ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ

ΤΟΜΕΙΣ : ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ
ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΕΣ

ΠΡΟΥΠΟΛ/ΣΜΟΣ : 0 (ΚΕCUs)

ΚΟΙΝΟΤ.ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ : 0 (ΚΕCUs)

ΧΡΟΝΟΣ ΕΝΑΡΞΗΣ : 0/93

ΧΡΟΝΟΣ ΛΗΞΗΣ : 0/ 0

ΔΙΑΡΚΕΙΑ (ΕΤΗ) : 0

ΦΑΣΗ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ : ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

ΠΡΟΓΡ/ΜΑ : 13121
ΤΙΤΛΟΣ : ΟΠΤΙΚΟΑΚΟΥΣΤΙΚΑ

ΣΤΟΧΟΙ :

Η Επιτροπή των Ε.Κ. επιθυμεί να προωθήσει την παραγωγή και την κυκλοφορία έργων καθώς και τη γνωριμία της ευρωπαϊκής πολιτιστικής κληρονομιάς στον οπτικοακουστικό τομέα, κυρίως με υποστήριξη της ευρωπαϊκής διάστασης στα φεστιβάλ ταινιών και οπτικοακουστικών προγραμμάτων.

Για το σκοπό αυτό η Επιτροπή προτίθεται να υποστηρίξει οικονομικά σχέδια ποιοτικών εκδηλώσεων που θα πραγματοποιηθούν κατά τη διάρκεια του 1996.

ΠΕΔΙΑ ΔΡΑΣΗΣ :

Αυτή η πρόσκληση υποβολής προτάσεων είναι ανοιχτή στις υποψηφιότητες που αφορούν εκδηλώσεις καινοτόμου ή παραδειγματικού χαρακτήρα και αντιστοιχούν σε μία από τις ακόλουθες κατηγορίες :

1. Φεστιβάλ κινηματογράφου (ταινιών μικρού ή μεγάλου μήκους) και οπτικοακουστικών προγραμμάτων (ντοκυμαντέρ ή ταινιών)

Γι' αυτό το είδος δράσης, θα δίνεται προτεραιότητα στις εκδηλώσεις :

- που παρουσιάζουν και προωθούν ευρωπαϊκές συμπαραγωγές ή/και παραγωγές άλλων Κ-Μ. Θα λαμβάνεται υπόψη ως ένα από τα κριτήρια επιλογής, η παρουσίαση έργων που δικαιούνται υποστήριξη από το πρόγραμμα Media ή από το Ταμείο Eurimage του Συμβουλίου της Ευρώπης

- που συμβάλλουν στην προώθηση έργων Κ-Μ ή περιφερειών με περιορισμένες δυνατότητες οπτικοακουστικής παραγωγής

- που ευνοούν την παρουσίαση έργων νέων Ευρωπαίων δημιουργών και την προώθηση των έργων Κ-Μ ή περιοχών μικρής δυναμικότητας σε οπτικοακουστικές παραγωγές

Εξάλλου για το 1996 θα δοθεί προτεραιότητα σε φεστιβάλ που θα αναπτύξουν σχέσεις συνεργασίας με άλλες εκδηλώσεις οι οποίες λαμβάνουν χώρα σε άλλα Κ-Μ.

2. Συσκέψεις συντονισμού μεταξύ ευρωπαϊκών οπτικοακουστικών φεστιβάλ

Οι συσκέψεις θα οργανώνονται στο πλαίσιο μελλοντικών φεστιβάλ.

3. Θεματικές συναντήσεις μεταξύ επαγγελματιών του οπτικοακουστικού τομέα

Δράσεις ευαισθητοποίησης, έρευνας και παρακίνησης της δημιουργίας, ιδίως όσον αφορά τις πολιτιστικές και οικονομικές προκλήσεις που συνδέονται με την ανάπτυξη του ευρωπαϊκού πολιτιστικού τομέα. Θα δοθεί προτεραιότητα στις δράσεις που συνεπάγονται συνεργασία μεταξύ διαφόρων

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

ΠΡΟΓΡ/ΜΑ : 13121 ΤΙΤΛΟΣ : ΟΠΤΙΚΟΑΚΟΥΣΤΙΚΑ

παραγόντων του ευρωπαϊκού οπτικοακουστικού τομέα.

Εξαιρούνται :

- οι εκδηλώσεις ή δραστηριότητες των οποίων το βασικό αντικείμενο δεν είναι η δημιουργία έργων
- οι εκδηλώσεις που λαμβάνουν χρηματοδότηση από άλλη πηγή εκ μέρους της Επιτροπής
- οι εκδηλώσεις ή δραστηριότητες με σκοπό κερδοσκοπικό
- οι εκδηλώσεις που συνδέονται με την κατάρτιση
- οι χρηματοδοτικές δαπάνες επένδυσης ή λειτουργίας των υποψήφιων οργανισμών

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ:

Η συμμετοχή της Επιτροπής δεν μπορεί σε καμία περίπτωση να υπερβαίνει το 25% των συνολικών εξόδων του εξεταζόμενου σχεδίου. Για το 1994, ο μέσος όρος αυτής της χρηματοδοτικής συμμετοχής ανέρχεται σε ποσό της τάξης των 15000 Ecu.

Η ανανέωση ή μη της κοινοτικής ενίσχυσης εκτιμάται κάθε χρόνο βάσει των συγκεκριμένων δραστηριοτήτων που πραγματοποιήθηκαν στα πλαίσια της εκδήλωσης. Η ενίσχυση αυτή δεν μπορεί να λάβει τη μορφή της επαναλαμβανόμενης χρηματοδότησης της εκδήλωσης και σε καμία περίπτωση δεν μπορεί να παραταθεί πέραν των 5 διαδοχικών ετών.

ΠΡΟΣΩΠΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

ΠΡΟΓΡ/ΜΑ : 13121
ΤΙΤΛΟΣ : ΟΠΤΙΚΟΑΚΟΥΣΤΙΚΑ

ΠΡΟΣΩΠΟ ΣΧΕΤΙΚΟ ΜΕ ΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ :

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ Ε.Κ.
Βασ. Σοφίας 2- Τ.Θ.11002 - Αθήνα - 106 74 - ΕΛΛΑΔΑ
ΤΗΛ : 7243982 FAX : TELEX :

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ :

COVA PH. Κοινοτικός Υπάλληλος
CEC - DG X D/3
Rue de la Loi 200 - Bruxelles - B-1049 - BELGIQUE
ΤΗΛ : FAX : TELEX : 21877 COMEU B

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ :

GRANVILLE RICHARD Κοινοτικός Υπάλληλος
CEC - DG X A/1
Rue de la Loi 200 - Bruxelles - B-1049 - BELGIQUE
ΤΗΛ : 00322-2999444 FAX : 00322-2999204 TELEX : 21877 COMEUR B

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ :

PAULGER G. Κοινοτικός Υπάλληλος
CEC - DG X A/1
Rue de la Loi 200 - Bruxelles - B-1040 - BELGIQUE
ΤΗΛ : FAX : TELEX : 21877 COMEU B

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ :

WEBER RICHARD Κοινοτικός Υπάλληλος
CEC - DG X
Rue de la Loi 200 - Bruxelles - B-1049 - BELGIQUE
ΤΗΛ : 0322-2953055 FAX : 00322-2965374 TELEX : 21877 COMEU B

ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

ΠΡΟΓΡ/ΜΑ : 13121		
ΤΙΤΛΟΣ : ΟΠΤΙΚΟΑΚΟΥΣΤΙΚΑ		
ΗΜ/ΝΙΑ ΕΝΕΡΓ.	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ	ΤΥ- ΠΟΣ

30/12/92	Λήξη προθεσμίας υποβολής προτάσεων	A
27/10/93	Λήξη προθεσμίας υποβολής προτάσεων	A
30/11/93	Λήξη προθεσμίας υποβολής προτάσεων	A
11/07/94	Λήξη προθεσμίας υποβολής προτάσεων	A
30/11/94	Λήξη προθεσμίας υποβολής προτάσεων	A
30/11/95	Λήξη προθεσμίας υποβολής προτάσεων	Π

A : ΑΠΟΛΟΓΙΣΤΙΚΗ - Π : ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΕΝΗ

ΣΧΟΛΙΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

ΠΡΟΓΡ/ΜΑ : 13121
ΤΙΤΛΟΣ : ΟΠΤΙΚΟΑΚΟΥΣΤΙΚΑ

ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ ΥΠΟΒΟΛΗΣ ΠΡΟΣΦΟΡΩΝ 11.07.1994

Η Επιτροπή επιθυμεί να συνάψει σύμβαση με μια επιχείρηση ειδικευμένη στην παρακολούθηση και ανάλυση των μέσων μαζικής επικοινωνίας. Η σύμβαση αποτελείται από δύο μέρη :

1. Ανάλυση της συχνότητας και των τάσεων του περιεχομένου των άρθρων που δημοσιεύονται στον ημερήσιο ή/και εβδομαδιαίο γραπτό τύπο όλων των Κ-Μ και που αφορούν την Ε.Κ., τα θεσμικά της όργανα, τις πολιτικές και τις αρχές της. Ο αντισυμβαλλόμενος πρέπει να καταρτίζει για την Επιτροπή ετήσιες εκθέσεις που θα περιέχουν ποσοτικές και ποιοτικές αναλύσεις με την ταξινόμηση και τη συχνότητα των σημαντικών θεμάτων, τις τάσεις που χαρακτηρίζουν τις εκφραζόμενες γνώμες καθώς και την αξιολόγηση της επεξεργασίας των θεμάτων στα επιλεγμένα άρθρα της ημερήσιας επιθεώρησης του Γραπτού Τύπου της Υπηρεσίας Εκπροσώπου Τύπου της Επιτροπής (περίπου 4000 το μήνα) και στα άρθρα ή άλλα κείμενα του γραπτού λόγου που δεν καλύπτονται από την Επιθεώρηση Τύπου της Επιτροπής.

2. Ανάλυση της συχνότητας και των τάσεων του περιεχομένου των ημερησίων εκπομπών και ραδιοτηλεοπτικών προγραμμάτων όλων των Κ-Μ που αφορούν την Ε.Κ., τα θεσμικά της όργανα, τις πολιτικές και τις αρχές της. Ο αντισυμβαλλόμενος πρέπει να καταρτίζει για την Επιτροπή μηνιαίες εκθέσεις που θα περιέχουν ποσοτικές και ποιοτικές αναλύσεις με την ταξινόμηση και τη συχνότητα των σημαντικών θεμάτων, τις τάσεις που χαρακτηρίζουν τις εκφραζόμενες γνώμες καθώς και την αξιολόγηση της επεξεργασίας των θεμάτων των επιλεγμένων εκπομπών της Ημερήσιας Επιθεώρησης Οπτικοακουστικού Τύπου της Επιτροπής.

ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ ΥΠΟΒΟΛΗΣ ΠΡΟΤΑΣΕΩΝ 30.11.1994

Με την ευκαιρία της επετείου της εκατονταετηρίδος του κινηματογράφου, η Επιτροπή επιθυμεί να προβάλει την ευρωπαϊκή κινηματογραφική κληρονομιά και να την καταστήσει ευρύτερα γνωστή. Η πρόσκληση είναι ανοιχτή σε υποψηφιότητες που αφορούν εκδηλώσεις καινοτόμου χαρακτήρα και αντιστοιχούν σε μια από τις ακόλουθες προϋποθέσεις :

- κύριος στόχος των σχεδίων που θα υποβληθούν πρέπει να είναι η προβολή της ευρωπαϊκής κινηματογραφικής κληρονομιάς
- οι εκδηλώσεις πρέπει να έχουν έντονη ευρωπαϊκή διάσταση, τόσο όσον αφορά τα θέματα με τα οποία ασχολούνται όσο και το δυνητικό κοινό στο οποίο απευθύνονται
- επίσης, πρέπει να έχουν σημαντικό αντίκτυπο στο ευρωπαϊκό επίπεδο

Στο πλαίσιο αυτής της δράσης προβλέπεται συγκεκριμένα να ληφθούν υπόψη οι εξής δραστηριότητες :

- συμπόσια που συνδέονται με την ιστορία και το γίγνεσθαι του ευρωπαϊκού κινηματογράφου
- εκδόσεις προϊόντων πολλαπλών μέσων

ΣΧΟΛΙΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

ΠΡΟΓΡ/ΜΑ : 13121
ΤΙΤΛΟΣ : ΟΠΤΙΚΟΑΚΟΥΣΤΙΚΑ

- εκθέσεις
- δημοσιεύσεις
- κινηματογραφικές αναδρομές

Εξαιρούνται :

- τα φεστιβάλ οπτικοακουστικών έργων για τα οποία προβλέπεται ειδική πρόταση υποβολής προτάσεων
- τα σχέδια που αφορούν την παραγωγή οπτικοακουστικών έργων καθώς και τις δραστηριότητες συντήρησης και αποκατάστασης έργων
- τα σχέδια που συνδέονται με την κατάρτιση
- τα σχέδια που αποσκοπούν στη δημιουργία μονίμων διαρθρώσεων
- τα σχέδια κερδοσκοπικού χαρακτήρα καθώς και εκείνα που δέχονται χρηματοδότηση και από άλλη πηγή εκ μέρους της Επιτροπής

Εξαιρούνται επίσης :

- τα έξοδα χρηματοδότησης επενδύσεων ή λειτουργίας υποψηφίων οργανώσεων

Η χρηματοδοτική συμμετοχή που χορηγεί η Επιτροπή σε καμία περίπτωση δεν μπορεί να υπερβεί το 25% των εξόδων του εν λόγω σχεδίου.

ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ ΥΠΟΒΟΛΗΣ ΠΡΟΤΑΣΕΩΝ 30.10.1995

Παροχή υπηρεσιών που σχετίζονται με τα μέσα ενημέρωσης και συναφείς υπηρεσίες (γραπτός τύπος, χώροι, χρόνος, οπτικοακουστικά μέσα) με την υποστήριξη των κοινοτικών προγραμμάτων πληροφόρησης που θα πραγματοποιηθούν από την Επιτροπή στο σύνολο της Κοινότητας κατά τη διάρκεια των χρήσεων 1996, 1997 και 1998.

ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΕΙΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ	13121
ΕΙΔΟΣ	ΟΠΤΙΚΟΑΚΟΥΣΤΙΚΑ

ΤΙΤΛΟΣ ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΗΣ	ΕΝΤΥΠΟ	ΤΕΥΧΟΣ	ΗΜ/ΝΙΑ ΔΗΜΟΣ.
ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ ΥΠΟΒΟΛΗΣ ΠΡΟΤΑΣΕΩΝ	ΕΠΙΣΗΜΗ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΤΩΝ Ε.Κ.	C 249	26/09/92
ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ ΥΠΟΒΟΛΗΣ ΠΡΟΣΦΟΡΩΝ	ΕΠΙΣΗΜΗ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΤΩΝ Ε.Κ.	C 215	10/08/93
ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ ΥΠΟΒΟΛΗΣ ΠΡΟΣΦΟΡΩΝ	ΕΠΙΣΗΜΗ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΤΩΝ Ε.Κ.	C 274	12/10/93
ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ ΥΠΟΒΟΛΗΣ ΠΡΟΣΦΟΡΩΝ	ΕΠΙΣΗΜΗ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΤΩΝ Ε.Κ.	S 199	12/10/93
ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ ΥΠΟΒΟΛΗΣ ΠΡΟΣΦΟΡΩΝ	ΕΠΙΣΗΜΗ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΤΩΝ Ε.Κ.	C 152	03/06/94
ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ ΥΠΟΒΟΛΗΣ ΠΡΟΣΦΟΡΩΝ	ΕΠΙΣΗΜΗ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΤΩΝ Ε.Κ.	C 258	15/09/94
ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ ΥΠΟΒΟΛΗΣ ΠΡΟΤΑΣΕΩΝ	ΕΠΙΣΗΜΗ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΤΩΝ Ε.Κ.	C 197	01/08/95
ΠΑΡΟΧΗ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ	ΕΠΙΣΗΜΗ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΤΩΝ Ε.Κ.	C 265	12/10/95

**ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΠΕΙΡΑΜΑΤΙΚΩΝ ΣΧΕΔΙΩΝ ΓΙΑ ΤΗ ΔΙΑΤΗΡΗΣΗ
ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗΣ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑΣ**

Ενίσχυση πειραματικών σχεδίων για τη διατήρηση της ευρωπαϊκής αρχιτεκτονικής κληρονομιάς

Ετήσιο πρόγραμμα

Η κοινοτική οικονομική ενίσχυση χορηγείται για εργασίες αναστήλωσης - συντήρησης. Δεν είναι επιλέξιμες για ενίσχυση οι αρχαιολογικές ανασκαφές καθώς και σχέδια που περιορίζονται σε πολεοδομικές ρυθμίσεις ή που αφορούν σε έργα υποδομής εξοπλισμούς και νέες κατασκευές. Κάθε χρόνο καθορίζεται ένα θέμα. Έτσι, το 1991 το θέμα αφορούσε «τις μαρτυρίες γεωργικών, βιοτεχνικών, βιομηχανικών και άλλων παραγωγικών δραστηριοτήτων».

Το 1992 η δράση αφορούσε σχέδια διατήρησης στις πόλεις και τα χωριά που στοχεύουν στην αποκατάσταση και επανένταξη, σύμφωνα με μια ολοκληρωμένη προσέγγιση, του μνημείου και του γύρω χώρου του στον περιβάλλοντα ευρύτερο δημόσιο χώρο.

Η δράση του 1993 αφορούσε τους ιστορικούς κήπους: Ο ιστορικός κήπος είναι αρχιτεκτονική και φυτική σύνθεση που από ιστορική ή καλλιτεχνική άποψη παρουσιάζει ιδιαίτερο ενδιαφέρον για το κοινό. Επομένως θεωρείται μνημείο και αποτελεί έκφραση των στενών σχέσεων μεταξύ του Πολιτισμού και της φύσης, ανάλογα με την παιδεία και τις παραδόσεις κάθε χώρας. Η κοινοτική οικονομική ενίσχυση (25% μέχρι 150.000 ECU ανά σχέδιο) χορηγείται μόνο για εργασίες συντήρησης / αναστήλωσης.

Το 1994 η δράση αφορούσε «ιστορικά κτίρια και χώρους θεαμάτων».

Τα μνημεία και οι χώροι αυτοί προορίζονται για καλλιτεχνικές παραστάσεις εν γένει, είναι θέατρα, αίθουσες συναυλιών, μέγαρα μουσικής, κινηματογραφικές αίθουσες κλπ., και έχουν ιστορική, αρχιτεκτονική, καλλιτεχνική και κοινωνική αξία ευρωπαϊκής σημασίας.

Δόθηκε προτεραιότητα σε σχέδια που αφορούν τη διατήρηση των μνημείων και χώρων, που δημιουργήθηκαν για αυτές τις μορφές τέχνης και χρησιμοποιούνται ακόμα για το σκοπό αυτό.

Κοινοτική χρηματοδότηση: 25% έως 150.000 ECU.

Το Πρόγραμμα πληροφορούμεθα ότι θα ξαναπροκηρυχθεί στις αρχές του 1996.

Υπεύθυνος Εθνικός Φορέας: Υπουργείο Πολιτισμού
Διεύθυνση Σχέσεων με την Ευρωπαϊκή Ένωση,
Αριστείδου 14, 10186 Αθήνα.

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

ΠΡΟΓΡ/ΜΑ :	13017
ΑΚΡΩΝΥΜ. :	ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ
ΤΙΤΛΟΣ :	ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΠΕΙΡΑΜΑΤΙΚΩΝ ΣΧΕΔΙΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΔΙΑΤΗΡΗΣΗ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΙΚΗΣ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗΣ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑΣ

ΑΡΜ.ΚΟΙΝ.Γ.Δ/ΝΣΗ : Χ
ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗ, ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ

ΚΟΙΝΟΤ.ΥΠΗΡΕΣΙΑ : C/1

ΕΘΝΙΚΗ ΑΡΧΗ Α : ΥΠ. ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ (ΥΠΠΟ)

ΕΘΝΙΚΗ ΑΡΧΗ Β :

ΤΟΜΕΙΣ : ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΕΠΙΣΤΗΜΕΣ
ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ

ΠΡΟΥΠΟΛ/ΣΜΟΣ' : 0 (ΚΕCUs)

ΚΟΙΝΟΤ.ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ : 3.000 (ΚΕCUs)

ΧΡΟΝΟΣ ΕΝΑΡΞΗΣ : 0/89

ΧΡΟΝΟΣ ΛΗΞΗΣ : 0/97

ΔΙΑΡΚΕΙΑ (ΕΤΗ) : 9

ΦΑΣΗ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ : ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

ΠΡΟΓΡ/ΜΑ : 13017
ΤΙΤΛΟΣ : ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ

ΣΤΟΧΟΙ :

Ενίσχυση των δεσμών αλληλοεξάρτησης που υπάρχουν μεταξύ του πολιτιστικού, κοινωνικού και οικονομικού τομέα συσχετίζοντας τις διάφορες επιπτώσεις των επενδύσεων που αφορούν το παρελθόν της Ευρώπης με την ανάπτυξή της.

Βελτίωση της αποτελεσματικότητας της χρησιμοποίησης των Κοινοτικών πόρων και των ενεργειών στο χώρο της πολιτιστικής κληρονομιάς.

ΠΕΔΙΑ ΔΡΑΣΗΣ :

1989: Μνημεία, αστικοί και θρησκευτικοί οικισμοί (κατανεμήθηκε οικονομική ενίσχυση 2,4 MECUS μεταξύ 24 σχεδίων αναστήλωσης).

1990: Το σύνολο των ιστορικών κτιρίων που αποτελούν τον αστικό και αγροτικό ιστό (κατανεμήθηκαν 2,6 MECUS μεταξύ 26 προγραμμάτων).

1991: Τεκμήρια βιομηχανικών, βιοτεχνικών και γεωργικών δραστηριοτήτων του ανθρώπινου γένους. Τα κτίρια και οι οικισμοί που αποτελούν μαρτυρίες της παραγωγικής διαδικασίας και των συνθηκών εργασίας μίας δεδομένης ομάδας του πληθυσμού (κατανεμήθηκαν 2,6 MECUS μεταξύ 37 σχεδίων αναστήλωσης).

1992: Σχέδια διατήρησης στις πόλεις και τα χωριά που στοχεύουν στην αποκατάσταση και επανένταξη, σύμφωνα με μια ολοκληρωμένη προσέγγιση, του μνημείου και του γύρω χώρου του στον περιβάλλοντα ευρύτερο δημόσιο χώρο.

1993 : Δράση που αφορά τους ιστορικούς κήπους. Ο ιστορικός κήπος είναι αρχιτεκτονική και φυτική σύνθεση που, απο ιστορική και καλλιτεχνική όψη, παρουσιάζει ιδιαίτερο ενδιαφέρον για το κοινό. Επομένως θεωρείται μνημείο και αποτελεί έκφραση των στενών σχέσεων μεταξύ του πολιτισμού και της φύσης, ανάλογα με την παιδεία και τις παραδόσεις κάθε χώρας. Ο ορισμός θα αφορά τόσο τους απλούς κήπους όσο και τα πάρκα αυστηρού ή φυσικού σχεδιασμού, τους βοτανικούς κήπους, τους κήπους των μονών, τα περιβόλια καθώς και τους χώρους πρασίνου όπου βρίσκονται τα ιστορικά κέντρα.

1994 : Η δράση θα αφορά "ιστορικά κτίρια και χώρους θεαμάτων". Τα μνημεία και οι χώροι αυτοί που προορίζονται για καλλιτεχνικές παραστάσεις εν γένει, είναι θέατρα, αίθουσες συναυλιών, μέγαρα μουσικής, κινηματογραφικές αίθουσες κλπ., έχουν ιστορική, αρχιτεκτονική, καλλιτεχνική και κοινωνική αξία ευρωπαϊκής σημασίας. Θα δοθεί προτεραιότητα σε σχέδια που αφορούν τη διατήρηση των μνημείων και χώρων, που δημιουργήθηκαν για αυτές τις μορφές τέχνης και χρησιμοποιούνται ακόμα για το σκοπό αυτό.

1995 : η δράση θα αφορά "θρησκευτικά μνημεία". Καλύπτει κτίρια που αφορούν θρησκευτικές δραστηριότητες και έχουν ιδιαίτερη θρησκευτική,

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

ΠΡΟΓΡ/ΜΑ : 13017
ΤΙΤΛΟΣ : ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ

ιστορική, αρχιτεκτονική, καλλιτεχνική και κοινωνική αξία ευρωπαϊκής σημασίας.

Α. Όλα τα υποβαλλόμενα σχέδια πρέπει να αφορούν ένα Κ-Μ, να εντάσσονται στο θέμα του 1995 και να παρουσιάζουν, λόγω της ποιότητας της μελέτης στην οποία βασίζονται και της υποδειγματικής επιλογής τεχνικών αναστήλωσης, ενδιαφέρον το οποίο να δικαιολογεί την πιθανή παροχή ενίσχυσης από την Επιτροπή.

Β. Τα εν λόγω κτίρια θα πρέπει να είναι προσίτα στο κοινό.

Γ. Η κοινοτική οικονομική ενίσχυση χορηγείται για εργασίες συντήρησης/ αναστήλωσης. Δεν μπορούν να ληφθούν υπόψη οι αρχαιολογικές ανασκαφές αυτές καθ'αυτές. Επίσης δεν θα είναι επιλέξιμα τα σχέδια που περιορίζονται στη διευθέτηση του χώρου, στις εργασίες υποδομής, στους νέους εξοπλισμούς και στις νέες κατασκευές.

Δ. Τα σχέδια θα πρέπει να παρέχουν τις απαραίτητες οικονομικές εγγυήσεις για την εκτέλεση των προτεινόμενων εργασιών.

Ε. Για τα σχέδια που έχουν λάβει ενίσχυση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας στο πλαίσιο της δράσης αυτής κατά τα προηγούμενα έτη δεν είναι δυνατόν να υποβληθεί νέα αίτηση.

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ :

Η αίτηση χρηματοδοτικής ενισχύσεως θα πρέπει να υποβληθεί το αργότερο έως 31.01.1995 από τον ιδιοκτήτη/αρμόδιο του μνημείου ή/και του χώρου, και να αποσταλεί ταυτόχρονα στην Επιτροπή και στο σχετικό εθνικό ή περιφερειακό οργανισμό, ο οποίος θα εξετάσει την αίτηση και θα διατυπώσει τη γνώμη του το αργότερο έως 24.03.1995. Το Μάιο του 1995 η Επιτροπή θα αποφασίσει αν θα χορηγήσει τη χρηματοδοτική ενίσχυση κατόπιν γνωμοδότησεως επιτροπής ευρωπαϊών εμπειρογνομώνων διεθνούς φήμης.

Η οικονομική ενίσχυση της Επιτροπής περιορίζεται σε ανώτατο ποσό 150.000 Ecu ανά σχέδιο και δεν μπορεί σε καμία περίπτωση να υπερβαίνει το 25% του κόστους των εργασιών αναστήλωσης/διατήρησης. Λόγω του δημοσιονομικού κανονισμού, η Επιτροπή θα μπορέσει να επιδοτήσει μόνο τις εργασίες που θα εκτελεσθούν μέχρι το 1997 (αργότερο 15.09.1997).

ΠΡΟΣΩΠΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

ΠΡΟΓΡ/ΜΑ : 13017
ΤΙΤΛΟΣ : ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ :

ΒΑΝΙΟΤΟΡΟΥΛΟΣ Σ. Κοινοτικός Υπάλληλος
CEC - DG X C 1
Rue de la Loi 200 - Bruxelles - B-1049 - BELGIQUE
ΤΗΛ : 00322-2963213 FAX : 00322-2950142 TELEX : 21877 COMEU B

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ :

MASTROMINAS ΤΗ. Κοινοτικός Υπάλληλος
CEC - DG X C 1
Rue de la Loi 200 - Bruxelles - B-1049 - BELGIQUE
ΤΗΛ : 00322-2959946 FAX : 00322-2950142 TELEX : 21877 COMEU B

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ :

ΛΙΟΝΤΟΣ Γ. Προϊστάμενος
ΥΠ. ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ Τμήμα Σχέσεων Ελλάδας - ΕΟΚ
Αριστείδου 14 - Αθήνα - 101 86 - ΕΛΛΑΔΑ
ΤΗΛ : 3251173 FAX : TELEX :

ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

ΠΡΟΓΡ/ΜΑ : 13017		
ΤΙΤΛΟΣ : ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ		
ΗΜ/ΝΙΑ ΕΝΕΡΓ.	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ	ΤΥ- ΠΟΣ
13/12/86	Απόφαση του Συμβουλίου (83/С 320/01)	A
11/04/87	Ανακοίνωση της Επιτροπής (87/С 98/07)	A
03/12/88	Ανακοίνωση της Επιτροπής (88/С 308/04)	A
31/12/92	Λήξη προθεσμίας υποβολής προτάσεων	A
31/01/94	Λήξη προθεσμίας υποβολής προτάσεων	A
31/01/95	Λήξη προθεσμίας υποβολής προτάσεων	A

A : ΑΠΟΛΟΓΙΣΤΙΚΗ - Π : ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΕΝΗ

ΣΧΟΛΙΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

ΠΡΟΓΡ/ΜΑ : 13017
ΤΙΤΛΟΣ : ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ

1991: Όσον αφορά το κονδύλιο του προϋπολογισμού "Διαφύλαξη και προώθηση της ευρωπαϊκής αρχιτεκτονικής κληρονομιάς", η Επιτροπή χορηγήσε 2,6 εκατ. Ecu επί συνόλου 4,734 εκατ. σε 37 σχέδια διατήρησης μνημείων στην Ευρώπη σύμφωνα με το σχέδιο που αποφασίστηκε μετά απο κοινή συμφωνία των υπηρεσιών της και των εμπειρογνομώνων στον τομέα αυτο:

- ενίσχυση σε πρότυπα σχέδια διατήρησης (2,6 εκατ. Ecu)
- ενίσχυση για τη συντήρηση μνημείων και ευρωπαϊκών τοποθεσιών εξαιρετικής ιστορικής αξίας κατόπιν πρωτοβουλίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου (1,2 εκατ. Ecu)
- ενίσχυση για την κατάρτιση σε θέματα συντήρησης/διατήρησης (317.640 Ecu)
- ενίσχυση σε συνεστιάσεις, σεμινάρια, οπτικοακουστικά ντοκυμαντέρ, συνέδρια για την προώθηση ανταλλαγών εμπειριών μεταξύ ειδικών, την ευαισθητοποίηση του ευρύτερου κοινού και τη σύσταση δικτύων στον τομέα της πολιτιστικής κληρονομιάς για συνολικό ποσό ύψους 616.360 Ecu.

1992 : Τα ποσά που προβλέπονται για τα πέντε ελληνικά προγράμματα που επελέγησαν στις περιοχές της Μακεδονίας, της Θεσσαλίας, της Αττικής και της Πελοποννήσου είναι :

- για το Επταπύργιο - Γεντί Κουλέ 80.000 Ecu
- για την Εμπορική Αγορά Καρδίτσας 50.000 Ecu
- για την πολυκατοικία εκλεκτικιστικού στυλ απο τη δεκαετία του '20 - κτίριο του Ημερησίου Τύπου Βορείου Ελλάδας 50.000 Ecu
- για τα τείχη του Πειραιά 40.000 Ecu
- για την Εμπορική Αγορά του Πύργου Ηλείας 40.000 Ecu

Προκειμένου να βελτιστοποιηθεί το αποτέλεσμα και να αυξηθεί η προστιθέμενη αξία του έργου είναι σημαντικό να αναληφθούν συμπληρωματικές δραστηριότητες με στόχο την προβολή του παραδειγματικού χαρακτήρα του εν λόγω έργου, στον τομέα της συντήρησης.

Ετσι η Επιτροπή σκοπεύει να αναλάβει πρωτοβουλίες για ειδικούς στον τομέα αυτό (π.χ. ειδικές εκδόσεις/μελέτες σχετικά με συγκεκριμένα πρότυπα σχέδια, συνέδρια, σεμινάρια) για να γίνει η αξιολόγηση των εμπειριών και να βελτιωθεί η ανταλλαγή ιδεών και πληροφόρησης σε ευρωπαϊκό επίπεδο.

Επίσης, έχοντας υπόψη ότι κάθε χρόνο προκύπτουν κοινά προβλήματα συντήρησης στα Κ-Μ απο την πρωτοβουλία αυτή και αποβλέποντας στην αύξηση της προστιθέμενης αξίας της δράσης, η Επιτροπή θα προσπαθήσει με κάθε τρόπο να καταστήσει γνωστό τον παραδειγματικό χαρακτήρα των πειραματικών σχεδίων συντήρησης/αποκατάστασης μεταξύ των ειδικών.

1994 : Ορίζεται ότι :

- ο αιτών θα αναλάβει την εκτέλεση του σχεδίου. Οι χρηματοδοτικοί πόροι του μπορούν να είναι είτε δικά του κεφάλαια είτε ενίσχυση απο

ΣΧΟΛΙΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

ΠΡΟΓΡ/ΜΑ : 13017
ΤΙΤΛΟΣ : ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ

δημοσιο ή ιδιωτικό οργανισμό

- ο αιτών θα επιτρέψει στην Επιτροπή και στον αρμόδιο εθνικό ή περιφερειακό οργανισμό να επιθεωρεί τις εργασίες συντήρησης/ αναστήλωσης
- οι εργασίες συντήρησης/ αναστήλωσης, τις οποίες θα ενισχύσει χρηματοδοτικά η Επιτροπή, θα πρέπει να ολοκληρωθούν το αργότερο στις 15.09.1996
- ο αιτών υποβάλλει στην Επιτροπή προσωρινή έκθεση για την πρόοδο των εργασιών που θα έχουν εκτελεσθεί τον Αυγούστο 1995 καθώς και την τελική έκθεση το Σεπτέμβριο 1996.
- ο αιτών θα αναλάβει να ενημερώσει το ευρύ κοινό σχετικά με τη χρηματοδοτική συμμετοχή της Επιτροπής στην εκτέλεση του σχεδίου και να τοποθετήσει τουλάχιστον μία πινακίδα στην οποία θα αναφέρεται ο λογότυπος της Ευρωπαϊκής Κοινότητας και η χρηματοδοτική συμβολή της Επιτροπής.

Η Επιτροπή σκοπεύει να αναλάβει πρωτοβουλίες για τους ειδικούς στον τομέα αυτό για να γίνει αξιολόγηση των εμπειριών και να βελτιωθεί η ανταλλαγή ιδεών και πληροφόρησης σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Η Επιτροπή θα προσπαθήσει με κάθε τρόπο να καταστήσει γνωστό τον παραδειγματικό χαρακτήρα των πειραματικών σχεδίων συντήρησης/ αποκατάστασης μεταξύ των ειδικών. Η Επιτροπή προτείνει να ενημερωθεί πληρέστερα το ευρύ κοινό σχετικά με την πλούσια και πολύμορφη πολιτιστική κληρονομία του, με διαφορά μέσα όπως π.χ. εκδόσεις ποιότητας, ντοκυμαντέρ σε βιντεοταινίες και περιοδεύουσες εκθέσεις των πειραματικών σχεδίων που επιλέγονται κάθε χρόνο.

1995 : Τα παρακάτω ιερά μνημεία έχουν επιλεγεί για την Ελλάδα :

Αγία Κυριακή - 13ος αιώνας - Σωτηριανικά Μεσσηνιακής Μάνης
Αγιος Γεώργιος Μαρπήσσης - 16ος αιώνας - Πάρος
Αλατζά Χιμαρέτ - 1484 - Θεσσαλονίκη
Ιερά Μονή Αρκαδίου - 16ος αιώνας - Ρέθυμνο
Ιερά Μονή Οσίου Μελετίου - 11ος αιώνας - Μεγαρίδα Αττικής
Ιερός Ναός Αγίου Αθανασίου - 1656 - Πιερρία
Ιερός Ναός Γεωργίου Καθολικού - 13ος αιώνας - Παλιοχώρα Αιγίνης
Μοναστήρι Κοιμήσεως Θεοτόκου - 16ος αιώνας - Αρίστη Ζαγορίου
Μοναστήρι της Παναγίας Πελεκητής - 1529 - Καρυτσα Καρδίτσας
Ναός Εισοδίων της Θεοτόκου - 1614 - Καστοριά
Παναγιά Δροσιανή - 6ος αιώνας - Νάξος

ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΕΙΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ 13017 ΤΙΤΛΟΣ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ			
ΤΙΤΛΟΣ ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΗΣ	ΕΝΤΥΠΟ	ΤΕΥΧΟΣ	ΗΜΕΡΙΑ ΔΗΜΟΣ.
ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ	ΕΠΙΣΗΜΗ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΤΩΝ Ε.Κ.	C 320	13/12/86
ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ	ΕΠΙΣΗΜΗ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΤΩΝ Ε.Κ.	C 98	11/04/87
ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ	ΕΠΙΣΗΜΗ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΤΩΝ Ε.Κ.	C 308	03/12/88
ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΠΕΙΡΑΜΑΤΙΚΩΝ ΣΧΕΔΙΩΝ 1991	ΕΠΙΣΗΜΗ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΤΩΝ Ε.Κ.	C 304	04/12/90
ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΠΕΙΡΑΜΑΤΙΚΩΝ ΣΧΕΔΙΩΝ 1992	ΕΠΙΣΗΜΗ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΤΩΝ Ε.Κ.	C 284	31/10/91
ΓΡΑΠΤΗ ΕΡΩΤΗΣΗ	ΕΠΙΣΗΜΗ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΤΩΝ Ε.Κ.	C 247	24/09/92
ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΠΕΙΡΑΜΑΤΙΚΩΝ ΣΧΕΔΙΩΝ	ΕΠΙΣΗΜΗ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΤΩΝ Ε.Κ.	C 275	13/10/93
ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΠΕΙΡΑΜΑΤΙΚΩΝ ΣΧΕΔΙΩΝ	ΕΠΙΣΗΜΗ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΤΩΝ Ε.Κ.	S 200	13/10/93
ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΠΕΙΡΑΜΑΤΙΚΩΝ ΣΧΕΔΙΩΝ	ΕΠΙΣΗΜΗ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΤΩΝ Ε.Κ.	C 283	11/10/94
SUPPORT OF PILOT PROJECTS	PORTE PAROLE - ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΓΙΑ ΤΟΝ ΤΥΠΟ		07/07/95

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

ΠΡΟΓΡ/ΜΑ :	13189
ΑΚΡΩΝΥΜ. :	LANGUAGES
ΤΙΤΛΟΣ :	ΔΙΑΦΥΛΑΞΗ ΚΑΙ ΠΡΟΑΓΩΓΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΩΝ ΚΑΙ ΜΕΙΟΝΟΤΙΚΩΝ ΓΛΩΣΣΩΝ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΩΝ ΣΥΝΗΘΕΙΩΝ

ΑΡΜ. ΚΟΙΝ. Γ. Δ/ΝΣΗ : Τ. Φ.
ΑΝΘΡΩΠΙΝΟ ΔΥΝΑΜΙΚΟ, ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ, ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ, ΝΕΟΤΗΤΑ

ΚΟΙΝΟΤ. ΥΠΗΡΕΣΙΑ :

ΕΘΝΙΚΗ ΑΡΧΗ Α :

ΕΘΝΙΚΗ ΑΡΧΗ Β :

ΤΟΜΕΙΣ : ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ
ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ

ΠΡΟΥΠΟΛ/ΣΜΟΣ : 0 (ΚΕCUs)

ΚΟΙΝΟΤ. ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ : 0 (ΚΕCUs)

ΧΡΟΝΟΣ ΕΝΑΡΞΗΣ : 0/82

ΧΡΟΝΟΣ ΛΗΞΗΣ : 0/ 0

ΔΙΑΡΚΕΙΑ (ΕΤΗ) : 0

ΦΑΣΗ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ : ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

ΠΡΟΓΡ/ΜΑ : 13189
ΤΙΤΛΟΣ : LANGUAGES

ΣΤΟΧΟΙ :

1. Ενθάρρυνση των πρωτοβουλιών στον τομέα της εκπαίδευσης, του πολιτισμού και της πληροφόρησης
2. Διαφύλαξη και περιγραφή των περιφερειακών και μειονοτικών γλωσσών και πολιτισμών
3. Ενίσχυση της ευρωπαϊκής διάστασης και παρακίνηση συνεργασίας όλων όσων ασχολούνται με τη διαφύλαξη και την προαγωγή των γλωσσών και πολιτισμών που προαναφέρθηκαν
4. Βελτίωση της ανταλλαγής πληροφοριών και της μεταφοράς εμπειριών
5. Συστηματικοποίηση, βελτίωση ή προαγωγή της εκπαίδευσης των περιφερειακών ή μειονοτικών γλωσσών σε όλα τα εκπαιδευτικά επίπεδα, από το νηπιαγωγείο μέχρι την κατάρτιση ενηλίκων

ΠΕΔΙΑ ΔΡΑΣΗΣ :

Προτεραιότητα θα έχουν οι δραστηριότητες και τα σχέδια στους ακόλουθους τομείς :

- δοκιμαστικά παιδαγωγικά σχέδια στα διάφορα εκπαιδευτικά επίπεδα
- δοκιμαστική αρχική και συνεχιζόμενη κατάρτιση των εκπαιδευτικών
- κατάρτιση ενηλίκων
- εκδόσεις για παιδιά και ενηλίκους
- παραγωγή διδακτικού υλικού
- εργασίες τυποποίησης της γλώσσας, λεξικογράφηση, ορολογία
- ερευνητική δράση
- διαλέξεις, συνέδρια, σεμινάρια
- πολιτιστικές εκδηλώσεις
- χρησιμοποίηση των γλωσσών από μέσα ενημέρωσης : παραγωγή κινηματογραφικών ταινιών, βιντεοταινιών, ραδιοτηλεοπτικών εκπομπών
- δίκτυα πληροφόρησης και τεκμηρίωσης
- συνάντηση ομιλητών της ίδιας γλώσσας από διάφορες χώρες της Ε.Ε. Η συνάντηση θα πρέπει να έχει πολιτιστικό περιεχόμενο και να στοχεύει στην προαγωγή και διαφύλαξη της γλώσσας

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ :

ΣΥΝΑΦΕΙΑ ΜΕ ΑΛΛΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ :

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ :

ΠΡΟΣΩΠΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

ΠΡΟΓΡ/ΜΑ : 13189
ΤΙΤΛΟΣ : LANGUAGES

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ :

PROFIL I .

Κοινοτικός Υπάλληλος

CEC - D.G. XXII

Rue de la Loi 200 - Bruxelles - B-1049 - BELGIQUE

ΤΗΛ :

FAX : 00322-2964258

TELEX : 21877 COMEU B

ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

ΠΡΟΓΡ/ΜΑ : 13189		
ΤΙΤΛΟΣ : LANGUAGES		
ΗΜ/ΝΙΑ ΕΝΕΡΓ.	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ	ΤΥ- ΠΟΣ
01/07/95	Λήξη προθεσμίας υποβολής προτάσεων (επιλογή Ιουλίου)	A
01/09/95	Λήξη προθεσμίας υποβολής προτάσεων (επιλογή Σεπτεμβρίου)	A

A : ΑΠΟΛΟΓΙΣΤΙΚΗ - Π : ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΕΝΗ

"ΕΥΡΩΣΚΟΠΙΟ"
ΥΠΕΘΟ

22/11/95
ΣΕΛ. 1

ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΕΙΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ 13189			
ΤΙΤΛΟΣ LANGUAGES			
ΤΥΠΟΣ ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΗΣ	ΕΝΤΥΠΟ	ΤΕΥΧΟΣ	ΗΜ/ΜΙΑ ΔΗΜΟΣ.
ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ ΥΠΟΒΟΛΗΣ ΠΡΟΤΑΣΕΩΝ	ΕΠΙΣΗΜΗ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΤΩΝ Ε.Κ.	C 79	31/03/95

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

ΠΡΟΓΡ/ΜΑ : 13151
ΑΚΡΩΝΥΜ. : ΝΕΟΛΑΙΑ ΙΙΙ
ΤΙΤΛΟΣ : ΝΕΟΛΑΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΗ ΙΙΙ (ΠΡΩΘΗΣΗ ΤΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΤΩΝ
ΑΝΤΑΛΛΑΓΩΝ ΝΕΩΝ & ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ ΣΤΟΝ ΤΟΜΕΑ ΤΗΣ ΝΕΟΛΑΙΑΣ)

ΑΡΜ.ΚΟΙΝ.Γ.Δ/ΝΣΗ : V
ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ, ΕΡΓΑΣΙΑΚΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΥΠΟΘΕΣΕΙΣ

ΚΟΙΝΟΤ.ΥΠΗΡΕΣΙΑ :

ΕΘΝΙΚΗ ΑΡΧΗ Α : ΥΠΕΘΘ - Γ.Γ. ΝΕΑΣ ΓΕΝΙΑΣ (ΓΓΝΓ)

ΕΘΝΙΚΗ ΑΡΧΗ Β :

ΤΟΜΕΙΣ : ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΙ ΠΟΡΟΙ
ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ/ΔΙΚΤΥΑ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ
ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ

ΠΡΟΥΠΟΛ/ΣΜΟΣ : 157.000 (ΚΕCUs)

ΚΟΙΝΟΤ.ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ : 0 (ΚΕCUs)

ΧΡΟΝΟΣ ΕΝΑΡΞΗΣ : 1/95

ΧΡΟΝΟΣ ΛΗΞΗΣ : 12/99

ΔΙΑΡΚΕΙΑ (ΕΤΗ) : 5

ΦΑΣΗ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ : ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

ΠΡΟΓΡ/ΜΑ : 13151
ΤΙΤΛΟΣ : ΝΕΟΛΑΙΑ ΙΙΙ

ΣΤΟΧΟΙ:

Κύριος στόχος του προγράμματος είναι να συμβάλλει στην ανάπτυξη εκπαίδευσης υψηλής ποιότητας με την προώθηση δραστηριοτήτων ανταλλαγών εντός της Κοινότητας, με άλλες συμπληρωματικές δραστηριότητες τον τομέα της πολιτικής για τη νεολαία που συνδέονται με τις ανταλλαγές αυτές, καθώς και με τις ανταλλαγές νέων με τις τρίτες χώρες με τις οποίες η Κοινότητα έχει συνάψει συμφωνίες συνεργασίας. Οι συγκεκριμένοι στόχοι είναι οι ακόλουθοι:

- α) εντατικοποίηση των ανταλλαγών νέων ηλικίας 15 έως 25 ετών που κατοικούν στην Κοινότητα
- β) υποστήριξη πρωτοβουλιών και καινοτόμων σχεδίων που αναλαμβάνονται από νέους για νέους και που τους επιτρέπουν να διαδραματίσουν ενεργό και αναγνωρισμένο ρόλο στην κοινωνία και να αναπτύξουν τις επαγγελματικές ικανότητες, τη δημιουργικότητα, το αίσθημα αλληλεγγύης και την αυτονομία τους
- γ) διευκόλυνση των νέων προκειμένου να επωφεληθούν από κοινές ενέργειες σε κοινοτικό επίπεδο οι οποίες συνδέονται με τους γενικούς στόχους της πολιτικής για τη νεολαία σε εθνικό ή κοινοτικό επίπεδο
- δ) εντατικοποίηση της συνεργασίας μεταξύ των Κ-Μ και μεταξύ αυτών και της Επιτροπής με την ανταλλαγή εμπειριών καθώς και με την ανάληψη κοινών πρωτοβουλιών σε κοινοτικό επίπεδο
- ε) προώθηση των ανταλλαγών με νέους από τρίτες χώρες

ΠΕΔΙΑ ΔΡΑΣΗΣ :

Ι. ΕΝΕΡΓΕΙΑ Α : ΔΙΑΚΟΙΝΟΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΣΤΙΣ ΟΠΟΙΕΣ ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΥΝ ΝΕΟΙ

A1. Ανταλλαγές και κινητικότητα νέων

- χορήγηση χρηματοδοτικής βοήθειας στις διμερείς ανταλλαγές καθώς και στις πολυμερείς ανταλλαγές και συναντήσεις διάρκειας τουλάχιστον μιας εβδομάδας, μεταξύ ομάδων νέων από 15 έως 25 ετών που διαμένουν σε 2 ή περισσότερα Κ-Μ, με εξαίρεση τα σχέδια που υλοποιούνται στο πλαίσιο των δομών της διδασκαλίας ή της επαγγελματικής κατάρτισης.
- η βοήθεια που χορηγείται στις ανταλλαγές δεν ξεπερνάει το 50% του συνόλου των πραγματοποιούμενων δαπανών (ταξίδια και προγράμματα)
- όσον αφορά τις ενέργειες για νέους σε μειονεκτική θέση η Επιτροπή θα δημιουργήσει αποθεματικό πιστώσεων, προκειμένου να καταστεί δυνατή η χορήγηση οικονομικής βοήθειας που θα ξεπερνάει το 50% ή να υποστηριχθούν άλλες δραστηριότητες που θα μπορούν να προωθήσουν τη συμμετοχή των νέων σε μειονεκτική θέση

A2. Πνεύμα πρωτοβουλίας, δημιουργικότητας και αλληλεγγύης νέων

A2.1. Πρωτοβουλίες των νέων

Η Κοινότητα θα υποστηρίξει σχέδια στα οποία οι νέοι συμμετέχουν

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

ΠΡΟΓΡ/ΜΑ : 13151
ΤΙΤΛΟΣ : ΝΕΟΛΑΙΑ ΙΙΙ

δραστήρια και απευθείας σε καινοτόμες και δημιουργικές πρωτοβουλίες και σε πρωτοβουλίες που εστιάζονται στην αλληλεγγύη των νέων σε τοπικό, περιφερειακό, εθνικό ή ευρωπαϊκό επίπεδο. Οι πρωτοβουλίες σχετικά με την καταπολέμηση κάθε μορφής αποκλεισμού πρέπει να ενθαρρυνθούν και να υποκινηθούν με ειδικό τρόπο.

Επιπλέον, ιδιαίτερη προσοχή θα αποδοθεί στις πρωτοβουλίες που αφορούν την πολιτιστική και καλλιτεχνική έκφραση των νέων σε κοινοτικό επίπεδο. Η υποστήριξη των πρωτοβουλιών των νέων μπορεί να κλιμακωθεί σε δύο συνεχή έτη και να καλύψει, αφενός την υποστήριξη των σχεδίων σε τοπικό, περιφερειακό ή εθνικό επίπεδο και τη δημιουργία της διεθνικής πτυχής και, αφετέρου, την υποστήριξη της πραγματικής δημιουργίας εταιρικών σχέσεων ή δικτύων συνεργασίας.

A.2.2. Περίοδοι εθελοντικής υπηρεσίας

Η Επιτροπή θα υποστηρίζει διακρατικά σχέδια που δίνουν τη δυνατότητα στους νέους να πραγματοποιούν περιόδους εθελοντικής εργασίας σε ένα άλλο Κ-Μ. Η Επιτροπή θα μεριμνήσει επίσης για την ανάπτυξη, κατά τη διάρκεια μίας προκαταρκτικής φάσης, των δικτύων συνεργασίας μεταξύ Κ-Μ και την υποκίνηση της δημιουργίας κατάλληλων υποδομών. Κατά την διάρκεια αυτής της προκαταρκτικής φάσης θα δοθεί προτεραιότητα στις επισκέψεις μελέτης, σε περιόδους πρακτικής άσκησης σε υπάρχουσες δομές, στα σεμινάρια όπου δημιουργούνται επαφές και στα πειραματικά σχέδια στον τομέα αυτό. Η διάταξη αυτή δεν αφορά τις δραστηριότητες που αφορούν τις δημόσιες υπηρεσίες ή δραστηριότητες υποχρεωτικής κατάστασης της υποχρεωτικής στρατιωτικής θητείας.

ΙΙ. ΕΝΕΡΓΕΙΑ Β : ΟΡΓΑΝΩΤΕΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΜΟΡΦΩΤΙΚΩΝ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ ΓΙΑ ΝΕΟΥΣ

- Η Κοινότητα θα υποστηρίξει δραστηριότητες για τους οργανωτές κοινωνικομορφωτικών δραστηριοτήτων που είναι άμεσα υπεύθυνοι για τις δραστηριότητες της νεολαίας ή προσανατολίζονται σε αυτές καθώς και για τους υπεύθυνους της κατάρτισής τους. Ως "οργανωτές κοινωνικομορφωτικών δραστηριοτήτων για νέους" νοούνται τα άτομα που συμμετέχουν στο έργο που πραγματοποιείται στον τομέα της νεολαίας και που συνεργάζονται άμεσα με τους νέους έξω από τα συστήματα εκπαίδευσης και κατάρτισης είτε σε μισθωτή είτε σε εθελοντική βάση.

B1. Εμμεση υποστήριξη της ενέργειας Α

- Δραστηριότητες που απασκοπούν, αφενός, στην αναζήτηση εταιρών ή/και την κατάρτιση σχεδίων ανταλλαγών ή συνεργασίας και, αφετέρου, στην ευαισθητοποίηση των οργανωτών δραστηριοτήτων στην κοινοτική πραγματικότητα και στην κατάσταση της απασχόλησης στον τομέα της νεολαίας στα διάφορα Κ-Μ.

- Κατάρτιση των οργανωτών και κατά προτεραιότητα κατάρτιση εκείνων οι οποίοι δραστηριοποιούνται με νέους που βρίσκονται σε μειονεκτική θέση

B2. Άμεση υποστήριξη της ευρωπαϊκής συνεργασίας στον τομέα της

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

ΠΡΟΓΡ/ΜΑ : 13151
ΤΙΤΛΟΣ : ΝΕΟΛΑΙΑ ΙΙΙ

κατάρτισης των οργανωτών

- Δραστηριότητες που αποσκοπούν στην ανταλλαγή εμπειριών και πληροφοριών μεταξύ των υπευθύνων για την κατάρτιση οργανωτών στα Κ-Μ
- δραστηριότητες που προαγουν μια κοινοτική διάσταση στην κατάρτιση και στην τελειοποίηση των διοργανωτων δραστηριοτήτων για νέους

ΙΙΙ. ΕΝΕΡΓΕΙΑ Γ : ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΜΕΤΑΞΥ ΤΩΝ ΔΙΑΡΘΡΩΣΕΩΝ ΤΩΝ Κ-Μ

- Θα χορηγηθεί βοήθεια στις δραστηριότητες που προωθούν τη συνεργασία μεταξύ τόσο των κυβερνητικών όσο και των μη κυβερνητικών δομών των Κ-Μ που είναι δραστήριες και υπεύθυνες στον τομέα της νεολαίας
- Οι δραστηριότητες θα αφορούν τους υπεύθυνους τόσο για τις ενώσεις νέων όσο και για τις δημόσιες υπηρεσίες που είναι αρμόδιες για τα θέματα νεολαίας
- Ιδιαίτερη προσοχή πρέπει να δοθεί στους υπευθύνους περιφερειακών και τοπικών δομών
- Θα δημιουργηθεί αποθεματικό πιστώσεων από την Επιτροπή προκειμένου να υποστηριχθούν πρότυπα σχέδια που αποσκοπούν στη δημιουργία πολυμερών δικτύων μεταξύ διαρθρώσεων των Κ-Μ

ΙV. ΕΝΕΡΓΕΙΑ Δ : ΑΝΤΑΛΛΑΓΕΣ ΜΕ ΤΡΙΤΕΣ ΧΩΡΕΣ

- Κατά τα 3 πρώτα έτη του προγράμματος είναι δυνατό να χορηγηθεί βοήθεια σε :
 - α) δραστηριότητες ανταλλαγών νέων
 - β) δραστηριότητες που αποσκοπούν στη δημιουργία σταθερών και μόνιμων θεμελιών ώστε να εξασφαλιστεί η βελτίωση της ποιότητας και η διαφοροποίηση αυτών των ανταλλαγών.
- Κατά τα 2 τελευταία έτη του προγράμματος θα δοθεί προτεραιότητα σε δραστηριότητες που συμμετέχουν άμεσα οι νέοι

V. ΕΝΕΡΓΕΙΑ Ε : ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗ ΤΩΝ ΝΕΩΝ ΚΑΙ ΕΡΕΥΝΑ ΣΤΟΝ ΤΟΜΕΑ ΤΗΣ ΝΕΟΛΑΙΑΣ

Όσον αφορά την πληροφόρηση των νέων η Κοινότητα θα διαδραματίσει καθοριστικό ρόλο στους φορείς που πολλαπλασιάζουν τις πληροφορίες και θα διαρθρώσει την ενέργειά της κυρίως γύρω από 5 μείζονες άξονες εργασίας :

- α) την ανάπτυξη της αποτελεσματικότητας των δομών που έχουν δημιουργήσει τα Κ-Μ κατά τη διαδικασία διάδοσης των πληροφοριών που απευθύνονται στους νέους
- β) την εκμετάλλευση των υπάρχοντων δικτύων πληροφόρησης των νέων σε ευρωπαϊκό επίπεδο
- γ) τη δημιουργία δικτύων μέσων ενημέρωσης που απευθύνονται σε νέους ή/και διαχειρίζονται αυτοί
- δ) τη χρησιμοποίηση των μέσων ενημέρωσης ώστε να προωθηθούν οι στόχοι του προγράμματος
- ε) τη δικτύωση και την εκμετάλλευση τραπεζών δεδομένων

Όσον αφορά την έρευνα στον τομέα της νεολαίας η Κοινότητα θα

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

ΠΡΟΓΡ/ΜΑ : 13151
ΤΙΤΛΟΣ : ΝΕΟΛΑΙΑ ΙΙΙ

επικεντρώνει τις προσπάθειες της στην ανάλυση και τη διάδοση των δεδομένων καθώς και στη χρησιμοποίησή τους στον τομέα της κοινωνικοοικονομικής έρευνας, στην προώθηση της ανταλλαγής τεχνογνωσίας μεταξύ των Κ-Μ καθώς και μεταξύ αυτών και της Επιτροπής και στην προαγωγή της κοινοτικής συνεργασίας στον τομέα αυτό. Η Κοινότητα θα συνεργαστεί στενά με το Συμβούλιο της Ευρώπης και τις διεθνείς οργανώσεις που δραστηριοποιούνται στον τομέα της πληροφόρησης των νέων και της έρευνας στον τομέα της νεολαίας.

ΣΥΝΑΦΕΙΑ ΜΕ ΑΛΛΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ :
ΝΕΟΛΑΙΑ Ι, ΝΕΟΛΑΙΑ ΙΙ, ΡΕΤΡΑ, TEMPUS, COMETT

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ :

Ιδιαίτερη προσοχή δίνεται στη διευκόλυνση πρόσβασης νέων που βρίσκονται σε μειονεκτική θέση στις δραστηριότητες του προγράμματος, και στη βελτίωση της ποιότητας των σχεδίων που υλοποιούνται με αυτή την ομάδα. Ως "Νέοι σε μειονεκτική θέση" νοούνται οι νέοι που αντιμετωπίζουν τις μεγαλύτερες δυσκολίες προκειμένου να συμμετάσχουν στα προγράμματα δράσης που υφίστανται τόσο σε κοινοτικό όσο και σε εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο, εξαιτίας πολιτιστικών, κοινωνικών, οικονομικών, φυσικών, πνευματικών ή γεωγραφικών λόγων.

ΠΡΟΣΩΠΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

ΠΡΟΓΡ/ΜΑ : 13151
ΤΙΤΛΟΣ : ΝΕΟΛΑΙΑ ΙΙΙ

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ :

Κοινοτικός Υπάλληλος
A/3
CEC - DG XXII
Rue de la Loi 200 - Bruxelles - B-1049 - BELGIQUE
TELEX : 21877 COMEU B
ΤΗΛ : FAX :

ΕΘΝΙΚΟΣ ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΣ :

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ Γ.Γ. ΝΕΑΣ ΓΕΝΙΑΣ
Αχαρνών 417 - Αθήνα - 11143 - ΕΛΛΑΔΑ
ΤΗΛ : 2531349 FAX : 2531420 TELEX :

ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΕΙΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

ΠΡΟΓΡΑΜΑ : 12161 ΤΙΤΛΟΣ : ΝΕΟΤΗΤΑ 111			
ΤΙΤΛΟΣ ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΗΣ	ΕΝΤΥΠΟ	ΤΕΥΧΟΣ	ΗΜ/ΝΙΑ ΔΗΜΟΣ.
ΝΕΟΤΗΤΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΗ: ΤΡΙΤΗ ΦΑΣΗ	ΕΥΡΩΠΑΙΚΗ ΕΠΙΚΑΙΡΟΤΗΤΑ	16	15/11/93
ΠΡΟΤΑΣΗ ΑΠΦΑΣΗΣ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ	ΕΠΙΣΗΜΗ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΤΩΝ Ε.Κ.	C 160	11/06/94
ΑΠΦΑΣΗ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΙΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ	ΕΠΙΣΗΜΗ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΤΩΝ Ε.Κ.	L 87	20/04/95
ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ	ΕΠΙΣΗΜΗ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΤΩΝ Ε.Κ.	C 149	16/06/95

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

ΠΡΟΓΡ/ΜΑ	: 13130
ΑΚΡΩΝΥΜ.	: ΜΕΘ - URB5
ΤΙΤΛΟΣ	: ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ ΜΕΤΑΞΥ ΤΩΝ ΟΤΑ ΤΗΣ Ε.Ε. ΚΑΙ ΤΩΝ ΟΤΑ ΤΩΝ ΤΡΙΤΩΝ ΜΕΣΟΓΕΙΑΚΩΝ ΧΩΡΩΝ ΠΟΥ ΣΥΓΚΡΟΤΟΥΝΤΑΙ ΣΕ ΔΙΚΤΥΑ

ΑΡΜ.ΚΟΙΝ.Γ.Δ/ΝΣΗ : Ι
ΕΞΩΤΕΡΙΚΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ

ΚΟΙΝΟΤ.ΥΠΗΡΕΣΙΑ : Η/2

ΕΘΝΙΚΗ ΑΡΧΗ Α : ΥΠ. ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ (ΥΠΕΣ)

ΕΘΝΙΚΗ ΑΡΧΗ Β : ΥΠ. ΕΘΝΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ (ΥΠΕΘΟ)

ΤΟΜΕΙΣ : ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ/ΔΙΚΤΥΑ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ
ΤΕΧΝΙΚΗ ΒΟΗΘΕΙΑ

ΠΡΟΥΠΟΛ/ΣΜΟΣ : 0 (ΚΕCUs)

ΚΟΙΝΟΤ.ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ : 0 (ΚΕCUs)

ΧΡΟΝΟΣ ΕΝΑΡΞΗΣ : 5/93

ΧΡΟΝΟΣ ΛΗΞΗΣ : 0/ 0

ΔΙΑΡΚΕΙΑ (ΕΤΗ) : 0

ΦΑΣΗ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ : ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

ΠΡΟΓΡ/ΜΑ : 13130
ΤΙΤΛΟΣ : MED - URBS

ΣΤΟΧΟΙ :

Το πρόγραμμα Med-Urbs προτείνει τη στήριξη της τοπικής κοινωνικο-οικονομικής ανάπτυξης των Τρίτων Μεσογειακών Χωρών, καθιερώνοντας η ενισχύοντας ενέργειες συνεργασίας μεταξύ οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης της Ε.Κ. και των Τ.Μ.Χ. Συνεπώς στόχος του προγράμματος είναι να προωθήσει :

- τη δημιουργία ή την ενίσχυση δικτύων διαμεσογειακής συνεργασίας μεταξύ ευρωπαϊκών οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης των ΤΜΧ
- την ανάπτυξη των ισομερών συμβατικών σχέσεων και την ενίσχυση και τόνωση των μονίμων δεσμών συνεργασίας μεταξύ των εταίρων των δικτύων
- τη μεταφορά στο πλαίσιο αυτών των δικτύων, εμπειριών και τεχνογνωσίας στους τομείς της διαχείρισης και της ανάπτυξης της τοπικής αυτοδιοίκησης
- δράσεις, στο πλαίσιο των δικτύων αυτών, για τον εντοπισμό των προβλημάτων που έχουν σχέση με τη στανάστευση και συνεισφορά προς την επίλυση τους
- τη χρησιμοποίηση των ικανοτήτων των μεταναστών για την οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη των κοινοτήτων καταγωγής και προορισμού των μεταναστών
- την τόνωση της ενεργού συμμετοχής των πρωτεργατών της ανάπτυξης στο επίπεδο της τοπικής αυτοδιοίκησης
- την ευρεία κοινοποίηση των γνώσεων στο θέμα αυτό
- την ύπαρξη πολλαπλασιαστικών αποτελεσμάτων

ΠΕΔΙΑ ΔΡΑΣΗΣ :

Τα σχέδια που αφορούν θέματα που έχουν σχέση με την ανάπτυξη πολεοδομικών έργων κοινού ενδιαφέροντος. Οι τομείς παρέμβασης με προτεραιότητα είναι οι ακόλουθοι :

- προστασία του περιβάλλοντος
- διαχείριση των ενεργειακών πόρων
- πολεοδομία
- διαχείριση δήμων και κοινοτήτων
- κοινωνικο-οικονομική ένταξη
- κοινωνική δράση
- διαχείριση των ανθρωπίνων πόρων
- οικονομική ανάπτυξη
- αστικές μεταφορές
- τοπική φορολογία
- πολιτιστικά θέματα

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

ΠΡΟΓΡ/ΜΑ : 13130
ΤΙΤΛΟΣ : MED - URBS

- τοπικές δημοκρατικές διαδικασίες

Οι ακόλουθες ενέργειες μπορούν να αποτελέσουν αντικείμενο κοινοτικής χρηματοδότησης :

- σύσταση των ηγετικών ομάδων τοπικής αυτοδιοίκησης
- πραγματογνωμοσύνη/παροχή συμβουλών
- έλεγχοι, έρευνες, μέθοδοι ανάλυσης, διαγνωστικές μελέτες
- ανταλλαγή εμπειριών/μεταφορά τεχνογνωσίας
- επικοινωνία, συμμετοχή πληθυσμών στην τοπική αυτοδιοίκηση
- περίοδοι άσκησης εμπειρογνομώνων, τεχνικού προσωπικού, στελεχών
- σεμινάρια, συμπόσια και συνέδρια.

Τα σχέδια πρέπει να αναφέρουν ειδικούς στόχους καθώς και ένα καλά καθορισμένο πρόγραμμα εργασίας.

Τα σχέδια που έχουν σχέση με την αστική ανάπτυξη και με τις θετικές ή αρνητικές επιπτώσεις των μεταναστευτικών ρευμάτων πρέπει να αφορούν κυρίως κοινωνικοοικονομικά θέματα όπως :

- δημιουργία επιχειρήσεων
- αποταμίευση μεταναστών
- επενδύσεις
- κοινωνική ένταξη νέων
- μητρική και βρεφική υγεία
- στεγαστική αποκατάσταση
- κοινωνικο-διοικητική υποδοχή
- βελτίωση των συνθηκών της καθημερινής ζωής σε αστικό περιβάλλον
- συνέχιση της δραστηριότητας των στελεχών στις ΜΤΧ
- κοινωνική και οικονομική ένταξη των γυναικών

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ :

Το πρόγραμμα Med-Urbs είναι προσιτό στα δίκτυα που συνδέουν τους ευρωπαϊκούς οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης και τους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης των ΤΜΧ που εκλέγονται με άμεση ή έμμεση καθολική ψηφοφορία.

Ένα σχέδιο πρέπει να συνδέει τουλάχιστον δύο εταίρους από δύο ΤΜΧ με δύο τουλάχιστον άλλους εταίρους από δύο Κ-Μ της Ε.Ε.

Τα δίκτυα που έχουν λάβει μέρος στην πειραματική φάση του προγράμματος μπορούν να υποβάλλουν νέες προτάσεις για τη συνέχιση των εργασιών τους.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ :

Η χρηματοδοτική συμμετοχή της Ε.Κ. στην υλοποίηση των προτεινόμενων σχεδίων μπορεί να κλιμακωθεί σε συνάρτηση με τα χαρακτηριστικά τους

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

ΠΡΟΓΡ/ΜΑ : 13130
ΤΙΤΛΟΣ : MED - URBS

καθως και με τις χρηματοδοτησεις που ειχαν απορροφηθει απο τα σχεδια
αυτα, στο πλαίσιο του προγραμματος κατά τα περασμένα έτη. Η
χρηματοδοτική συμμετοχή δεν μπορεί να υπερβεί το 80% του προβλεπόμενου
συνολικού προϋπολογισμού.

ΠΡΟΣΩΠΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

ΠΡΟΓΡ/ΜΑ : 13130
ΤΙΤΛΟΣ : MED - URBS

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ :

PIZZARDI .
CEC - DG I

Κοινοτικός Υπάλληλος
H/2

Rue de la Loi 200 - Bruxelles - B-1049 - BELGIQUE

ΤΗΛ : 00322-2955594

FAX : 00322-2990204

TELEX : 21877 COMEU B

ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

ΠΡΟΓΡ/ΜΑ : 13130 ΤΙΤΛΟΣ : MED - URBS		
ΗΜ/ΝΙΑ ΕΝΕΡΓ.	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ	ΤΥ- ΠΟΣ
28/06/93	Λήξη προθεσμίας υποβολής προσφορών	A
21/05/94	Λήξη προθεσμίας υποβολής προτάσεων	A
16/09/94	Λήξη προθεσμίας υποβολής προτάσεων	A
14/09/95	Λήξη προθεσμίας υποβολής προτάσεων	A

A : ΑΠΟΛΟΓΙΣΤΙΚΗ - Π : ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΕΝΗ

ΣΧΟΛΙΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

ΠΡΟΓΡ/ΜΑ : 13130
ΤΙΤΛΟΣ : MED - URBS

ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ ΥΠΟΒΟΛΗΣ ΠΡΟΤΑΣΕΩΝ 21.05.1994

Στα πλαίσια της εφαρμογής των προγραμμάτων MED (MED URBS, MED CAMPUS, MED MEDIA, MED INVEST, AVICENNA) που έχουν στόχο την καθιέρωση αποκεντρωμένης συνεργασίας με τις Τρίτες Χώρες της Μεσογείου, η Επιτροπή προτίθεται να εξασφαλίσει την τεχνική βοήθεια γραφείου μελετών το οποίο θα αναλάβει τα εξής :

- παροχή βοήθειας κατά την εφαρμογή, τη χρηματοοικονομική διαχείριση και το συντονισμό των προγραμμάτων αυτών
- ανάπτυξη δραστηριοτήτων που αφορούν την πληροφόρηση γύρω από τα προγράμματα
- παροχή βοήθειας στους δικαιούχους των προγραμμάτων για διοικητική και λογιστική διαχείριση των χρηματοδοτούμενων έργων.

ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ ΥΠΟΒΟΛΗΣ ΠΡΟΤΑΣΕΩΝ 14.09.1995

Κατά την επιλογή των προγραμμάτων θα πρέπει να δοθεί ιδιαίτερη προσοχή στα κατωτέρω :

- τη συνεισφορά του προγράμματος στην επίτευξη των στόχων
- την ανάγκη για εξισορροπημένη γεωγραφική διάδοση, τόσο στις Τ.Μ.Χ. όσο και στην Ε.Ε.
- την ανάγκη για αποτελεσματική και ισορροπημένη συνεργασία μεταξύ όλων των εταιρών του δικτύου
- την χρηματοοικονομική και τεχνική εφικτότητα του προγράμματος
- τη λογική συνέχεια μεταξύ διαφόρων φάσεων του προγράμματος
- τη συμβατότητα του προγράμματος με τους διαθέσιμους ανθρώπινους και υλικούς πόρους

ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΕΙΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

ΠΡΟΤΡ. ΜΑ 13130
ΤΙΤΛΟΣ ΜΕΔ - 1995

ΤΙΤΛΟΣ ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΗΣ	ΕΝΤΥΠΟ	ΤΕΥΧΟΣ	Μ/ΝΙΑ ΔΗΜΟΣ.
ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ ΥΠΟΒΟΛΗΣ ΠΡΟΤΑΣΕΩΝ	ΕΠΙΣΗΜΗ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΤΩΝ Ε.Κ.	C 140	19/05/93
ΔΙΑΚΗΡΥΞΗ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΥ	ΕΠΙΣΗΜΗ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΤΩΝ Ε.Κ.	C 93	30/03/94
ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ ΥΠΟΒΟΛΗΣ ΠΡΟΤΑΣΕΩΝ	ΕΠΙΣΗΜΗ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΤΩΝ Ε.Κ.	C 169	22/06/94
ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ ΥΠΟΒΟΛΗΣ ΠΡΟΤΑΣΕΩΝ	ΕΠΙΣΗΜΗ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΤΩΝ Ε.Κ.	C 128	24/05/95

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Τόμος **Θεσσαλονίκη Δ'** (1994), Εκδόσεις Κ.Ι.Θ.
- Εκθέσεις για το Πρόγραμμα 1988-1992. Πολιτιστική Ανάπτυξη**, Αθήνα 1992, Κέντρο Προγραμματισμού και Οικονομικών Ερευνών.
- Πολιτισμός – Τοπική Κοινωνία – Ευρώπη: Η Τοπική Πολιτιστική Ανάπτυξη στην Ελλάδα: 1980-1995 και ο (προωθητικός) ρόλος της Τοπικής Αυτοδιοίκησης**, Ευγενία Μπιτσάνη, Καλαμάτα 1996
- Περιοδικό. **Θεσσαλονίκη: Πολιτιστική Πρωτεύουσα της Ευρώπης 1997**, Το Καλλιτεχνικό πρόγραμμα 1997, Μάιος – Δεκέμβριος
- ΚΕΔΚΕ- Πρακτικά ημερίδας με θέμα: «**Ο θεσμός των Αδελφοποιήσεων**», Αθήνα 10 Δεκεμβρίου 1996
- Περιοδικό: **Επιθεώρηση Τοπικής Αυτοδιοίκησης**, Έκδοση του ΚΕΔΚΕ, περίοδος Γ', τεύχος 90, Μάιος – Ιούνιος 1997
- Ντόρα Κόνσολα: **Πολιτιστική Δραστηριότητα και Κρατική Πολιτική στην Ελλάδα – Η Περιφερειακή Διάσταση**, εκδόσεις Παπαζήση, Αθήνα 1990
- Δήμος Θεσσαλονίκης. **1939-1989: Δημοτική Βιβλιοθήκη 50 χρόνια λειτουργία**, Θεσσαλονίκη 1990
- Υπουργείο Πολιτισμού: **Επικράτεια Πολιτισμού**, Θεσσαλονίκη 18-19 Ιανουαρίου σε συνεργασία με την ΤΕΔΚ Θεσσαλονίκης, Αθήνα 1997
- Τ.Ε.Δ.Κ.Ν.Α.: **Πολιτισμός και Τοπική Αυτοδιοίκηση**, Ύδρα 14-15 Μαΐου 1993

ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ
ΦΙΛΙΠΠΟΥ
ΒΑΣΙΛΕΥΣΑΝ